

REPUBLIKA HRVATSKA

**PRETPRISTUPNI EKONOMSKI PROGRAM
2007.-2009.**

Zagreb, studeni 2006.

SADRŽAJ

UVOD	- 2 -
1. TEKUĆA MAKROEKONOMSKA KRETANJA.....	- 3 -
2. MAKROEKONOMSKI PROGRAM	- 9 -
2.1. REALNI SEKTOR.....	- 9 -
2.2. INFLACIJA.....	- 14 -
2.3. MONETARNA I TEČAJNA POLITIKA.....	- 16 -
2.4. VANJSKI SEKTOR.....	- 18 -
3. JAVNE FINACIJE	- 21 -
3.1. SREDNJOROČNI FISKALNI PROGRAM.....	- 21 -
3.2. UPRAVLJANJE JAVNIM DUGOM	- 31 -
3.3. FINANCIRANJE DEFICITA	- 37 -
3.4. FISKALNI RIZICI.....	- 39 -
3.5. DUGOROČNA ODRŽIVOST JAVNIH FINACIJA.....	- 42 -
4. STRUKTURNE REFORME.....	- 44 -
4.1. SEKTOR PODUZETNIŠTVA	- 44 -
4.1.1. Privatizacija.....	- 44 -
4.1.2. Politika tržišnog natjecanja i državne potpore	- 46 -
4.1.3. Restrukturiranje željeznice	- 49 -
4.1.4. Restrukturiranje brodogradnje.....	- 52 -
4.1.5. Restrukturiranje metalurgije i aluminijska industrija.....	- 55 -
4.1.6. Malo i srednje poduzetništvo	- 57 -
4.1.7. Javno privatno partnerstvo	- 59 -
4.2. FINACIJSKI SEKTOR	- 62 -
4.2.1. Bankovni sustav	- 62 -
4.2.2. Regulacija deviznog sustava	- 64 -
4.2.3. Nadzor nebankovnog sektora	- 65 -
4.3. TRŽIŠTE RADA.....	- 68 -
4.3.1. Poticanje zapošljavanja	- 68 -
4.3.2. Sustav socijalne sigurnosti	- 69 -
4.4. POLJOPRIVREDNI SEKTOR	- 74 -
4.5. REFORMA JAVNE UPRAVE.....	- 78 -
4.6. RAZVOJ DRUŠTVA TEMELJENOG NA ZNANJU	- 80 -
4.7. OSTALE REFORME.....	- 82 -
4.7.1. Reforma zdravstva.....	- 82 -
4.7.2. Reforma pravosuđa	- 85 -
4.7.3. Zaštita okoliša	- 87 -
4.7.4. Javna nabava	- 93 -
5. MATRICA PROVEDBENIH MJERA	- 96 -
PRILOZI	
Prilog I. Procjena fiskalnih učinaka strukturnih reformi	- 106 -
Prilog II. Prikaz fiskalnih učinaka projekata financiranih iz fondova Europske unije	- 115 -
Prilog III. Statistički dodatak	- 116 -
Prilog IV. Matrica uspješnosti u provođenju reformi iz PEP-a 2006.-2008.	- 125 -

UVOD

Prepristupni ekonomski program (PEP) predstavlja sveobuhvatni program ekonomske politike Republike Hrvatske koji se izrađuje u okviru multilateralnog fiskalnog nadzora. Ovogodišnji, treći po redu hrvatski PEP, detaljno razrađuje smjer ekonomske politike Republike Hrvatske u nadolazećem razdoblju 2007.-2009. U dokumentu su, osim makroekonomske i fiskalne politike, razrađene strukturne reforme koje se planiraju provesti kao podrška cjelokupnoj ekonomskoj politici i daljnjem razvoju modernog socijalno-tržišnog gospodarstva u kontekstu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

PEP 2007.-2009. treba promatrati kao samostalni dokument koji se, međutim, u određenom pogledu nadovezuje na prošlogodišnji PEP. Naime, u dokumentu je prikazana ocjena stanja hrvatskog gospodarstva i uspješnost u provođenju strukturnih mjera koje su bile najavljene PEP-om 2006.-2008. Nadalje, konkretne mjere i smjer politike koji će u nadolazećem razdoblju ostati nepromijenjeni u odnosu na planove obrađene prošlogodišnjim PEP-om nisu detaljno razrađene kako bi se stavio snažniji naglasak na novije planove.

Ekonomski program za predstojeće trogodišnje razdoblje temelji se na strateškim ciljevima i programima Vlade Republike Hrvatske i u svojim glavnim značajkama prati smjernice i prioritete utvrđene Strateškim okvirom za razvoj 2006.-2013. Također, PEP je usklađen s novim Smjericama ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2007.-2009. kao i s nizom dokumenata koji proizlaze iz međunarodnih ekonomskih odnosa Republike Hrvatske s posebnim naglaskom na ciljeve i aktivnosti utvrđene u okviru procesa pregovora s Europskom unijom. Važno je istaknuti da je PEP izrađen kroz međusobnu suradnju niza ministarstava, vladinih ureda i institucija, Hrvatske narodne banke te predstavnika sindikata i poslodavaca.

PEP 2007.-2009. sastoji se od pet poglavlja. U prvom se poglavlju obrađuju tekuća ekonomska kretanja, dok je u drugom poglavlju razrađen srednjoročni makroekonomski program koji obuhvaća prognozu kretanja u realnom sektoru, kretanje inflacije, tečajnu i monetarnu politiku kao i prognozu kretanja pokazatelja vanjskog sektora. Treće poglavlje obrađuje srednjoročni fiskalni program, plan financiranja deficita i upravljanja javnim dugom, te scenarije rizika neispunjavanja planiranih deficita, odnosno neto pozajmljivanja/zaduživanja, kao i prikaz dugoročne održivosti javnih financija. Važno je istaknuti da se u ovogodišnjem PEP-u po prvi put razrađuje fiskalni program sukladno europskoj metodologiji javnih financija ESA 95. Nakon prikaza makroekonomske i fiskalne politike u srednjoročnom razdoblju, u četvrtom poglavlju slijedi detaljan prikaz glavnih strukturnih reformi koje se protežu kroz sektor poduzetništva, financijski sektor, tržište rada, poljoprivredni sektor, javnu upravu, razvoj društva temeljenog na znanju, kao i zdravstveni sektor, pravosuđe, zaštitu okoliša te sustav javne nabave. Naposljetku, u petom poglavlju prikazana je matrica provedbenih mjera u kojoj se detaljno razrađuju strukturne reforme i vremenski plan njihovog provođenja. U svrhu dodatnih informacija i podataka, PEP 2007.-2009. sadrži četiri priloga koji obuhvaćaju procjenu fiskalnog učinka glavnih strukturnih mjera te projekata financiranih iz fondova Europske unije, zatim statistički dodatak i na kraju matricu uspješnosti u provođenju mjera najavljenih u prošlogodišnjem PEP-u.

PEP 2007.-2009. prikazuje smjer ekonomske politike Republike Hrvatske u srednjoročnom razdoblju s ciljem poticanja dugoročno održivog gospodarskog rasta i održavanja makroekonomske stabilnosti s naglaskom na povećanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva i povećanja životnog standarda hrvatskih građana na putu prema Europskoj uniji.

1. TEKUĆA MAKROEKONOMSKA KRETANJA

Realni bruto domaći proizvod (BDP) u Hrvatskoj rastao je po stopi od 4,8% u prvom polugodištu 2006. godine. Navedeno, uz činjenicu da je u 2005. godini BDP realno porastao za 4,3% (za razliku od procjene od 3,9% iz PEP-a 2006.-2008.) upućuju da će rast u 2006. biti brži od onog projiciranog u PEP-u 2006.-2008., a koji je iznosio 4,0%. Zato PEP 2007.-2009. procjenjuje rast u ovoj godini na 4,6%.

U prvom polugodištu 2006. glavni generator bržeg rasta bile su investicije, koje su rasle po godišnjoj stopi od 18,1% u prvom, odnosno 8,4% u drugom tromjesečju. Mjesečni pokazatelji investicija u trećem tromjesečju, uključujući fizički obujam građevinskih radova, kao i proizvodnju i uvoz intermedijarnih i kapitalnih dobara, upućuju na nastavak snažnog rasta investicija i u trećem tromjesečju. Privatne investicije, posebno u izgradnji zgrada, bile su najdinamičnija komponenta investicija, dok su javne investicije, posebno izgradnja autocesta, blago smanjene.

Državna potrošnja također je dala mali doprinos ubrzanju rasta u prvom polugodištu 2006., pri čemu je zabilježena stopa rasta bila 1,4% u usporedbi s 0,8% u cijeloj 2005. Pored toga, realni rast državne potrošnje u drugom tromjesečju (1,7%) bio je naj snažnijeg intenziteta u posljednje tri godine.

Izvoz, kao i uvoz robe i usluga rasli su brzo u prvom polugodištu; izvoz po stopi od 9,0%, a uvoz po stopi od 9,5%. Kako su glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri većinom zabilježili brži rast u prvoj polovici 2006. nego u 2005., inozemna potražnja bila je snažna. Ovakva su kretanja vrijedila posebno za Njemačku, Austriju i Sloveniju. Istovremeno, brži gospodarski rast u Hrvatskoj dao je svoj doprinos povećanju uvoza. Rast cijena nafte također je imao značajan utjecaj na vrijednost uvoza.

Rast osobne potrošnje u prvom polugodištu iznosio je 3,0%, te se ne očekuje da će dosegnuti godišnju stopu od 3,9% projiciranu u prošlogodišnjem PEP-u. Rast osobne potrošnje bio je posebno nizak u drugom tromjesečju, kad je zabilježena stopa rasta od samo 2,1%. Ipak, dostupni mjesečni pokazatelji za treće tromjesečje, uključujući maloprodaju, upućuju na oporavak osobne potrošnje u drugom polugodištu. Tijekom prvog polugodišta ubrzan je rast zaposlenosti, ali je rast realnih neto plaća bio niskih 1,2%. Stopa rasta bankovnih plasmana stanovništvu, isključujući stambene kredite, blago se smanjila sa 19% u trećem tromjesečju 2005. na i dalje visokih 16,5% kumulativno u srpnju i kolovozu 2006.

Kada govorimo o BDP-u, važno je napomenuti i znatne revizije Državnog zavoda za statistiku (DZS), koje predstavljaju usklađivanje s godišnjim konačnim izračunom BDP-a za 2002. i 2003. godinu. Te revizije utjecale su na stope rasta u navedenim godinama, kao i na razinu BDP-a u godinama koje slijede. Dakle, iako revizije nisu izravno utjecale na stope rasta nakon 2003., one ulaze u sve izračune koji se temelje na povijesnim vremenskim serijama. One posebno utječu na izračun potencijalnog BDP-a.

U skladu s gospodarskom aktivnošću u prvoj polovici 2006. godine tržište rada obilježila su pozitivna kretanja. Prema podacima iz kojih su eliminirani sezonski učinci, na kraju kolovoza 2006. bilo je za 6,7% manje nezaposlenih osoba nego na kraju istog mjeseca prethodne godine. Opadajući trend registrirane nezaposlenosti djelovao je na kontinuirano snižavanje razine registrirane nezaposlenosti tijekom šest uzastopnih mjeseci, od veljače do srpnja 2006. godine. Prema posljednjim dostupnim podacima Ankete o radnoj snazi, koja se provodi u skladu s metodološkim pravilima i načelima Međunarodne organizacije rada (MOR) koji su

preduvjet za dobivanje međunarodno usporedivih podataka iz područja tržišta rada, stopa nezaposlenosti u prvoj polovici 2006. godine iznosila je 11,8%, što je najniža stopa nezaposlenosti posljednjih godina.

Tijekom 2006. godine vidljiv je oporavak realnih bruto plaća koji se očituje i u godišnjim stopama promjene. Tako su realne bruto plaće ubrzale svoj godišnji rast s 0,9% u 2005. na 2,3% u prvoj polovici 2006. godine. Ocijenjeni godišnji rast jediničnih troškova rada u 2006. godini ne pokazuje značajna odstupanja od svog dugoročnog prosjeka te se ne očekuju snažniji cjenovni pritisci s tržišta rada.

Iako su pritisci od rasta plaća bili prigušeni, inflacija potrošačkih cijena zadržala se tijekom 2006. na sličnim razinama ostvarenim tijekom prošle godine. Uvezena inflacija, koja je uglavnom rezultat povećanih cijena nafte i aluminijskih metala na svjetskom tržištu zadržala je inflaciju na relativno višim razinama, a tome je pridonio i porast određenih administrativno reguliranih cijena. Inflacija potrošačkih cijena, koja je u prosincu 2005. zabilježila razinu od 3,6%, u kolovozu 2006. je iznosila 3,4%, sa značajnom varijabilnošću zabilježenom u mjesečnim stopama rasta tijekom promatranog razdoblja. Ukupno gledajući, očekuje se da će indeks potrošačkih cijena porasti s 3,3% ostvarenih u 2005., što odgovara ocjeni iz PEP-a 2006.-2008., na 3,5% u 2006. godini, što je za 0,3 postotnih bodova više u odnosu na projekciju iz PEP-a 2006.-2008.

Cijene sirove nafte na svjetskom tržištu porasle su za 27,3% tijekom prvih osam mjeseci 2006. godine, dok je izražen u kunama taj rast u istom razdoblju iznosio samo 16,0% zbog aprecijacije kune prema američkom dolaru. Nadalje, godišnja stopa rasta naftnih derivata u Hrvatskoj smanjila se s 15,7% zabilježenih u prosincu 2005. na samo 2,5% u kolovozu 2006., djelomično zbog odluke Vlade RH da se cijena eurosupera 95 ograniči na 8,0 kuna.

Međutim, godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena ostala je i dalje visoka, blago se smanjivši sa 6,1% zabilježenih u prosincu 2005. na 5,3% u kolovozu 2006. Porast troškova zdravstva te poskupljenje vode i odvoza otpada djelomično su kompenzirali usporavanje rasta cijena naftnih derivata. Zbog visoke stope rasta administrativno reguliranih i cijena poljoprivrednih proizvoda razlika između inflacije potrošačkih cijena i temeljne inflacije se povećala. Posljednja se smanjila s 3,0% ostvarenih u prosincu 2005. na 2,2% u kolovozu 2006., pri čemu je na smanjenje temeljne inflacije ponajviše utjecalo kretanje cijena mesa. Njihova godišnja stopa promjene kontinuirano se smanjuje od sredine 2005. godine kada je, zbog poremećaja na tržištu mesa, ona vršila značajan pritisak na razinu domaće inflacije.

Pored cijena nafte, drugi važan čimbenik koji je pridonio uvezenoj inflaciji su sirovine, a posebno laki metali. Godišnja stopa rasta cijena lakih metala na svjetskom tržištu porasla je s ionako već značajnih 26,7% u prosincu 2005. na 71,6% u kolovozu 2006. Prema Europskoj središnjoj banci to je bio glavni čimbenik koji je utjecao na nedavni porast inflacije proizvođačkih cijena u euro području. Dok je povećanje inflacije proizvođačkih cijena u Hrvatskoj od posljednjeg PEP-a bilo blago, s 2,7% zabilježenih u prosincu 2005. na 3,1% u kolovozu 2006., cijene intermedijarnih dobara značajno su porasle, sa -0,7% na 2,2% u istom razdoblju, uglavnom kao odraz porasta cijena lakih metala.

I dalje stabilan tečaj kune pridonio je održavanju inflacije pod kontrolom. Tijekom prva dva tromjesečja, nominalni tečaj kune prema euru aprecirao je za 0,7%, odnosno 0,9%. Nešto izraženiji deprecijacijski pritisci osjetili su se tijekom trećeg tromjesečja, a tečaj kune prema euru ukupno je deprecirao za 1,7%.

Varijabilnost tečaja kune prema euru tijekom ljetnih mjeseci bila je niska, s prosječnom apsolutnom promjenom dnevnoga tečaja kune prema euru u srpnju i kolovozu u iznosu od samo 0,05%, odnosno 0,07%, u usporedbi s prošlogodišnjim prosjekom koji je iznosio 0,11%. Međutim, u rujnu je varijabilnost tečaja kune prema euru porasla na 0,12%, kako su deprecijacijski pritisci i napetosti na tržištu uzrokovane dopunama Odluke središnje banke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima sredinom i krajem mjeseca snažno pomaknuli tečaj kune prema euru. Usporedbe radi, varijabilnost tečaja u rujnu, premda najveća od ožujka 2005., daleko je niža od slučaja visoke varijabilnosti zabilježene u prošlosti, osobito u burnom kolovozu 2001. godine kada je varijabilnost iznosila 0,32%.

Središnja banka intervenirala je na deviznom tržištu kako bi ublažila snažne aprecijacijske pritiske u veljači, svibnju i lipnju, otkupivši od banaka ukupno 582,8 milijuna eura. U rujnu je središnja banka prvo intervenirala da ublaži snažne deprecijacijske pritiske, prodavši bankama 125,5 milijuna eura, a potom je intervenirala da uspori snažnu aprecijaciju, otkupivši od banaka 138,7 milijuna eura.

Održavajući se na stabilnoj razini prema euru (aprecijacija za 0,1%), kuna je u rujnu aprecirala prema američkom dolaru za 7,1% u odnosu na kraj prethodne godine, prema švicarskom franku za 2,3% i prema slovenskom tolaru za 0,1% dok je prema funti sterlinga deprecirala za 0,5%. Ukupno gledajući, indeks nominalnog efektivnog tečaja kune aprecirao je za 2,0% tijekom prvih devet mjeseci ove godine.

Slično tome, realni efektivni tečaj kune aprecirao je za 2,7% u kolovozu u odnosu na kraj prethodne godine deflacirano potrošačkim cijenama, odnosno za 1,8% deflacirano proizvođačkim cijenama.

Inflacija je tijekom 2005. i 2006. godine bila nešto izraženija nego prijašnjih godina pa je središnja banka takva kretanja pratila s velikom pozornošću. Za sada se još uvijek ne može potvrditi da inflacijski pritisci dolaze sa strane potražnje. Ipak, najveća pozornost središnje banke i dalje je posvećena snažnom rastu kredita i nastavku rasta ukupnog inozemnog duga. Od sredine 2006. godine krediti odobreni poduzećima i stanovništvu, ako se isključi utjecaj tečaja, rasli su na godišnjoj razini oko 23%. Ukupan inozemni dug Republike Hrvatske porastao je u prvih osam mjeseci 2006. godine za 5,0%, a ocjenjuje se da će na kraju 2006. doseći razinu od 28,5 milijardi eura, ili 84,4% BDP-a, što je za 1,3 postotna boda više nego u prethodnoj verziji PEP-a.

U nastojanju da se suoči s oba problema središnja je banka u prosincu 2005. godine zaoštrila instrument granične obvezne pričuve. Uz proširenje osnovice za obračun, stopa granične obvezne pričuve povećana je na 55%. Očekivalo se da će se time poslovnim bankama znatno poskupiti inozemno financiranje i tako smanjiti raspoloživa sredstva za kreditiranje. Ipak, inozemni dug poslovnih banaka nastavio je rasti sve do svibnja 2006. godine, povećavši se s 9,0 milijardi eura koliko je iznosio na kraju prosinca 2005. godine, na 10,4 milijardi eura na kraju svibnja 2006. godine. Nakon toga, inozemni dug poslovnih banaka smanjio se na 9,0 milijardi eura na kraju kolovoza ove godine. Ostvareno smanjenje djelomično se može objasniti i sezonskim faktorima: priljeve deviznih depozita tijekom ljetnih mjeseci banke uobičajeno koriste za smanjenje inozemnog duga. Stoga, tek treba vidjeti u kojoj mjeri će pooštreni instrument granične obvezne pričuve utjecati na usporavanje inozemnog zaduživanja i ograničavanja rasta kredita.

Oba novčana agregata, i novčana masa i ukupna likvidna sredstva, ostvarila su snažan rast u 2006. godini. Godišnja stopa rasta novčane mase na kraju kolovoza 2006. godine iznosila je

19,1%. Snažan ekonomski rast pridonio je povećanju depozitnog novca poduzeća dok je snažan rast kredita utjecao na povećanje depozitnog novca i stanovništva i poduzeća.

Godišnja stopa rasta ukupnih likvidnih sredstava (M4) na kraju kolovoza iznosila je 15,3%. Glavni doprinos ostvarenom rastu dao je snažan rast kunskih nemonetarnih depozita, osobito onih s valutnom klauzulom uz euro. Bilo bi poželjno da se takva kretanja mogu objasniti povećanjem povjerenja u domaću valutu. Ipak, definicija instrumenta središnje banke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, kojom se od poslovnih banaka zahtjeva da 32% ukupnih deviznih obveza pokrivaju likvidnim deviznim potraživanjima, zasigurno je poticala rast kunskih depozita s valutnom klauzulom. Razlog tome je što se ti depoziti nisu uključivali u osnovicu za obračun minimalno potrebnih deviznih potraživanja, pa su banke mogle na ta sredstva ostvarivati veće prinose nego na devizne depozite. Izmjenom odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima u rujnu 2006. godine središnja banka isključila je tu mogućnost.

Za razliku od prijašnjih godina, tijekom 2006. godine rast kredita odobrenih poduzećima bio je nešto snažniji od rasta kredita stanovništvu. Ako se isključi utjecaj tečaja godišnja stopa rasta kredita odobrenih poduzećima na kraju kolovoza iznosila je 24,7%, dok su krediti stanovništvu porasli za 23,9%. Snažan rast kredita poduzećima značajno je pridonio povećanju investicija u 2006. godini.

Snažna domaća potražnja i rast uvoznih cijena, koji se poglavito odnosi na rast cijena nafte, glavni su čimbenici daljnjeg pogoršanja salda tekućeg računa platne bilance u 2006. godini. Tako je manjak tekućeg računa platne bilance u prvoj polovici 2006. godine iznosio 3,3 milijardi eura, što je 20,9% više nego u prvoj polovici 2005. Značajno pogoršanje salda tekućeg računa platne bilance u prvoj polovici 2006. godine rezultat je ponajprije jačanja neravnoteže u međunarodnoj razmjeni roba, ali i rasta neto rashoda na računu faktorskih dohodaka. U istom je razdoblju pogoršan i saldo na računu tekućih transfera. Za razliku od toga, u međunarodnoj razmjeni uslugama ostvareni su vrlo dobri rezultati, koji se ponajviše odnose na turizam.

Zahvaljujući prihodima od turizma koji rezultiraju pozitivnim saldom tekućeg računa u trećem tromjesečju, do kraja godine manjak tekućeg računa mogao bi se smanjiti na 2,5 milijardi eura, što čini 7,5% BDP-a. U usporedbi s prethodnom godinom, ocijenjeni manjak tekućeg računa veći je za 1,2 postotna boda, a u odnosu na očekivanja iz prethodne verzije PEP-a za 2,3 postotna boda. Znatno odstupanje sadašnje od prethodne verzije PEP-a pritom uvelike proizlazi iz lošijih ostvarenja u 2005. godini, u kojoj je ocijenjeni manjak tekućeg računa iznosio 5,8% BDP-a, a ostvarenja su bila znatno lošija (6,4% BDP-a). Tome je najviše pridonio rast deficita u robnoj razmjeni s inozemstvom, koji se nastavio i u 2006. godini.

U prvih sedam mjeseci 2006. godine zabilježen je ubrzan rast robnog izvoza, ali i uvoza. Tako je ukupan robni izvoz rastao po stopi od 17,1%, izraženo po stalnom tečaju, što je čak dvostruko brže od rasta iz prvih sedam mjeseci 2005. kada je iznosio 8,4%. Pritom je godišnji rast izvoza odsjeka ostala transportna oprema (uglavnom brodovi) prema Standardnoj međunarodnoj trgovinskoj klasifikaciji (SMTK) iznosio 34,7%. Izvoz nafte i naftnih derivata također je zabilježio ubrzan rast, uglavnom zahvaljujući rastu cijena. Isključimo li izvoz brodova te nafte i naftnih derivata, godišnji rast izvoza je iznosio 13,6% ili 1 postotni bod manje nego u istom razdoblju prethodne godine. Godišnji rast ukupnog robnog uvoza ubrzan je s 11,4%, izraženo prema stalnome tečaju, u prvih sedam mjeseci 2005. godine na 16,5% u istome razdoblju 2006. Isključimo li naftu i naftne derivate, tada podaci upućuju na još izraženije ubrzanje godišnjeg rasta uvoza preostalih SMTK odsjeka, promatranih zajedno, sa

6,8% na 15,0%. Spomenuta kretanja ukazuju na snažan utjecaj rastuće agregatne potražnje na pogoršanje salda tekućeg računa.

Tijekom prvih sedam mjeseci 2006. godine, u geografskoj strukturi vanjskotrgovinske razmjene uočljivo je povećanje udjela zemalja Europske unije (EU) u ukupnom hrvatskom robnom izvozu, dok je istovremeno njihov udio u ukupnom uvozu smanjen. Tako je njihov udio u hrvatskom robnom izvozu ostvarenom u prvih sedam mjeseci 2006. dosegnuo 65,8%, dok je u istom razdoblju prethodne godine iznosio 64,0%. Istodobno je udio istih zemalja u ukupnom robnom uvozu smanjen sa 66,5% na 65,9%. Pad njihovog udjela posljedica je izraženijeg rasta uvoza iz zemalja u razvoju, poput Rusije iz koje se najviše uvoze energenti.

Na financijskom računu, neto inozemna izravna ulaganja u prvoj polovici 2006. godine iznosila su 1,1 milijardi eura ili 33,6% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Najznačajniji doprinos rastu ulaganja u Hrvatsku dao je rast zadržane dobiti koja je pripala stranim vlasnicima domaćih poduzeća, dokapitalizacija pojedinih banaka i prodaja Plivinog Istraživačkog instituta britansko-američkoj farmaceutskoj kompaniji GlaxoSmithKline. Osim toga, značajan iznos vlasničkih ulaganja ostvaren je i u djelatnostima vađenja sirove nafte i zemnog plina te u različitim oblicima trgovačke djelatnosti.

Na računu portfeljnih ulaganja u prvoj polovici 2006. godine ostvaren je neto odljev u iznosu od 406 milijuna eura, što je najvećim dijelom rezultat smanjenja obveza sektora države po osnovi obveznica izdanih u inozemstvu. Tako je država, uz redovitu polugodišnju otplatu obveze prema Londonskom klubu, u prvom tromjesečju otplatila i 300 milijuna eura vrijednu euroobveznicu te 25 milijardi jena vrijednu samurajsku obveznicu. Istovremeno nije bilo novih izdanja obveznica države na inozemnom tržištu.

U prvoj polovici 2006. godine na računu ostalih ulaganja zabilježen je neto priljev u vrijednosti od 3,5 milijardi eura. Pritom je snažan pad inozemne imovine ostvaren najvećim dijelom u prvom tromjesečju (1,1 milijardi eura), dok su istovremeno obveze domaćih sektora prema inozemstvu povećane za 1,4 milijardi eura, a tijekom drugog tromjesečja za dodatnih 1 milijardi eura. Smanjenje inozemne imovine uglavnom odražava povlačenje gotovine i smanjenje depozita banaka u inozemstvu, dok je rast obveza posljedica povećanog dugoročnog zaduživanja banaka i poduzeća.

Prema platnobilančnim podacima koji ne uključuju međuvalutne promjene, međunarodne su pričuve u prvom tromjesečju 2006. godine povećane za 673 milijuna eura, a tijekom drugog tromjesečja za dodatnih 697 milijuna eura. Središnja je banka tijekom prve polovice godine intervenirala više puta otkupom deviza od poslovnih banaka. Rastu međunarodnih pričuva doprinijelo je i povećano izdvajanje devizne obvezne pričuve, uključujući graničnu obveznu pričuvenu. Prema podacima monetarne statistike, koja uključuje međuvalutne promjene, međunarodne su pričuve povećane sa 7,4 milijardi eura na kraju 2005. na 8,7 milijardi eura na kraju lipnja. Rast pričuva nastavljen je i tijekom srpnja, nakon čega je u kolovozu taj trend zaustavljen, uglavnom zbog nižih izdvajanja po osnovi granične obvezne pričuve.

Inozemni dug RH na kraju 2005. godine iznosio je 25,5 milijardi eura, ili 82,5% BDP-a. Iako je apsolutni iznos duga nadmašio ocjenu iz prethodnog PEP-a, relativni pokazatelj je za 0,5 postotnih bodova niži, što se velikim dijelom može objasniti višom razinom BDP-a proizišlom iz revizije BDP-a za 2002. i 2003. godinu. U prvoj polovici 2006. godine dug je nastavio rasti te je krajem lipnja iznosio 27,5 milijardi eura. Porast je najvećim dijelom rezultat zaduživanja banaka, uz značajno povećanje inozemnog duga poduzeća, zajedno s izravnim ulaganjima, dok je, inozemni dug sektora države smanjen. Nakon povećanja u prvoj

polovici godine, uslijedilo je smanjenje inozemnog duga te je on krajem kolovoza iznosio 26,8 milijardi eura. Pad inozemnog duga najvećim je dijelom odraz smanjenja duga banaka, ali tek treba vidjeti je li to smanjenje sezonskog karaktera ili je naznaka početka novog trenda. Inozemni dug sektora države nije zabilježio značajnije promjene tijekom srpnja i kolovoza, dok je dug poduzeća nastavio intenzivno rasti. Ostaje pitanje postaje li rastući inozemni dug poduzeća svojevrsna zamjena za usporen dug banaka.

2. MAKROEKONOMSKI PROGRAM

2.1. REALNI SEKTOR

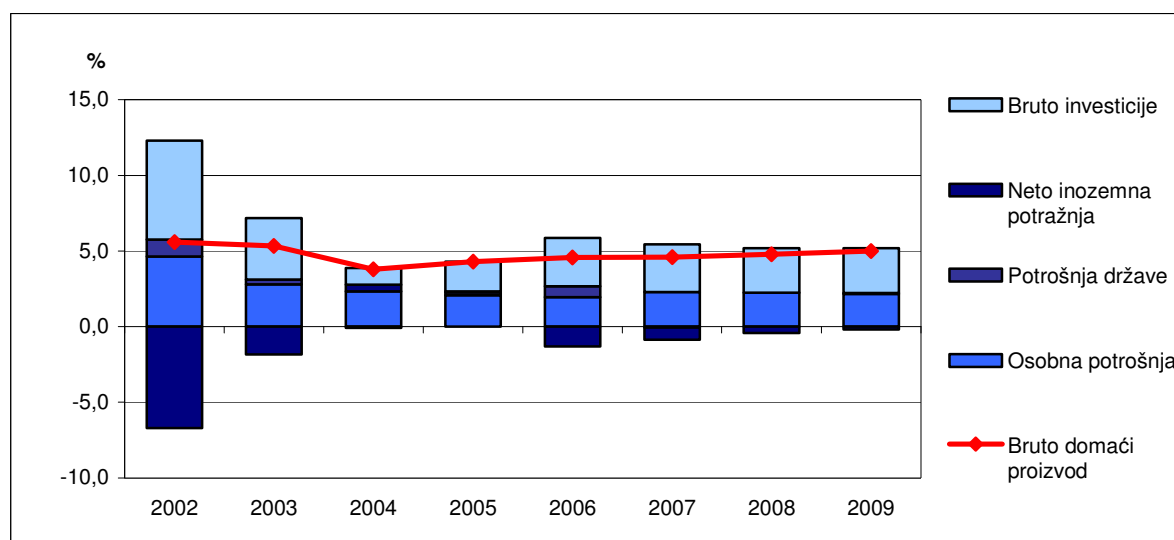
Projekcija realnih kretanja u tekućoj godini temelji se na procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a za prvo i drugo tromjesečje kao i na recentnim mjesečnim ekonomskim pokazateljima dostupnim za prvih sedam mjeseci ove godine. Projekcija gospodarskog rasta za naredne godine temelji se na Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2007.-2009. Srednjoročna projekcija fiskalnih kretanja u obračunu BDP-a usklađena je s Planom proračuna za 2006. godinu te projekcijom proračuna za razdoblje od 2007. do 2009. godine prema Smjernicama. Istodobno, dinamika međunarodne razmjene projicirana je na temelju kretanja izvoza i uvoza robe i usluga iz projekcije platne bilance.

Prema tromjesečnom obračunu BDP-a u drugom tromjesečju ove godine ostvaren je gospodarski rast od 3,6%, odnosno, promatrajući kumulativno, 4,8% u prvoj polovici godine. Projekcija za tekuću godinu predviđa realni rast BDP-a od 4,6% za čitavu 2006., što predstavlja ubrzanje gospodarskog rasta u odnosu na prošlu godinu za 0,3 postotna boda¹. Pri tome se u drugoj polovici godine očekuje realan rast BDP-a od 4,4% u odnosu na isto razdoblje lani, s time da nešto izraženiji rast očekujemo u posljednjem tromjesečju, ponajviše pod utjecajem porasta doprinosa finalne potrošnje. Predviđena stopa gospodarskog rasta za 2006. godinu od 4,6%, uz očekivani rast implicitnog deflatora BDP-a od 3,5% u tekućoj godini, rezultira porastom projicirane kunske vrijednosti BDP-a za 18,8 milijardi kuna, tj. BDP u tekućim cijenama na kraju godine iznosio bi približno 247,8 milijardi kuna.

U narednim godinama očekuje se nastavak pozitivnih kretanja u realnom sektoru gospodarstva, odnosno predviđa se rast BDP-a po stopama od 4,6% u 2007., 4,8% u 2008. i 5,0% u 2009. godini. Pri tome će najveći doprinos navedenom rastu dati osobna potrošnja i investicije u fiksni kapital. Također, natprosječan rast deflatora državne potrošnje u 2007. godini, izveden iz projekcije nominalnih i realnih fiskalnih kretanja, poticat će rast implicitnog deflatora BDP-a iznad projicirane razine promjene potrošačkih cijena u idućoj godini, iako bi doprinos dinamike izvoznih i uvoznih cijena ostao blago negativan. Ipak, u idućoj godini očekuje se blago usporavanje rasta implicitnog deflatora BDP-a (3,4%), te se pretpostavlja da će biti u skladu s kretanjem deflatora osobne potrošnje, odnosno potrošačkih cijena u tom razdoblju. Projekcija predviđa nastavak tih trendova u 2008. i 2009. godini.

¹ Podaci DZS-a o BDP-u za 2004. i 2005. godinu su preliminarni i temelje se na procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a.

Grafikon 1. Doprinosi kategorija agregatne potražnje (postotni bodovi) realnom rastu BDP-a

Izvor: DZS

Recentni pokazatelji kretanja osobne potrošnje upućuju na blago usporavanje rasta osobne potrošnje u tekućoj godini, iako se u drugoj polovici godine može očekivati oporavak njezine godišnje dinamike. To potvrđuju ostvarenja za prvih sedam mjeseci te procjene trendova u redovitim i neredovitim izvorima financiranja osobne potrošnje u preostalom dijelu godine, prema kojima bi realni raspoloživi dohodak stanovništva trebao porasti za više od 4,0% u 2006. godini. Navedeno ubrzanje rasta osobne potrošnje trebalo bi biti primjetno i u idućoj godini, kada se očekuje i najsnažniji učinak transfera države (uključujući povrat duga umirovljenicima)². U drugom dijelu razdoblja obuhvaćenog projekcijom može se očekivati nešto sporiji rast osobne potrošnje (3,8% u 2008. i 3,7% u 2009. godini) pod utjecajem iščezavanja tih učinaka, a posebno u 2009. godini kada se predviđa i umjereniji rast mase plaća. Navedeno usporavanje rasta osobne potrošnje neće biti značajno pa će tako u cijelom razdoblju obuhvaćenom projekcijom doprinos osobne potrošnje rastu BDP-a ipak ostati stabilan (očekivan prosječni godišnji doprinos osobne potrošnje iznosi 2,2 postotna boda).

Projekcijom realnih kretanja za 2006. godinu predviđa se značajno realno ubrzanje rasta investicija u fiksni kapital, koje će biti primarno generirano jačanjem investicijske aktivnosti u privatnom sektoru. Navedeni rast investicija bit će ipak umjereniji tijekom druge polovice godine, što će uvjetovati i kretanje ukupnih investicija prema kraju godine. Projekcijom se tako predviđa neznatno usporavanje investicija u fiksni kapital s 8,4% u drugom, na 8,3% u trećem te snažnije usporavanje na 3,8% u četvrtom tromjesečju. Ta kretanja jednim dijelom odražavaju učinke baznog razdoblja. U 2007. godini može se očekivati blago usporavanje realnog rasta investicija u fiksni kapital. Vjerojatno će najsnažnije usporavanje tog rasta biti zabilježeno u prvom tromjesečju zbog visoke razine investicija dostignute na početku ove godine. Očekuje se da će predviđeno blago ubrzanje njihova rasta u preostalom dijelu 2007. godine ponovno biti određeno dinamikom privatnih investicija. Snažniji rast javnih investicija (ovdje aproksimiranih kapitalnim rashodima opće države) mogao bi biti zabilježen na početku godine, dok će na razini cijele 2007. godine ipak imati stagnantna obilježja. S druge strane,

² Projekcijom se predviđa kontinuirani rast mase plaće i transfera stanovništvu koji će biti potpomognut i povratom duga umirovljenicima. Predviđeno je korištenje tih sredstava u ukupnom iznosu od 1,2 milijardi kuna u ovoj godini, 2,4 milijardi kuna u idućoj godini te 1,9 milijarde kuna u 2008. i oko 700 milijuna kuna u 2009. godini. Najsnažniji učinci očekivanog primjetnijeg porasta raspoloživog dohotka stanovništva, koji bi bio podržan i kreditnom aktivnošću banaka, trebali bi biti vidljivi u 2007. godini.

tijekom 2008. i 2009. godine predviđa se ubrzanje rasta investicija u skladu s očekivanim poboljšanjem poslovne i investicijske klime³. Tako će u srednjoročnom razdoblju doprinos ove kategorije agregatne potražnje značajno premašiti svoj dugoročni prosjek i nadjačati doprinos svih ostalih kategorija BDP-a.

Projekcija državne potrošnje temelji se na nominalnim proračunskim podacima na razini opće države. Pri tome su uvažene razlike između metodologije novog GFS-a i kompiliranja nacionalnih računa prema ESA-i⁴ te su ugrađeni učinci procjene kretanja broja zaposlenih u javnoj upravi i očekivane dinamike potrošačkih cijena. U 2006. godini očekuje se porast broja zaposlenih u javnoj upravi od oko 1,0%, uz snažniji realni rast izdataka za korištenje dobara i usluga, što bi trebalo rezultirati pozitivnim doprinosom državne potrošnje u ovoj godini. Nešto snažniji rast državne potrošnje u drugoj polovici godine (4,2% u trećem i 7,3% u posljednjem tromjesečju) proizlazi iz snažnog porasta izdataka za korištenje dobara i usluga krajem godine, predviđenog Planom proračuna, koji je određen korištenjem sredstava pretpristupnih fondova. Istodobno, ta će kretanja biti praćena znatno skromnijim rastom naknada zaposlenima. Broj zaposlenih u javnoj upravi u idućim godinama trebao bi ostati konstantan. Na temelju te pretpostavke te projiciranog rasta potrošačkih cijena za to razdoblje može se očekivati neutralan ili tek vrlo blago pozitivan doprinos državne potrošnje realnom rastu BDP-a u razdoblju od 2007. do 2009. godine.

U 2006. godini predviđa se značajno dinamiziranje vanjskotrgovinske razmjene za koju se ocjenjuje da je najsnažnijeg intenziteta bila na početku godine (izvoz roba i usluga bio je u prvom tromjesečju za 14,0% veći nego u istom razdoblju prethodne godine, dok je rast uvoza roba i usluga bio i nešto brži). Značajno usporavanje realnog rasta ukupnog izvoza u drugom tromjesečju, nastaviti će se i u trećem tromjesečju po stopi od 1,5%, dok se prema kraju godine očekuje jačanje izvozne dinamike po stopi od 10,0%. Istodobno, predviđa se ubrzanje rasta uvoza roba i usluga u trećem tromjesečju te značajno usporavanje u posljednjem tromjesečju. Na razini cijele 2006. godine negativan doprinos neto inozemne potražnje iznositi će tako -1,3 postotnih bodova. U 2007. godini predviđa se ubrzanje rasta izvoza uz stagnaciju rasta uvoza robe i usluga, što bi se trebalo odraziti na smanjenje negativnog doprinosa neto inozemne potražnje rastu BDP-a. Navedena dinamika uvoza ipak će biti snažnija u odnosu na drugu polovicu 2006. godine, što se može povezati s očekivanim jačanjem osobne potrošnje (navedena kretanja dijelom će odražavati i očekivane učinke povrata duga umirovljenicima). Intenziviranjem međunarodne razmjene pod utjecajem daljnjeg jačanje integracijskih procesa (do kraja 2007. godine očekuje se i proširenje Srednjeeuropske zone slobodne trgovine (CEFTA)), rasta proizvodnosti, te očekivane implementacije projekata poticanja izvoza Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, doći će do daljnjeg ublažavanja negativnog doprinosa neto inozemne potražnje u 2008. i 2009. godini.

³ Istodobno, predviđajući stabilan gospodarski rast u 2007. na razini od 4,6%, kao i njegovo značajno ubrzanje u 2008., u projekciju je implicitno ugrađena pretpostavka porasta ukupne proizvodnje iznad apsorpcijske moći agregatnog tržišta u tom razdoblju, što se odražava na rast promjene zaliha (ta kretanja mogu biti povezana i s umjerenijim rastom cijena). S praktičnog stajališta ova kategorija ukupnih bruto investicija je dakle tretirana kao rezidual prilikom zatvaranja projekcije.

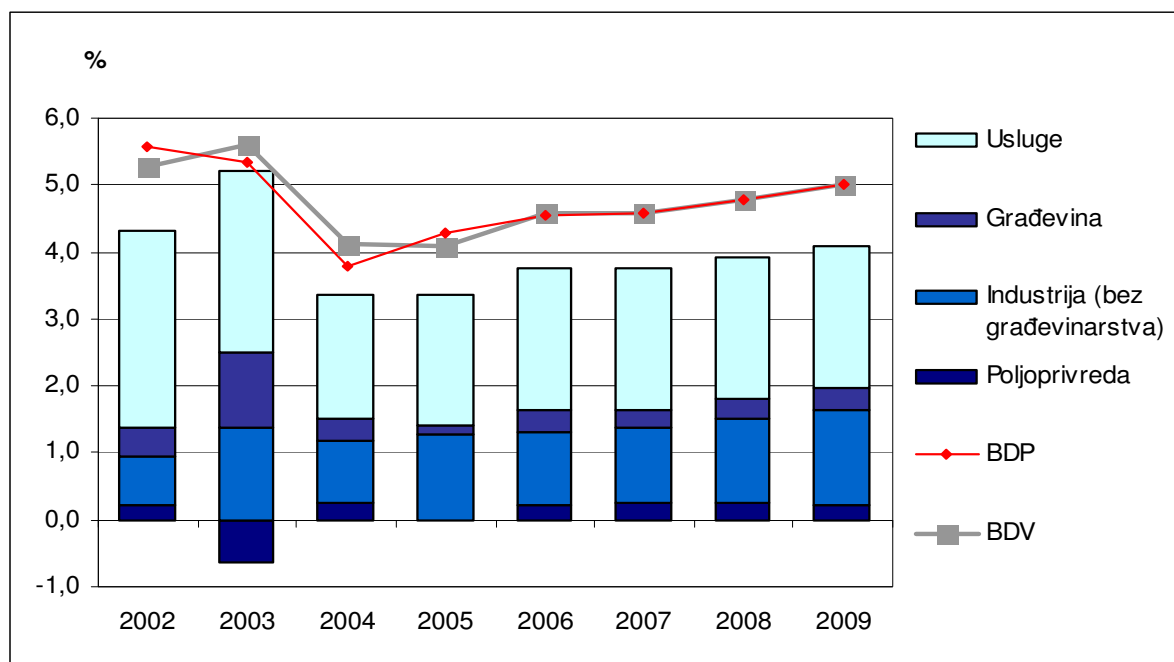
⁴ DZS-ova procjena nominalne državne potrošnje prema obračunu BDP-a u 2004. i 2005. godini veća je za oko 9 milijardi kuna u odnosu na naknade zaposlenima u javnoj upravi (uključujući otpremnine) i izdatke za korištenje dobara i usluga. U projekciji fiskalnih kretanja taj iznos poslužio je kao faktor usklađivanja (izračun prema prosjeku razlika iz prethodne dvije godine). Navedena korekcija općenito pridonosi manjoj volatilnosti dinamike državne potrošnje.

Proizvodnja (sektorski pristup)

Srednjoročna projekcija bruto dodane vrijednosti (BDV) pretpostavlja potpunu usklađenost obračuna BDP-a prema rashodnom i proizvodnom pristupu, odnosno pretpostavlja se da u razdoblju obuhvaćenom projekcijom nema statističke diskrepancije. Projekcija je usklađena s fiskalnom projekcijom prema Smjernicama. Tako se u srednjem roku predviđa ubrzanje rasta prihoda od indirektnih poreza umanjenih za subvencije u stalnim cijenama koje uglavnom prati projicirani gospodarski rast. Također, pretpostavljamo da se u srednjem roku struktura gospodarstva neće značajno izmijeniti.

Očekuje se da će u srednjem roku najpropulzivnije djelatnosti gospodarstva biti industrija i građevinarstvo⁵, dok će rast dodane vrijednosti u uslužnom sektoru blago zaostajati za rastom u navedenim djelatnostima. Međutim, još uvijek se očekuje da će upravo usluge najviše pridonositi ukupnom gospodarskom rastu. Također, u ovoj i idućim godinama očekuje se i oporavak dinamike dodane vrijednosti u djelatnosti poljoprivrede, dijelom i pod utjecajem korištenja sredstva pretpripravnog fonda SAPARD, namijenjenog poljoprivredi i ruralnom razvoju (za Hrvatsku je kroz ovaj program alocirano 25 milijuna eura, a domaći investitori sudjeluju s 50% vlastitih sredstava).

Grafikon 2. Sektorski doprinosi (postotni bodovi) realnom rastu BDP-a, rast BDP-a i BDV-a

Izvor: DZS

⁵ U 2006. godini povučena su sva sredstva pretpripravnog fonda ISPA predviđena za infrastrukturne projekte u području prometa i zaštite okoliša (35 milijuna eura) kojima će u srednjoročnom razdoblju biti potpomognuta obnova željeznica, rekonstrukcija vodovodnih sustava, sanacije odlagališta otpada te drugi infrastrukturni projekti. To se odnosi uglavnom na projekte na razini lokalne države.

Zaposlenost, nezaposlenost i plaće

U cijelom razdoblju obuhvaćenom projekcijom predviđaju se povoljna kretanja na tržištu rada. Uvažavajući prirodu privremenih podataka DZS-a o zaposlenima po djelatnostima⁶ očekuje se da će već tijekom 2006. godine doći do osjetnog porasta zaposlenosti, što će uz rast realnih neto plaća blagotvorno djelovati i na kretanje osobne potrošnje. Može se pretpostaviti da će se rast zaposlenosti u razdoblju od 2006. do 2009. godine zadržati na razini ispod 2,0%. Pretpostavljajući nastavak konvergiranja anketne i administrativne stope nezaposlenosti, stopa nezaposlenosti prema anketnim izvorima bi se u tekućoj godini mogla spustiti na razinu od 11,8%, kontinuirano se smanjujući prema kraju razdoblja obuhvaćenog projekcijom, nastavljajući tako trendove prisutne od početka 2000. godine. Projekcijom se predviđa blago ubrzanje rasta realnih neto plaća u 2006. godini (nešto sporije u odnosu na Smjernice), što će se nastaviti i u razdoblju do 2009. godine.⁷

⁶ Povoljna kretanja na tržištu rada tijekom prve polovice ove godine, ponajprije snažan rast zaposlenosti, upućuju na ubrzavanje rasta mase plaća u tom razdoblju. Prilikom procjene kretanja broja zaposlenih u ovoj godini izvršena je korekcija podataka DZS-a o zaposlenima po djelatnostima (na temelju službenih korekcija DZS-a iz prethodne dvije godine) jer priroda privremenih podataka u određenoj mjeri podcjenjuje razinu zaposlenosti. Takva kretanja potvrđuju i podaci o broju osiguranika HZMO-a, koji se smatraju pouzdanijim kratkoročnim pokazateljem zaposlenosti.

⁷ Kretanje realnih neto i bruto plaća, odnosno impliciranih poreza i socijalnih doprinosa u razdoblju od 2007. do 2009. godine u skladu je sa Smjericama ekonomske i fiskalne politike 2007.-2009.

2.2. INFLACIJA

Tijekom prvih osam mjeseci 2006. godine došlo je do blagog usporavanja godišnje stope inflacije potrošačkih cijena s 3,6% ostvarenih u prosincu 2005. na 3,4% u kolovozu 2006. godine. Spomenuto usporavanje godišnje stope inflacije potrošačkih cijena bilo je, prije svega, posljedica smanjenja godišnje stope temeljne inflacije (ponajviše zbog smanjenja godišnje stope rasta cijena mesa te odjeće i obuće) te manjim dijelom i posljedica smanjenja godišnje stope promjene administrativno reguliranih cijena (prije svega, zbog usporavanja godišnje stope rasta cijena naftnih derivata). Nasuprot tome, tijekom promatranog se razdoblja povećala godišnja stopa promjene cijena poljoprivrednih proizvoda.

Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena (prosječne godišnje stope promjene)

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
CPI, PEP 2006.-2008.	3,3	3,2	2,8	2,6	-
CPI, PEP 2007.-2009.	3,3	3,5	3,2	2,8	2,6

U projekciji kretanja inflacije potrošačkih cijena izrađenoj u rujnu 2005. godine kada je pisan prethodni PEP 2006.-2008., bilo je prognozirano da će se prosječna godišnja stopa inflacije u 2006. godini spustiti na 3,2%, nakon 3,3% koliko je iznosila prognoza za 2005. godinu. Međutim, početkom 2006. godine ostvaren je viši rast potrošačkih cijena od projiciranog, zbog znatno višeg rasta određenih administrativno reguliranih cijena (prije svega vode i komunalnih usluga) od očekivanog. Osim toga, u siječnju 2006. je stupio na snagu Pravilnik o zbrinjavanju ambalaže i ambalažnog otpada, te su neki proizvođači dodatne troškove proizašle iz primjene spomenutog pravilnika prelili na potrošače, što je rezultiralo poskupljenjem alkoholnih i bezalkoholnih pića te mlijeka, što je bilo posebno izraženo tijekom prvog tromjesečja 2006. Spomenuta kretanja utjecala su na povećanje projicirane prosječne godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u 2006. na 3,5% (što je za 0,3 postotnih bodova više u odnosu na projekciju iz prethodnog PEP-a).

Tablica 2. Cijene sirove nafte na svjetskom tržištu (USD/barel)

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
MMF. GAS kolovoz 2005	54,2	61,8	60,0	58,0	-
MMF. GAS kolovoz 2006	53,4	69,2	75,5	74,3	72,3

Projekcija inflacije potrošačkih cijena u 2007. godini izrađena je uz pretpostavku relativno stabilnog tečaja kune prema euru i blage aprecijacije kune prema američkom dolaru te uz pretpostavku nastavka trenda umjerenog porasta nominalnih plaća, koji neće u značajnijoj mjeri nadmašivati rast proizvodnosti u domaćem gospodarstvu, što sve zajedno pogoduje održavanju relativno niske stope inflacije. Stabilan tečaj kune prema euru djeluje stabilizirajuće na inflacijska očekivanja i na stabilnost cijena potrošačkih dobara i sirovina koja se uvoze s euro područja, stoga se pretpostavlja da će politika stabilnog tečaja kune nastaviti biti glavno sidro inflacijskih očekivanja i uvoznih cijena i u 2008. i 2009. godini.

Blagi inflatorni pritisci mogli bi proizaći iz ubrzavanja rasta osobne potrošnje u 2007. u odnosu na 2006. godinu. S druge strane, očekuje se da će se u 2007. koja je izborna godina usporiti rast administrativno reguliranih cijena. Ulaskom novih inozemnih trgovačkih lanaca (primjerice Lidla) zaoštrit će se dodatno konkurencija u trgovini na malo te se pretpostavlja da će to djelovati povoljno na kretanje inflacije. Nadalje, u 2007. godini predviđa se i daljnje usporavanje rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Projekcija inflacije u 2007. godini izrađena je uz pretpostavku da će se prognozirana prosječna dnevna cijena barela sirove nafte

povećati sa 69,2 dolara u 2006. na 75,5 dolara u 2007., pri čemu bi se godišnja stopa njihovog rasta spustila na 9,1% u 2007. nakon 29,7% zabilježenih u 2006., odnosno 41,3% u 2005. godini. Osim toga, analitičari Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) predviđaju da će u 2007. godini doći do značajnog usporavanja godišnje stope rasta cijena drugih sirovina na svjetskom tržištu s 22,1% u 2006. na -4,8% u 2007., pri čemu bi najizraženiji trebao biti pad cijena metala na svjetskom tržištu. Uzevši u obzir prethodno nabrojane čimbenike, u projekciji Hrvatske narodne banke (HNB) očekuje se smanjenje prosječne godišnje stope inflacije potrošačkih cijena s 3,5% u 2006. na 3,2% u 2007.

2.3. MONETARNA I TEČAJNA POLITIKA

Osnovni cilj monetarne politike je ostvarivanje i održavanje stabilnosti cijena. Zbog otvorenosti gospodarstva, HNB taj cilj ostvaruje kroz politiku stabilnog tečaja. Radi se o režimu upravljano fluktuirajućeg tečaja u kojemu središnja banka intervenira na deviznom tržištu kako bi ublažila volatilnost tečaja. Premda granice fluktuacije nisu određene, ovakva politika rezultirala je vrlo stabilnim tečajem domaće valute prema euru o rasponu od +/- 6% tijekom posljednjeg desetljeća, uz istodobno ostvarivanje i održavanje niske inflacije. Postojeća fleksibilnost doprinijela je i izostanku tečajnih špekulacija. Osim što služi kao nominalno sidro za uvozne cijene i inflacijska očekivanja, stabilnost tečaja važna je i za očuvanje financijske stabilnosti zbog visoke razine eurizacije hrvatskog gospodarstva. Unatoč stabilnosti domaćih cijena tijekom proteklog desetljeća, hrvatski državljani i dalje štede u stranoj valuti, te je više od 80% depozita u hrvatskim bankama u stranoj valuti ili je indeksirano u stranoj valuti, ponajviše eurima. Kako bi se zaštitile od izloženosti tečajnom riziku, hrvatske banke odobravaju kredite vezane uz stranu valutu, prenoseći tako tečajni rizik na dužnike. Znatnije slabljenje tečaja domaće valute tako bi moglo putem efekta na bilance ekonomskih subjekata negativno djelovati na ukupno gospodarstvo, a poglavito financijski sustav. Postojeći režim upravljano plutajućeg tečaja, u kojemu HNB stabilnost tečaja kune prema euru ostvaruje intervencijama na deviznom tržištu, smatramo održivim u srednjem roku, te najpogodnijim režimom u procesu ulaska Hrvatske u EU i kasnijem ulasku u Ekonomsku i monetarnu uniju (EMU). Postojeći režim je istovremeno sukladan uvjetima Europskog tečajnog mehanizma 2 (ERM II), i nije ga potrebno mijenjati.

Zbog procesa približavanja EU, tj. realne i nominalne konvergencije, tijekom posljednjih godina prisutan je snažan priljev kapitala. Taj proces bio je dodatno pojačan ponašanjem nekih europskih poslovnih banaka koje su se, u uvjetima niskih kamatnih stopa u EU, nastojale širiti na brzo rastuća tržišta novih članica i zemalja kandidatkinja s višim kamatnim stopama. Tako je hrvatski bankarski sustav početkom 2000tih prešao u vlasništvo poslovnih banaka sa sjedištem u EU, koje od tada vode vrlo agresivnu kreditnu politiku u Hrvatskoj, financirajući je sredstvima iz inozemstva. Takav priljev kapitala uz aprecijacijske pritiske dovodi do produblivanja deficita na tekućem računu i snažnog rasta inozemnog duga koji je premašio 80% BDP-a. Najveći dio kreditne aktivnosti usmjeren je sektoru stanovništva i osobnoj potrošnji, a ne investicijama koje bi olakšale buduću otplatu. Stoga središnja banka od 2004. godine nastoji ograničiti tu aktivnost kroz graničnu obveznu pričuvu koja se obračunava na porast inozemne pasive poslovnih banaka. HNB je u 2005. dva puta povećao stopu granične obvezne pričuve, u ožujku s 24% na 30% te u lipnju na 40%, a početkom 2006. godine stopa je uz proširenje osnovice za obračun porasla na 55%. Tijekom 2006. godine instrument granične obvezne pričuve u nekoliko je navrata bio modificiran kako bi spriječio zaobilaznje postojećih mjera od strane poslovnih banaka. Osim ograničenja rasta inozemnih izvora, središnja banka reagirala je na brzi rasta kredita prudencijalnim mjerama koje prisiljavaju banke da bolje upravljaju svojim rizicima koji nastaju kroz snažnu kreditnu ekspanziju. Tako su još 2003. godine uvedene dodatne rezervacije za brzorastuće banke. Nakon što je HNB u više navrata upozoravao banke na problem valutno induciranog kreditnog rizika (kreditni rizik koji nastaje kad banke odobravaju kredite u devizama ili uz valutnu klauzulu klijentima koji ne ostvaruju prihode u devizama), od sredine 2006. godine povećani su ponderi rizika za izračun adekvatnosti kapitala vezano uz devizne kredite nezaštićenim zajmoprimcima. U kontekstu obuzdavanja kreditnog rizika, HNB je dao snažan poticaj bankama na uvođenje registra obveznika po kreditima, koji bi trebao olakšati upravljanje kreditnim rizikom. Opisano povećanje stope granične obvezne pričuve na 55% i uvedene prudencijalne mjere trebale bi dovesti do znatnijeg usporenja rasta domaćih plasmana ostalim sektorima koji su na kraju kolovoza 2006. godine dosegli međugodišnju

stopu rasta od 22,2%. Tako očekujemo da će u 2007. godini domaći plasmani banaka porasti 17,9%, što će biti financirano iz porasta domaćih izvora sredstava. Rast plasmana ipak će biti dostatan da prati domaću potražnju i nastavak ubrzanog gospodarskog rasta. Središnja banka i ubuduće će djelovati kako bi sprječavala snažniji rast inozemnog duga i domaćih kredita, a prema potrebi bit će spremna za uvođenje dodatnih mjera za obuzdavanje njihovog rasta.

Snažan priljev kapitala iz inozemstva stvara aprecijacijske pritiske na koje središnja banka reagira velikim otkupom deviza. Pritom glavni instrument sterilizacije viška likvidnosti ostaje obvezna pričuva koja se obračunava po stopi od 17%. S približavanjem EU, HNB će težiti postupnom spuštanju stope obvezne pričuve, kako bi se olakšala buduća prilagodba odnosno spuštanje stope pri ulasku u eurozону. Za fino upravljanje likvidnosti središnja banka koristi operacije na otvorenom tržištu u obliku redovitih tjednih obratnih repo aukcija uvedenih sredinom 2005. godine. Međutim, zbog stranog vlasništva nad bankarskim sustavom i uloge tečaja, HNB ne može koristiti kamatni kanal, na koji prvenstveno utječe kamatna stopa Europske središnje banke.

2.4. VANJSKI SEKTOR

Projekcija platne bilance za razdoblje od 2006. do 2009. godine predviđa pogoršanje salda na tekućem računu u prve dvije godine, nakon čega bi moglo uslijediti njegovo postupno poboljšanje. Manjak tekućeg računa u 2006. godini se ocjenjuje na 7,5% BDP-a ili 1,2 postotna boda više nego u prethodnoj godini, što je najvećim dijelom rezultat nepovoljnih ostvarenja u robnoj razmjeni s inozemstvom iz prve polovice godine. Projicirani rast manjka na tekućem računu u 2007. godini pod velikim je utjecajem jačanja osobne potrošnje i visoke investicijske aktivnosti te, posljedično, rasta uvoza. Nakon toga manjak bi se postupno mogao smanjiti do razine od 7,0% projiciranog BDP-a u 2009. godini. Pri tome se očekivana razina manjka na tekućem računu u projekcijskom razdoblju znatno razlikuje od one predstavljene u posljednjem PEP-u, što je poglavito posljedica slabijih ostvarenja u 2005. godini i prvoj polovici 2006. godine. Istovremeno se tijekom projekcijskog razdoblja očekuje sporija kontrakcija manjka zbog snažnije domaće potražnje i izraženijeg jačanja gospodarske aktivnosti u odnosu na očekivanja iz prethodne verzije PEP-a.

U projekcijskom razdoblju očekuje se postupno ublažavanje vanjskotrgovinske neravnoteže, uslijed sporijeg rasta uvoza, ali i izvoza. Osim toga, očekuju se i povoljna kretanja u međunarodnoj razmjeni uslugama, posebno u turizmu, kao i poboljšanje salda na računu faktorskih dohodaka. Kretanja na računu tekućih transfera mogla bi biti pod velikim utjecajem očekivanog gospodarskog rasta u zemljama EU.

Nakon ubrzanja rasta robnog izvoza u 2006. godini, koji je poglavito bio izražen u prvoj polovici godine, narednu bi godinu mogao obilježiti njegov nešto sporiji, ali i dalje visoki, rast. Takvo se očekivanje temelji na slabljenju inozemne potražnje u zemljama EU u koje Hrvatska izvozi gotovo dvije trećine svojih proizvoda. Osim toga, projicirano usporavanje rasta cijene sirove nafte na svjetskom tržištu moglo bi ublažiti rast vrijednosti izvezena nafte i naftnih derivata, koji čine gotovo desetinu hrvatskog robnog izvoza. Međutim, istovremeno treba istaknuti i čimbenike koji će u narednim godinama pozitivno djelovati na kretanje robnog izvoza. U tome se posebice ističu daljnja liberalizacija vanjskotrgovinskih odnosa sa zemljama u okruženju, intenzivnija podrška izvoznicima od strane HBOR-a, kao i aktivnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva te Agencije za promicanje izvoza i ulaganja koje bi trebale rezultirati boljom informiranošću izvoznika o uvjetima izvoza i pristupa svjetskim tržištima.

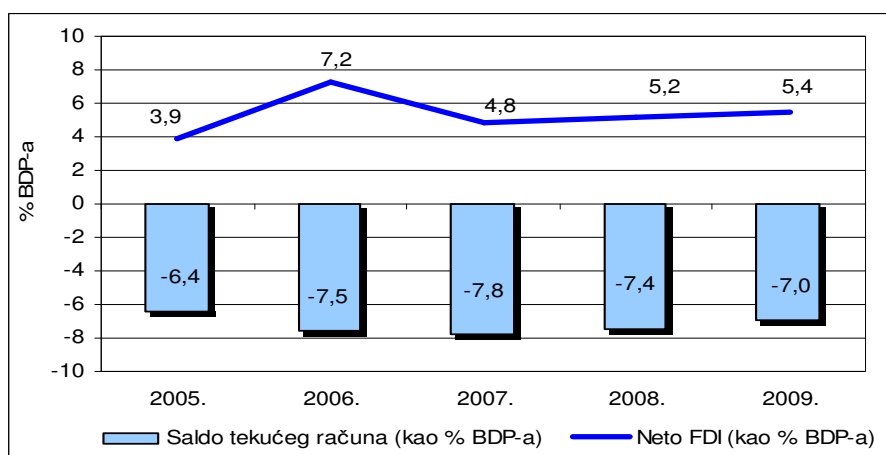
Na robni uvoz će u projekcijskom razdoblju velikim dijelom utjecati očekivano kretanje cijena nafte koje bi moglo pridonijeti usporavanju rasta ukupnog robnog uvoza. Ipak, intenzitet rasta će se i dalje zadržati na visokoj razini, i to najvećim dijelom kao posljedica snažne domaće potražnje i ubrzanja gospodarske aktivnosti. Tome bi posebice mogao pridonijeti rast osobne potrošnje, potaknut isplatom duga umirovljenicima te očekivanim rastom plaća.

U međunarodnoj razmjeni uslugama očekuje se stabilan rast neto prihoda, poglavito u turističkoj djelatnosti. Pritom se očekivani rast prihoda od turizma najvećim dijelom temelji na pretpostavci o rastu potrošnje zbog mogućeg poboljšanja strukture gostiju (gosti veće kupovne moći) i/ili rasta cijena turističkih usluga nakon ulaganja u smještajne kapacitete i poboljšanja njihove kvalitete. Osim toga, povoljni utjecaji mogli bi proizići iz nastavka snažne marketinške aktivnosti u inozemstvu, što bi, uz stabilizaciju rezultata na postojećim tržištima, moglo pridonijeti i otkrivanju novih emitivnih tržišta.

Projekcija kretanja na računu faktorskih dohodaka za razdoblje od 2006. do 2009. godine slijedi projicirana plaćanja kamata na inozemne obveze prema podacima iz baze kreditnih odnosa s inozemstvom HNB-a, projekciju prihoda HNB-a temeljem ulaganja međunarodnih pričuva, kao i očekivanja zarada inozemnih ulagača. Projicirano pogoršanje salda na računu faktorskih dohodaka za 2006. godinu poglavito je rezultat rasta zadržane dobiti koja je pripala stranim vlasnicima domaćih poduzeća, a koja je za većinu referentnih poduzeća evidentirana tijekom prve polovice godine. U narednim godinama očekuje se poboljšanje salda na računu faktorskih dohodaka, i to kao rezultat nižih plaćanja kamata na inozemne obveze uslijed sporijeg rasta inozemnog duga, ali i daljnjeg rasta prihoda HNB-a po osnovi ulaganja međunarodnih pričuva u inozemstvo. Pozitivno bi na kretanja na računu faktorskih dohodaka mogao utjecati i sporiji rast rashoda po osnovi izravnih vlasničkih ulaganja (dividende i zadržana dobit), između ostalog, zbog mjera HNB-a koje bi se mogle negativno odraziti na poslovne rezultate banaka, kao i jačanja tržišne konkurencije u telekomunikacijskom sektoru.

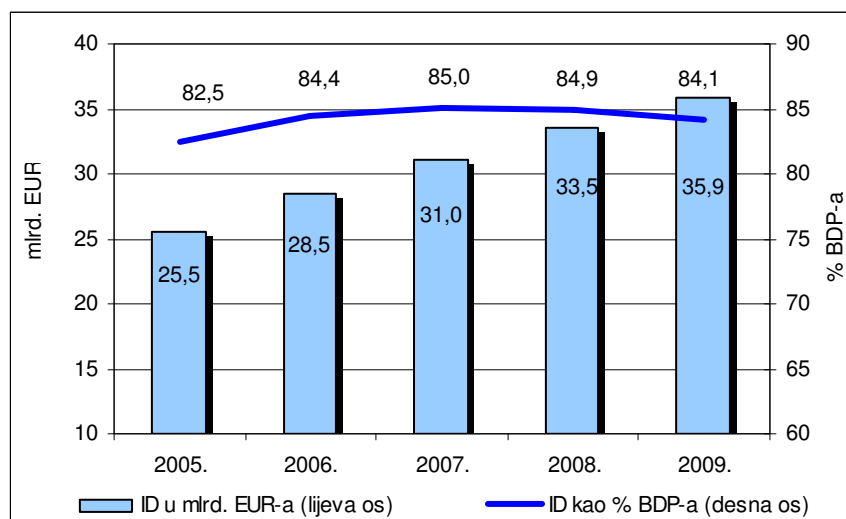
Projicirano smanjenje neto prihoda na računu tekućih transfera u razdoblju od 2006. do 2009. godine ponajviše odražava očekivani daljnji porast rashoda države, posebno po osnovi mirovina koje se isplaćuju u inozemstvo. Kretanja na strani prihoda uvelike ovise o očekivanom gospodarskom rastu u zemljama članicama EU iz kojih dolazi znatan dio ukupnih neto prihoda na računu tekućih transfera.

Grafikon 3. Saldo tekućeg računa i neto inozemna izravna ulaganja kao % BDP-a

Prema očekivanjima, manjak na tekućem računu platne bilance u 2006. godini mogao bi velikim dijelom biti pokriven inozemnim izravnim ulaganjima, kao rezultat snažnih priljeva krajem godine uslijed preuzimanja farmaceutske kompanije Plive, dokapitalizacije pojedinih banaka te nastavka privatizacije naftne kompanije INA-e. Iako u narednim godinama nisu predviđeni značajniji privatizacijski projekti, očekuje se da će napredak RH u usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom EU pozitivno djelovati na priljev inozemnih ulaganja. Osim toga, povoljan utjecaj imat će i sve razvijenija infrastruktura, relativno obrazovana radna snaga, te dobar zemljopisni položaj Hrvatske, kao i aktivnosti Agencije za promicanje izvoza i ulaganja usmjerene pružanju usluga stranim ulagačima pri realizaciji njihovih projekata. Uz nastavak snažnog priljeva kapitala, tekuća projekcija predviđa i daljnji rast međunarodnih pričuva HNB-a koje bi u projiciranom razdoblju mogle biti dostatne za više od 5 mjeseci uvoza roba i usluga te pokrivati dvostruki iznos projiciranog kratkoročnog duga (uz pretpostavku stabilnog udjela kratkoročnog u ukupnom inozemnom dugu).

Grafikon 4. Inozemni dug RH

Kada je riječ o projekciji inozemnog duga, u razdoblju od 2006. do 2009. godine očekuje se sporiji rast inozemnog duga u odnosu na ostvarenja u posljednje tri godine pa bi se godišnja stopa rasta inozemnog duga mogla postupno smanjiti s 11,7% u 2006. na 7,1% u 2009. godini. Uz sporiji rast inozemnog duga može se očekivati zaustavljanje pogoršanja odnosa inozemnog duga i BDP-a te njegova stagnacija. Na usporavanje rasta inozemnog duga najviše će utjecati smanjenje inozemnog duga sektora države, za koji se očekuje da bi u spomenutom razdoblju trebao biti smanjen za 1,2 milijardi eura, što je sukladno strategiji države da se poglavito oslanja na domaće izvore financiranja i time pridonese usporavanju rasta ukupnog inozemnog duga. Tako će, uz uobičajene otplate obveza prema Londonskom klubu (samo po osnovi obveznice serije A, s obzirom da su obveze po osnovi obveznice serije B u cijelosti ispunjene zaključno s 2006. godinom), u 2007. godini sektoru države na naplatu dospjeti samurajske obveznice vrijedne 40 milijardi jena, u 2008. godini samurajske obveznice u iznosu 25 milijardi jena, a u 2009. godini samurajske obveznice od 25 milijardi jena i euroobveznice od 500 milijuna eura. Pored toga, i mjere monetarne politike koje poskupljuju inozemno zaduživanje banaka radi financiranja kreditne aktivnosti djelovat će na sporiji rast ukupnog inozemnog duga.

S druge strane, očekuje se da će glavni generator povećanja duga u narednim godinama biti poduzeća, zajedno s ulaganjima u poduzeća. Naime, pod utjecajem pooštrenih mjera HNB-a i sporijeg rasta plasmana banaka za očekivati je da će se poduzeća i dalje uvelike oslanjati na inozemne izvore financiranja. Ipak, očekujemo da rast njihovih inozemnih obveza neće biti toliko naglašen kao u 2006. godini jer se dosta velikih poduzeća koja imaju lakši pristup inozemnim tržištima kapitala već znatno zadužilo u inozemstvu te držimo da je teško zadržati istu dinamiku inozemnog zaduživanja poput one ocijenjene za 2006. godinu. Isto tako se može očekivati jačanje domaćeg tržišta kapitala pa bi se jedan dio poduzeća mogao okrenuti i domaćim nebankarskim izvorima sredstava. Također se zbog daljnjeg rasta kamatnih stopa u inozemstvu može očekivati smanjivanje razlike između kamatnih stopa po kojima se poduzeća mogu zadužiti u inozemstvu i u tuzemstvu, što smanjuje isplativost inozemnog zaduživanja. Pritom će na kretanje domaćih kamatnih stopa uvelike utjecati snažna konkurencija u bankarskom sektoru te borba za tržišnim udjelima i čvrstim pozicioniranjem banaka.

3. JAVNE FINANCIJE

3.1. SREDNJOROČNI FISKALNI PROGRAM

U kolovozu 2006. godine Vlada RH donijela je Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2007.-2009. kojima su definirani osnovni ciljevi, prioriteti i smjer fiskalne politike, što će doprinijeti osiguravanju makroekonomske stabilnosti i poticanju dugoročno održivih stopa rasta. Ključni cilj fiskalne politike u narednom srednjoročnom razdoblju bit će provedba daljnje fiskalne konsolidacije i smanjenje eksternih neravnoteža. Reforme koje vode racionalizaciji i boljem ciljanju potrošnje, kao i mjere za pojednostavljenje poreznog sustava i jačanje procesa ubiranja poreza, zauzimaju visoko mjesto na ljestvici prioriteta.

U narednom razdoblju posebna pozornost usmjerit će se na reformu obrazovnog sustava i znanosti kako bi se doprinijelo boljoj povezanosti sustava obrazovanja i tržišta rada. Provedba restrukturiranja i privatizacije poduzeća u državnom vlasništvu koja stvaraju gubitke, posebno u sektorima brodogradnje i crne metalurgije, omogućit će efikasnije usmjeravanje proračunskih sredstava u kontinuirani regionalni razvoj i kapitalna ulaganja. Važan cilj bit će i nastavak sustavnog smanjivanja subvencija poduzećima što će djelovati u smjeru poticanja slobodne tržišne konkurencije i jačanja poduzetništva. Isto tako, sveobuhvatne reforme provodit će se i u sektoru zdravstva s ciljem poboljšanja fiskalne discipline, ali i u sustavu socijalne skrbi kako bi se omogućilo bolje ciljanje prema socijalno najugroženijim skupinama ljudi. Također, planira se nastaviti i s uspostavljanjem učinkovite i fiskalno prihvatljive javne uprave sukladno praksi EU. Daljnja provedba reforme pravosuđa osigurat će učinkovitije funkcioniranje pravnog sustava, a time i povoljnije uvjete za ulagačke aktivnosti. Kao važan cilj Vlade RH ističe se i daljnje poticanje mjera populacijske i obiteljske politike kao dio ukupne razvojne politike i politike dugoročno održivog društveno-gospodarskog napretka. Isto tako, valja istaknuti da će u idućem desetogodišnjem razdoblju, na rashodnu stranu proračuna u značajnoj mjeri utjecati i planirani projekti opremanja i modernizacije Oružanih snaga RH, što je osnova za postizanje standarda NATO saveza.

U kontekstu navedenih srednjoročnih ciljeva, Vlada RH je odlučna u dosljednom provođenju daljnje fiskalne konsolidacije odnosno smanjenja deficita opće države i to s 3,0% BDP-a u 2006. godini na 2,8% BDP-a u 2007. godini, 2,6% BDP-a u 2008. godini te na 2,4% BDP-a u 2009. godini.⁸ Alternativno iskazano sukladno metodologiji ESA 95 koja se u ovogodišnjem PEP-u koristi za prikaz javnih financija, razina neto pozajmljivanja/zaduživanja smanjit će se s razine od 2,2% BDP-a u 2006. godini na razinu od 1,5% BDP-a u 2009. godini. Time će se doprinijeti smanjenju još uvijek značajne uloge države u gospodarstvu te stvaranju povoljnijih uvjeta za privatne investicije koje moraju postati glavni čimbenici gospodarskog rasta.

U isto vrijeme, predviđa se i daljnje smanjenje javnog duga i to s 47,6% BDP-a u 2006. godini na 43,4% BDP-a u 2009. godini. Pritom je važno naglasiti da će se nastaviti s poduzimanjem konkretnih mjera usmjerenih na jačanje upravljanja javnim dugom, posebno na području trajnih softverskih rješenja za upravljanje dugom te elektroničkog sustava za aukcije trezorskih zapisa. S druge strane, država će i dalje svoje potrebe za financiranjem

⁸ Promatrano prema modificiranom obračunskom načelu koji je poznat široj javnosti u Hrvatskoj te koji je u osnovi deficit prema GFS 1986 metodologiji uz prikaz određenih prihodnih i rashodnih kategorija prema obračunskom načelu. Radi se o razini deficita koja je obuhvatom znatno šira od mjere manjka sukladno ESA 95 metodologiji.

primarno ostvariti na domaćem financijskom tržištu, što će uz smanjivanje fiskalnog deficita dati značajan doprinos usporavanju, a potom i smanjivanju inozemnog duga.

Primjena metodologije ESA 95

Ovogodišnji PEP je prvi koji je pisan sukladno metodologiji ESA 95. Do sada nismo bili u mogućnosti sastavljati statistiku javnih financija sukladno ESA 95 metodologiji iz razloga što ta metodologija nije bila implementirana u naš sustav. Pri tome treba spomenuti da je prvi korak prema implementaciji ESA 95 bio u okviru programa CARDS 2003, kada su izrađene transferne tablice između Nacionalnih računa i metodologije ESA 95. Ove transferne tablice iskorištene su kao osnova za sastavljanje Fiskalnog izvješća 2006., te kao input za novi CARDS 2003 Twinning projekt Statistike javnih financija. Osnovni cilj ovog projekta je razviti bazu podataka prema ESA 95 metodologiji koja će omogućiti usporedivost statistika javnih financija s drugim zemljama te razgraničavanje sektora prema načelima ESA 95 metodologije. Drugim riječima, konačni cilj ovog projekta je potpuna implementacija ESA 95 metodologije javnih financija. Predviđeno vrijeme završetka projekta je kraj 2007. godine, no već u ovom trenutku postoje određeni rezultati, prvenstveno plod velikog rada djelatnika Ministarstva financija, na temelju kojih po prvi put opisujemo javne financije u srednjoročnom razdoblju sukladno ESA 95 metodologiji.

Podaci konsolidirane opće države iskazani su na novčanom načelu, izuzev transakcija Hrvatskih autocesta i Hrvatskih cesta koje su na obračunskom načelu. No, valja naznačiti da su napravljene i obračunske prilagodbe za pojedine proračunske kategorije gdje god je bilo moguće.

Upravljanje proračunom

Anticipiranje i kontrola buduće potrošnje jedan je od temeljnih instrumenata unapređenja procesa pripreme proračuna, ali i instrument održavanja, odnosno smanjivanja razine javnih rashoda u predviđenom makroekonomskom okviru. Za postizanje navedenoga bilo je nužno još u fazi predlaganja propisa osigurati procjenu financijskog učinka njihove primjene na državni i ostale proračune. Naime, središnja tijela državne uprave i stručne službe Vlade RH dužna su prilikom podnošenja prijedloga uredbi i drugih propisa koje donosi Vlada RH, te uz prijedloge zakona i drugih propisa koje Vlada RH predlaže na donošenje Hrvatskom saboru, priložiti Iskaz o procjeni učinka predloženih propisa na državni proračun, proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te na broj državnih službenika i namještenika. Kako bi se ubrzala i olakšala izrada te kontrola Obrasca standardne metodologije za procjenu financijskog učinka, tijekom 2006. godine izrađena je web aplikacija za unos podataka procjene financijskog učinka. Navedena aplikacija primjenjivat će se od početka 2007. godine čime će se osigurati transparentnija povezanost između financijskog učinka prijedloga propisa, državnog proračuna i srednjoročnog proračunskog okvira.

Od 1. siječnja 2006. godine, obuhvat jedinstvenog računa Državne riznice proširen je za uključivanje naknada za ceste Hrvatskih autocesta i Hrvatskih cesta. Zatvoreni su računi većine ministarstava i ostalih tijela državne uprave do lipnja 2006. godine, a preostalom dijelu proračunskih korisnika bit će zatvoreni do 1. siječnja 2007. godine. Uvođenje jedinstvenog računa Državne riznice nije za korisnike značilo gubitak autonomije u korištenju sredstava, budući da i nadalje upravljaju svojim prihodima i rashodima s ciljem provođenja planiranih programa. Uspostavljanjem jedinstvenog računa želi se postići racionalizacija u upravljanju javnim novcem, a ne oduzimanje prava u raspolaganju proračunskim sredstvima, koje je autonomno pravo korisnika utvrđeno proračunom. Od početka iduće godine značajna novina

je i uključivanje fondova socijalnog osiguranja⁹ u državni proračun, što će, također, pridonijeti povećanoj transparentnosti i boljoj kontroli izvršavanja proračuna.

Proračun za 2006. godinu proširenog je obuhvata. U proračun su uključeni prihodi od igara na sreću, naknade za ceste, vlastiti prihodi korisnika, prihodi po posebnim propisima (administrativne pristojbe i ostali namjenski prihodi), EU pomoći. Sastavljena su obrazloženja po programima – aktivnostima/projektima ministarstava koja su kao dodatak uz proračun predana Hrvatskom saboru, radi boljeg razumijevanja i jasnije slike o ciljevima i svrsi pojedinih programa i rada ministarstava. Omogućeno je praćenje ostvarivanja i korištenja prihoda čija je namjena unaprijed zadana. Navedene aktivnosti nastavit će se i u 2007. godini.

S ciljem nadogradnje funkcionalnosti Državne riznice, izrađena je projektna dokumentacija za izgradnju integriranog računovodstveno-financijskog sustava. Riznica će nakon implementacije ovog sustava (tijekom 2007. i 2008. godine) prijeći na najvišu razvojnu razinu računovodstvenih sustava te će raspolagati potpunim podacima o nastalim obvezama i dospijećima. Trenutno se obveze korisnika ne prate kroz sustav, već izvještajno putem propisanih mjesečnih izvješća o obvezama. Definiranju konačnog rješenja za integrirani računovodstveno-financijski sustav prethodilo je niz analiza od kojih je najznačajnija «Studija racionalizacije». Analizirani su financijsko-informacijski sustavi ministarstava i definirana je osnova za njihovo povezivanje u jedinstveni sustav.

Funkcionalno neovisne jedinice za unutarnju reviziju uspostavljene su u svim ministarstvima, ali i kod drugih proračunskih korisnika te Grada Zagreba. Financijsko upravljanje i kontrola uspostavlja se u svim ustrojstvenim jedinicama i na svim razinama korisnika proračuna, a obuhvaća sva proračunska sredstva, uključujući sredstva EU i druga sredstva. Ministarstvo financija je putem Središnje harmonizacijske jedinice (SHJ) razvilo sustav izobrazbe i certificiranja unutarnjih revizora u javnom sektoru, i postavilo temelje za razvoj sustava izobrazbe za područje financijske kontrole i upravljanja.

Porezna politika

U narednom srednjoročnom razdoblju nastavit će se započeti proces usklađivanja poreznog sustava s europskim zakonodavstvom, posebno u segmentu izmjena poreznih zakona, s ciljem pojednostavljenja poreznog sustava i smanjenja relativno visokog poreznog opterećenja koji će pozitivno utjecati na rast investicija i intenziviranje gospodarske aktivnosti.

Od 1. siječnja 2006. godine započela je s radom Financijska policija čiji je temeljni zadatak financijski nadzor radi jačanja financijske discipline proračunskih korisnika, suzbijanja neslužbenog gospodarstva i sprječavanja izbjegavanja plaćanja proračunskih obveza. Isto tako, radi se na daljnjem povećanju naplate poreznih prihoda, posebice prihoda od PDV-a, pri čemu ispostave za velike porezne obveznike nastavljaju s pojačanom kontrolom.

U cilju ravnomjernije raspodjele poreznih prihoda među pojedinim županijama, općinama i gradovima donesen je novi Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim će porez na dobit u cijelosti pripasti državnom proračunu, a porez na dohodak lokalnim jedinicama kao kompenzacija za oduzete prihode od poreza na dobit. Izmjena Zakona uslijedila je zbog učinka koncentracije poreza na dobit u sjedištima tvrtki, koji proizlazi iz primjene Zakona o porezu na dobit, pa u svezi s tim i s problemima u regionalnoj i lokalnoj raspodjeli ovih prihoda. Izmjenom Zakona postiže se pravedniji,

⁹ Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO), Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) i Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ).

efikasniji i transparentniji sustav financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji je usmjeren ka ravnomjernijem razvoju hrvatskih regija.

U pripremi su i izmjene Zakona o posebnom porezu na naftne derivate kojima se prvenstveno želi spriječiti da se zbog nenamjenskog korištenja plavog dizela prestanu odlijevati sredstva namijenjena državnom proračunu. Ovim se Zakonom nastoje nezakonita nenamjenska upotreba plavog dizela, kao i svi drugi oblici kriminalnih radnji, otkloniti ili barem svesti na najmanju moguću mjeru, a predviđene su i sankcije za sve pravne i fizičke osobe, prodavatelje, koje prodaju plavi dizel iznad odobrene količine upisane u knjižice za gorivo. Maksimalne ukupne količine goriva za pojedinu kategoriju korisnika plavog dizela propisuje Vlada RH za tekuću godinu.

Prihodi konsolidirane opće države

Projekcija ukupnih prihoda konsolidirane opće države za razdoblje 2007.-2009., utemeljena je na prethodno opisanim projekcijama makroekonomskih varijabli i očekivanom kretanju pojedinih kategorija prihoda u 2006. godini. Naime, u usporedbi s planiranim proračunom za 2006. godinu, očekuje se više prihoda na razini opće države do kraja godine, odnosno ukupni bi prihodi u 2006. godini trebali zabilježiti razinu od 45,0% BDP-a. Razlog tome jesu bolja ostvarenja prihoda od poreza na dohodak, poreza na dobit, PDV-a, trošarina i socijalnih doprinosa uz niže ostvarenje prihoda od imovine. Projekcija ukupnih prihoda za 2007. godinu kretat će se na razini od 44,8% BDP-a dok će u 2008. i 2009. godini iznositi 44,0% BDP-a odnosno 43,3% BDP-a, pri čemu će najveći doprinos dati realni rast BDP-a kao i mjere usmjerene na jačanje porezne administracije te učinkovitiju naplatu poreznih prihoda.

Među najznačajnijim stavkama ukupnih prihoda opće države, posebno se ističu prihodi od PDV-a koji su planirani na razini od 14,0% BDP-a u 2007. godini odnosno 13,6% BDP-a u 2009. godini.

Ukupni socijalni doprinosi zadržat će prosječnu razinu od 13,5% BDP-a do kraja 2009. godine, prvenstveno zahvaljujući rastu nominalnih bruto plaća i broja zaposlenih. Međutim, uzimajući u obzir specifična kretanja u pojedinim doprinosima koja su prisutna posljednjih nekoliko godina, projicirane su različite stope rasta pojedinih doprinosa. Primjerice, doprinosi za mirovinsko osiguranje rastu sporije nego li doprinosi za zdravstveno osiguranje. Uzrok tome je što je doprinos za zdravstveno osiguranje u potpunosti prihod državnog proračuna, dok je doprinos za mirovinsko osiguranje djelomično prihod proračuna, a dijelom se odlijeva u privatni sektor, dakle u drugi stup mirovinskog osiguranja. Uz to, postupno se smanjuje broj zaposlenih koji uplaćuju samo prvi stup mirovinskog osiguranja, a povećava se broj onih koji uplaćuju prvi i drugi, pa se i u budućnosti očekuju nešto niže stope rasta prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje.

Prihodi od poreza na dohodak kretat će se na razini od 3,3% BDP-a u promatranom trogodišnjem razdoblju, što je u skladu s kretanjima rasta nominalnih bruto plaća i zaposlenosti. Prihodi od poreza na dobit kretati će se na razini od 2,9% BDP-a do 2009. godine, a projicirani su prvenstveno temeljem rasta gospodarske aktivnosti.

Carine i carinske pristojbe će u razdoblju 2007.-2009. bilježiti prosječno 3,2% godišnjeg smanjenja u kontekstu usklađivanja carinskih zakona i daljnje liberalizacije. Planirane su na razini od 0,6% BDP-a u 2007. godini te 0,5% BDP-a u 2009. godini.

Prihodi od trošarina, uzimajući u obzir projiciran rast BDP-a te smanjenje sivog tržišta, kretat će se na razini od 4,5% BDP-a u 2007. do 4,2% BDP-a u 2009. godini. Najveći udio u ukupnom iznosu imaju prihodi od trošarina na naftne derivate, na duhanske proizvode, ta na automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove. Važno je napomenuti i da su u iznosu trošarina uključene i naknade za ceste u cijeni goriva.

Prihodi od imovine projicirani su na razini od 0,5% BDP-a u 2007. do 0,4% BDP-a u 2009. godini.

Rashodi konsolidirane opće države

U srednjoročnom razdoblju planirana je daljnja fiskalna prilagodba na strani rashoda, koja će se provoditi boljom kontrolom ukupnih rashoda i provođenjem daljnjih strukturnih reformi usmjerenih, između ostaloga, ka postizanju određenih ušteda i efikasnijem trošenju sredstava. Kretanje rashoda u srednjem roku određeno je ostvarenjem ključnih ciljeva u smislu poticanja poduzetništva, obrazovanja, zaštite socijalno osjetljivih skupina društva, uz očuvanje održivog rasta i razvoja. Na taj način predviđeno je da će ukupni rashodi konsolidirane opće države u 2006. godini iznositi 47,2% BDP-a, te će se smanjiti s 46,6% BDP-a u 2007. godini na 44,7% BDP-a u 2009. godini.

U strukturi rashoda konsolidirane opće države, najveći udio zauzimaju rashodi za socijalne naknade. Očekuje se smanjenje njihova udjela u BDP-u s 15,1% u 2006. godini na 14,8% BDP-a u 2007. te 14,3% BDP-a u 2009. godini. Najveći dio ovih rashoda odnosi se na rashode za mirovine i zdravstvo, čija će dinamika u srednjem roku biti određena daljnjim provođenjem reformi uz istovremeno očuvanje svih prava.

Naknade zaposlenima u planu 2006. godine su na razini 11,4% BDP-a. Projicirano je smanjenje njihova udjela u BDP-u tijekom srednjoročnog razdoblja, s 11,2% BDP-a u 2007. godini na 10,8% BDP-a u 2009. godini.

Treće mjesto u strukturi ukupnih rashoda zauzimaju rashodi za intermedijarnu potrošnju. Ova kategorija najvećim se dijelom odnosi na rashode za dobra i usluge. Kretanje ovih rashoda biti će dijelom određeno korištenjem pretpripravnih fondova EU, čiji će najveći dio sredstava biti utrošen na korištenje dobara i usluga. Do kraja 2006. godine njihov udio u BDP-u projiciran je na razini od 5,5%, dok u srednjoročnom razdoblju očekujemo blago smanjenje njihova udjela do razine od 5,4% u 2009. godini.

Udio rashoda za subvencije u BDP-u u 2006. godini ostat će na razini iz 2005., u iznosu od 2,6% BDP-a. Međutim, tijekom srednjoročnog razdoblja projicirano je smanjenje ovog udjela s 2,5 na 2,3% BDP-a, prvenstveno kao posljedica restrukturiranja Hrvatskih željeznica (HŽ) i privatizacije njenih tvrtki kćeri, te smanjenja subvencija ovoj kompaniji.

Rashodi za dohodak od vlasništva čiji se najveći dio odnosi na plaćanje kamata činit će u srednjoročnom razdoblju oko 2% BDP-a. Njihov iznos biti će određen prvenstveno dinamikom zaduživanja iz prethodnih godina.

Ostali tekući transferi činit će u prosjeku oko 1,6% BDP-u tijekom srednjoročnog razdoblja. Ova kategorija rashoda sastoji se najvećim dijelom od tekućih pomoći i tekućih donacija. Kapitalni transferi će se prema projekcijama u srednjoročnom razdoblju zadržati na 2,4% BDP-a. Ova stavka rashoda sastoji se od kapitalnih pomoći te kapitalnih donacija.

Rashodi za bruto investicije u kapital će u srednjoročnom razdoblju zabilježiti postupno smanjivanje svojeg udjela u BDP-u, na razini od prosječno 3,2% BDP-a. Ova kategorija predstavlja neto rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine, strateških zaliha i pohranjenih vrijednosti. Postupno smanjivanje udjela ovih rashoda u BDP-u biti će prvenstveno određeno dinamikom izgradnje cesta i autocesta u srednjoročnom razdoblju.

Socijalni transferi u naravi zadržat će se na razini od oko 2,8% BDP-a u srednjoročnom razdoblju. Ova skupina rashoda se najvećim dijelom odnosi na socijalne naknade građanima i kućanstvu u naravi na temelju osiguranja.

Tablica 3. Kretanje prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja opće države 2007.-2009.

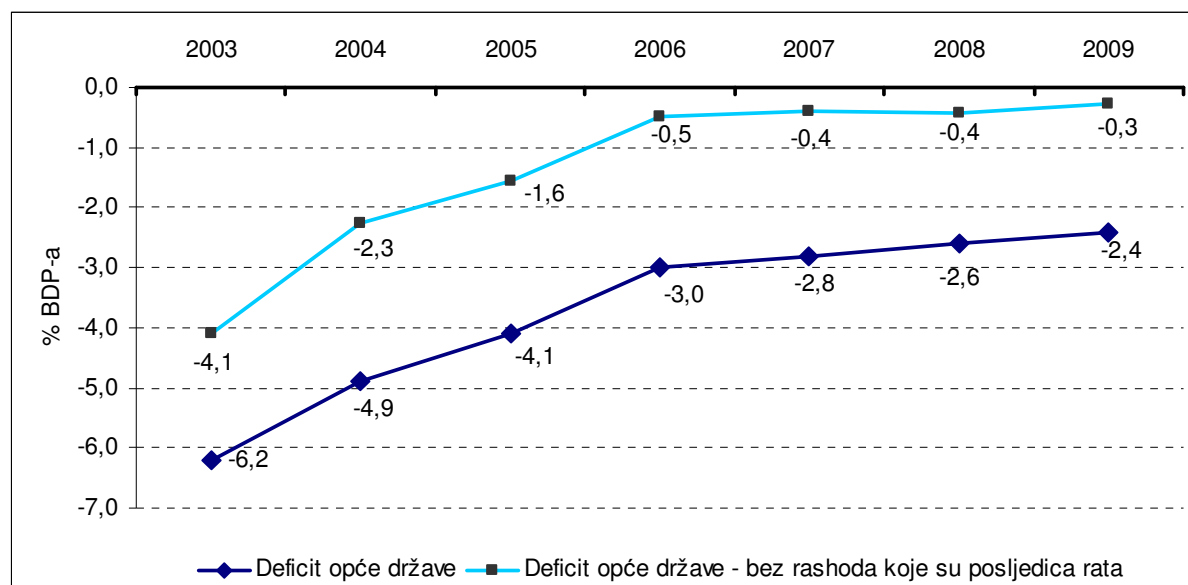
ESA 95	% BDP-a	2005.	Projekcija 2006.	Projekcija 2007.	Projekcija 2008.	Projekcija 2009.
TR	Ukupni prihodi	45,0	45,0	44,8	44,0	43,3
	Najznačajnije stavke ukupnih prihoda:					
P.1	Output	3,8	3,7	4,0	3,7	3,6
D.211	Porez na dodanu vrijednost	14,1	14,2	14,0	13,9	13,6
D.61R	Socijalni doprinosi	13,9	13,8	13,6	13,6	13,5
D.5R	Tekući porezi na dohodak, bogatstvo itd	6,1	6,7	6,5	6,5	6,5
D.212	Carine i carinske pristojbe, isključujući PDV	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5
D.214	Porezi na proizvode, osim PDV-a i carina	5,3	5,0	5,1	4,9	4,8
D.214a	- od čega: trošarine	4,8	4,7	4,5	4,4	4,2
D.4R	Prihodi od imovine	0,9	0,6	0,5	0,4	0,4
TE	Ukupni rashodi	47,9	47,2	46,6	45,7	44,7
	Najznačajnije stavke ukupnih rashoda:					
P.2	Intermedijarna potrošnja	4,9	5,5	5,6	5,5	5,4
D1.P	Naknade zaposlenima	11,7	11,4	11,2	11,1	10,8
D.3P	Subvencije	2,6	2,6	2,5	2,4	2,3
D.4P	Dohodak od vlasništva, plaćeno	2,2	2,2	2,1	2,0	1,9
	Socijalne naknade osim socijalnih transfera u naravi	15,4	15,1	14,8	14,5	14,3
D.62P						
D.631	Socijalni transferi u naravi	3,2	3,0	2,8	2,8	2,7
D.7P	Ostali tekući transferi	1,6	1,7	1,6	1,7	1,6
D.9P	Kapitalni transferi	2,2	2,1	2,3	2,4	2,6
P.5	Bruto investicije u kapital	3,9	3,4	3,5	3,2	3,0
B.9	Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-2,9	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5

Rashodi – posljedice rata

Rashodi koji se javljaju kao posljedica rata projicirani su za razdoblje 2007.-2009. prosječno na razini od 2,2% BDP-a. U 2006. godini očekuje se da će se zadržati na istoj razini iz 2005. godine, 2,5% BDP-a, dok se u srednjoročnom razdoblju očekuje njihovo lagano smanjenje do razine od 2,1% BDP-a u 2009. godini. Pritom neizravni rashodi proizašli iz rata imaju znatno veći udio od preko četiri petine ukupnih rashoda koji su posljedica rata, dok izravni rashodi čine preostalu jednu petinu. U srednjoročnom razdoblju očekuje se smanjenje udjela izravnih rashoda proizašlih iz rata prvenstveno postupnim završavanjem procesa obnove i izgradnje u ratu razrušenih i oštećenih građevina.

U ovom poglavlju posebno ističemo rashode koji su posljedica rata u Hrvatskoj zbog činjenice da se radi o specifičnim rashodima koji su nepoznanica za ostale europske ekonomije te zbog činjenice da su ovi rashodi neizbježni i da će predstavljati fiskalni teret za dugi niz godina u budućnosti. Uspješna fiskalna konsolidacija koja se provodi kontinuirano od 2004. godine i kojom je deficit smanjen sa 6,2% BDP-a (mjereno metodologijom GFS) koliko je iznosio 2003. godine na 3,0% BDP-a u 2006. dodatno dobiva na značenju imajući u vidu i opisanu veličinu i karakter rashoda koji su posljedica rata. Na sljedećem grafikonu vidljivo je smanjivanje fiskalnog deficita u razdoblju 2003.-2009. godine te razina fiskalnog deficita u uvjetima kada rashoda koji su posljedica rata ne bi bilo.

Grafikon 5. Razina fiskalnog deficita i rashodi - posljedice rata

Neto pozajmljivanje/zaduživanje

U razdoblju 2007.-2009. predviđeno je smanjenje neto pozajmljivanja/zaduživanja, odnosno neto zaduživanja na razini opće države s 1,8% BDP-a na 1,5% u 2009. godini, dok se u 2006. godini očekuje ostvarenje razine od 2,2% BDP-a. Promatrano prema razinama državne vlasti, najveći udio u ukupno planiranom ostvarenju razine neto zaduživanja u srednjoročnom razdoblju odnosit će se na državni proračun koji će zabilježiti smanjenje svojega neto zaduživanja s 1,2% BDP-a u 2007. do razine 1,0% BDP-a u 2009. godini. Drugi po veličini udio u ukupnom neto zaduživanju opće države ostvarit će izvanproračunski fondovi kod kojih će se prvenstveno pod utjecajem dinamike izgradnje cesta i autocesta u srednjoročnom razdoblju ukupno neto zaduživanje smanjiti s 0,5% BDP-a u 2007. na 0,3% BDP-a u 2009. godini. Najmanji udio ukupnog neto zaduživanja opće države u srednjoročnom razdoblju ostvarivati će lokalna država čije će se neto zaduživanje u srednjem roku zadržati na razini od 0,1%.

Opisana postupna fiskalna konsolidacija koja će se provoditi u srednjoročnom razdoblju može se okarakterizirati kao relativno konzervativnom. Razlog konzervativnijem smanjenju fiskalnog deficita leži u činjenici da se uzimaju u obzir rezerve za troškove koji će u sljedećim godinama biti povezani s procesom pristupanja EU te NATO-u. Uz daljnje uspješno provođenje strukturnih reformi, kontrolu rashodne strane proračuna te uz još bolju naplatu prihoda realno je za očekivati i značajniju fiskalnu prilagodbu u srednjoročnom razdoblju kojom bi se neto pozajmljivanje/zaduživanje konsolidirane opće države dodatno moglo smanjiti i do razine od oko 0,6%. Sukladno metodologiji GFS to bi značilo doseganje deficita konsolidirane opće države od 1,5% BDP-a u 2009. godini.

Tablica 4. Kretanje prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja opće države prema razinama državne vlasti 2007.-2009.

ESA 95	% BDP-a	2005.	Projekcija 2006.	Projekcija 2007.	Projekcija 2008.	Projekcija 2009.
Državni proračun - nekonsolidirano						
TR	Ukupni prihodi	37,8	38,9	38,6	38,1	37,5
TE	Ukupni rashodi	39,4	40,1	39,8	39,1	38,5
B.9	Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-1,6	-1,2	-1,2	-1,1	-1,0
Izvanproračunski fondovi - nekonsolidirano						
TR	Ukupni prihodi	2,8	3,1	3,2	2,9	2,8
TE	Ukupni rashodi	4,1	4,0	3,7	3,5	3,1
B.9	Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-1,2	-0,8	-0,5	-0,6	-0,3
Lokalna država - nekonsolidirano						
TR	Ukupni prihodi	5,3	5,2	5,1	5,0	4,9
TE	Ukupni rashodi	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1
B.9	Neto pozajmljivanje/zaduživanje	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Konsolidirana opća država						
TR	Ukupni prihodi	45,0	45,0	44,8	44,0	43,3
TE	Ukupni rashodi	47,9	47,2	46,6	45,7	44,7
B.9	Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-2,9	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5

Bilješka o procjeni ciklički prilagođenog primarnog deficita

Za izračun ciklički prilagođenog primarnog deficita konsolidirane opće države za razdoblje od 1995. do 2009. godine korištena je metoda Europske središnje banke.¹⁰ Pritom je pretpostavljeno da su ciklički osjetljivi elementi državnog proračuna na strani prihoda: porez na dohodak, porez na dobit, PDV, trošarine te doprinosi za socijalno osiguranje, a na strani rashoda: naknade za nezaposlene. Odgovarajuće makroekonomske osnovice su: masa plaća za porez na dohodak i doprinose za socijalno osiguranje, bruto operativni višak za porez na dobit, osobna potrošnja za PDV i trošarine, te broj nezaposlenih za naknade za nezaposlene. Također je potrebno spomenuti da su svi fiskalni pokazatelji korišteni u izračunu prema metodologiji GFS.

Elastičnost ciklički osjetljivih elemenata proračuna u odnosu na njihove makroekonomske osnovice izračunata je ocjenom modela s korekcijom odstupanja (*«error correction model»*) na tromjesečnim podacima,¹¹ pri čemu je prethodno za sve varijable utvrđen red integritnosti. Da bi se dobio jaz između potencijalnih i ostvarenih vrijednosti makroekonomskih osnovica te jaz BDP-a, potencijalne vrijednosti su izračunate primjenom Hodrick-Prescottovog filtera čiji je parametar izgladivanja λ iznosio 300.

Tromjesečni podaci za razdoblje od trećeg tromjesečja 2006. do četvrtog tromjesečja 2009. dobiveni su na temelju projekcija objavljenih u «Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2007-2009. godine». Projekcije za kretanje primarnog deficita temelje se na pretpostavci da je udio rashoda za kamate na razini opće konsolidirane države u promatranom razdoblju konstantan te da u svakoj promatranjoj godini iznosi 2,2% BDP-a.

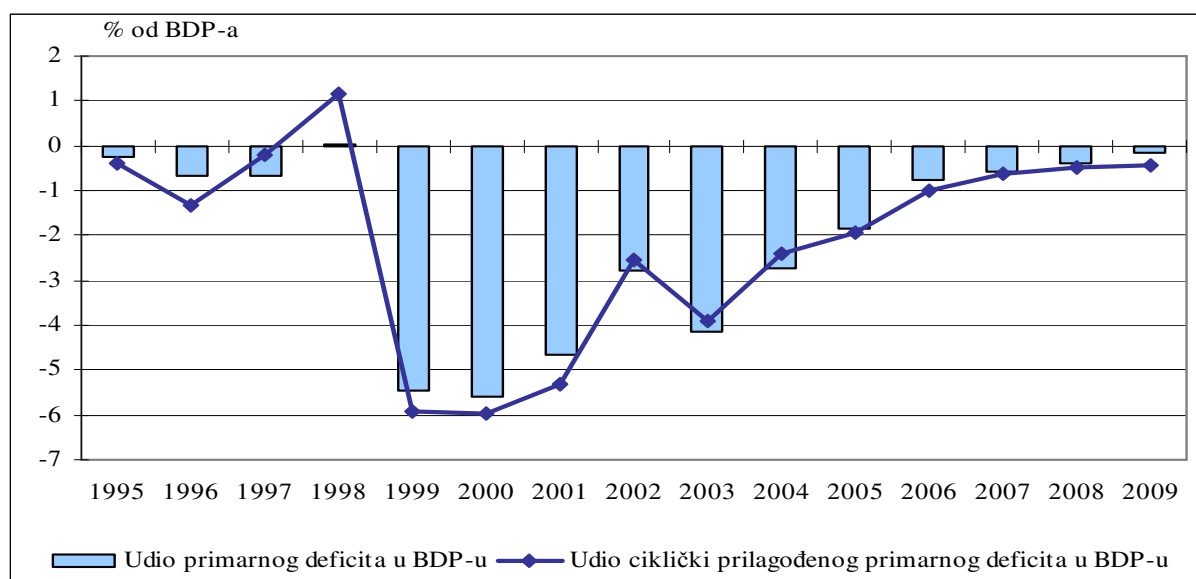
Rezultati izračuna pokazuju da se od 2003. godine kada je strukturni primarni deficit iznosio – 3,89%, bilježi njegov stalan pad koji bi se prema projekcijama trebao nastaviti do 2009. godine. Tako bi u 2006. strukturni primarni deficit trebao iznositi 1,0% BDP-a, u 2007. godini 0,60, u 2008 0,48% BDP-a, dok bi se prema primijenjenoj metodologiji i projekcijama, u 2009. godini njegov udio u BDP-u trebao sniziti na 0,42% BDP-a. Fiskalnu politiku u razdoblju 2005.-2009. karakterizira umjerena ekspanzivnost koja je istodobno i anticiklična. To razdoblje, naime, obilježava podzaposlenost gospodarstva mjerena jazom BDP-a (gdje je jaz BDP-a izračunat kao odstupanje potencijalne vrijednosti BDP-a od stvarne vrijednosti). S

¹⁰ Bouthevillain et al., 2001, "Cyclically Adjusted Budget Balances: An Alternative Approach", Working paper br. 77, European Central Bank.

¹¹ Od prvog tromjesečja 1995. do drugog tromjesečja 2006. godine.

druge strane, u razdoblju od 1996. do 2003. fluktuacije ekonomskog ciklusa su izraženije, a fiskalna politika je uz iznimku 2001. godine procikličnog karaktera.

Grafikon 6. Primarni deficit i ciklički prilagođeni primarni deficit u razdoblju 1995.-2009.

Usporedba prošlogodišnjeg i novog PEP-a

Sljedećom tablicom usporedno su prikazane veličine ukupnih prihoda, rashoda i mjere manjka/viška odnosno neto pozajmljivanja/zaduživanja sukladno ESA 95 metodologiji za razinu konsolidirane opće države. Naime, kako je već ranije objašnjeno, za vrijeme izrade prošlogodišnjeg PEP-a nije bilo moguće prikazati javne financije u skladu s metodologijom propisanom od strane EU odnosno ESA-om 95 već je za potrebe izrade navedenog dokumenta korištena metodologija GFS 2001 MMF-a. Navedena metodologija MMF-a za prikaz javnih financija je u Hrvatskoj u upotrebi od sredine 2004. godine od kada se ujedno i izrađuju, publiciraju i prezentiraju mjesečne i godišnje publikacije Ministarstva financija te duge serije podataka opće države dostupne na Internetu. Međutim, iako prošlogodišnji PEP nije mogao zadovoljiti preporuku korištenja ESA 95 metodologije za prikaz javnih financija, korištenje GFS 2001 metodologije omogućilo je dobru pripremu, a ujedno i dobru razinu usporedivosti s prikazom javnih financija u skladu s ESA 95 metodologijom koja se koristi u ovogodišnjem PEP-u.

Tablica daje prikaz udjela prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja konsolidirane opće države u BDP-u te objašnjava razlike u navedenim veličinama sukladno prikazanome u okviru prošlogodišnjeg i ovogodišnjeg PEP-a za iste promatrane godine. Vidljivo je da postoje značajne razlike udjela u BDP-u za sve prikazane veličine u razdoblju od 2005. do 2008. godine. Razlike su nastale zbog nekoliko važnih čimbenika koji se u daljnjem tekstu pobliže objašnjavaju.

Tablica 5. Usporedba prihoda, rashoda i neto pozajmljivanja/zaduživanja opće države za razdoblje 2005. – 2008. prema PEP-u 2006. – 2008. i PEP-u 2007. – 2009.

	2005.	Projekcija 2006.	Projekcija 2007.	Projekcija 2008.	Projekcija 2009.
PEP 2006. - 2008. (% BDP-a)					
Ukupni prihodi	46,1	45,9	44,9	44,2	
Ukupni rashodi	49,2	48,3	47,1	46,1	
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-3,1	-2,4	-2,2	-1,9	
PEP 2007. - 2009. (% BDP-a)					
Ukupni prihodi	45,0	45,0	44,8	44,0	43,3
Ukupni rashodi	47,9	47,2	46,6	45,7	44,7
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-2,9	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5
Razlika: PEP 2007.-2009. i 2006.-2008. (postotni bodovi)					
Ukupni prihodi	-1,1	-0,9	-0,1	-0,2	
Objašnjeno:					
Revizija BDP-a	-1,3	-1,6	-1,9	-2,1	
Razlika u konačnom ostvarenju 2005.	0,1	0,1			
Razlika u projekciji za 2006. godinu		0,6	0,7	0,7	
Povećanje obuhvata jedinstvenog računa Državne riznice			0,1	0,1	
Razlika u pretpostavkama osnovnih makroekonomskih pokazatelja			1,0	1,1	
Ukupni rashodi	-1,4	-1,1	-0,5	-0,4	
Objašnjeno:					
Revizija BDP-a	-1,4	-1,7	-2,0	-2,2	
Razlika u konačnom ostvarenju 2005.	0,0	0,0			
Razlika u projekciji za 2006. godinu		0,5	0,5	0,5	
Povećanje obuhvata jedinstvenog računa Državne riznice			0,1	0,1	
Razlika u pretpostavkama osnovnih makroekonomskih pokazatelja			0,8	1,1	
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	0,2	0,2	0,4	0,2	

Tijekom protekle godine dana, odnosno od trenutka izrade prošlogodišnjeg PEP-a do danas, došlo je do revizije nominalnog iznosa BDP-a za 2002. godinu i konzekventno za godine nakon. Korekciju nominalnog BDP-a možemo okarakterizirati kao najutjecajniji čimbenik i ujedno jedini koji je djelovao na smanjenje promatranih veličina (prihodi, rashodi i neto pozajmljivanje/zaduživanje) izraženih udjelom u BDP-u.

Zatim, nekoliko je čimbenika djelovalo na povećanje udjela promatranih veličina. U prošlogodišnjem PEP-u 2005. godina je prikazana projekcijom te je konačno ostvarenje pokazalo nešto višu razinu i prihoda i rashoda od onih prikazanih projekcijom. Efekt većih prihoda i rashoda od predviđenih se dakle uslijed baznog efekta prenosi na godine nakon 2005. Isto tako, 2006. godinu je obilježilo značajno bolje prikupljanje prihoda opće države od planiranog te je sredinom godine donesen novi plan državnog proračuna te planovi izvanproračunskih fondova kojima je povećana ukupna razina očekivanih prihoda dok je razina ukupnih rashoda porasla upola manje rezultirajući višom očekivanom razinom fiskalne prilagodbe od originalno predviđene. Izuzetno dobro prikupljanje prihoda nastavilo se i u ostatku godine te je sukladno tome izrađena projekcija koja je prikazana i u ovom dokumentu. Razlika, odnosno povećanje ukupno očekivanih prihoda te rashoda za 2006. godinu također preko efekta bazne godine utječe na razinu očekivanih prihoda odnosno rashoda u godinama koje slijede.

Nadalje, od 1. siječnja 2007. godine na prihodnoj se strani uključuje dio prihoda proračunskih korisnika koji je bio evidentiran u ranijim godinama na računima izvan jedinstvenog računa Državne riznice te rashodi u jednakom iznosu kojima su navedeni prihodi izvor financiranja, a sve u smislu postizanja transparentnosti i potpune operativnosti jedinstvenog računa. Na kraju, potrebno je naglasiti da je došlo do revizija osnovnih makroekonomskih pretpostavki temeljem bolje ekonomske aktivnosti od ranije očekivane što je imalo značajan utjecaj na ukupne razine očekivanih prihoda i rashoda opće države.

3.2. UPRAVLJANJE JAVNIM DUGOM

Institucionalni okvir upravljanja javnim dugom

Zakonodavni i institucionalni okvir upravljanja javnim dugom propisan je Zakonom o proračunu (NN 96/2003). Njime su utvrđeni obuhvat javnog duga, ciljevi upravljanja javnim dugom, uvjeti i ovlasti zaduživanja te obveze izvješćivanja. Zakon o proračunu definira kategoriju javnog duga kao dug konsolidiranog proračuna Republike Hrvatske, odnosno dug opće države (koji uključuje konsolidirani proračun države i konsolidirane proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave), uvećan za iznos izdanih jamstava.

Osnovni cilj upravljanja javnim dugom jest zadovoljavanje financijskih potreba države, uključujući podmirivanje dospjelih obveza, uz najniže troškove i razboriti stupanj rizika. Zakonom je utvrđen i maksimalni iznos javnog duga koji ne smije prijeći 60% BDP-a. Odluku o visini državnoga duga i državnih jamstava donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade RH, dok Vlada RH (na prijedlog Ministarstva financija) donosi glavne odluke o upravljanju dugom, o vrsti zajma i vrsti instrumenta osiguranja otplate zajma. Te su odluke većim dijelom utvrđuju Zakonom o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske koji se donosi svake godine i odnosi se na sljedeću proračunsku godinu. Vlada RH također donosi i odluke o davanju državnih jamstava, osim državnih jamstava koje su u nadležnosti Hrvatskog sabora.

U svrhu unaprjeđenja upravljanja javnim dugom u posljednjih godinu dana provedene su mnoge reforme. Većina njih implementirana je uz tehničku i financijsku pomoć EU u sklopu programa CARDS, ali također predstavljaju nadogradnju na projekte tehničke pomoći Svjetske banke i MMF-a. Uveden je novi, suvremeni sustav evidencije i upravljanja dugom te je provedeno stručno usavršavanje djelatnika zaduženih za upravljanje dugom. Također, provedena je reorganizacija Sektora za upravljanje javnim dugom te su odijeljene funkcije izdavanja duga (*front office*), evidencije (*back office*) te analize i planiranja (*middle office*). Planirane aktivnosti koje su trenutno u fazi implementacije uključuju elektronički sustav aukcija trezorskih zapisa, izradu strategije upravljanja javnim dugom, moguće prijedloge za unaprjeđenje zakonodavnog okvira upravljanja javnim dugom te izradu modela upravljanja rizicima.

Stanje i projekcije kretanja javnog duga

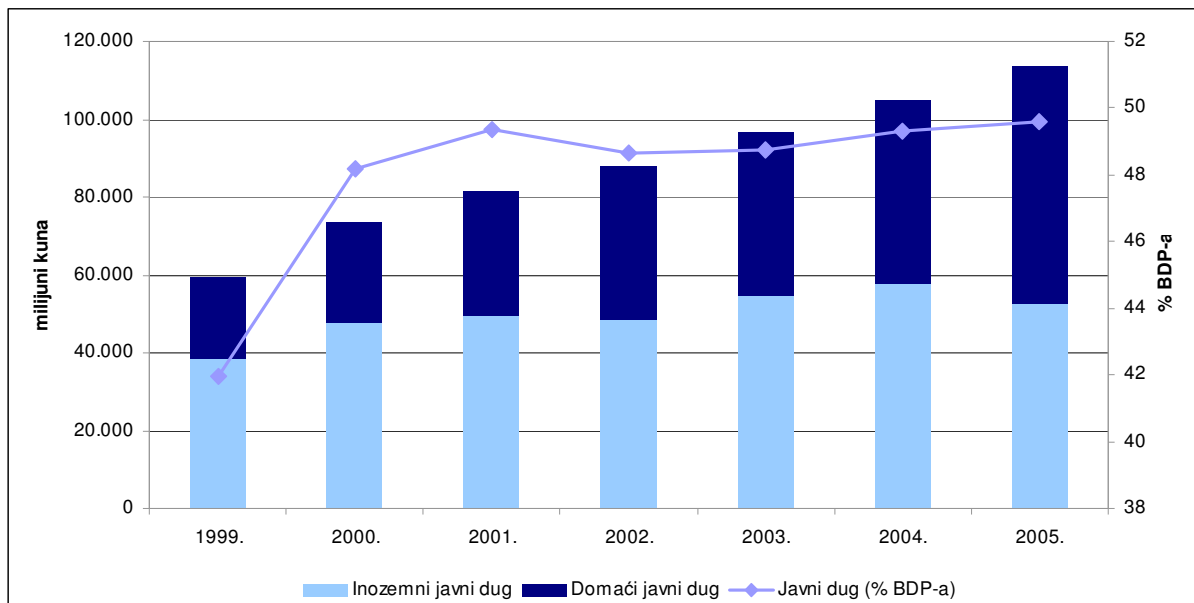
Javni dug Republike Hrvatske iznosio je krajem 2005. godine 113,3 milijardi kuna ili 49,5% BDP-a, od čega se 46% odnosilo na inozemni dug. Najveći dijelom (89%) dug je nastao izravnim zaduživanjem različitih razina države, dok se ostatak od 12,2 milijarde kuna odnosio na izdana državna jamstva.

Tablica 6. Javni dug Republike Hrvatske (2002.-2005.)

<i>milijuni kuna</i>	2002.	2003.	2004.	2005.
Dug opće države	72.581	81.406	92.838	101.180
Inozemni	40.367	45.861	50.284	45.477
Domaći	32.214	35.545	42.554	55.602
Jamstva	15.579	15.327	12.135	12.384
Inozemna	8.155	8.530	7.592	7.115
Domaća	7.424	6.796	4.542	5.269
Javni dug	88.160	96.733	104.972	113.564
% BDP-a	48,6	48,8	49,3	49,6

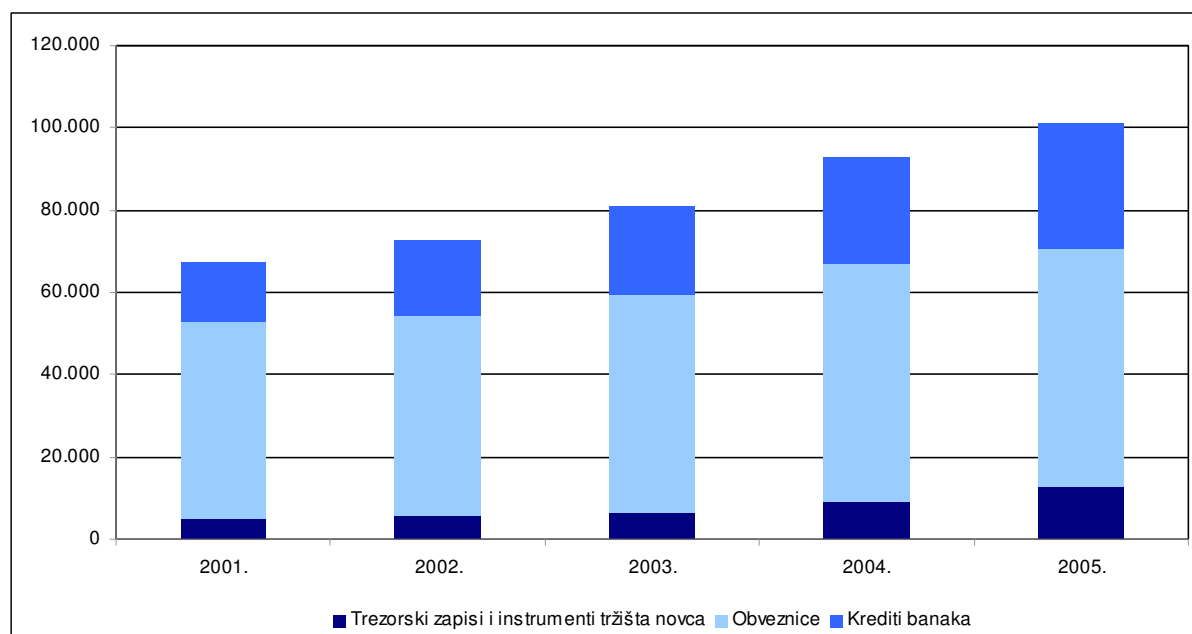
U posljednjih nekoliko godina rast javnog duga stabiliziran je na oko 8% godišnje i pokazuje trend usporavanja: rast u 2005. iznosio je 8% u usporedbi s 9,7% i 8,5% zabilježenih u 2003. i 2004. godini. Rezultat je to fiskalne prilagodbe čiji je cilj bio smanjenje fiskalnog deficita i potrebe za zaduživanjem uz istodobno ograničavanje inozemnog zaduživanja kako bi se smanjio pritisak na rast inozemnog duga Hrvatske. Uz to, ograničeno je i izdavanje novih jamstava koja su tijekom 2004. godine smanjena za preko 20%, a njihov rast u 2005. iznosio je nešto više od 2%. Zbog toga je u promatranom razdoblju značajno promijenjena i struktura javnog duga: udio inozemne komponente smanjen je s 55% koliko je iznosio u 2002. godini na 46% zabilježenih krajem 2005. godine. To je pridonijelo smanjenju udjela države u inozemnom dugu Hrvatske s 39% na 28%.

Grafikon 7. Kretanje javnog duga (milijuni kuna i% BDP-a)

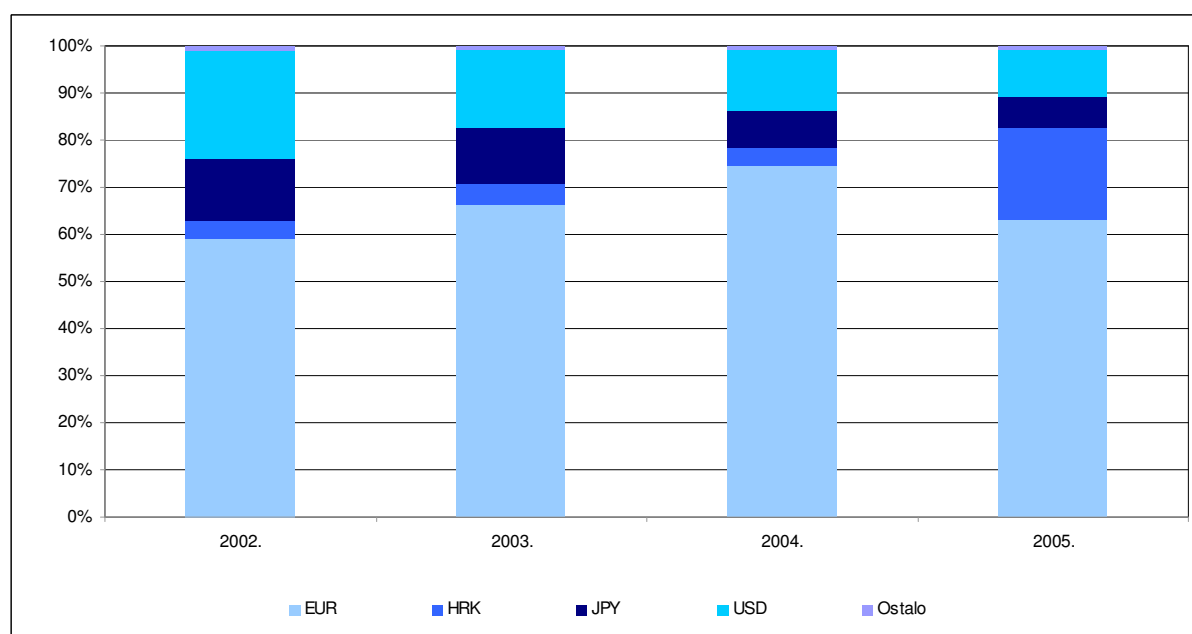
Dug opće države najvećim je dijelom nastao izdavanjem obveznica (57%) i zajmova (30%), dok se ostatak odnosi na trezorske zapise i ostale instrumente. Naglašeno zaduživanje putem izdavanja vrijednosnih papira (oko 70% duga) omogućuje transparentnost i zaduživanje na dulji rok, a pridonosi i produbljanju financijskog tržišta. Rezultat toga je i porast udjela trezorskih zapisa koji sa sobom nosi i nešto izraženiji rizik refinanciranja zbog kratkoročne prirode takvog zaduživanja, ali je on još uvijek na prihvatljivoj razini. Orijentacija državnog proračuna na zaduživanje putem izdavanja vrijednosnih papira u određenoj je mjeri ograničena samostalnim zaduživanjem izvanproračunskih fondova i agencija te lokalne države koji se u većoj mjeri zadužuju uzimanjem zajmova što je pridonijelo povećanju udjela zajmova u dugu opće države s oko 22% na 30%.

Grafikon 8: Struktura duga opće države prema instrumentima

Dug državnog proračuna čini najveći dio (86%) duga opće države, iza čega slijede izvanproračunski fondovi i agencije (12%), a ostatak se odnosi na lokalnu državu. U pogledu valutne strukture duga državnog proračuna, prevladava dug denominiran u eurima (63%), dok je ukupno oko 80% duga denominirano u inozemnoj valuti. Porast udjela kunskog duga s prosječnih 4% u prethodnom razdoblju na 20% zabilježenih krajem 2005. godine posljedica je snažnijeg zaduživanja na domaćem tržištu, a očekuje se da će njegov udio u 2006. dodatno porasti. Također, u promatranom razdoblju očekuje se pad udjela duga denominiranog u dolarima i jenima uslijed dospijeća obveza po Londonskom klubu te iskupa samurajskih obveznica.

Grafikon 9. Valutna struktura duga državnog proračuna

Razina javnog duga u Hrvatskoj posljedica je visoke državne potrošnje, koja je posebno bila izražena tijekom rata i poslijeratne obnove, ali i relativno visoke početne razine duga nastale tijekom procesa tranzicije i preuzimanjem duga bivše Jugoslavije. Velik dio domaćeg duga u početku je kreiran izdavanjem obveznica za staru deviznu štednju i tzv. «velikih obveznica» namijenjenih restrukturiranju poduzeća. Preuzimanjem dijela duga bivše Jugoslavije i reguliranjem dospjelih obveza prema Londonskom i Pariškom klubu koje je omogućilo pristup međunarodnim tržištima kapitala, naglo je porastao i inozemni dug države te je 1998. godine već iznosio 3,3 milijarde eura. Zaduživanje na inozemnim tržištima kapitala još je više pojačano nakon dobivanja kreditnog rejtinga 1997. godine čime je financiran nedostatak domaće štednje i rastući fiskalni deficit.

Zbog svega navedenog potrebno je ustrajati na mjerama fiskalne prilagodbe, a upravljanje javnim dugom usmjeriti na snižavanje troškova i smanjenje rizika. Zbog toga se strategija upravljanja javnim dugom u razdoblju od 2007. do 2009. godine nastavlja na politiku zaduživanja iz prethodnih godina te prati fiskalnu politiku planiranu u idućem trogodišnjem razdoblju. Glavni ciljevi strategije upravljanja javnim dugom jesu daljnje usporavanje rasta duga opće države i javnog duga uz smanjivanje rizika vezanih za javnih dug, prvenstveno tečajnog rizika. Komplementarni ciljevi koji se namjeravaju postići jesu: daljnji razvoj domaćeg tržišta kapitala, povećanje transparentnosti i sigurnosti dužničkih operacija Ministarstva financija te unaprjeđenje funkcije upravljanja javnim dugom, posebice rizicima. U skladu s navedenim, nastavit će se usmjerenost na domaće izvore financiranja, uz pojačano zaduživanje u kunama i to prvenstveno izdavanjem trezorskih zapisa i obveznica.

U skladu s navedenim smjernicama i planiranim mjerama fiskalne prilagodbe udio javnog duga u BDP-u trebao bi pasti ispod 44% BDP-a. Najviše će tome doprinijeti smanjenje deficita i, sukladno tome, smanjenje duga opće države, dok su jamstva projicirana na prosječnoj razini od oko 5,4% BDP-a. Pri tome će se udio inozemne komponente javnog duga smanjiti sa sadašnjih 46% na oko 30% do kraja promatranog razdoblja.

Tablica 7. Projekcija kretanja neto pozajmljivanja/zaduživanja, duga opće države te javnog duga

% BDP-a	2005.	2006.*	2007.*	2008.*	2009.*
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-2,9	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5
Dug opće države	44,2	42,1	40,5	39,3	38,1
Inozemni	19,8	17,0	14,7	12,9	9,8
Domaći	24,4	25,2	25,9	26,4	28,2
Javni dug	49,6	47,7	46,1	44,8	43,4
Inozemni	22,9	20,2	17,8	16,1	12,9
Domaći	26,7	27,6	28,2	28,7	30,5

* Projekcija

Osjetljivost javnog duga na osnovne rizike

Testiranje osjetljivosti duga na promjene u glavnim makroekonomskim i fiskalnim pretpostavkama predstavlja jedan od modela upravljanja rizicima vezanim za javni dug. Svrha testa jest procijeniti koliko je projicirano kretanje duga ovisno o pretpostavljenim makroekonomskim i fiskalnim veličinama u modelu, odnosno koliko odstupanja od pretpostavljenih veličina utječu na dug te tako pomoći u identificiranju najrizičnijih čimbenika. Test se provodi postavljanjem osnovnog (*baseline*) scenarija koji se temelji na

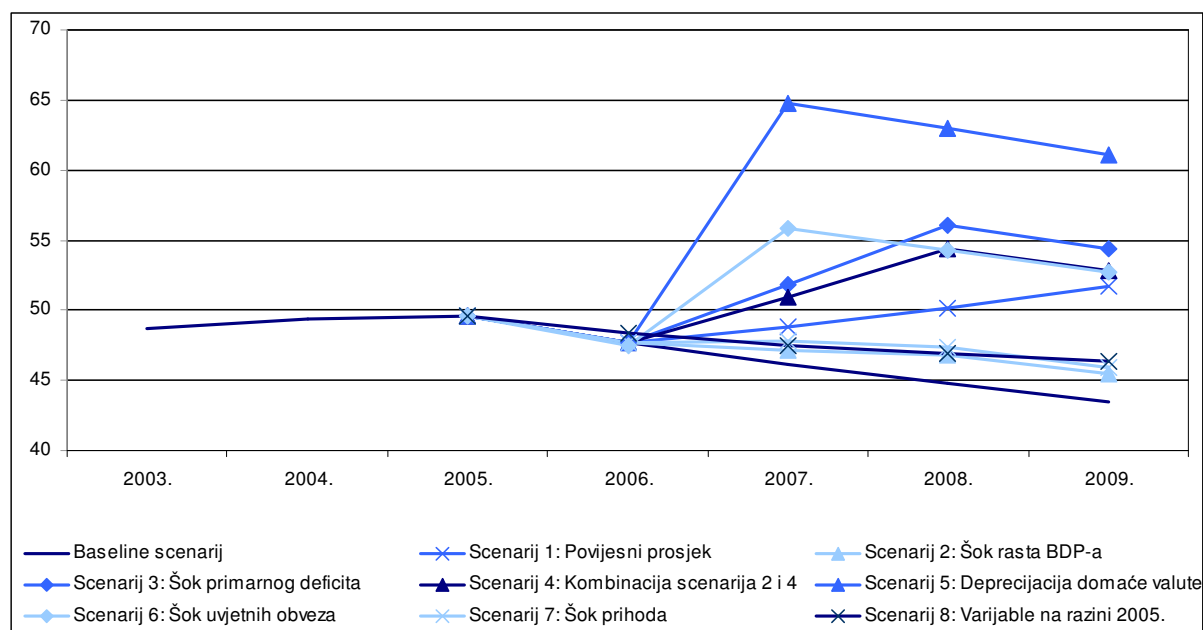
srednjoročnim makroekonomskim projekcijama. Zatim se provodi niz alternativnih scenarija kojima se pretpostavljene veličine zadržavaju na određenoj (povijesnoj) razini ili podvrgavaju različitim šokovima. Šokovi su obično vezani za povijesne vrijednosti promatranih veličina i njihovu varijabilnost, ali mogu biti i proizvoljni. Korišteni test osjetljivosti temelji se na modelu MMF-a, pa je kao jedan od tokova koji uzrokuju nastanak duga korišten primarni deficit, a ne neto pozajmljivanje/zaduživanje.

Provedeni test osjetljivosti pokazuje da je javni dug Hrvatske izrazito osjetljiv na kretanje tečaja domaće valute, poglavito prema euru. Razlog tome je visok udio duga denominiranog u stranoj valuti (oko 80%) od čega se na dug u eurima odnosi oko 60%. Deprecijacija kune od 30% podiže vrijednost javnog duga u BDP-u na preko 60%. Zbog toga je kao jedan od glavnih prioriteta u strategiji upravljanja javnim dugom postavljen smanjenje udjela duga denominiranog u stranoj valuti. Veću osjetljivost dug pokazuje i na promjene u uvjetnim obvezama (garancijama) što ukazuje na potrebu obuzdavanja njihova rasta i uklanjanja potrebe njihova izdavanja, odnosno restrukturiranja pojedinih sektora gospodarstva. Također, ne iznenađuje da javni dug pokazuje izrazito nepovoljno srednjoročno kretanje na promjene primarnog deficita budući da je on glavni generator duga, tim više što učinak početnog šoka jenjava sporo i prostire se do kraja promatranog razdoblja.

Drugu vrstu utjecaja pokazuju testovi na zadržavanje pretpostavki na postojećim ili povijesnim (prosječnim) vrijednostima. U tom se slučaju trend kretanja duga mijenja i udio javnog duga u BDP-u poprima rastuće vrijednosti. To znači da bi zadržavanje ekonomske, a pogotovo fiskalne politike na sadašnjoj razini ili na razini «prosječne» politike tijekom posljednjih nekoliko godina vodilo k daljnjem rastu duga i njegovoj neodrživosti. Zbog toga fiskalna konsolidacija predstavlja prioritet ekonomske politike u idućem srednjoročnom razdoblju i zajedno sa strukturnim reformama i razboritim upravljanjem javnim dugom čini preduvjet održivosti fiskalne politike.

Navedene utjecaje može se podijeliti u dvije kategorije: eksterne i interne. Zbog snažne povezanosti hrvatskog gospodarstva s gospodarstvom EU, najvažniji eksterni utjecaji povezani su s gospodarskom aktivnošću zemalja EU. Usporavanje rasta u EU znatno bi utjecalo na rast u Hrvatskoj, prvenstveno putem robne razmjene i turizma. Isto tako, zbog gospodarske, ali i vlasničke povezanosti bankarskog sektora u Hrvatskoj s matičnim bankama u zemljama EU za očekivati je da bi se snažniji rast kamatnih stopa u Eurozoni dobrim dijelom prenio i u Hrvatsku. S druge strane, interni utjecaji u najvećoj mjeri ovise o poduzetim mjerama ekonomske politike, odnosno o brzini provođenja reformi te postignutoj fiskalnoj prilagodbi tako da se kao najvažniji interni rizik pojavljuje odstupanje od zacrtane strategije.

Grafikon 10. Test osjetljivosti javnog duga (udio duga u BDP-u, %)

Tablica 8. Rezultati testa osjetljivosti javnog duga (% BDP-a ako nije drugačije naznačeno)

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
I. Središnja srednjoročna projekcija					
Javni dug	49,6	47,7	46,1	44,8	43,4
u tome: dug denominiran u stranoj valuti	39,7	38,2	36,9	35,8	34,8
Promjena javnog duga	0,3	-1,9	-1,6	-1,3	-1,3
Tokovi koji uzrokuju nastanak duga	-1,5	-2,1	-1,7	-1,4	-1,4
Primarni deficit	1,5	0,7	0,7	0,6	0,5
Prihodi i potpore	45,0	45,0	44,8	44,0	43,3
Primarni izdaci (izdaci bez izdataka za kamate)	46,5	45,8	45,5	44,6	43,7
Automatska dinamika duga	-2,5	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Doprinos razlike između kamatne stope i stope rasta	-1,0	-1,3	-1,2	-1,2	-1,2
u tome: doprinos realne kamatne stope	1,0	0,8	0,8	0,8	0,8
u tome: doprinos realne stope rasta BDP-a	-2,0	-2,1	-2,0	-2,0	-2,1
Doprinos deprecijacije tečaja	-1,5	0,1	0,0	0,0	0,0
Ostali indentificirani tokovi koji uzrokuju nastanak duga	-0,6	-1,7	-1,2	-0,8	-0,6
Prihodi od privatizacije (minus)	-0,6	-1,7	-1,2	-0,8	-0,6
Priznate implicitne ili uvjetne obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo (npr. dokapitalizacija banaka)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rezidual, uključujući promjenu imovine	1,8	0,2	0,1	0,1	0,1
Ključne makroekonomske i fiskalne pretpostavke					
Realna stopa rasta BDP-a (%)	4,3	4,6	4,6	4,8	5,0
Prosječna nominalna kamatna stopa na javni dug (%)	5,5	5,4	5,4	5,3	5,2
Prosječna realna kamatna stopa (nominalna stopa umanjena za promjenu deflatora BDP-a, %)	2,3	1,9	2,0	2,1	2,2
Nominalna aprecijacija (porast vrijednosti domaće valute izražene u eurima, u %)	4,0	-0,3	0,0	0,0	0,0
Stopa inflacije (deflator BDP-a, u %)	3,2	3,5	3,4	3,2	3,0
Rast realne primarne potrošnje (deflacirane deflatorom BDP-a, u %)	1,3	2,8	3,9	2,8	2,9
II. Analiza osjetljivosti udjela javnog duga u BDP-u					
1. Realna stopa rasta BDP-a, realna kamatna stopa i primarni deficit u razdoblju 2007.-2009. na razini povijesnih prosjeka	49,6	47,7	48,8	50,2	51,7
2. Realna stopa rasta BDP-a u 2007. i 2008. na razini povijesnog prosjeka umanjenog za dvije standardne devijacije	49,6	47,7	46,4	45,3	43,9
3. Primarni deficit u 2007. i 2008. na razini povijesnog prosjeka umanjenog za dvije standardne devijacije	49,6	47,7	47,1	46,8	45,4
4. Kombinacija scenarija 2. do 4., sa šokom u visini jedne standardne devijacije u 2007. i 2008.	49,6	47,7	51,8	56,1	54,4
5. Jednokratna deprecijacija od 30 posto u 2007.	49,6	47,7	50,9	54,4	52,8
6. Porast ostalih tokova koji uzrokuju porast duga (garancija) u visini od 10 posto BDP-a, u 2007.	49,6	47,7	64,8	63,0	61,1
7. Udio prihoda u BDP-u u 2007. i 2008. na razini povijesnog prosjeka umanjenog za dvije standardne devijacije	49,6	47,5	55,8	54,3	52,7
8. Udio prihoda u BDP-u, udio rashoda u BDP-u i realna kamatna stopa na razini 2005.	49,6	47,7	47,8	47,4	46,0
Povijesne vrijednosti ključnih varijabli (posljednjih 6 godina)					
		Povijesni prosjek		Standardna devijacija	
Primarni deficit		3,3		1,5	
Realna stopa rasta BDP-a (u %)		4,4		1,0	
Nominalna kamatna stopa (u %)		5,7		0,3	
Realna kamatna stopa (u %)		1,9		0,3	
Stopa inflacije (deflator BDP-a, u %)		3,8		0,6	
Udio javnih prihoda u BDP-u		46,3		1,6	

3.3. FINANCIRANJE DEFICITA

Planirani proces daljnje fiskalne konsolidacije smanjit će ukupne potrebe za financiranjem u razdoblju 2007.-2009. čemu će pridonijeti i dinamika otplate dospjelih obveza kod kojih se, prema sadašnjem stanju, očekuje konstantni pad do 2009. godine kada na naplatu dospjeva znatno veća vrijednost. Proračunski manjak financirat će se većinom novim zaduživanjem, dok će prihodi od privatizacije značajnije doprinijeti financiranju tijekom 2006. i 2007. godine, no njihova će uloga postupno opadati prema kraju promatranog razdoblja.

Tablica 9. Financiranje neto pozajmljivanja/zaduživanja konsolidirane opće države

% BDP-a		2005.	2006.*	2007.*	2008.*	2009.*
B.9F	Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-2,9	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5
B.9F(-)	Ukupno financiranje	2,9	2,2	1,8	1,7	1,5
F.3L	Vrijednosni papiri osim dionica	2,5	0,8	1,6	1,6	2,4
F.3LR	Otplate	3,0	1,6	2,1	1,5	1,7
F.3LI	Zaduživanje	5,5	2,4	3,7	3,1	4,1
F.4L	Zajmovi	0,7	0,2	0,3	0,4	-0,7
F.4LR	Otplate	2,0	2,5	1,6	1,5	2,0
F.4LI	Zaduživanje	2,8	2,7	1,9	1,9	1,3
F.7L	Ostala potraživanja/obveze	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
F.7LR	Otplate	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
F.7LI	Zaduživanje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
F.A(-)	Neto primici od prodaje financijske imovine	-0,3	1,2	-0,1	-0,2	-0,2
F.5AD	od toga primici od prodaje dionica i ostalih udjela (privatizacija)	0,2	1,3	0,8	0,5	0,4

* Projekcija

Financijske potrebe države podmirivat će se najvećim dijelom na domaćem tržištu, izdavanjem obveznica te zajmovima, dok će inozemno financiranje najvećim dijelom obuhvaćati zajmove od inozemnih financijskih institucija vezane za pojedine programe (PAL) ili projekte. Kratkoročne potrebe za financiranjem pokrivat će se izdavanjem trezorskih zapisa uz ujednačavanje njihove strukture prema ročnosti (91, 182 i 364 dana). Usmjerenost na domaće financiranje bit će dodatno ojačana naglaskom na kunske izvore financiranja. Cilj takve politike je smanjiti rizik valutne izloženosti javnog duga Hrvatske. Uz to, vremenski strukturirano te pojačano izdavanje trezorskih zapisa i obveznica rezultirat će izgradnjom referentne krivulje prinosa što će pridonijeti većoj likvidnosti tržišta i olakšati formiranje cijena ostalih instrumenata te u konačnici pridonijeti jačanju domaćeg tržišta kapitala.

U promatranom razdoblju dospijevaju ukupno četiri obveznice, od čega su tri izdane na međunarodnom tržištu. U srpnju 2007. godine dospijeva domaća obveznica serije VI izdana uz valutnu klauzulu u nominalnom iznosu od 400 milijuna eura i samuraj obveznica serije II u nominalnom iznosu od 40 milijardi jena. U lipnju 2008. i 2009. godine dospijevaju samuraj obveznice serije IV i V nominalnog iznosa 25 milijardi jena, dok u veljači 2009. dospijeva euroobveznica u iznosu 500 milijuna eura. Uz to, slijede redovite otplate obveza prema Londonskom klubu na ime obveznica iz serije A budući da su obveznice serije B u potpunosti isplaćene tijekom 2006. godine.

Tablica 10. Projekcija otplata duga državnog proračuna

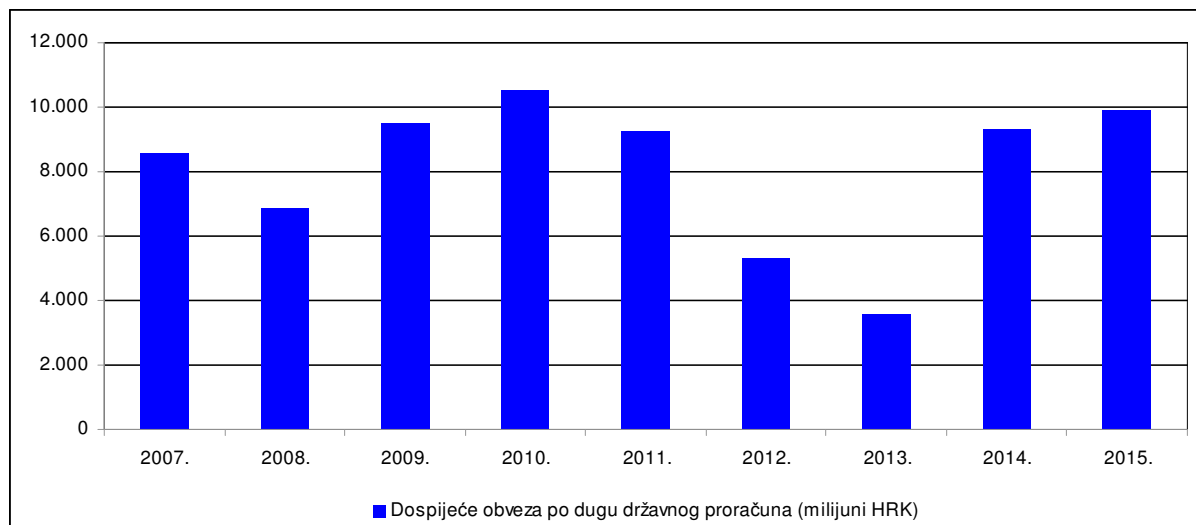
<i>milijuni HRK</i>	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Inozemne	4.139	3.380	7.007	5.184	6.842
Obveznice	2.120	1.325	5.025	3.700	5.550
Svjetska banka	466	478	493	582	618
EBRD	43	43	43	20	20
Eurofima	145	102	52	0	0
EIB	82	88	36	22	109
Vijeće Europe	59	90	134	168	206
Londonski klub	341	341	341	341	0
Pariški klub	373	423	457	0	0
Zajmovi banaka	510	491	428	351	339
Domaće	4.444	3.515	2.494	5.344	2.402
Obveznice	3.556	2.953	275	3.288	2.212
Zajmovi banaka	225	200	2.049	1.949	84
Zajmovi HBOR-a	664	363	170	107	107
Ukupno	8.584	6.895	9.502	10.527	9.244

Napomena: Projekcije napravljene 14.09.2006. Ne uključuju troškove financiranja budućih deficita, te refinanciranja.

3.4. FISKALNI RIZICI

Otplate duga i plaćanja kamata predstavljaju jedan od fiskalnih rizika pri čemu značajniji iznosi dospijeća povećavaju rizik refinanciranja, odnosno predstavljaju veći teret za proračun. Prema sadašnjem stanju obveza, u promatranom razdoblju od 2007. do 2009. na razini opće države očekuje se prosječno oko 10 milijardi kuna otplata godišnje ili oko 3,5% BDP-a, pri čemu je taj teret nešto izraženiji u 2007. i 2009. godini. Teret obveza po kamatama prosječno će se kretati na razini od oko 2% BDP-a uz tendenciju smanjivanja. Promatrano na dulji rok, projekcije otplata duga državnog proračuna pokazuju da će se teret otplata smanjivati uz nešto izraženiji rizik refinanciranja tijekom 2010., 2014. i 2015. godine kada dospijevaju veći iznosi na ime izdanih obveznica.

Grafikon 11: Projekcija otplata duga državnog proračuna do 2015. godine

Zakonska obveza povrata duga umirovljenicima regulirana je Zakonom o umirovljeničkom fondu (NN 93/2005). Osim osnivanja Fonda i načina formiranja imovine Fonda, Zakon regulira i način servisiranja duga pri čemu je teret isplate u potpunosti prebačen na Fond i ne predstavlja rizik za proračun, dok je država dužna osigurati imovinu Fondu. Zakonom su predviđena dva modela između kojih su umirovljenici/korisnici mogli birati: u prvom modelu isplaćuje se 50% duga u roku od dvije godine pri čemu godišnja obveza iznosi oko 2,4 milijarde kuna; u drugom modelu isplaćuje se puni iznos dugovanja u roku osam godina uz početak od dvije godine pri čemu rata iznosi oko 700 milijuna kuna. Budući da su prve obveze podmirene tijekom 2006. godine, nešto veći teret na ime otplata očekuje se jedino tijekom 2007. godine, dok je ostatak obveza ravnomjerno raspoređen do 2012. godine.

Obveze za izdana državna jamstva uključene su u izračun javnog duga sukladno Zakonu o proračunu. U promatranom razdoblju očekivana razina jamstava kretat će se na prosječnih 5,5% BDP-a uz trend laganog smanjivanja krajem razdoblja. Uključivanjem jamstava u javni dug dodatno je ograničen prostor za rast zaduživanja budući da prema zakonu javni dug ne smije prijeći razinu od 60% BDP-a. Kao mjera ograničavanja rizika koji proizlazi iz jamstava, u proračunu se svake godine planira jamstvena pričuva na ime potencijalnih obveza za preuzeta jamstava.

Kretanje operativnog salda te neto pozajmljivanja/zaduživanja kao mjere fiskalne neravnoteže u najvećoj mjeri ovisi o kretanjima fiskalnih prihoda i rashoda. Ovisno o pojedinim

kategorijama, ostvarenja prihoda i rashoda u većoj ili manjoj mjeri ovise o mjerama ekonomske (fiskalne) politike, ali i o eksternim čimbenicima (makroekonomskim, demografskim, socijalnim, političkim). Kao pomoć u kvantificiranju utjecaja navedenih kretanja može poslužiti model testa osjetljivosti neto pozajmljivanja/zaduživanja na promjene pojedinih sastavnih varijabli.

U prikazanom modelu osnovni scenarij, koji se temelji na osnovnim srednjoročnim makroekonomskim projekcijama, uspoređuje se s različitim alternativnim scenarijima u kojima se testira utjecaj mogućih šokova u kretanju realnog rasta te ostvarenju prihoda i rashoda. Nedostatak duljih vremenskih serija fiskalnih podataka uzrok je korištenja pomalo «grube» definicije šokova koje nisu u najboljoj mjeri ujednačene (apsolutni iznosi, prepolavljanje stope rasta), ali rezultati još uvijek daju relativno dobru sliku prirode i snage utjecaja. Kao mogući rizici identificirani su sporiji gospodarski rast, niže ostvarenje prihoda, rast izdataka za socijalna davanja te porast izdataka za subvencije.

Usporavanje gospodarskog rasta moguće je kao posljedica usporavanja gospodarskog rasta u zemljama EU kao glavnim trgovinskim partnerima Hrvatske što bi se očitovalo kroz nižu robnu razmjenu i smanjenje prihoda od turizma. S druge strane, usporavanje tijeka provođenja strukturnih reformi stvorilo bi dodatne pritiske na ionako visoke državne rashode i u konačnici svakako imalo negativan utjecaj na rast. U analizi osjetljivosti na promjenu realne stope rasta, u 2007. i 2008. godini alternativnog scenarija pretpostavlja se dvostruko niži gospodarski rast od projiciranog u osnovnom scenariju. Sporiji gospodarski rast uzrokuje povećanje udjela neto zaduživanja u BDP-u koji u 2008. godini dostiže razinu od 1,9 postotnih bodova iznad osnovnog scenarija nakon čega slijedi relativan oporavak.

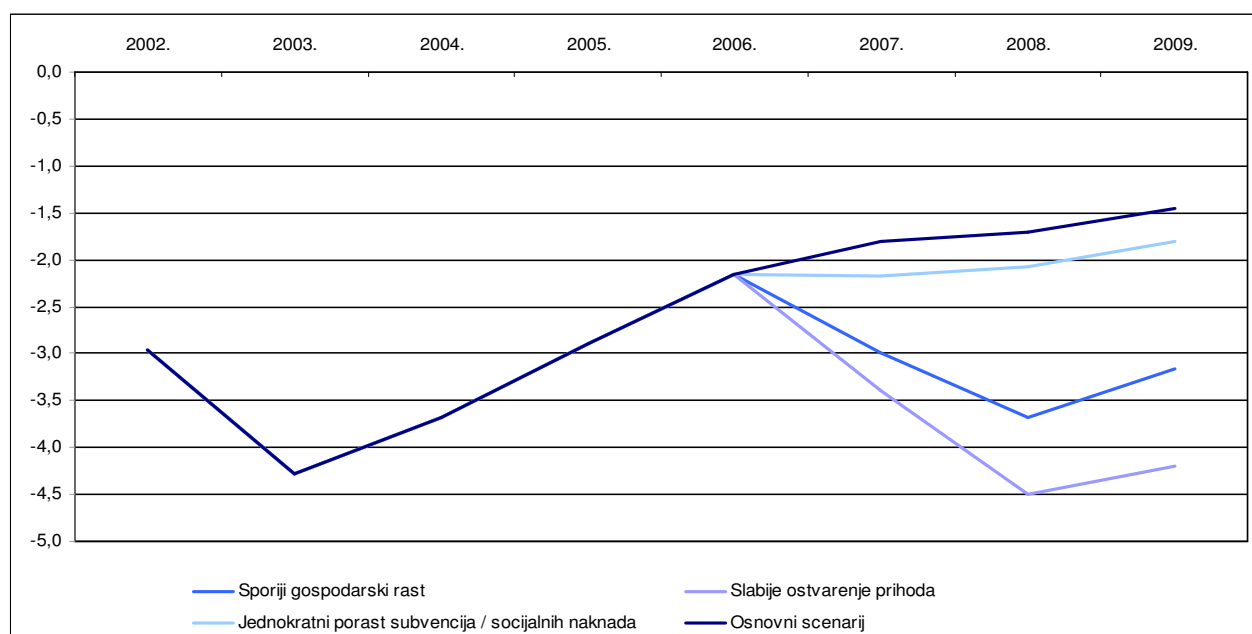
Kada se u obzir uzme samo utjecaj kretanja prihoda te se u 2007. i 2008. godini pretpostavi njihov prepolovljeni rast, rezultati pokazuju još veća odstupanja od osnovnog scenarija. Udio neto pozajmljivanja u BDP-u raste u 2008. godini do 2,5 postotna boda iznad osnovnog scenarija, a utjecaj početnog šoka traje do kraja promatranog razdoblja uz tek neznatni oporavak.

Rizik ubrzanog rasta rashoda prije svega je identificiran u mogućem rastu socijalnih naknada ili subvencija. Rizik se u obje kategorije odnosi na provođenje strukturnih reformi: kod socijalnih naknada to je prvenstveno vezano uz sustave zdravstvene zaštite i socijalne pomoći, dok razina subvencija ovisi o restrukturiranju i privatizaciji poduzeća u državnom vlasništvu. Analiza osjetljivosti na kretanje rashoda u alternativnom scenariju pretpostavlja jednokratni porast izdataka u 2007. godini na ime socijalnih naknada ili subvencija u iznosu od 1 milijarde kuna. Taj se šok prenosi u sljedeća razdoblja time što se pretpostavlja nepromijenjena fiskalna politika pa izdaci za navedene kategorije rastu prema stopama projiciranim u osnovnom scenariju, samo uz višu osnovicu iz 2007. godine. Unatoč različitim projiciranim stopama rasta socijalnih naknada i subvencija te njihovim različitim udjelima u ukupnim rashodima države, ukupni učinak početnog šoka jednak je u oba slučaja. U 2008. godini udio neto pozajmljivanja/zaduživanja u BDP-u raste za 0,4 postotnih bodova zbog šoka, a početni se utjecaj zadržava do kraja razdoblja.

Tablica 11. Pretpostavke osnovnog scenarija i rezultati testa osjetljivosti

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Pretpostavke (osnovni scenarij)					
Realni BDP, stopa rasta	4,3	4,4	4,6	4,8	5,0
Inflacija (deflator BDP-a)	3,2	3,4	3,1	3,0	3,0
Prihodi, stopa rasta	7,0	7,9	6,0	6,4	6,1
Rashodi, stopa rasta	6,3	7,1	6,0	5,9	6,0
Subvencije, stopa rasta	5,4	4,6	0,7	1,6	0,9
Socijalne naknade, stopa rasta	3,5	5,6	6,5	5,1	5,2
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-) (% BDP-a)					
Osnovni scenarij	-2,9	-2,1	-2,0	-1,7	-1,5
Scenarij niže stope gospodarskog rasta	-2,9	-2,1	-3,2	-3,7	-3,1
Scenarij lošijeg ostvarenja prihoda	-2,9	-2,1	-3,2	-4,2	-4,0
Scenarij jednokratnog porasta subvencija	-2,9	-2,1	-2,4	-2,1	-1,9
Scenarij jednokratnog porasta socijalnih naknada	-2,9	-2,1	-2,4	-2,1	-1,9

Grafikon 12. Rezultati testa osjetljivosti

3.5. DUGOROČNA ODRŽIVOST JAVNIH FINANCIJA

Analiza dugoročne održivosti javnih financija u ovogodišnjem PEP-u za razliku od prethodnog uzima u obzir dugoročne projekcije stanovništva. Naime, u prethodnoj godini nisu bile dostupne dugoročne projekcije stanovništva do 2050. godine koje je DZS objavio 2006. godine. U svrhu ove analize korištena je projekcija stanovništva u varijanti srednjeg fertiliteta sa srednjom migracijom.

U prikazanom prognostičkom scenariju pretpostavljeno je da neće doći do promjena u regulativi i politikama koje reguliraju javne izdatke za mirovine i zdravstvo te da neće doći do promjena u obračunu i naplati doprinosa za socijalno osiguranje. Pretpostavlja se da će svi ostali javni prihodi, osim doprinosa, ostati nepromijenjeni kao udio u BDP-u, a isto se tako pretpostavlja da će i svi drugi rashodi, osim rashoda za mirovine, zdravstvo i kamate, zadržati svoj udio u BDP-u. U pogledu stopa participacije, pretpostavlja se da će ekonomski agenti zadržati svoj obrazac ponašanja nepromijenjen tj. pretpostavlja se da će stope participacije po karakterističnim dobnim skupinama (15-24, 25-49 i 50-64) i spolu ostati nepromijenjene. Uz takvu pretpostavku, može se vidjeti da će nakon 2010. godine doći do pada ukupne stope participacije uslijed sve većeg udjela stanovništva u starijim dobnim skupinama.

Za stopu proizvodnosti rada, pretpostavlja se da će ona u početku razdoblja iznositi 3,8%, te da će se tijekom vremena smanjivati. Ovakva pretpostavka, kao i visine stopa, izvedene su iz projekcija *Economic Policy Committee of the EU* (2006.) za zemlje EU, pri čemu su za Hrvatsku kao referentne projekcije uzeti prosjeci za EU10 (nove članice EU). Stopa nezaposlenosti projicirana je kao padajuća sve do 2020., kada doseže 7%, što se smatra strukturnom stopom nezaposlenosti koja će se zadržati sve do 2050. Ovakva je pretpostavka usklađena s pretpostavkama za zemlje EU10 iz spomenute studije. Rast BDP-a po stanovniku rezultat je demografskih projekcija (preuzetih iz DZS 2006), projekcija rasta proizvodnosti rada, stope participacije i stope nezaposlenosti.

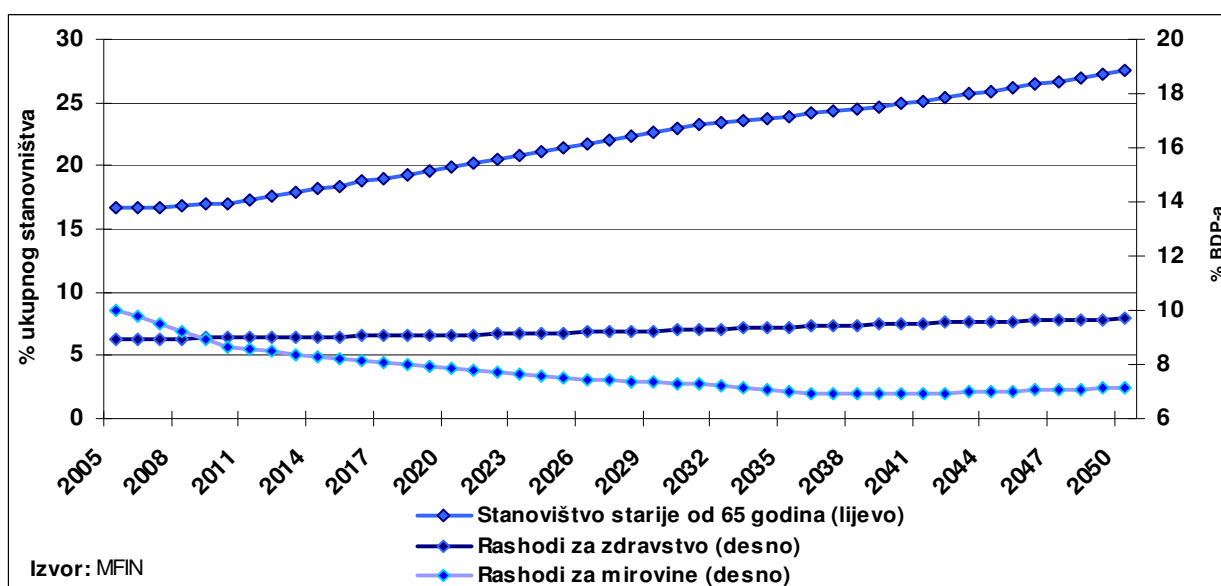
Na temelju opisanih pretpostavki predviđa se lagani pad prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje sa 6,9% u 2005. na 6,5% BDP-a u 2020. godini te stabilizacija u daljnjem horizontu. Glavni uzrok pada u početnim godinama je postupno povećanje udjela zaposlenih s mirovinskim osiguranjem u oba obvezna mirovinska stupa, kod kojih dio doprinosa (5%) odlazi u privatne obvezne mirovinske fondove. Naime, stariji zaposlenici većinom su osigurani samo u prvom mirovinskom stupu, gdje ukupan iznos njihovih doprinosa (20%) odlazi u javni fond. Odlaskom starijih radnika u mirovinu sve će više biti zaposlenika kod kojih u javni fond odlazi dio ukupnih doprinosa (15%). Stabilizacija udjela doprinosa od mirovina na 6,5% BDP-a nakon 2020. godine rezultat je pretpostavki da je rast realnih plaća po zaposlenom jednak rastu proizvodnosti rada te da je stopa doprinosa definirana kao konstantan udio plaća gdje se kod doprinosa za mirovinsko osiguranje uzimaju u obzir više stope doprinosa za prvi stup kod starijih umirovljenika.

Rezultati projekcija ukazuju na značajan pad javnih izdatka za mirovine, s 10,0% u 2005. na 7,1% BDP-a u 2050. godini pri čemu su iz analize isključene mirovine i trajna prava branitelja. Pod javnim izdacima za mirovine računaju se samo izdaci javnog mirovinskog fonda (HZMO), ali ne i izdaci privatnih mirovinskih shema (obveznih ili dobrovoljnih). Ovakav je pad javnih izdataka prvenstveno rezultat pada relativnih mirovina (omjer mirovina i plaća) isplaćenih iz prvog stupa. Takav rezultat je vrlo izvjestan ako se zadrže svi parametri obračuna mirovina koji danas vrijede tj. ako će se indeksacija mirovina provoditi prema formuli kojom se u obzir uzima rast 50% rasta plaće i 50% rasta cijena. Očekuje se da će isplate iz drugog stupa ublažiti ili kompenzirati pad relativnih mirovina. Potrebno je

napomenuti da je kod projekcija uzeto u obzir lagano smanjivanje udjela umirovljenika kojima se cjelokupna mirovina isplaćuje iz prvog stupa te povećanje udjela umirovljenika kojima se dio mirovina isplaćuje iz prvog, a dio iz drugog stupa.

Rast javnih izdataka u zdravstvu je projiciran sa 6,3% BDP-a u 2005. na 7,9% BDP-a u 2050. Takav rast posljedica je procjene čistog učinka starenja te rasta izdataka za zdravstvo u skladu s rastom proizvodnosti. Rast izdataka po osnovi čistog učinka starenja događa se zbog sve veće udjela stanovništva u starijim dobnim skupinama koje apsorbiraju relativno veći iznos izdataka za zdravstvo. Osim učinka starenja, dodatno je pretpostavljeno da će izdaci za zdravstvo za svaku dobnu skupinu i spol rasti kao i BDP po zaposlenom. Naime, kako su plaće zdravstvenog osoblja jedna od glavnih troškova zdravstva, može se pretpostaviti da će troškovi zdravstva rasti jednako kao troškovi za plaće u zdravstvu, a one će pretpostavljeno rasti kao i prosječne plaće u cijelom gospodarstvu.

Grafikon 13. Starenje stanovništva te izdaci za mirovine i zdravstvo

Opisano kretanje pojedinih prihodnih i rashodnih kategorija odredit će i kretanje ukupnih prihoda i rashoda. U skladu s postupnim smanjivanjem udjela javnih rashoda u BDP-u očekuje se da će primarni deficit lagano prijeći u primarni suficit. Na taj način smanjit će se financijske potrebe države, smanjit će se njeno zaduživanje te će doći do smanjivanja udjela javnog duga u BDP-u. Manji javni dug imat će pozitivne implikacije na plaćanja kamata te se očekuje da će udio rashoda za kamate pasti s 2,0% BDP-a u 2005. na 0,4% BDP-a u 2050. godini. Smanjivanje izdataka za kamate rezultirat će prelaskom ukupnog fiskalnog deficita u fiskalni suficit. Uz sve navedene pretpostavke proizlazi da će se udio javnih prihoda u BDP-u smanjiti s 45,0% u 2005. na 43,1% u 2050. godini dok će se udio ukupnih javnih rashoda smanjiti s 47,9% u 2005. na 43,0 u 2050. godini.

4. STRUKTURNE REFORME

4.1. SEKTOR PODUZETNIŠTVA

4.1.1. Privatizacija

Ostvareni rezultati u 2006.

Dinamika privatizacije u kvantitativnim pokazateljima tijekom 2006. odvija se u skladu s preuzetim obvezama iz programa PAL1 i PAL2 koje ujedno predstavlja svojevrsni "benchmark" za ocjenu uspješnosti u provedbi ovog dijela strukturnih reformi. Pri tome krajnji cilj i nadalje ostaje ubrzani završetak privatizacije bilo prodajom bilo likvidacijom društava ("sterilizacija") koja nije moguće prodati. Sukladno PAL-u 2 do konca kolovoza ove godine Hrvatski fond za privatizaciju (HFP) je prodao na burzi, odnosno likvidirao 327 društava u kojima ima manjinske udjele, a ukupno je privatizirano 52 društva u većinskom vlasništvu od kojih su dionice u 26 društava prodane putem javnog natječaja, a 26 društava je likvidirano.¹²

Tablica 12. Ostvareni rezultati

Privatizacija VI/05 - IX/06	Br. prodanih društava	Nominalna vrijednost prodanih udjela u kn	Postignuta cijena u kn
Burze	327	361.706.906	194.100.093
Javni natječaji	52	2.337.117.390	447.620.741
Ukupno	379	2.698.884.296	641.720.834

Početkom studenog 2006. portfelj HFP uključivao je 896 društava od kojih je 675 raspoloživo za prodaju (razliku od 221 društva čine društva koja ne mogu trenutačno biti predmetom prodaje zbog pravnih sporova ili su neaktivna i predmet su stečaja ili likvidacije). Pri tome većinske udjele HFP drži u još 101 društvu.

Osim kvantitativnih pomaka tijekom 2006. učinjeni su i kvalitativni pomaci posebno intenziviranjem aktivnosti na pripremi "kompleksnih sektora" za privatizaciju. U okviru poljoprivrednog sektora privatizacija velikih agro-kombinata uspješno je završena te se u portfelju HFP-a trenutačno nalazi samo jedan agro-kombinat, Vupik d.d. Vukovar, čija privatizacija je u tijeku.

U sektoru crne metalurgije (željezo, čelik i drugi metali) izrađen je Nacionalni program restrukturiranja (NPR) crne metalurgije koji je upućen Europskoj komisiji (EK) na mišljenje. U tijeku je usuglašavanje s EK o elementima predviđenim u NPR-u. Nakon usuglašavanja s EK i usvajanja NPR crne metalurgije definirat će se mogućnosti kao i relevantni uvjeti privatizacije ovog sektora. Zbog iznimno teškog stanja u ovom dijelu industrije odlučeno je, a isto je usuglašeno s EK, da se istovremeno s procesom donošenjem NPR-a nastavlja proces privatizacije obje željezare. Uvjeti natječaja za privatizaciju¹³ izrađeni su u suradnji s

¹² Sukladno preuzetim obvezama iz PAL-a 2, ali i prema matrici mjera definiranoj u PEP-u 2006.-2008. kao osnovni cilj privatizacije HFP do kraja prve polovice 2006. utvrđena je prodaja i/ili likvidacije 45 društava koja su za to stekla uvjete, uz istodobnu prodaju/likvidaciju 300 društava u manjinskom vlasništvu.

¹³ Od budućih vlasnika očekuje se izrada pojedinačnih poslovnih planova za svaku željezaru, koji trebaju dokazati održivost željezara pod normalnim tržišnim uvjetima na kraju razdoblja restrukturiranja (prema prihvaćenim kriterijima održivosti Europske komisije).

preporučeni konzultantima EK i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja. Pri izradi natječajne dokumentacije uvažavali su se kriteriji utvrđeni u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) o pravilima tržišnog natjecanja i Protokolu 2 o proizvodima od čelika.

Sukladno iznesenom, privatizacija sektora metalurgije započela je te su objavljeni natječaji za Valjaonicu cijevi Sisak, Željezaru Split ali i tvornicu aluminija TLM, Šibenik, pri čemu se dovršetak privatizacije željezare Split očekuje krajem 2006., a Valjaonice cijevi Sisak i tvornice aluminija TLM u prvom tromjesečju 2007.

Tijekom 2006. započele su pripremne aktivnosti na izradi NPR brodogradnje u okviru kojih su izrađene Strateške smjernice daljnjeg razvitka hrvatske brodogradnje kao i Elaborat o stanju hrvatske brodogradnje koji je za potrebe Vlade RH izradio međunarodni konzultant. Proces privatizacije brodogradilišta izravno ovisi o donošenju i usvajanju NPR-a za brodogradnju koji će biti verificiran od strane EK, te potom usvojen na Vladi RH. NPR, čije se usvajanje očekuje do kraja ožujka 2007. godine, sadržavat će ujedno i planiranu privatizaciju brodogradilišta (uključivo redosljed i dinamiku).

Tijekom 2007. očekuje se i objavljivanje privatizacije 3 društva kćeri HŽ-a, a ona će ovisiti o rješavanju imovinsko-pravnih pitanja koja su uvjet za objavljivanje natječaja za privatizaciju.

Osnovni ciljevi privatizacije 2007.-2009.

Sukladno usvojenom Strateškom okviru za razvoj 2006.-2013. osnovni ciljevi na području privatizacije općenito ostaju:

- privatizaciju putem tržišta kapitala koristiti kao dominantnu metodu predstojećih privatizacija javnih poduzeća radi jačanja njihove efikasnosti i konkurentnosti,
- dovršiti proces privatizacije brodograđevne industrije do 2010.,
- dovršiti restrukturiranje HŽ-a i njegovu transformaciju u financijski održivu željezničku kompaniju do 2010.,
- omogućiti izlazak s tržišta besperspektivnim poduzećima, a zaposlene primjereno zbrinuti kroz institucije tržišta rada i socijalnu politiku,
- hitno dovršiti privatizaciju trgovačkih društava iz državnog portfelja kojim gospodari HFP,
- transformirati HFP u instituciju koja će djelotvorno i aktivno upravljati državnom imovinom.

U sklopu stvaranja preduvjeta na realizaciji ovih ciljeva, a vezano na portfelj HFP-a Vlada RH intenzivirala je svoje aktivnosti na izradi odgovarajućih zakonskih rješenja koja će prvenstveno otkloniti uočena sistemska ograničenja za brzi završetak procesa privatizacije, te transformaciju HFP-a u instituciju koja će upravljati preostalim državnom imovinom.

S tim u vezi u tijeku je rad na definiranju prijedloga novog pravnog okvira za rješavanje problematike privatizacije i upravljanja ukupnim državnim portfeljem¹⁴ koji predviđa uvođenje dodatnih modela prodaje (uz postojeće modele uvodi se mogućnost prodaje u procesu javnog preuzimanja), napuštanje rigidne procedure određivanja početne cijene društava koje se prodaju javnim natječajem (otvaranjem mogućnosti da se već prilikom prvog oglašavanja društvo ponudi po procjeni temeljenoj na međunarodnim standardima) i

¹⁴ Ovaj portfelj čine društva ali i nekretnine koje su u vlasništvu RH. Međutim, društva koja su člankom 13. Zakona o privatizaciji definirane kao društva od strateškog interesa za RH (pošta i telekomunikacije, željeznica, cestovni promet, HRT, INA, Hrvatske šume) nisu obuhvaćene ovim portfeljem. Za njihovu privatizaciju je zadužena Vlada RH, a postupak privatizacije reguliraju posebni zakoni.

ubrzavanje procedure dobivanja potrebnih suglasnosti za prodaju dionica koje su HFP-u povjerene na upravljanje od strane drugih državnih institucija.

Također, priprema se novi prijedlog buduće organizacije kojim bi se HFP i Središnji državni ureda za upravljanje državnom imovinom spojili u jedinstvenu instituciju s ciljem upravljanja preostalom državnom imovinom.

4.1.2. Politika tržišnog natjecanja i državne potpore

Tržišno natjecanje

U 2006. godini Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN, Agencija) je u skladu s ciljevima i provedbenim mjerama iz PEP-a 2006.-2008. nastavila rad na učinkovitoj primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te je unaprijedila suradnju s drugim regulatornim tijelima u Hrvatskoj, posebice s Hrvatskom agencijom za telekomunikacije, Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga i Vijećem za poštanske usluge. S navedenim tijelima Agencija je zaključila sporazume o suradnji kojima su stvorene dodatne pretpostavke za osiguranje djelotvornog tržišnog natjecanja na tržištima telekomunikacija, financijskih usluga i poštanskih i kurirskih usluga.

Agencija u 2006. godini nije imala mogućnosti ostvariti planirano povećanje stručnjaka¹⁵ u području tržišnog natjecanja i državnih potpora.

Nakon materijalno pravnog usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom koje je obilježilo prethodno razdoblje, za postizanje više razine zaštite tržišnog natjecanja u Hrvatskoj potrebna su u narednom razdoblju i nova odgovarajuća zakonska rješenja kojima će se unaprijediti postupak koji se odvija pred Agencijom te postupak na pravosudnoj razini. U praksi to će osigurati poduzetnicima u Hrvatskoj istu razinu zaštite koju uživaju poduzetnici u EU gdje je zaštita tržišnog natjecanja jedna od temeljnih odrednica funkcioniranja zajedničkog tržišta.

Sukladno ciljevima i provedbenim mjerama PEP-a 2006.-2008. Agencija je nastavila pratiti promjene pravne stečevine EU u području tržišnog natjecanja te je sukladno saznanjima iz procesa *screening-a* u poglavlju «Politika tržišnog natjecanja» utvrdila potrebu upotpunjavanja hrvatskih propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u pojedinim granama prometa. Radi se o propisima EU u području kopnenog, pomorskog i zračnog prometa koji će u narednom razdoblju biti izmijenjeni u EU i sukladno kojima će biti potrebno donijeti odgovarajuće hrvatske propise. Polazeći od postojećeg stanja i dosadašnjih aktivnosti Agencije u pogledu unaprjeđivanja sustava zaštite tržišnog natjecanja, potrebno je nastaviti u suradnji s Ministarstvom pravosuđa rad na provedbi mjera za ostvarivanje cilja učinkovite primjene propisa o zaštiti tržišnog natjecanja na način kako je to detaljno opisano u PEP-u 2006.-2008.

U tom smislu, a s ciljem unaprjeđenja djelovanja i efikasnosti rada Agencije težiti će se:

- pronalaženju rješenja o uključivanju Agencije u postupak izricanja kazni za kršenje Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja odnosno mogućnost oslobađanja ili ublažavanja kazni poduzetnicima sudionicima kartelnih sporazuma koji Agenciji prvi otkriju kartel odnosno iznesu dokaze o postojanju kartela sukladno praksi EK i većine zemalja EU,

¹⁵ Planirano u PEP-u 2006.-2008.

- aktivnostima u pronalaženju odgovarajućeg pravosudnog sustava odlučivanja o zakonitosti odluka Agencije koji će, uvažavajući stručnu složenost materije tržišnog natjecanja, omogućiti ekonomičnu i djelotvornu sudsku zaštitu. Navedeno uključuje i prenošenje stvarne nadležnosti s Upravnog suda na trgovačke sudove a što će zahtijevati pored navedenih izmjena Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i možebitne izmjene nekih drugih zakona, što će utvrditi stručna ekspertiza koja je u tijeku.

U cilju jačanja kapaciteta Agencije zapošljavanje dodatnih stručnjaka je *conditio sine qua non* za ispunjavanje obveza iz procesa stabilizacije i pridruživanja s EU, obzirom da je učinkovitost sustava tržišnog natjecanja jedan od najvažniji kriterija za dovršetak pregovora u području politike tržišnog natjecanja.

Ostvarenje navedenih ciljeva u području politike tržišnog natjecanja i provedbenih mjera određene u tu svrhu zahtijevaju odgovarajuće materijalne resurse Agencije, a s ciljem jačanja administrativnih kapaciteta Agencije. Navedeno podrazumijeva dosezanje dovoljnog broja stručnjaka u Agenciji i kontinuiranu edukaciju kako bi se postigla veća efikasnost djelovanja Agencije u ispunjavanju zacrtanih zadaća, a što zahtjeva kontinuirani rast proračunskih sredstava Agencije. Za postizanje navedenog u 2007. je osiguran porast proračuna Agencije u iznosu od 64%.

Državne potpore

Nakon donošenja novog Zakona o državnim potporama (NN 140/2005) potkraj 2005. godine čiji je nositelj bilo Ministarstvo financija, u svibnju 2006. je stupila na snagu i nova Uredba o državnim potporama (NN 50/2006) čime su ispunjeni najvažniji elementi usklađenja zakonodavstva RH u području državnih potpora, a vezanih uz tržišno natjecanje.

Zakonom su pored ostalog, uvedena učinkovitija rješenja u postupku odobravanja državnih potpora sukladno preporukama EK. Uredbom je određen postupak usklađivanja hrvatskog zakonodavstva o državnim potporama koji u bitnom propisuje objavu izvornih pravila o državnim potporama EU u Narodnim novinama na temelju odluke Vlade RH.

Dosadašnji rad na provedbi sustava državnih potpora u Hrvatskoj donosi odgovarajuće rezultate koji se očituju kako u jačanju svijesti davatelja i korisnika potpora o politici državnih potpora, konkretnoj pripremi temeljitog restrukturiranja važnih gospodarskih djelatnosti, tako i u brojčanim pokazateljima o kretanju iznosa državnih potpora u BDP-u Hrvatske u proteklim godinama putem godišnjih izvješća Agencije.

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2005. u Hrvatskoj pokazuje da je razina državnih potpora u BDP-u na razini one iz 2004. godine a koja je bila niža od razine iz 2003. Ipak, kada se izuzme poljoprivreda, ribarstvo i promet, ukupan iznos potpora u BDP-u za 2005. pokazuje smanjenje u odnosu na prethodne godine.

U 2005. godini, prema podacima Agencije, državne potpore iznosile su 6,5 milijardi kuna, a njihov udio u BDP-u Hrvatske iznosio je 2,8%, kao i u prethodnoj 2004. godini. Međutim, ukoliko se od ukupnog iznosa državnih potpora odbiju potpore dodijeljene poljoprivredi i ribarstvu, te željeznici, odnosno promatraju samo potpore dodijeljene sektoru industrije i usluga, potpore su iznosile 2,7 milijardi kuna, a njihov udio u BDP-u je 1,2% što ukazuje na nastavak pozitivnog trenda smanjivanja udjela potpora u BDP-u od 2003. godine kada je udio spomenutih potpora u BDP-u iznosio 1,6%.

U 2006. godini uspostavljena je cjelovita računalna baza podataka državnih potpora putem sredstava CARDS. Trenutno su u tijeku završne pripreme za početak njene praktične uporabe.

U okviru jačanja i usvajanja znanja u području tržišnog natjecanja i državnih potpora provodi se kontinuirano stručno usavršavanje djelatnika državne uprave koji obavljaju poslove u području državnih potpora putem seminara i stručnih savjetovanja u okviru twinning projekta koji se vodi pri Agenciji. Jačanje administrativnih kapaciteta u državnoj upravi u području državnih potpora, te kontinuirana edukacija jedni su od najvažnijih čimbenika pomoću kojih će se ostvariti daljnji planirani napreci u dijelu tržišnog natjecanja uz povećanja discipline davatelja državnih potpora, te svih ostalih pozitivnih učinaka koji će donijeti usvajanje koncepta tržišnog natjecanja za sve sudionike na tržištu, a time i efikasnije i konkurentnije hrvatsko gospodarstvo.

U okviru *twinning* projekta pripremljen je Praktični vodič za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u RH koji ima za svrhu omogućiti djelatnicima na razini lokalne i regionalne samouprave bolje upoznavanje s postupkom odobravanja prijedloga državnih potpora kao i sadržajem najčešćih oblika državnih potpora koji se dodjeljuju na tim razinama vlasti.

Za postizanje ciljeva određenih PAL programom, potrebno je učiniti dodatne napore u narednom razdoblju a za što su odgovarajuće pripreme, primjerice u pogledu pripreme restrukturiranja pojedinih prethodno navedenih gospodarskih djelatnosti, već u tijeku.

Stoga, polazeći od ciljeva osposobljavanja tih djelatnosti za ravnopravno i održivo tržišno natjecanje u EU i procesa restrukturiranja i privatizacije kao instrumenata provedbe istih, metodičan i individualan pristup navedenim društvima u teškoćama uz poštivanje propisa o državnim potporama polučit će nedvojbeno i pozitivan fiskalni učinak u konačnici. Tome je potrebno pridodati i očekivane pozitivne rezultate iz procesa usklađivanja postojećih državnih potpora koji bi također trebali doprinijeti korištenju državnih potpora za ciljeve koji su usklađeni s propisima o državnim potporama.

Nastavak usklađivanja hrvatskog zakonodavstva u području državnih potpora odvijat će se na način propisan novom Uredbom o državnim potporama. Odluku o objavljivanju u Narodnim novinama popisa pravila i pravila o državnim potporama iz pravne stečevine donosi Vlada RH na prijedlog ministra financija. Time su stvorene pretpostavke za cjelovito usklađivanje hrvatskih propisa o državnim potporama s odgovarajućom pravnom stečevinom EU.

Opseg i intenzitet predstojećih strukturnih reformi u hrvatskom gospodarstvu koje su u presudnoj mjeri povezane s politikom i kontrolom državnih potpora, nameće daljnje jačanje administrativnih kapaciteta kako u samoj Agenciji, tako i u tijelima državne uprave, a posebice imajući u vidu i odgovarajuću pripremu mjerodavnih resora za provedbu strukturnih reformi.

Najznačajniji elementi strukturnih reformi su restrukturiranje sektora kao što su brodogradnja, metalurgija ili željeznice, nastavak procesa privatizacije i usklađivanja fiskalnih propisa što zahtjeva iznimno veliki angažman i poznavanje materije iz područja tržišnog natjecanja i državnih potpora u okviru Agencije, ali i na strani davatelja državnih potpora.

Osim postupka ocjene prijedloga državnih potpora u okviru restrukturiranja, treba pridodati i vrlo važan proces usklađivanja važećih programa državnih potpora kao i njihovo usklađivanje sa Zakonom o državnim potporama sukladno Zaključku Vlade RH iz ožujka 2006. koji će se

odvijati dinamikom određenom Nacionalnim programom RH za pridruživanje EU – siječanj 2006., odnosno dinamikom i u rokovima koje predlože nadležna tijela Vladi RH.

Jedan od horizontalnih instrumenata kojima se pomaže provedba strukturnih reformi u gospodarstvu odnosno stvaraju pretpostavke za učinkovitiju provedbu politike tržišnog natjecanja i državnih potpora je novi PHARE projekt namijenjen jačanju stručnih i upravnih kapaciteta Agencije i drugih subjekata koji počinje početkom 2007. godine.

Projektom je istodobno obuhvaćeno područje tržišnog natjecanja i državnih potpora i njegovo trajanje je predviđeno do kraja 2008. godine. U području državnih potpora projekt je planiran kao nastavak na *twinning* projekt koji završava krajem 2006. i usmjeren je na daljnji razvoj sustava kontrole državnih potpora i nastavak edukacije zaposlenika Agencije i davatelja državnih potpora kako na razini središnje državne vlasti tako i na razini lokalne i regionalne samouprave.

Putem navedenog projekta u dijelu koji se odnosi na tržišno natjecanje, druga tijela državne vlasti, pravosuđe i odvjetništvo biti će uključeni u nastavak procesa edukacije i daljnjeg stručnog usavršavanja. Projektom su osigurana i sredstva za nadgradnju informacijskog sustava Agencije u skladu sa standardima suvremenog uredskog poslovanja.

4.1.3. Restrukturiranje željeznice

Tijekom 2006. godine strukturne reforme željezničkog sektora, u institucionalnom smislu uglavnom su obilježene početkom primjene dvaju novih «željezničkih zakona»: Zakona o željeznici (i iz njega proizašlih pravilnika) i Zakona o podjeli trgovačkog društva HŽ-Hrvatske željeznice d.o.o. Temeljna značajka novog pravnog okvira odnosi se na primjenu I. željezničkog paketa direktiva EU i pripremom za uvođenje principa liberaliziranog transportnog tržišta. Kao glavni preduvjet novog načina funkcioniranja potrebno je dovršiti proces podjele nacionalne željezničke kompanije i ustroj novih samostalnih željezničkih kompanija. Zakonom o podjeli trgovačkog društva HŽ-Hrvatske željeznice d.o.o. predviđeno razdvajanje HŽ-a na četiri društva s ograničenom odgovornošću i to na društvo za upravljanje, održavanje i izgradnju željezničke infrastrukture, društvo za prijevoz putnika, društvo za prijevoz tereta i društvo za vuču vlakova. Također u planu je i osnivanje petog društva – holdinga – vlasnika tih četiriju društava. U fazi razdvajanja donesene su dvije odluke Vlade RH, slijedi registracija kod Trgovačkog suda te se okončanje postupka registracije društava očekuje do kraja 2006. godine.

Rezultati poslovanja s kraja 2005. i prvog tromjesečja 2006. pokazuju porast naturalnih pokazatelja rada, te je u 2005. godini putnički prijevoz iznosio 39.842.000 putnika (rast od 8,4%), a robni prijevoz 15.830.000 tona (15,5%) uz nadalje izraženo sufinanciranje od strane Državnog proračuna (cca 60% učešća u ukupnim prihodima HŽ-a).

Nastavljene su aktivnosti restrukturiranja HŽ-a, a odnose se na poboljšanje financijske učinkovitosti poduzeća mjerene smanjenjem radnog omjera (s 242% u 2004. na 220% u 2005.), pri čemu je smanjen broj zaposlenika HŽ-a za neto 607 radnika preko isključivo dobrovoljnih odlazaka i prirodne fluktuacije, dok je proces privatizacije neosnovne djelatnosti (*non-core bussines*) uspješno započet pripremom i izradom potrebne dokumentacije za rješavanje imovinsko-pravnih pitanja koja su uvjet za objavljivanje natječaja za privatizaciju. Odlukom Vlade RH o privatizaciji ovisnih društava HŽ-a od 9. lipnja 2005., između HŽ-a i

HFP-a sklopljena su tri ugovora za privatizaciju ovisnih društava u vlasništvu HŽ-a. Provedba mjera restrukturiranja HŽ-a provodi se sukladno i u okviru dogovorenih smjernica PAL-a.

Pretpristupna strategija željezničkog sektora

Uspostavom suradnje s Fakultetom za prometne znanosti u tijeku je izrada strateškog razvojnog dokumenta za vrijeme pretpristupnog perioda. Procjenjuje se da će ovaj dokument obuhvatiti vremensko razdoblje od 2006. do 2009., odnosno do ulaska Hrvatske u EU. Temeljni ciljevi ovog dokumenta bit će:

- daljnji nastavak usklađivanja željezničkog sektora s propisima EU te priprema sektora za liberalizaciju,
- osnivanje regulatornog tijela i ostalih administrativnih tijela propisanih I. željezničkim paketom direktiva EU, potrebnih za neometano funkcioniranje liberaliziranog transportnog tržišta,
- izrada dokumenta «Izješće o mreži» i definiranje kriterija za početak dodjele trase na temelju studije pripremljene od strane Instituta za prometne znanosti «Istraživanje i određivanje pristojbi za korištenje željezničke infrastrukture».

Kao instrumenti provedbe ovih ciljeva koristiti će se sredstva pomoći pretpristupnih programa EU (CARDS i PHARE). Primjena PHARE projekta «Restrukturiranje i razvitak hrvatskog željezničkog sustava u okvirima EU zakonodavstva» očekuje se u razdoblju 2007.-2009., budući da je projekt već odobren od strane EK. Uz nastavak uspješne suradnje s tijelima EK, kao glavne koristi očekuju se daljnja zakonodavna harmonizacija i uvođenje (ustroj) novih željezničkih administrativnih tijela bitnih za uredno funkcioniranje liberaliziranog transportnog tržišta.

Predviđeni rok usvajanja Pretpristupne strategije željezničkog sektora je kraj 2006.

Proces restrukturiranja

Iako je potreba za restrukturiranjem željeznica prisutna od 1998. godine pa nadalje, konkretni učinci u ovom procesu naziru se tek nakon 2004. Nakon 2004. godine intenzivirane su postojeće reforme u sektoru, prvenstveno kroz izvršavanje obaveza preuzetih Matricom mjera za PAL zajam.

Glavni i konačni cilj restrukturiranja podrazumijeva ustroj željezničkog sektora koji će biti komercijalno održiv, tržišno sposoban i s tendencijom smanjivanja potreba za proračunskim sufinanciranjem.

Nastavljajući započete aktivnosti restrukturiranja u okviru PAL zajma namjeravaju se riješiti glavni problemi željezničkog sektora, a očekivane koristi odnosile bi se na: poboljšanje financijske efikasnosti poduzeća mjerene smanjenjem radnog omjera, rješavanje problema viška zaposlenika, smanjivanje neekonomičnih usluga u putničkom prijevozu, rješavanje problema izrazito nerentabilnih lokalnih pruga, rješavanje pitanja statusa i tretmana nekretnina nad kojima postoji status javnog dobra u općoj uporabi, te privatizacija ovisnih društava (tvrtki kćeri HŽ).

U okviru procesa restrukturiranja željeznica provode se mjere u skladu sa sklopljenim aranžmanom sa Svjetskom bankom u okviru PAL 2 pri čemu je u 2006. godini potrebno ostvariti:

- daljnje smanjenje radnog omjera na 190% na kraju 2006. godine,

- daljnje smanjenje broja zaposlenika za neto 500 radnika,
- daljnji nastavak privatizacije i priprema sljedećih sedam ovisnih društava (tvrtki kćeri HŽ) za privatizaciju.

Vlada RH donijela je 4. kolovoza 2005. Plan smanjenja subvencija u gospodarstvu za razdoblje 2005.-2007., sukladno smjernicama određenim PAL-om. Unutar proračunskih razdjela realiziraju se tri subvencije: održavanje željezničke infrastrukture i regulacija prometa, poticanje putničkog i kombiniranog prijevoza i otpremnine. Promatrajući razdoblje 2004.-2006. spomenute subvencije imaju trend smanjenja, što je usuglašeno s Planom Vlade RH o smanjenju subvencija u gospodarstvu.

Pripremom i prilagodbom zadnje faze restrukturiranja novom zakonodavnom i institucionalnom okviru, odnosno dovršetkom izrade i usvajanjem Planova restrukturiranja željezničkih kompanija za razdoblje 2006.-2010., postaviti će se i redefinirati glavne smjernice djelovanja s namjerom dostizanja željenih efekata restrukturiranja, uz istovremeno ostvarivanje paralelnih trendova u rastu poslovnih (vlastitih prijevoznih prihoda) željezničkih kompanija i trenda smanjenja troškova poslovanja, te smanjenja financijske ovisnosti o javnim (državnim) fondovima.

Provedbene mjere

Intenziviranje strukturnih reformi željezničkog sektora podrazumijeva provedbu raznorodnih i kompleksnih mjera koje su najprisutnije kroz dva glavna segmenta, odnosno kroz nastavak usklađivanja domaćeg zakonodavstva s pravnom stečevinom EU i nastavak procesa restrukturiranja. Konkretni koraci odnose se na:

- usklađivanje zakonodavstva,
- liberalizaciju željezničkog transportnog tržišta,
- restrukturiranje i modernizacija nacionalnih željezničkih kompanija,
- donošenje Nacionalnog programa željezničke infrastrukture.

Za prvo petogodišnje razdoblje (2007.-2011.) ovim dokumentom planirana su ulaganja od 9,6 milijardi kuna (proračunska sredstva) za građenje nove i modernizaciju postojeće mreže pruga i 4,9 milijardi kuna (proračunska sredstva) za održavanje postojeće mreže pruga (ukupno za petogodišnje razdoblje 14,5 milijardi kuna proračunskih sredstva). U sklopu ovog dokumenta ponuditi će se rješenja i za dva podsegmenta; rješavanje problematike željezničko-cestovnih prijelaza i rješavanje problematike upravljanja i financiranja lokalnih pruga.

U narednom periodu započet će se s realizacijom projekta rehabilitacija željezničke pruge na Koridoru X, dionica Vinkovci-Tovarnik. Temelj za provedbu projekta je memorandum o financiranju između EK i Vlade RH o bespovratnim sredstvima pomoći iz Instrumenta za pretprijetnu strukturnu politiku koja se usmjeravaju u projekt rehabilitacije željezničke pruge Vinkovci-Tovarnik.

Tablica 13. Struktura financijskih sredstava

(u kunama)	PRORAČUN 2006.	PRORAČUN 2007.	PRORAČUN 2008.	PRORAČUN 2009.
Osvremenjivanje i izgradnja pruga na X koridoru - ISPA project - rehabilitacija dionice Vinkovci - Tovarnik	44.000.000	215.000.000	286.000.000	286.000.000
Sredstva državnog proračuna	44.000.000	150.000.000	210.000.000	210.000.000
Pretpristupna pomoć ISPA		65.000.000	76.000.000	76.000.000

Prema dostupnim podacima i projekcijama, u prilogu su dane procjene učinka procesa restrukturiranja na proračunske rashode za razdoblje 2007.-2009. Iznosi navedeni u tablicama u prilogu također odgovaraju proračunskim projekcijama za isto razdoblje te nadalje odražavaju trend smanjenja financijskih sredstava za subvencije i povećanje ulaganja u aktivnosti restrukturiranja i investicija u modernizaciju stabilnih i mobilnih kapaciteta željezničkog sektora.

4.1.4. Restrukturiranje brodogradnje

Hrvatska brodogradnja predstavlja strateški važan sektor hrvatske industrije, a zbog izvozne orijentacije, budući da gradi brodove za jedinstveno svjetsko tržište na kojem sudjeluje s udjelom od 1,4%, predstavlja značajan čimbenik u uravnoteženju vanjskotrgovinske bilance zemlje. U nacionalnim okvirima brodograđevna industrija predstavlja stratešku djelatnost koja u 5 najvećih brodogradilišta zapošljava gotovo dvanaest tisuća vlastitih radnika i do 7,5 tisuća kooperanata.¹⁶ U regionalnom okruženju u kojem djeluju, hrvatska brodogradilišta predstavljaju jezgru na koju se nadovezuje niz proizvođača brodske opreme. U prosjeku su brodogradilišta tijekom 2005. godine surađivala s oko 1.850 poslovnih subjekata uz ostvarenje financijskog prometa od 3 milijarde kuna. U odnosu na prethodno plansko razdoblje (2006.-2008.), brodogradnja je zadržala približno isti nivo narudžbi i osigurala punu zaposlenost za sljedeće tri godine.

Stanje u brodogradnji i poduzete mjere u 2005. i 2006.

Zbog nepovoljnih prilika na svjetskom tržištu brodova, ali i zbog vlastitih slabosti kao što su tehnološko zaostajanje, visoki troškovi proizvodnje, loša kadrovska struktura i nedovoljno osiguranje od negativnog utjecaja promjene cijena inputa, većina je brodogradilišta suočena s nedostatkom financijskih sredstava za praćenje proizvodnje, čime se dugi niz godina kumuliraju gubici. S ciljem rješavanja poslovnih dubioza u hrvatskim brodogradilištima, Vlada RH u prosincu 2005. donijela je Odluku o osnivanju Povjerenstva za izradu Prijedloga nacionalnog programa restrukturiranja hrvatske brodogradnje¹⁷ s ciljem izrade NPR hrvatske brodogradnje.

Krajem rujna konzultant (HVB Global-Shipping) izradio je nacrt NPR koji iznosi stvarno stanje hrvatske brodogradnje, te strateške opcije i mjere koje treba poduzeti s ciljem postizanja efikasnog poslovanja brodogradilišta i zaustavljanja negativnih trendova kroz pojedine faze restrukturiranja hrvatske brodogradnje. Nakon određivanja smjernica i

¹⁶ U ukupnom robnom izvozu države brodogradnja sudjeluje s udjelom od 12-15%, u BDP-u 1,4%, u neto plaćama s 1,8% i u doprinosima s oko 2%.

¹⁷ Pet brodogradilišta u većinskom državnom vlasništvu: Brodograđevna industrija 3. maj d.d. Rijeka, Brodogradilište Kraljevica d.d. Kraljevica, Brodosplit d.d. Split, Brodotrogir d.d. Trogir i Uljanik d.d. Pula.

usvajanja nacрта NPR-a koji će biti verificiran i od strane EK i AZTN-a odredit će se mjere i strateške opcije u području brodogradnje koje će ovaj dio industrije osposobiti za samostalno poslovanje bez generiranja gubitaka uz eliminaciju svih nedostataka koji su uočeni. Usvajanjem NPR-a odredit će se i buduća politika državnih potpora u brodogradnji, te će ista biti usklađena sa Zakonom i Uredbom o državnim potporama. Nakon usklađenja NPR-a s EK, Vlada RH će isti usvojiti i sukladno predviđenim mjerama provesti restrukturiranje brodogradnje. Usvajanje NPR-a uz potrebitu prethodnu verifikaciju od strane EK i AZTN-a očekuje se tijekom prvog tromjesečja ili najkasnije do kraja prvog polugodišta 2007. godine, a što će ovisiti o kvaliteti predloženog programa i procesa usklađivanja s EK.

Ciljevi i mjere restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta

Cilj NPR-a je pripremiti pet najvećih hrvatskih brodogradilišta u državnom vlasništvu za samostalno i uspješno djelovanje na svjetskom tržištu. Mjere i aktivnosti u okviru restrukturiranja hrvatske brodogradnje bit će usmjerene na eliminiranje eksternih rizika, te unaprjeđenje unutarnjih procesa upravljanja resursima u svakom brodogradilištu, i to kroz pojedinačni plan restrukturiranja svakog od spomenutih brodogradilišta. Uspješno ozdravljenje brodograđevne djelatnosti kroz provedbu NPR-a znatno će pridonijeti regionalnoj i socijalnoj stabilnosti, a što će se zbog njezinog značaja pozitivno odraziti na cjelokupno gospodarstvo zemlje¹⁸. U okviru gore navedenog osnovnog cilja restrukturiranja hrvatske brodogradnje, planira se djelovanje brodogradilišta u pravcu:

- povećanja konkurentnosti kroz racionalizaciju poslovanja, uključujući i outsourcing, te ostalih operativnih mjera koje trebaju voditi k efikasnom i održivom poslovanju,
- procesa modernizacije proizvodnje (ulaganja u tehnološku obnovu i informacijsku podršku, a što zajedno s prethodnim dovodi do povećanja produktivnosti),
- povećanja produktivnosti i efikasnosti poslovanja na razinu koja omogućava samostalno i uspješno djelovanje na svjetskom tržištu na konkurentnim načelima,
- povećanja fleksibilnosti u poslovanju kroz prilagodbu proizvodnog programa zahtjevima tržišta i otvaranja novih tržišta (vodeći računa o optimalizaciji proizvodnog programa s aspekta financijskih rezultata, te udjela domaće komponente u vrijednosti broda),
- povećanja kvalitete menadžmenta (različite stimulacijske mjere za izvršenje poslovnih planova i programa restrukturiranja) i poboljšanja u upravljanju proizvodnim procesima,
- povećanja odgovornosti menadžmenta i nadležnih nadzornih odbora brodogradilišta, kao i aktivna uloga resornog ministarstva u nadzoru poslovnih odluka brodogradilišta i cjelokupnog ispunjenja navedenog cilja restrukturiranja brodogradnje,
- povećanja razine inovativnosti i ulaganja u razvoj proizvoda (u skladu s Programom Leadership 2015, a što uključuje i sudjelovanje u projektima istraživanja i razvoja EU, pri čemu je moguće koristiti sredstva državne pomoći i odgovarajućih fondova EU-a),
- očuvanja optimalne zaposlenosti i strukture zaposlenih nužne za odvijanje efikasnih proizvodnih procesa, vodeći računa da se ne ugrozi uspješno djelovanje brodogradilišta na tržištu.

¹⁸ Oko dvije tisuće hrvatskih poduzeća s kojima se ostvaruje godišnji promet u iznosu od 2,5 milijarde kuna. Osim toga hrvatska brodogradilišta imaju značajnu suradnju s tvrtkama iz EU budući da se uvozna oprema i materijal najvećim dijelom nabavlja s tog tržišta.

Politika državnih potpora u brodogradnji

Uspješnim provođenjem NPR-a, hrvatska brodogradnja će ostvariti uvjete za uspješno daljnje poslovanje, koje će ujedno biti usklađeno i u području državnih potpora, a sukladno Zakonu i Uredbi o državnim potporama, te propisima koje važe za područje Zajednice. Sadašnji okvir politike državnih potpora brodogradilištima i izuzetno visoki intenzitet dodjele istih, uvjetovan je višegodišnjim poslovnim dubiozama u hrvatskim brodogradilištima i nije usklađen s propisima EK i uvjetima poslovanja u EU. Trenutno se državne potpore dodjeljuju kroz izravne subvencije na prodajnu cijenu broda i izdavanjem državnih jamstava za praćenje gradnje brodova.

U 2005. godini provedeno je daljnje usklađenje područja državnih potpora donošenjem novog Zakona o državnim potporama (NN 140/2005), te u prvom tromjesečju 2006. donošenjem Uredbe o državnim potporama (NN 50/2006). Usvajanje pravila tržišnog natjecanja u okviru navedenog zakona onemogućilo je provedbu dosadašnje prakse izdavanja državnih jamstava bez prethodnog odobrenja AZTN-a, a bez kojeg poslovne banke ne mogu odobravati kredite na izdana jamstva, jer se radi u navedenom slučaju o nelegalnoj državnoj potpori. Krajem trećeg tromjesečja 2006. godine, AZTN je na prijedlog resornog ministarstva odobrio paket potpora u vrijednosti od 4,2 milijarde kuna koji je dodijeljen po osnovi Direktive za spašavanje i u skladu s važećom Uredbom o državnim potporama.¹⁹ U okviru operacionalizacije NPR-a predviđena je i postupna prilagodba politike državnih potpora onim važećim na području EU. Dinamika usklađenja politike državnih potpora i provedba mjera koje sadržavaju dodjelu državnih potpora ovisit će o konačnoj verziji NPR usuglašenim s EK.

Privatizacija

Priprema brodogradilišta za privatizaciju strateški je cilj Vlade RH, kojom će se, uz tekuće mjere gospodarske politike, mjerama kompatibilnim s gospodarskom politikom EU, osigurati preduvjeti za daljnje uspješno poslovanje. Provedba privatizacijskog procesa planira se usporedno s provedbom procesa restrukturiranja. U okviru navedenih pravaca djelovanja u procesu restrukturiranja, opredjeljenje većinskog vlasnika brodogradilišta je provedba privatizacije brodogradilišta čim se steknu za to potrebni uvjeti. Prilikom donošenja odluke o privatizaciji nastojat će se maksimalizirati privatizacijski prihodi uz odabir strateškog ulagača koji će osigurati dugoročnu opstojnost hrvatskih brodogradilišta i povećanje konkurentnosti proizvodnog programa u odnosu na svjetsko tržište.

¹⁹ Odobreni iznos potpora odobren je pod uvjetima da se jamstvo i kredit daju pod tržišnim uvjetima, da kredit bude vraćen u roku od 12 mjeseci od isplate posljednjeg obroka, da je potpora dodijeljena zbog ozbiljnih socijalnih problema, da je ograničena na neophodan iznos koji omogućava poslovanje poduzetnika, da se odobrava za razdoblje potrebno za izradu plana restrukturiranja, a najviše na 6 mjeseci, te da se dodjeljuje samo jednom.

4.1.5. Restrukturiranje metalurgije i aluminijska industrija

Industrija čelika

Analiza stanja tog sektora ukazala je na velike probleme u tom sektoru, koji su najvećim dijelom proizašli zbog velikih ratnih šteta i obustavom proizvodnje tijekom Domovinskog rata.

Nagomilanost tehnoloških i financijskih problema u kojima se nalaze domaće željezare zahtjeva sveobuhvatno restrukturiranje. Budući da takvo restrukturiranje iziskuje velika financijska sredstva, Republika Hrvatska se odlučila za provođenje sanacije i restrukturiranja svojih željezara (Željezara Split i Valjaonica cijevi Sisak) kroz privatizaciju. Proces privatizacije i restrukturiranja provodit će se sukladno Sporazumu i Protokolu 2.²⁰ Restrukturiranje i privatizacija hrvatskih željezara prvenstveno ima za cilj osigurati dugoročnu održivost i profitabilnost željezara, te osigurati približno ili u potpunosti jednake uvjete za konkurentnost kakvi su u EU.

U prvoj polovici 2006. godine izrađen je Prijedlog Programa restrukturiranja industrije čelika u RH, na koji je EK, Opća uprava za proširenje, dostavila svoje preporuke i primjedbe, te se dovršenje navedenog NPR-a u suradnji s konzultantima iz EU i uz otvoreno usuglašavanje s EK očekuje do kraja godine.

Istovremeno s donošenjem NPR-a nastavlja se proces privatizacije obje željezare pri čemu su uvjeti natječaja²¹ za privatizaciju izrađeni u suradnji s konzultantima EK i AZTN-om, uvažavajući kriterije utvrđene u SSP-u o pravilima tržišnog natjecanja i Protokolu 2. o proizvodima od čelika. Dopršenje privatizacije Željezare Split predviđa se do kraja 2006. godine, a Valjaonice cijevi Sisak u prvom tromjesečju 2007. Donošenje i usvajanje NPR industrije čelika u RH predviđa se najkasnije do 1. ožujka 2007.

Državne potpore i proces restrukturiranja industrije čelika

Potpore za restrukturiranje u procesu privatizacije bit će dodjeljivane sukladno kriterijima iz članka 5. Protokola 2. SSP-a između RH i Europskih zajednica, te Zakona o državnim potporama i Uredbe o državnim potporama.

Državne potpore za restrukturiranje odobrit će se pod sljedećim uvjetima:

- da na kraju restrukturiranja vode održivosti sektora,
- da su strogo ograničene na nužno potrebno za uspostavu održivosti,
- da su povezane s općim smanjenjem kapaciteta.

Državne potpore dodjeljivat će se otpisom potraživanja po osnovu obveza s osnova izdanih državnih jamstava i ostalih dospjelih obveza prema državnim vjerovnicima. Iznos državnih potpora u procesu privatizacije Željezare Split i Valjaonice cijevi Sisak trenutno nije moguće procijeniti, jer je u tijeku javni natječaj za prodaju željezara sukladno odredbama Zakona o

²⁰ Stupanjem na snagu Privremenog sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i Europskih Zajednica i Protokola 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Republika Hrvatska je preuzela obvezu izrade Programa restrukturiranja i prilagodbe svoje industrije čelika kako bi postigla održivost tog sektora pod normalnim tržišnim uvjetima.

²¹ Od budućih vlasnika očekuje se izrada pojedinačnih poslovnih planova za svaku željezaru, koji trebaju dokazati održivost željezara pod normalnim tržišnim uvjetima na kraju razdoblja restrukturiranja (prema prihvaćenim kriterijima održivosti EK).

privatizaciji. Iznos potpora uključenih u proces restrukturiranja ovisit će o okončanju postupka privatizacije. Sukladno Protokolu 2. Sporazuma državne potpore za restrukturiranje industrije čelika neće se dodjeljivati nakon 1. ožujka 2007. godine.

Buduća politika državnih potpora u sektoru čelika

Nakon dovršetka procesa privatizacije i restrukturiranja željezara buduće potpore biti će dodjeljivane sukladno pravilima koja se primjenjuju u EU i zemljama članicama, a koja se odnose na potpore za:

- razvoj novih proizvoda,
- uvođenje novih tehnologija,
- poboljšanje kvalitete postojećeg proizvodnog programa,
- postizanje visokih standarda zaštite okoliša,
- obrazovanost i stručnost radnika, kao preduvjet za modernu i konkurentnu industriju čelika u Republici Hrvatskoj.

Za postizanje navedenih ciljeva u budućnosti su neophodna stalna ulaganja u istraživanje i razvoj, ulaganja u zaštitu okoliša i usavršavanje i obrazovanje radnika.

Republika Hrvatska će poticati daljnji razvoj sektora čelika putem državnih potpora koje su u skladu sa Zakonom o državnim potporama i koje se provode u EU i zemljama članicama. U nastavku se daje pregled uvjeta i predviđene dinamike privatizacije.

Željezara Split

Vlada RH donijela je Odluku o raspisivanju javnog poziva za prikupljanje ponuda za kupnju dionica društva Željezara Split pod posebnim uvjetima. Uvjeti natječaja i ponudbena dokumentacija izrađeni su u suradnji sa konzultantima EK i AZTN-om.²²

Valjaonica cijevi Sisak

Vlada RH donijela je Odluku o prodaji udjela društva Valjaonica cijevi Sisak po nominalnoj vrijednosti. S obzirom da se prodaja u prvom krugu nije realizirala, Vlada RH donijela je odluku o prodaji udjela društva uz popust (natječaj je u tijeku).

Proizvodnja aluminija

Tvornica lakih metala Šibenik (TLM) bavi se proizvodnjom valjanih aluminijskih proizvoda, prešanih i vučenih aluminijskih proizvoda, te finalizacijom prešanih proizvoda u građevinarstvu. Zapošljava 1.593 radnika i najznačajniji je gospodarski subjekt u tom sektoru i regiji. Usprkos do sada provedenim mjerama sanacije i restrukturiranja društva, zaduženost TLM-a i dalje je izuzetno velika, te društvo nije u mogućnosti servisirati postojeća i ostvariti uvjete održivog poslovanja bez novih ulaganja i pronalaska strateškog investitora koji će

²² Ponuditelj se između ostalog obvezuje da: dostavi Poslovni plan za period od slijedećih 5 godina i Plan investiranja koji sadrži strukturne i financijske odredbe koje su u skladu s uvjetima restrukturiranja propisanim u članku 5. Protokola 2. SSP-a, a osigurava dugoročnu isplativost društva; uloži iznos kojeg smatra potrebnim za provođenje restrukturiranja u skladu s dostavljenim planom ulaganja putem dokapitalizacije u roku od 5 godina; ponudi popust za kupnju svih dospjelih obveza društva prema državnim vjerovnicima (koje su na dan 30. lipnja 2006. iznosile 194,3 milijuna kuna). Ponudeni popust mora biti apsolutno nužan za ponovnu uspostavu dugoročne isplativosti društva; preuzme podmiriti u cijelosti sve ostale postojeće obveze društva (koje su na dan 30. lipnja 2006. iznosile 116,4 milijuna kuna u koji dio nisu uključene obveze pokrivenne državnim garancijama) prema ostalim vjerovnicima; preuzme podmiriti sve obveze pokrivenne državnim garancijama u iznosu od 173,8 milijuna kuna ili ponuditi garancije izdane od strane prvoklasne banke kao zamjenske garancije.

jamčiti održivi razvoj bez generiranja gubitaka i državne pomoći u saniranju i konsolidaciji poslovanja. Uslijed izuzetno visoke zaduženosti onemogućene su nove investicije neophodne za nove kapitalne investicije u opremu i tehnologiju za poboljšanje efikasnosti i održavanja poslovanja.

U cilju osiguranja dugoročne održivosti društva i budućeg profitabilnog poslovanja Vlada RH odlučila je provesti privatizaciju društva, pri čemu bi budući investitor preuzeo na sebe poslovne rizike i s tim povezano restrukturiranje društva, kojim bi se omogućilo održivo poslovanje bez generiranja gubitaka. Vlada RH donijela je Odluku o raspisivanju javnog poziva za prikupljanje ponuda za kupnju dionica iz državnog portfelja (80,2%) po nominalnoj vrijednosti.²³

Uzimajući u obzir izuzetno teško stanje u društvu, za očekivati je da će privatizacija generirati i određeni iznos državnih potpora kroz otpise državnih potraživanja. S obzirom na visinu gubitaka i dugovanja društva teško je bez dodjela državnih potpora očekivati prodaju potencijalnim investitorima. Prodajom društva smanjit će se intenzitet državnih potpora, a samo društvo će u budućnosti poslovati bez državne pomoći koja narušava tržišno natjecanje, odnosno predmetnu regulativu.

Proces privatizacije i s tim usko povezano restrukturiranje provodit će se po principima modela kako je formulirano za industriju čelika (Željezara Split i Valjaonica cijevi Sisak). Buduće državne potpore u sektoru aluminijske definirati će se po završetku privatizacije i procesa restrukturiranja, te će biti usklađene s pravilima koja vrijede za tržišno natjecanje u EU, odnosno domaćom zakonskom regulativom u području državnih potpora.

4.1.6. Malo i srednje poduzetništvo

Malo i srednje poduzetništvo (MSP) u Hrvatskoj čini oko 99% svih gospodarskih subjekata i oko 60% zaposlenosti. Prema podacima Sudskog registra u 2005. godini zabilježen je značajan rast novoosnovanih trgovačkih društava (8.920). Ostvarene pozitivne i kvalitativne pomake u dijelu MSP-a potvrđuje i *Global Entrepreneurship Monitor* (GEM) koji ukazuje na značajan pomak u kojem je Republika Hrvatska s 32. mjesta od ukupno 37 zemalja u 2002. napredovala na 19. mjesto od 35 zemalja u 2005. godini.

Ostvareni napredak rezultat je mjera koje su imale za cilj ubrzati proces razvoja sektora MSP putem osnivanja HITRO.HR servisa kojim se smanjuje broj dokumenata potrebnih kod registracije, te učinaka efikasnije provedbe poticajnih mjera. Početkom 2006. godine u Hrvatskoj ukupno je bilo registrirano 70.729 malih i srednjih trgovačkih društava, 105.274 obrta i 1.292 zadruge.

Efikasnost mjera poticanja razvoja MSP-a

S ciljem jačanja MSP-a, Vlada RH je u 2005. pokrenula projekt *One Stop Shop*, odnosno HITRO.HR servis s ciljem poboljšanja i informatizacije komunikacija između poduzetnika i građana s državnom upravom. Uvođenjem HITRO.HR servisa budući poduzetnici dobivaju sve potrebne informacije na jednom mjestu s kojeg obavljaju daljnju komunikaciju prema tijelima državne uprave.

²³ Ukoliko se dionice ne prodaju u prva dva kruga kako je to propisano Zakonom o privatizaciji, pristupiti će se prodaji pod posebnim uvjetima.

Jedna od strateških odrednica jačanja MSP-a je Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2004.-2008. Vlade RH u kojem je usvojen Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2006. godinu. U okviru istoga tijekom 2005. provedene su sve planirane mjere.²⁴ Ukupno je dodijeljeno 2.961 bespovratnih poticaja u iznosu od 138,4 milijuna kuna.

Sukladno EU Povelji, u okviru mjera za jeftiniju i bržu registraciju gospodarskih subjekata malog gospodarstva u lipnju 2006. godine uveden je *e-obrt*, elektronički servis za on-line registraciju obrta.

Kao jedna od mjera kojoj je cilj uklanjanje administrativnih barijera za poduzetnike u lipnju 2006. godine stavljen je u javnost WEB portal "Poslovni navigator" s informacijskim podsustavima kreditni vodič, poslovna mreža, ulaganje u Hrvatskoj i poslovni centri.

Projekti za poticanje konkurentnosti u 2006. godini imaju za cilj brže i uspješnije transformiranje istraživačkih rezultata i tehnoloških inovacija u proizvode konkurentne na svjetskim tržištima. Funkcioniranje Hrvatskog inovacijskog sustava potiče se integralnim mjerama radi postizanja učinaka prema smjernici gospodarstva utemeljenog na znanju.

Važno je istaknuti da u RH postoji razvijena i razgranata poduzetnička infrastruktura (*business related infrastructure*) i to: razvojne agencije, poduzetnički centri, poduzetnički inkubatori, tehnološki parkovi/tehnološki centri, poduzetničke zone. Ovako dizajnirani okviri za razvoj MSP-a predstavljaju kvalitetnu osnovu za daljnji razvoj MSP-a koji će imati značajan utjecaj u generiranju dodatne vrijednosti i jačanju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

Poboljšanje učinkovitosti sektora MSP-a

Vlada RH odlučna je u provođenju politike razvoja, a to se očituje kroz kontinuiranu provedbu poticajnih mjera putem resornog ministarstava (Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva), te u okviru strateškog dokumenta Vlade RH: „Strateški okvir za razvoj 2006.-2013.“ koji je usvojen sredinom 2006. godine. Ovakav sveobuhvatan pristup i temeljitost pristupa razvoju MSP sektora ukazuje na jasnu orijentiranost gospodarske politike usmjerenu razvoju i jačanju konkurentnosti nacionalne ekonomije, a pri čemu se MSP obuhvaća kao jedan od značajnijih generatora razvoja hrvatskog gospodarstva.

Poticajne mjere usmjerene su prema nizu područja kao što su:

- izgradnja novih poduzetničkih zona,
- različita porezna rasterećenja,
- uklanjanje administrativnih prepreka,
- mjere usmjerene povećanju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva (ulaganje u razvoj, obrazovanje, nove tehnologije),
- promjena strukture djelatnosti u korist proizvodnje,
- jačanje izvozne orijentacije,
- stvaranje pozitivnog poduzetničkog ozračja (razvijanje poduzetničke kulture).

Vlada RH provodi proaktivnu politiku usmjerenu poticanju razvoja MSP na lokalnoj i regionalnoj razini, te kroz aktivnosti Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG),

²⁴ PEP 2006.-2008., str. 61., planirane mjere bile su: edukacija u poduzetništvu, financiranje poduzetništva, poduzetnička infrastruktura, konkurentnost, marketing i promidžba poduzetništva, ciljne skupine društva, projekti specifični za zadruge i projekti specifični za obrte.

Agencije za promicanje izvoza i ulaganja (APIU), te institucionalnu podršku koju MSP-u pružaju komore, udruge, poduzetnički centri, tehnološki parkovi i inkubatori i razvojne agencije kao dijelovi aktivne politike poticanja razvoja MSP.

Važan čimbenik koji određuje dinamiku i kvalitetu razvoja MSP-a je i poslovna politika financijskih institucija (prije svega poslovnih banaka). Tijekom 2005. i 2006. godine primjetni su kvalitativni pomaci u financijskom praćenju Programa jačanja MSP-a prije svega putem HBOR-a, ali u sve većoj mjeri i od strane poslovnih banaka. Rezultat je to kvalitetno dizajniranog okvira za razvoj MSP-a, ali i kvalitetnih pomaka u okviru ovog sektora. U razdoblju 2007.-2009. može se očekivati još veći doprinos financijskih institucija u procesu daljnjeg razvoja MSP-a, a posebice imajući u vidu visoku razinu stabilnosti i razvijenosti hrvatskog bankovnog sustava, te daljnje produbljivanje financijskog sustava.

U okviru programa PHARE 2006 osmišljen je projekt grant-shema namijenjen sektoru MSP s ciljem povećanja konkurentnosti i izvoza hrvatskih MSP. Putem tog pilot projekta čiji se početak očekuje sredinom 2007. godine, financirat će se savjetodavne usluge, promotivne aktivnosti, istraživanje tržišta, razvoj proizvoda te sudjelovanje na međunarodnim sajmovima i događanjima. Projekt ujedno predstavlja priliku za usvajanje postupaka i uspostavu institucionalnih struktura koje će upravljati sustavom grant-shema u pretpristupnom razdoblju, te tako priprema RH za korištenje budućih strukturnih fondova.

Udruživanje gospodarskih subjekata u svrhu nastajanja gospodarsko interesnih udruženja ili drugih ugovornih oblika, te poticanje već formiranih grozdova (*cluster*) s ciljem postizanja višeg stupnja finalizacije zajedničkog proizvoda jedna je od učinkovitih mjera koja će dodatno poticati kvalitetu MSP sektora u RH.

Područja poticanja razvitka MSP-a²⁵ u narednom razdoblju usklađena su s općim ciljem postizanja gospodarstva zasnovanog na znanju i načelima EU Povelje za malo gospodarstvo:

- edukacija u poduzetništvu,
- konkurentnost,
- financiranje poduzetništva,
- poduzetnička infrastruktura.

Konkretna i metodološki utemeljena ocjena fiskalnog učinka projekata poticanja MSP biti će moguća kad se u Ministarstvu ustroji *monitoring* sustav i implementira projekt PHARE 2005 „*SME Institutional Strengthening and Policy Alignment*“ u kojemu je planirano osnivanje opservatorija za MSP. Provedba projekata poticanja MSP prati se analitički po korisnicima i županijama i obrađuje na godišnjoj razini tj. u okviru proračunske godine.

4.1.7. Javno privatno partnerstvo

Ciljevi implementacije modela javno privatnog partnerstva

Vlada RH usvojila je koncept javno privatnog partnerstva (JPP) kako bi omogućila daljnji razvoj gospodarstva i privatnog poduzetništva sa sljedećim ciljevima:

- ugovaranje i izvođenje većeg broja javnih građevina,

²⁵ PEP 2006.-2008.

- podjela rizika između privatnih poduzetnika i javne vlasti, a u cilju efikasnog i efektivnog korištenja sredstava poreznih obveznika,
- iskorištavanje veće učinkovitosti privatnih poduzetnika, kojima se omogućuje da efikasno i efektivno grade, te da upravljaju izgrađenim projektima na efikasniji i efektivniji način od tijela javne vlasti,
- stvaranje dodane vrijednosti kroz spajanje resursa, napora i znanja privatnog i javnog sektora,
- povećanje produktivnosti, tržišnog natjecanja, racionalnog korištenja gospodarskih kapaciteta privatnih i javnih subjekata,
- transparentnost u izboru i ugovaranju,
- pronalaženje novih rješenja za izgradnju i održavanje javne infrastrukture,
- srednjoročna do dugoročna stimulacija gospodarske aktivnosti,
- racionalno korištenje javnih sredstava za dobrobit svih korisnika javnih službi.

Smjernice za primjenu ugovornih oblika JPP modela

Smjernicama za primjenu ugovornih oblika JPP-a²⁶ predviđaju se:

- načela kojima mora udovoljiti projekt JPP-a kao i postupci suradnje javnog i privatnog partnera u okviru JPP-a,
- pravila osnivanja i provedbe JPP-a koja će smanjiti rizik javnog proračuna,
- ovlaštenja tijela javne vlasti da sklapaju ugovore u pravnim okvirima JPP-a,
- navedeni su elementi koji redovito karakteriziraju JPP.

Bitna značajka kod donošenja odluke hoće li se ići u JPP projekte ili ne mora biti zasnovana na činjenici postoji li tzv. „dodana vrijednost” za javni sektor. Dodana vrijednost se očituje kroz definirane uštede, viši standard usluge ili manju štetu okolišu, a može se postići kroz JPP:

- učinkovitijim projektima s kreativnim i inovativnim pristupom rješavanju problema,
- ne prekoračivanjem planiranih sredstava ulaganja iz javnog proračuna,
- optimizacijom projekta tijekom čitavog životnog ciklusa, integracijom projektiranja, gradnje, financiranja i održavanja građevine.

Smjernicama je definirano tko može u ime javnog sektora sklapati JPP ugovore i koje elemente ugovori o JPP-u obvezno moraju sadržavati.

U cilju daljnjeg razvijanja modela JPP, kao i u cilju nadzora nad postupkom izbora ponuditelja, priprema i davanja ponuda, ugovaranja i provedbe ugovorenih projekata, predviđeno je osnivanje Odjela za javno privatno partnerstvo unutar Agencije za promicanje ulaganja i izvoza. Kontrola fiskalnih kapaciteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odvijati će se i kroz rad Ministarstva financija. U tu svrhu je i definirano da javni partner, u sklopu definiranih Smjernica smije sklopiti ugovor o JPP (PFI model) samo ako ukupan godišnji iznos svih naknada, koje javni partner temeljem svih ugovora o JPP plaća privatnim partnerima, ne prelazi 35% ostvarenog proračunskog prihoda prethodne proračunske godine, umanjeno za kapitalne prihode.

JPP modeli se mogu primjenjivati u različitim sektorima. Vremenski plan provedbe Smjernica nije definiran, ali može trajati dok se ne donesu drugi zakonski akti ili propisi koji će na drugačiji način definirati elemente koji su definirani u ovim Smjernicama.

²⁶ Smjernice su usvojene Zaključkom Vlade RH na sjednici održanoj 1. rujna 2006.

U pogledu fiskalnog učinka, u ovom trenutku nije moguće procijeniti učinke na proračun ni na gospodarstvo, s obzirom na veću primjenu ugovornih oblika JPP modela za realizaciju projekata javnih građevina i komunalne infrastrukture u RH.

Do sada je iskazan veliki interes za primjenu ugovornih oblika JPP modela, naročito kod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a određeni JPP pilot projekti su već i u etapi realizacije.

4.2. FINANCIJSKI SEKTOR

4.2.1. Bankovni sustav

Banke su i nadalje najvažniji segment hrvatskog financijskog sustava, međutim prvi puta u zadnjih deset godina u prosincu 2005. godine udio ukupne aktive banaka iznosi manje od 80% aktive ukupnog financijskog sustava.

Tablica 14. Udjeli financijskih institucija u ukupnoj imovini na kraju razdoblja²⁷

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	VI 2006.
Banke, konsolidirana imovina na bruto načelu	87,5	85,0	83,3	81,4	78,6	77,6
Otvoreni investicijski fondovi, neto imovina	0,9	1,4	1,4	1,8	2,8	3,6
Zatvoreni investicijski fondovi, neto imovina*	2,3	1,6	0,4	0,4	1,2	1,2
Društva za osiguranje	5,9	5,7	5,4	5,2	5,1	5,1
Stambene štedionice konsolidirana, na bruto načelu	0,8	1,1	1,5	1,8	1,8	1,6
Obvezni mirovinski fondovi, neto imovina	0,0	1,1	2,0	2,9	3,6	3,9
Dobrovoljni mirovinski fondovi, imovina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Štedno kreditne zadruge	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5
Društva za leasing**	2,0	3,6	5,4	6,0	6,2	6,4
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* u tome PIF-ovi i Fond branitelja

** preliminarni podaci

Proces konsolidacije bankovnog sektora nastavio se i u 2005. i tijekom 2006. godine, pa se broj banaka dodatno smanjio. Na kraju 2005. godine bankovni sektor RH su činile 34 banke i 4 stambene štedionice. Ukupna aktiva bankovnog sektora na kraju 2005. iznosila je 266,4 milijardi kuna. U ukupnoj aktivni bankovnog sektora udio aktive poslovnih banaka iznosio je 97,7% dok se 2,3% odnosilo na aktivu stambenih štedionica.

U prvoj polovici 2006. nastavljena je konsolidacija bankovnog sustava pa je početkom srpnja broj banaka iznosio 33 zbog jednog preuzimanja, a broj stambenih štedionica se povećao za 1 te ih je ukupno bilo 5.

Tablica 15. Broj banaka (domaće / strano vlasništvo) i udio u ukupnoj aktivni

godina	u domaćem vlasništvu	udio u ukupnoj aktivni banaka (%)	u stranom vlasništvu	udio u ukupnoj aktivni banaka (%)
2002.	23	8,7	23	91,3
2003.	22	9,0	19	91,0
2004.	22	8,5	15	91,5
2005.	20	8,7	14	91,3
VI 2006.	20	9,5	14	90,5

Smanjenje broja banaka u (većinskom) stranom vlasništvu nije se odrazilo na promjenu udjela njihove aktive u ukupnoj aktivni svih banaka.

Tablica 16. Ukupna aktiva banaka (u milijunima kuna)

	XII 2002.		XII 2003.		XII 2004.		XII 2005.	
	iznos	iznos	promjena	iznos	promjena	iznos	promjena	
ukupna aktiva	174.139,2	204.115,0	17,2	229.305,2	12,3	260.285,2	13,6	

²⁷ Izvori: HNB, HANFA, MF

U okviru bankovnog sektora djeluje šest grupa banaka, o čijem poslovanju HNB izvješćuju nadređene banke, u skladu s Odlukom o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka. Tijekom 2005. godine za dvije nove grupe banaka nastupila je obveza dostavljanja konsolidiranih financijskih izvješća ali u istom je razdoblju jedna grupa prestala postojati. U poslovanju svih grupa i nadalje dominiraju nadređene banke.

Tijekom druge polovice 2005. i u prvoj polovici 2006. godine došlo je do znatnih izmjena bonitetne bankovne regulative. Najveći broj izmjena bio je rezultat revizije Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i uvođenje novih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) koji su stupili na snagu 1. siječnja 2005., uslijed čega je HNB izvršila izmjene značajnog dijela svojih podzakonskih akata²⁸.

U drugom tromjesečju 2006. izvršena je izmjena Odluke o ograničavanju izloženosti banaka valutnom riziku prema kojoj je propisano izvještavanje o valutnoj izloženosti banaka na dnevnoj osnovi za sve dane u godini.

Zbog velike eurizacije bilanci hrvatskih banaka HNB je donijela Smjernice za upravljene valutno induciranim kreditnim rizikom. Ove Smjernice imaju za cilj pomoći bankama pri donošenju politika i procedura kojima će propisati utvrđivanje, mjerenje, praćenje i kontroliranje valutno induciranim kreditnim rizikom te da na osnovi toga osiguraju redovito izvješćivanje, te osigurati dodatni kapital za plasmane tim (nezaštićenim) klijentima. Primjene ovih Smjernica te izmijenjene regulative u području izračuna stope adekvatnosti kapitala utječu na kretanje stope adekvatnosti kapitala banaka od polovice 2006. Pored ovih Smjernica HNB je u listopadu 2005. objavila Smjernice za adekvatno upravljanje rizikom eksternalizacije, a u ožujku 2006. i Smjernicu za upravljanje informacijskim sustavom u cilju smanjenja operativnog rizika. U listopadu 2006., radi poboljšanja kvalitete kreditnog portfelja banaka, pogotovo kad se radi o plasmanima fizičkim osobama, HNB je izdala Smjernice za upravljanje kreditnim rizikom koje se odnose na plasmane građanima (fizičkim osobama). Ovaj dokument trebao bi poslužiti bankama kao pomoć pri usklađivanju i unaprjeđivanju vlastitih kreditnih politika i procedura za upravljanjem kreditnim rizikom koji proizlazi iz plasmana stanovništvu.

U 2006. godini nastavljen je rad na usklađivanju zakona i podzakonskih akata s direktivama EU, pa se u razdoblju od 2006. do 2009. planira donošenje sljedeće regulative iz područja bankarstva:

- Zakon o kreditnim unijama (do kraja 2006.)
- Zakon o osiguranju depozita (III tromjesečje 2007.)
- Zakon o financijskom kolataralu (III tromjesečje 2007.)
- Zakon o kreditnim institucijama (I tromjesečje 2008.)
- Zakon o platnim sustavima (I tromjesečje 2008.)
- Zakon o reorganizaciji i likvidaciji financijskih institucija (I tromjesečje 2008.)
- Zakon o financijskim konglomeratima (III tromjesečje 2008.)

Tijekom 2006. osobita pozornost se posvećuje implementaciji Direktive o kapitalnim zahtjevima (*Capital Requirements Directive* - CRD) kojom se u hrvatsko zakonodavstvo treba transponirati novi metodološki okvir za izračun kapitalnih zahtjeva (Basel II). U lipnju 2006. guverner HNB-a donio je Odluku kojom se donosi Plan izrade nacrtu prijedloga Zakona o

²⁸ Odluka o adekvatnosti kapitala, Odluka o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka, Odluka o konsolidiranim financijskim izvješćima banaka, Odluka o kontnom planu za banke, Odluka o statističkom izvješću banaka i Odluka o nadzornim izvješćima banaka

kreditnim institucijama kojim se implementira CRD. Prema Planu tijekom četvrtog tromjesečja 2008. godine planira se donošenje i podzakonske regulative za primjenu CRD.

Usporedno s pripremama za implementaciju CRD već su uspostavljeni kontakti, te potpisani memorandumi o razumijevanju, s *home* supervizorima iz Austrije, Italije i Mađarske, te *host* supervizorima iz Bosne i Hercegovine, a u pripremi je i memorandum o razumijevanju između *home* supervizora iz Francuske i HNB-a. Radi učinkovitog nadzora bankovnog i ostalog financijskog sektora u RH u listopadu 2006. potpisan je Memorandum o razumijevanju između HNB-a i Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (HANFA).

Vodeći računa o regulativi čija je izrada već u pripremi HNB, kao nadzornik za banke, permanentno unaprjeđuje svoj supervizorski pristup pri čemu se veći naglasak daje nadzoru upravljanja rizicima (kreditni, tržišni, rizik likvidnosti) kao i nadzoru sustava unutarnjih kontrola, informacijske tehnologije i provedbe mjera monetarne i devizne politike.

U predstojećem razdoblju očekuje se donošenje novog zakonskog propisa kojim će se, u skladu s prihvaćenim europskim standardima, propisati obavljanje platnog prometa. U okviru zakonskog propisa uredit će se i rokovi donošenja podzakonskih akata koji će definirati pojedine poslove u okviru tog područja. Također će se nastaviti i rad na prilagođavanju postojećih propisa iz područja bankarstva s izmjenama koje donose novi Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja.

Do konca trećeg tromjesečja 2007. planira se donošenje novog Zakona o osiguranju depozita. Ovim bi se Zakonom riješile neusklađenosti Zakona o osiguranju depozita koji je trenutno na snazi i Direktive EU koja regulira osnovne postavke sustava osiguranja depozita u bankama.²⁹

4.2.2. Regulacija deviznog sustava

U okviru procesa liberalizacije deviznog sustava Republika Hrvatska je tijekom 2006. godine, sukladno prošlom PEP-u, nastavila s liberalizacijom kapitalnih transakcija.

Također, iako nije bilo planirano prošlim PEP-om, u 2006. godini u cilju potpune liberalizacije kapitalnog računa provedena je daljnja liberalizacija gotovinskog poslovanja između rezidenata i nerezidenata te poslova unošenja i iznošenja gotovog novca preko državne granice.

Tako je, izmjenama i dopunama Odluke o načinu i uvjetima pod kojima rezidenti ulažu u strane vrijednosne papire i udjele u stranim investicijskim fondovima (NN 44/2006), HNB dodatno liberalizirala kapitalne transakcije u području poslova s vrijednosnim papirima. Sukladno izmjenama i dopunama navedene Odluke rezidenti mogu slobodno kupovati udjele u stranim investicijskim fondovima bez obveze prethodnog provjeravanja uvjeta uzajamnosti kod Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske (danas HANFA) da li predmetni fond zadovoljava taj uvjet.

Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o uvjetima i načinu otvaranja i vođenja računa nerezidenata u banci (NN 54/2006) i donošenjem nove Odluke o uvjetima i načinu otvaranja i vođenja računa nerezidenata u banci (NN 124/2006) u potpunosti je liberalizirano gotovinsko poslovanje nerezidenata po njihovim računima u domaćim bankama. Naime, prema

²⁹ Direktiva 94/19/EU

odredbama nove Odluke, rezidenti mogu slobodno polagati i podizati gotovinu u kunama i stranu gotovinu sa svojih računa.

Odlukom o izmjeni i dopuni odluke o unošenju i iznošenju gotovine, čekova i materijaliziranih vrijednosnih papira (NN 62/2006) omogućeno je nerezidentima slobodno unošenje i iznošenje gotovine i čekova u kunama pri prelasku državne granice Republike Hrvatske te slobodno slanje gotovine u kunama, strane gotovine i čekova poštanskim i drugim pošiljkama, uz poštivanje propisa kojima je uređeno obavljanje poštanskih usluga u međunarodnom prometu. Time je u potpunosti liberalizirano unošenje i iznošenje strane gotovine i gotovine u kunama u Republiku Hrvatsku i iz Republike Hrvatske za nerezidente.

Usprkos liberalizaciji kapitalnog računa provedenoj posljednjih godina, dio kapitalnih transakcija ostao je i dalje pod restrikcijama. Iz tog razloga nije postignuta potpuna sloboda kretanja kapitala između sudionika na tržištima kapitala i novca Republike Hrvatske i EU. To otežava diverzifikaciju portfelja domaćih ulagača, ostvarivanje viših prinosa kapitala na pojedinim tržištima te poskupljuje transakcijske troškove ulaganja.

Cilj Republike Hrvatske u 2007. godini je daljnja liberalizacija kapitalnih transakcija u skladu sa stupnjem postignute makroekonomske stabilnosti i razvoja financijskog tržišta te spremnosti za daljnje otvaranje kapitalnog računa. U 2008. godini, cilj Republike Hrvatske je potpuno liberalizirati kapitalni račun.

Ciljevi će biti ostvareni izmjenama i dopunama i/ili ukidanjem pojedinih odredbi Zakona o deviznom poslovanju i podzakonskih akata u nadležnosti HNB-a. Ključne mjere odnose se na potpunu liberalizaciju kratkoročnih financijskih kreditnih tokova i omogućavanje rezidentima otvaranja računa u inozemnim bankama. Pored toga, potpuno će se liberalizirati gotovinsko poslovanje između rezidenata i nerezidenata te unošenje i iznošenje gotovine u kunama preko državne granice za rezidente.

4.2.3. Nadzor nebankovnog sektora

Nadzor nebankovnog financijskog sektora u Republici Hrvatskoj u skladu je sa Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga koji je donesen u 2005., a koji uređuje ovo područje. HANFA je osnovana 1. siječnja 2006. objedinjavanjem tada postojećih institucija za nadzor nebankovnog financijskog sektora - Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Direkcije za nadzor društava za osiguranje i Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja. HANFA se financira iz sredstava Državnog proračuna, naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora i naknada za pružene usluge. Samostalna je u svom radu i odgovorna Hrvatskom saboru.

Zaključno s 31. prosincem 2005. u Hrvatskoj je registrirano 51 otvoreni investicijski fond s imovinom od 10,9 milijardi kuna i 6 zatvorenih investicijskih fondova s imovinom od 1,5 milijardi kuna. Istodobno, u Hrvatskoj je registrirano i 22 društva za upravljanje investicijskim fondovima.

Sav promet dionicama na dvjema burzama u Hrvatskoj, Zagrebačkoj burzi i Varaždinskoj burzi, također je u nadležnosti HANFA-e. Na Zagrebačkoj burzi je na kraju lipnja 2006. tržišna kapitalizacija bila 147 milijardi kuna, a na Varaždinskoj burzi je u istom razdoblju tržišna kapitalizacija bila 56 milijardi kuna.

HANFA nadzire 4 obvezna mirovinska fonda s imovinom od 11,7 milijardi kuna i 14 dobrovoljnih mirovinskih fondova s imovinom od 227 milijuna kuna. Također nadzire i 17 *leasing* društva s imovinom od 18 milijardi kuna, te 3 *factoring* društva s imovinom od 320 milijuna kuna. HANFA nadzire osiguravajuća društva kojih je na kraju prosinca 2005. ukupno 25 s imovinom od 16,5 milijardi kuna, te posrednike u osiguranju i zastupnike u osiguranju.

U prvom polugodištu 2006. godine hrvatsko tržište osiguranja zabilježilo je rast od 10,4%. U 2005. godini društva za osiguranje ostvarila su ukupno zaračunatu bruto premiju u visini od 7,35 milijardi kuna od čega se 5,45 milijardi kuna odnosi na premiju neživotnih osiguranja, a 1,9 milijardi kuna na premiju životnih osiguranja. Zahvaljujući visokim stopama rasta zabilježenim u posljednjim godinama kod životnih osiguranja udjel ovog osiguravateljnog segmenta u ukupnom portfelju se neprestano povećava te je u 2005. godini iznosio 25,8%, dok se udjel neživotnih osiguranja u ukupnom portfelju postupno smanjuje, a u 2005. godini je iznosio 74,2%.

U obavljanju svojih javnih ovlasti, HANFA je ovlaštena:

- donositi propise o provedbi Zakona o HANFA-i i drugih zakona kada je za to ovlaštena,
- obavljati nadzor nad poslovanjem subjekata za koji je ovlaštena Zakonom,
- nalagati mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti,
- izdavati i oduzimati dozvole, odobrenja i suglasnosti kada je za to ovlaštena Zakonom,
- poticati, organizirati i nadgledati mjere za učinkovito funkcioniranje financijskog tržišta,
- voditi knjige i registre u skladu s odredbama Zakona,
- pokretati inicijativu za donošenje zakona i drugih propisa te informiranje javnosti o načelima po kojima djeluje financijsko tržište,
- donositi podzakonske akte,
- davati mišljenje o provedbi Zakona,
- izvješćivati ostala nadzorna, upravna i pravosudna tijela o svim pitanjima koja se neposredno ili posredno tiču njihove nadležnosti i djelokruga o postupcima koji se vode pred tim tijelima, a u vezi su s postupcima iz nadležnosti HANFA-e.

Što se tiče administrativne sposobnosti, HANFA je uspostavila novu organizacijsku strukturu i uz 80 zaposlenih od 1. studenog 2006. počinje raditi još 14 pripravnika i 6 novih djelatnika. Doneseni su Kodeks ponašanja zaposlenika, a također je potpisan i Sporazum o suradnji s Hrvatskom narodnom bankom. Tijekom 2006. godine provedeni su ispiti za 1400 zastupnika i posrednika u osiguranju, te je pripremljena edukacija za 350 brokera, investicijskih savjetnika i fond menadžera za mirovinske fondove. HANFA je uključena u proces objedinjavanja Zagrebačke i Varaždinske burze, a svoj administrativni kapacitet je uspješno pokazala na slučaju preuzimanja Plive.

Izuzev Zakona o HANFA-i, u području nebankarskog sektora tijekom 2005. godine doneseni su Zakon o osiguranju, Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, Zakon o investicijskim fondovima, Zakon o računovodstvu. Do kraja ove godine planira se donošenje podzakonskih akata vezanih uz Zakon o osiguranju, Zakon o obveznom osiguranju u prometu i Zakon o investicijskim fondovima.

U 2006. godini nastavlja se s reguliranjem područja nebankarskog sektora i u tu će se svrhu do kraja godine donijeti Zakon o *leasingu*, Zakon o kreditnim unijama te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Zakon o *leasingu* je posebno važan jer je *leasing* industrija, pojedinačno gledano i u odnosu na BDP po imovini druga industrija u Hrvatskoj. Petnaest *leasing* društava raspolaže s imovinom u vrijednosti oko 15 milijardi kuna, računajući operativni i financijski *leasing*. Zakonom o *leasingu* definirati će se položaj *leasing* društva s računovodstvenog i poreznog aspekta. Ekonomski učinak *leasing* industrije u Hrvatskoj odrazio se na intenzivni rast inozemnog duga, posebice kad je HNB uvela graničnu obveznu pričuvu na sve izvore iz inozemstva. Tako su *leasing* kompanije postale SPV (*special purpose vehicle*) za matične banke. Donošenjem Zakona o *leasingu*, društva će biti pod nadzorom HANFA-e koja će donositi i sve provedbene akte iz poslovanja *leasing* društava.

Zakon o kreditnim unijama detaljnije će urediti sustav mikrokreditiranja čime će se osigurati stabilnost i rast tog dijela financijskih usluga. Zakon će također detaljnije regulirati nadzor nad poslovanjem kreditnih unija i propisati mjere za osiguranje stabilnog poslovanja.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira planira promjene vezane za vlasničku strukturu burze, čime će se omogućiti osnivanje burze i neovlaštenim društvima, kao što je društvo za upravljanje investicijskim fondovima, društvo za upravljanje mirovinskim fondovima, društva za osiguranje itd. Temeljni kapital burze povećava se na 40 milijuna kuna. Uvodi se ograničenje udjela pojedinog dioničara u kapitalu odnosno glasačkim pravima. Zakon će donijeti promjene s ciljem povećanja transparentnosti tržišta. Također se uvodi odredba kojom se HANFA-i ostavlja mogućnost propisivanja pravilnikom podataka koje su izdavatelju vrijednosnih papira uvrštenih u prvu kotaciju burze dužni objavljivati, te rokove i način njihova objavljivanja. Zakonom se reguliraju poslovi posebne burzovne trgovine (*market making*), odnosno poslovi s vrijednosnim papirima uz istovremeno isticanje stalne ponude na kupnju i na prodaju vrijednosnih papira, u svoje ime i za svoj račun, radi održavanja stalne ponude i potražnje za određenim vrijednosnim papirom.

U 2007. godini planira se donijeti još i Zakon o preuzimanju dioničkih društava, Zakon o financijskim konglomeratima te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji će dodatno pridonijeti razvoju i regulaciju nebankarskog sustava.

4.3. TRŽIŠTE RADA

U okviru prepristupnih aktivnosti za ulazak RH u punopravno članstvo EU dovršen je postupak *screeninga* za poglavlje 19 pravne stečevine EU na području socijalne politike i zapošljavanja. U prihvaćenom Izvješću EK ocjenjuje da se RH u ovom poglavlju ne može smatrati dovoljno pripremljenom za otvaranje pristupnih pregovora jer treba riješiti specifične praznine na području administrativnih kapaciteta. U tom smislu je u tijeku izrada Akcijskog plana postupnog prenošenja pravne stečevine u nacionalno zakonodavstvo, koji će sadržavati i vrlo detaljne podatke o određivanju institucija i ljudskih resursa za svaku pojedinu zadaću i odrediti prateće potporne akcije za jačanje administrativne sposobnosti. Navedeno dodatno mjerilo iziskivat će u sljedećem srednjoročnom razdoblju osnivanje novih institucija, kao i zapošljavanje i edukaciju većeg broja državnih službenika što će u ukupnosti s potrebnom pratećom infrastrukturom biti dodatan trošak Državnog proračuna u sljedeće dvije godine, koji se u ovom trenutku na temelju grube procjene ocjenjuje na oko 50 milijuna kuna godišnje.

4.3.1. Poticanje zapošljavanja

Ključni pokazatelji tržišta rada i nadalje upućuju na kontinuirani porast zaposlenosti i pad nezaposlenosti. U proteklom razdoblju stopa zaposlenosti povećala se na 54,8% dok je stopa nezaposlenosti nakon punih deset godina pala ispod 13% te je u 2005. iznosila 12,7%. U prvoj polovici 2006. zabilježeno je daljnje smanjenje stope nezaposlenosti na 11,8%. Na temelju usvojenih smjernica Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za period od 2005. do 2008. godine donesen je Godišnji plan poticanja zapošljavanja za 2006. godinu. Istim su u cijelosti usvojeni kriteriji i mjerila za dodjelu državnih potpora na području obrazovanja i zapošljavanja uređeni Zakonom o državnim potporama i Uredbom o državnim potporama u cilju zaštite tržišnog natjecanja, a o čemu se pozitivno očitovala i AZTN. Novi ciklus aktivnih mjera zapošljavanja usmjeren je na posebno osjetljive skupine na tržištu rada, a njihova dosadašnja provedba ukazuje na kvalitativno pozitivne rezultate obzirom da najveći broj novo zaposlenih osoba čine mlade osobe bez radnog iskustva i dugotrajno nezaposlene osobe. Osim toga pozitivno ocjenjujemo i činjenicu da su korisnici aktivnih mjera zapošljavanja uglavnom mali i srednji poslodavci. To upućuje na zaključak da upravo ti poslodavci kao generatori gospodarskog razvoja i rasta otvaraju nova radna mjesta.

Strukturni problem tržišta rada i nadalje ostaje neusklađenost ponude i potražnje, te stoga trajno ulaganje u ljude i povećanje njihove zapošljivosti kroz usvajanje znanja i vještina traženih na tržištu rada dugoročno povećava i fleksibilnost na tržištu rada. Izgrađeni sustav formalnog i neformalnog obrazovanja mnogo učinkovitije štiti radnike od nezaposlenosti i siromaštva nego što to čini zakonska zaštita. Stoga neprekidno održavanje i povećavanje sposobnosti zapošljavanja svakog pojedinca dovodi do učenja i usavršavanja tijekom cijelog radnog vijeka, što posljedično mijenja težnju stalnoj zaposlenosti i trajnoj sigurnosti radnog mjesta težnji ka trajnoj zapošljivosti. U tom smislu će se nastaviti s provedbom svih do sada započetih aktivnosti.³⁰ U cilju odgovarajućeg praćenja, analize i evaluacije aktivnih mjera zapošljavanja dogovorena je suradnja u okviru tehničke bilateralne pomoći Ministarstva gospodarstva i rada Republike Austrije. *L&R Social Research Institute* sudjelovat će u analizi i evaluaciji aktivnih mjera zapošljavanja na području RH, te prenijeti potrebna znanja, vještine

³⁰ PEP 2006.-2008.

i iskustva odgovarajućim stručnjacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Ekonomskog instituta. Time će se na temelju analize nezavisnog tijela osigurati što učinkovitija evaluacija i bolja ekonomska i socijalna ciljanost mjera.

Prethodnih godina su tijela državne uprave neovisno provodila mjere aktivne politike zapošljavanja samo u svom djelokrugu rada, te samostalno osiguravale i vodile svoja sredstva za provedbu istih. Godišnji plan za 2006. godinu integrirao je i objedinio sve mjere aktivne politike zapošljavanja, te je na taj način objedinio i sva sredstva koja su u Državnom proračunu na pozicijama nadležnih tijela provedbe osigurana u ukupnom iznosu od 360 milijuna kuna. Predviđamo da će se u sljedećem srednjoročnom razdoblju planirana sredstva povećavati najmanje u razini očekivanih stopa gospodarskog rasta, zbog čega će se rashodi proračuna za ovu namjenu u sljedećoj godini planirati na razini od oko 400 milijuna kuna. Pri tom valja napomenuti da će provedene mjere aktivne politike zapošljavanja zasigurno imati i pozitivne učinke na proračunske prihode zbog porasta zaposlenosti i smanjenja neprijavljenog rada. Međutim iste je zasad vrlo teško procijeniti obzirom da takvi učinci ovise o rastu ekonomske moći kako gospodarstva tako i svakog pojedinca.

4.3.2. Sustav socijalne sigurnosti

Sustav socijalne sigurnosti u Republici Hrvatskoj čine mirovinski i zdravstveni sustav, sustav zaštite od nezaposlenosti, sustav zaštite obitelji i djece te sustav socijalne pomoći i socijalne skrbi (koji se službeno naziva sustav "socijalne skrbi"). U odnosu na mnoge druge zemlje, Hrvatska je izdvajala i izdvaja značajna sredstva na saniranje i prevladavanje posljedica Domovinskog rata (došlo je do široke intervencije države u zbrinjavanju ratnih stradalnika: prognanika, izbjeglica i povratnika, branitelja, ratnih invalida, te obitelji poginulih i nestalih).

Kako bi se potaknuo brži gospodarski razvoj i brže uključivanje u europske asocijacije, država nastoji restrukturirati socijalni sektor, smanjiti rashode za socijalnu zaštitu, odnosno dijelom ih premjestiti neposredno na građane i civilno društvo.

Do sada je nedovoljno pažnje bilo posvećeno problemu multipliciranja i preklapanja prava u različitim područjima. Zapravo, nije bilo dovoljno koordinacije i razmjene informacija između različitih dijelova sustava socijalne zaštite. Nedovoljna usklađenost prava na naknade karakteristična je kako za naknade koje se ostvaruju na različitim razinama vlasti, tako i za naknade koje se ostvaruju na istoj razini vlasti (prije svega, nacionalnoj). Međusobno usklađivanje rashoda za socijalne naknade predstavlja važnu komponentu hrvatskog fiskalnog programa. Stoga se pažnja usmjerava na uspostavljanje veze između različitih područja socijalnih prava (naknada), umjesto da ih se tretira izolirano, kako bi se izbjegla nepravedna kumulacija prava ili višestruko isključivanje određenih kategorija potencijalnih korisnika (kada uskraćenost jednog prava povlači za sobom i uskraćivanje drugih prava). Zakonske odredbe, procedure i administrativna organizacija u pojedinim segmentima nisu usklađeni te otežavaju ostvarivanje prava. Pritom treba imati na umu da su korisnici različitih naknada često pripadnici tzv. ranjivih skupina, čiji osobni resursi (informiranost, socijalne vještine, obrazovanje i sl.) mogu dodatno otežavati njihov pristup socijalnim naknadama.

U tom kontekstu provest će se cjelokupna reforma sustava usmjerena na ostvarivanje tri cilja: (1) Smanjenje udjela potrošnje na novčane socijalne naknade u BDP-u, uz istovremeno povećanje udjela naknada za socijalnu pomoć; (2) smanjenje broja prava u sustavu socijalne skrbi i (3) usklađivanje prava s obzirom na korisnike i ciljeve prava.

Izradom Strategije reforme socijalnih naknada 2006.-2008. obuhvaćena je reforma sljedećih socijalnih naknada:

- naknade koje nisu temeljene na osiguranju: dječji doplatak, roditeljske naknade, socijalnu skrb, zaštita vojnih i civilnih invalida rata i braniteljske naknade,
- određene naknade temeljene na osiguranju: naknada nezaposlenima, roditeljski dopust do 6 mjeseci.

Za izračun navedenih socijalnih naknada zakonima su utvrđene različite osnovice, odnosno, resorna ministarstva za utvrđivanje visine pojedine naknade koriste različite kriterije. Osnovicu za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi (pomoći) određuje Vlada RH, a trenutačno iznosi 400 kuna. Navedena osnovica određena je 2001. godine i od tada se nije mijenjala, iako su se znatno promijenili životni troškovi. Njeno određivanje nije vezano uz praćenje troškova života, prosječnu plaću, najnižu mirovinu ili neku drugu odgovarajuću veličinu koja bi uvjetovala kontinuiranu promjenu visine osnovice. Naime, iako je utvrđeno da su prava iz socijalne skrbi najbolje ciljana prava kao i da u najvećem dijelu u odnosu na druge socijalne naknade uzimaju u obzir imovinski cenzus, iznosi socijalne pomoći najniže su naknade socijalno najugroženijem stanovništvu. Stoga se nastoji uvesti jedinstvena osnovica za izračun svih socijalnih naknada, osim za naknade u sustavu socijalne skrbi. Sustav socijalne skrbi je izdvojen zbog svoje specifične uloge i relativno malenog udjela u ukupnim sredstvima socijalne zaštite. Za razliku od drugih sustava, primarni je zadatak socijalne skrbi ublažavanje siromaštva i socijalne isključenosti, što znači da je ovaj sustav usmjeren gotovo u cijelosti na siromašne.

Zadatak je socijalne skrbi podmiriti osnovne potrebe korisnika, što je usko povezano s idejom apsolutnog siromaštva. Stoga bi se te naknade određivale na temelju apsolutne linije siromaštva, koju bi za određeno razdoblje izračunavao DZS. Riječ je o apsolutnoj liniji koja je bazirana na preporučenoj minimalnoj ishrani u skladu s nutricionističkim standardima i indirektnoj procjeni ostalih troškova (*food-energy intake method*). Slijedom navedenoga jedna od mjera Strategije je usklađivanje osnovice za ostvarivanje prava iz socijalne skrbi s apsolutnom linijom siromaštva te njeno periodično usklađivanje. Izrađenom procjenom za povećanje osnovice za 25% odnosno na 500 kuna, potrebno je osigurati dodatnih 603,9 milijuna kuna ili 51,73% više sredstava u odnosu na 2005.³¹

Sustav socijalne skrbi bit će usredotočen na korisnika putem podizanja kvalitete usluga i ciljanosti socijalnih naknada prema onima kojima je to najpotrebnije. Stoga se planira uvesti novi model organizacije socijalne skrbi po načelu "sve na jednom mjestu" (*one-stop-shop*).

Vlada RH u suradnji sa Svjetskom bankom započela je rad na sustavnim promjenama na području socijalne skrbi. Projekt razvoja sustava socijalne skrbi provodi se u sklopu tri komponente. Prva komponenta odnosi se na poboljšanje kvalitete socijalnih usluga i smanjenje opsega smještajne skrbi. Druga komponenta usmjerena je na razvoj informacijskog upravljačkog sustava, dok treća komponenta obuhvaća poboljšanje uvjeta za boravak korisnika u domovima socijalne skrbi i izgradnju, odnosno adaptaciju centara za socijalnu skrb.

Ukupni troškovi Projekta iznose 47 milijuna eura, od čega Svjetska banka osigurava zajam u iznosu 31 milijun eura, dok Vlada RH sudjeluje s 14 milijuna eura, a Švedska međunarodna

³¹ Pri procjeni fiskalnog učinka Reforme socijalnih naknada nisu uključene mjere Nacionalne populacijske politike koje neposredno utječu na socijalno najugroženije stanovništvo, stoga se procjenjuje da bi fiskalni učinak mogao biti manji za 15% - 20%.

agencija za razvoj i suradnju (Sida) je odobrila darovnicu za sufinanciranje u visini oko 1,6 milijuna eura. Zajam je stupio na snagu 30. siječnja ove godine.

Zaštita obitelji i djece

Institucionalni i pravni sustav - Sustavna zaštita prava i interesa djece i osjetljivih skupina te usklađivanje s međunarodnim standardima

U okviru zaštite djece i obitelji osnovni cilj je suzbijanje nasilja u obitelji u svim njegovim pojavnim oblicima, ublažavanje posljedica već počinjenog nasilja u obitelji, razvijanje multidisciplinarnog pristupa žrtvama nasilja, poboljšanje suradnje i usklađenog djelovanja nadležnih tijela, edukacija i senzibilizacija stručnjaka i šire javnosti za probleme obiteljskog nasilja, povećanje broja stručnjaka u nadležnim državnim tijelima Republike Hrvatske koji će se baviti ovom problematikom i doprinos ostvarivanju politike ravnopravnosti spolova.

U okviru nastojanja Republike Hrvatske za poboljšanjem obiteljsko pravne i kazneno pravne zaštite djece i ugroženih članova obitelji donesena je Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2005. do 2007. i Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji. Radi djelotvornije zaštite djeteta, u skladu s određenjima Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda od 1. siječnja 2006. prenesene su neke ovlasti centara za socijalnu skrb na sudove, od kada sudovi imaju nadležnost u svim postupcima uređenja obiteljskih odnosa, odnosno ograničavanja ili ukidanja prava na roditeljsku skrb.

Sustav obiteljskih potpora

Donošenjem Nacionalne populacijske politike sustav obiteljskih naknada (doplatak za djecu, roditeljska naknada i jednokratna novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta), kao dio socijalne sigurnosti, za koje se sredstva osiguravaju u Državnom proračunu, dobiva sva obilježja ulaganja u obnovu vitalnih kapaciteta države. Stanovništvo Republike Hrvatske jedno je od prosječno najstarijih u svijetu s izraženim trendom porasta starijeg socijalno ovisnog stanovništva nasuprot značajnom padu novorođenog. Desetljećima kumulirani pad prirodnog prirasta stanovništva značajno je narušio strukturu stanovništva fertile i radne dobi što ima i imat će dugoročne posljedice na potencijal države za daljnji gospodarski razvoj i održivost socijalnog standarda u širem smislu (održivost razine zdravstvenih usluga, mirovina, socijalne skrbi). Temeljni cilj Nacionalne populacijske politike i u vezi toga novi sustav obiteljskih naknada koji će se primijeniti od siječnja 2007. je pomlađivanje i brojčani porast stanovništva u Republici Hrvatskoj sa svrhom da u određenom dužem razdoblju postignemo zadržavanje nataliteta iznad stope mortaliteta. Kratkoročno gledano u sljedeća dva desetljeća izdaci države za obiteljske naknade bit će povećani, međutim dugoročno, ovo ulaganje rezultirat će porastom prirodnog naraštaja koje će osnažiti i oporaviti narušenu strukturu raspoloživog radnog i fertile stanovništva. Očekivano brojniji naraštaj pridonio bi aktivnom stvaranju novih vrijednosti, popunio demografsku depresiju i kompenzirao povećani socijalni pritisak porasta starijeg i starog stanovništva.

Uvažavajući odgovarajuće socijalne kriterije za ostvarenje prava na doplatku za djecu u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu za ovaj oblik obiteljskih naknada bit će potrebno osigurati 325 milijuna kuna više, odnosno 1,7 milijardi kuna. Rodiljske naknade i novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta izravne su mjere populacijske politike i neposredno su vezane uz rođenje djeteta. Procjena je da će s novim mjerama Nacionalne populacijske politike u naredne tri godine doći do laganog rasta broja novorođene djece, s 42.492 u 2005. godini na oko 48.000 u 2009. godini. To će se odraziti i na rast izdvajanja iz Državnog proračuna za ove

naknade. Za roditeljske naknade u 2007. godini bit će potrebno izdvojiti 800 milijuna kuna, a za opremu novorođenog djeteta u istoj će godini biti potrebno osigurati 100 milijuna kuna.

Koncem 2009. godine sačinila bi se procjena ukupnog učinka pojedinih mjera iz sustava obiteljskih naknada te sukladno ocjeni prišlo bi se odgovarajućem usklađenju svakog od ovog oblika novčanog davanja s postignutim rezultatima.

Nacionalne manjine

Ustavom Republike Hrvatske i Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina osigurana je ravnopravnost pripadnika svih nacionalnih manjina kao i ostvarivanje posebnih prava i sloboda.

Ured za nacionalne manjine nastavlja aktivnosti na provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u dijelu koji se odnosi na vijeća i predstavnike nacionalnih manjina. Održani su seminari o educiranju i osposobljavanju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina s ciljem da se područnoj i lokalnoj samoupravi pruže informacije o načinu rada i osiguranju uvjeta za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina kao i njihovoj međusobnoj suradnji. Seminare je financijski podržala Misija OEES-a u Republici Hrvatskoj.

Također su organizirani i seminari o provedbi međunarodnih dokumenata važnih za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina, a koje je RH ratificirala. U organizaciji Ureda za nacionalne manjine i Vijeća Europe 15. i 16. rujna 2006. održan je treći po redu seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Jedinstven je zaključak sudionika seminara da je došlo do značajnog unaprjeđivanja ostvarivanja prava nacionalnih manjina, te su u tom smislu pohvaljene mjere i podrška koju Vlada RH pruža u ostvarivanju prava nacionalnih manjina.

U Nacionalnom programu za Rome utvrđene su kratkoročne, srednjoročne i dugoročne mjere kojima će se na sustavan način pomoći Romima u poboljšanju uvjeta života te se nastoji osigurati ravnopravnost pripadnika romske nacionalne manjine s ostalim građanima Republike Hrvatske. U provođenju mjera iz Nacionalnog programa za Rome sudjeluju nadležna ministarstva i Ured za nacionalne manjine. Sukladno Nacionalnom programu za Rome Ured provodi mjere osposobljavanja predstavnika Roma za sudjelovanje u procesu odlučivanja, ostvarivanja prava, upoznavanja s pravima prema Konvenciji o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i Konvenciji o pravima djeteta te drugim međunarodnim dokumentima. Također se provodi osposobljavanje predstavnika Roma za provedbu Nacionalnog programa. Dosad je održano osam seminara o osposobljavanju mladih Roma i Romkinja u Begovom Razdolju, Topuskom, Varaždinskim Toplicama, Samoboru, Zagrebu na kojem je sudjelovalo više od 100 sudionika.

U okviru mjera Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. osigurat će se bolji uvjeti života Roma: uređenje naselja, (voda, struja, kanalizacija, pristupne ceste), besplatno predškolsko obrazovanje, bolji pristup čitavom sustavu obrazovanja, poboljšanje zdravstvene zaštite, posebice žena i djece i veće mogućnosti zapošljavanja.

U kolovozu 2006. pokrenuta je web stranica Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. koja će omogućiti bolji protok informacija između tijela državne vlasti i romske nacionalne manjine. Također, sustavno će se pratiti provedba ova dva dokumenta koja je donijela Vlada RH.

U Državnom proračunu za 2007. godinu za provedbu Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma od 2005.-2015. godine putem Ureda za nacionalne manjine osigurana su sredstva u iznosu od 1,9 milijuna kuna. U cilju poboljšanja uvjeta života romske nacionalne manjine iz sredstava PHARE programa financirat će se Projekt podrške Romima u iznosu od 4,3 milijuna eura. U financiranju spomenutog projekta sudjeluje i Republika Hrvatska s 30% sredstava.

4.4. POLJOPRIVREDNI SEKTOR

Poljoprivreda

Povećanje konkurentnosti sektora kroz osuvremenjivanje i restrukturiranje poljoprivrede u skladu sa standardima EU i dalje su osnovni ciljevi poljoprivredne politike. Stoga Vlada RH nastavlja s primjenom mjera poljoprivredne politike koje će omogućiti promjenu strukture poljoprivrednih gospodarstava, dobro funkcioniranje tržišta i učinkovite javne usluge.

Unapređenje tržišta zemljištem

Glavne aktivnosti na području gospodarenja poljoprivrednim zemljištem usmjerene su na provedbu mjera za raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u državnom vlasništvu, mjera za okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta te definiranje i poduzimanje optimalnih i najučinkovitijih mjera gospodarenja poljoprivrednim zemljištem kao prirodnim resursom u postojećim agroekološkim uvjetima.

Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države provodi se na lokalnoj ili regionalnoj (županijskoj) razini a odnosi se na prodaju i zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države. Vlada RH nadležna je za dodjelu koncesija (dugoročni zakup) za državno poljoprivredno zemljište. Kako bi se promijenila struktura poljoprivrednih gospodarstava provode se mjere potpore kupnji poljoprivrednog zemljišta putem modela kapitalnih ulaganja. Nastavljene su aktivnosti na projektu "Okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta" kojim će se definirati modeli okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta. U tijeku je provedba pilot projekta za okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta na odobrenim lokacijama u svrhu kreiranja politike okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta.

Privatizacija poduzeća u državnom vlasništvu

Privatizacija velike poljoprivredno-prehrambene tvrtke VUPIK koja je u većinskom vlasništvu države trebala bi biti okončana do kraja 2006. godine.

Uređenje tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Nastavljene su aktivnosti na usklađivanju tržišnih mehanizama za pojedine poljoprivredne proizvode sukladno organizaciji tržišta u EU. Jedan od prvih proizvoda kod kojeg su primijenjeni neki elementi uređenja tržišta sukladno EU jest pšenica. Nasuprot dosadašnjoj praksi subvencioniranja otkupa pšenice od strane države trgovina pšenicom prepuštena je tržištu. U 2006. godini propisana je jedino minimalna cijena (zajamčena) koja bi se primjenjivala u slučaju da tržna cijena padne ispod određene razine. Postupno usklađivanje ovog područja s tržišnim mehanizmima EU očekuje se tijekom 2007. i 2008. godine.

Neophodan preduvjet za organizaciju tržištu vina jest uspostava Vinogradarskog katastra. Tijekom prethodnog razdoblja izvršena su potrebna avio snimanja, napravljene su digitalizirane orto-foto snimke koje su unesene u bazu podataka, a u tijeku je formiranje potpuno digitaliziranog vinogradarskog katastra u koji će se unositi podaci o vinogradima (sorte, uzgojni oblik, trsovi, nagib i dr.).

U području stočarske proizvodnje također se nastavljaju aktivnosti na usklađivanju tržišnih mehanizama s ciljem suzbijanja sivog tržišta i povećanja sigurnosti hrane. Uspostavljen je jedinstveni sustav obveznog označavanja životinja, koji se u cijelosti provodi za goveda a u

tijeku je izrada sustava i za ostale vrste domaćih životinja. Također su propisani uvjeti i kriteriji glede razvrstavanja govedih i svinjskih trupova i polovica na liniji klanja, te ostali uvjeti prilikom klanja goveda i svinja, te su uspostavljeni mehanizmi za provedbu sustava.

Unutar Ministarstva djeluje Tržišni informacijski sustav u poljoprivredi koji redovito prikuplja, obrađuje i distribuira podatke o cijenama poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Cilj je u narednom razdoblju prilagoditi metodologiju kako bi se stvorile pretpostavke za harmonizaciju organizacije tržišta pojedinih poljoprivrednih proizvoda s onom u EU.

Državne potpore u poljoprivredi

Glavnina državne potpore u poljoprivredi provodi se putem Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu³². U 2006. godini Zakon je izmijenjen i dopunjen, a ključne promjene odnose se na daljnje restrukturiranje poljoprivredne potpore u smjeru jačanja uloge stočarstva te postupno usklađivanje sa zajedničkom poljoprivrednom politikom EU. Uveden je pravni temelj za uspostavu sustava dobre poljoprivrede i okolišne prakse što je u skladu s novim odrednicama zajedničke poljoprivredne politike EU.

Za potpore obuhvaćene navedenim Zakonom u 2006. godini izdvojeno je iz Državnog proračuna nešto više od 2,0 milijarde kuna. Najveći dio sredstava (gotovo 90%) još uvijek je usmjeren u izravnu potporu proizvodnji. Za potporu ruralnom razvitku izdvojeno je oko 6% od čega najveći dio odlazi na investicije. Sredstva za potporu dohotku nekomercijalnim poljoprivrednicima imala su udio od oko 4%. Cilj je poljoprivredne politike postupno povećavati udio sredstava za ruralni razvitak

Uz navedeno postoje i specifični programi Vlade RH (govedarstvo, svinjogojstvo, višegodišnji nasadi) koji se kreditiraju s nižim kamatnim stopama od tržišnih preko Hrvatske banke za obnovu i razvitak i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo. Programi su usmjereni na povećanje konkurentnosti domaće proizvodnje, posebice povećanjem proizvodnji koje su deficitarne a ujedno visoko dohodovne. Ministarstvo financija nadležno je za potporu poljoprivredi u slučaju elementarnih nepogoda. Također, gorivo za namjene u poljoprivredi i ribarstvu oslobođeno je od plaćanja trošarina.

U području provedbe državnih potpora u poljoprivredi nastavljaju se aktivnosti na uspostavi Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IACS), kao i na jačanju učinkovitosti rada inspekcija u području poljoprivrede te uspostavi sustava kontrole i nadzora sukladno standardima EU.

Ruralni razvitak

U veljači 2006. godine EK je usvojila Plan za poljoprivredu i ruralni razvitak 2005.-2006. u okviru kojeg će se financirati mjere ruralnog razvitka iz SAPARD programa. Akreditirane su dvije mjere za povećanje konkurentnosti sektora: Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva te Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribarskih proizvoda. Tijekom 2006. godine provedena je informativna kampanja (promidžba) o SAPARD programu, a Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi (buduća Agencija za plaćanja) intenzivno je provodilo aktivnosti potrebne za akreditaciju za provedbu SAPARD mjera.

U narednom razdoblju glavne aktivnosti bit će usmjerene na izradu i usvajanje Plana za poljoprivredu i ruralni razvitak 2007.-2013. godine, u okviru Instrumenta za pretprijetupnu

³² Osnovni modeli potpore navedeni su u PEP-u 2006.-2008.

pomoć IPA, 5. komponenta - ruralni razvitak, kao podloga za korištenje sredstava iz prepristupnog fonda IPA-RD. Istovremeno, iz Državnog proračuna financiraju se i provode nacionalne mjere ruralnog razvitka. Uz najznačajniju potporu kapitalnim ulaganjima na poljoprivrednim gospodarstvima značajna mjera je i potpora marketinškoj pripremi poljoprivrednih proizvoda za tržište.

Fitosanitarano područje

Opći cilj je podići na višu razinu kvalitetu praćenja štetnih organizama bilja te usvajanje novoga sustava registracije sredstava za zaštitu bilja kako bi dosegli potrebnu razinu koju zahtjeva EU. Da bi se ostvarili navedeni ciljevi, planira se povećanje zaposlenih u službi te njihovo stručno osposobljavanje. U harmonizaciji legislative i njezinoj implementaciji postignut je značajan napredak.

Kakvoća i sigurnost hrane

Tijekom 2006. godine nastavilo se s usklađivanjem s legislativom EU na području temeljnih zahtjeva kakvoće za pojedine grupe proizvoda – vertikalni propisi, čime je omogućena daljnja liberalizacija tržišta i slobodnije kretanje roba.

U sljedećem razdoblju nastavlja se donošenje i usklađivanje horizontalnih i vertikalnih propisa s legislativom EU iz područja zakonodavstva vezanog za hranu s ciljem što veće usklađenosti koja će pridonijeti slobodnijem kretanju robe i pridonijeti sigurnijim prehrambenim proizvodima s ciljem zaštite potrošača i zdravlja ljudi općenito. Planiran je i nastavak već navedenih sustava sufinanciranja i u budućem periodu kao osnova za izgradnju kvalitetnog sustava.

Provedba projekta CARDS 2002 „Jačanje sposobnosti u području poljoprivrede, živih životinja i prehrambenih proizvoda“ koji Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva provodi s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi u završnoj je fazi. Tijekom 2007. očekuje se nastavak spomenutog projekta u okviru CARDS 2004.

Veterinarstvo

Tijekom 2006. godine nastavlja se s usklađivanjem hrvatske legislative iz područja veterinarstva s europskom legislativom. U proteklom razdoblju izgrađena su 2 granična veterinarska prijelaza, od kojih jedan još u potpunosti ne odgovara standardima EU, provedene su brojne aktivnosti vezane uz akreditaciju Hrvatskog veterinarskog instituta, te uz monitoring domaćih i divljih svinja na klasičnu svinjsku kugu.

U sljedećem razdoblju aktivnosti će biti usmjerene na daljnje usklađivanje legislative, reorganizaciju veterinarske službe i inspekcije, unapređenje sustava kontrole zdravlja životinja i sustava veterinarskog-javnog zdravstva, akreditaciju Hrvatskog veterinarskog instituta, nastavak procesa identifikacije i registracije životinja te na pripremu izgradnje preostalih graničnih veterinarskih prijelaza.

Ribarstvo

Tijekom 2006. nastavljeno je s usklađivanjem zakonodavstva RH u segmentu ribarstva s pravnom stečevinom EU. U svrhu ustrojavanja tržišta ribom i ribljim prerađevinama u skladu

sa zahtjevima EU u tijeku je izrada potrebnih provedbenih propisa³³. Provedba projekta CARDS s ciljem jačanja institucijskih sposobnosti te kapaciteta Uprave ribarstva je u završnoj fazi. Također, u tijeku je provedba projekta PHARE «Podrška RH u pripremi i provedbi strategije razvoja ribarstva radi prilagođavanja i provedbe pravne stečevine EU u dijelu Zajedničke ribarstvene politike», koji je u fazi izrade natječajne dokumentacije.

U razdoblju 2007.-2009. planirano je nastaviti s usklađivanjem zakonodavstva te ustrojiti tržište ribom i ribljim prerađevinama u skladu sa zahtjevima EU, što se poglavito odnosi na uspostavu sustava prometovanja ribom (izgradnja iskrcajnih luka i veletržnica, uspostava organizacija proizvođača, donošenje relevantnih propisa).

Drvena industrija

Potreba za implementacijom i operacionalizacijom Strategije razvoja industrijske prerade drva i papira, uvjetovala je nastanak dokumenta «Operativni program razvoja industrijske prerade drva Republike Hrvatske 2006.- 2010.» kojeg je Vlada RH usvojila 2006. godine. U Operativni program ugrađene su mjere za poboljšanje i unapređenje industrijske prerade drva. Cilj mjera je povezati šumarstvo i industrijsku preradu drva, optimizirati kapacitete u primarnom dijelu prerade, povećati proizvodnju finalnih proizvoda te zaposlenost. Da bi se to postiglo potrebno je povećati vrijednost drvene sirovine kroz proizvode visokog stupnja finalizacije sa obilježjima visoke kvalitete, dizajna i prepoznatljivosti.

³³ Pravilnik o standardima za stavljanje u promet riba i drugih vodenih organizama te Pravilnik o načinu i uvjetima stavljanja u promet riba i drugih vodenih organizama

4.5. REFORMA JAVNE UPRAVE

Tijekom 2006. godine poduzete su pripreme za uspostavu cjelovitog zakonodavnog okvira, potrebnog za dovršenje procesa depolitizacije javne uprave. U postupku donošenja u Hrvatskom saboru su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupku primopredaje vlasti i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika. Također, uspostavljene su organizacijske pretpostavke za poboljšanje upravljanja kadrovima u državnoj službi. U većini tijela državne uprave osnovane su posebne ustrojstvene jedinice za razvoj i upravljanje ljudskim resursima. Objedinjen je sustav planiranja i zapošljavanja u državnoj upravi i poboljšane su metode zapošljavanja i odabira kadrova. Donesena je većina provedbenih propisa prema Zakonu o državnim službenicima.

Vlada RH osnovala je Povjerenstvo za izradu Zakona o plaćama državnih službenika. Zakonom će se osigurati dosljednosti u nagrađivanju u državnoj upravi, uvođenje transparentnosti u sustav plaća i nagrađivanja i uvođenje više elemenata koji se temelje na zaslugama. Izrada Zakona je u tijeku.

Vlada RH je također utvrdila Prijedlog Zakona o financiranju političkih stranaka koji je trenutno u proceduri Hrvatskog sabora i prošao je prvo čitanje. Navedena mjera planirana je za 2007 godinu, međutim, prema Nacionalnom programu suzbijanja korupcije (NN 39/2006), izrada prijedloga navedenog zakona planirana je u rujnu 2006. godine.

Vlada RH u srpnju 2006. godine usvojila je dokument Odrednice razvitka i uporabe računalnih programa s otvorenim kodom u tijelima državne uprave čime se značajno djeluje na razvoj i uporabu računalnih programa s otvorenim kodom u javnom sektoru.

Održana je prva sjednica Nacionalnog vijeća za informacijsko društvo u lipnju 2006. godine.

U okviru programa HITRO.HR, u tijeku je realizacija usluge elektroničkog prijavljivanja poreza na dohodak za građane.

Na području reforme državne uprave, u razdoblju od 2006. do 2009. godine, planira se nastavak reforme državne uprave. Glavni ciljevi reforme su razvoj moderne, učinkovite i djelotvorne državne uprave, koja će omogućavati pružanje kvalitetnog i brzog servisa građanima i poduzetništvu, te gospodarski napredak i prilagođavanje europskim standardima, kako u smislu fiskalne prihvatljivosti javne uprave tako i u pogledu povećanja stručnosti.

Radi ostvarenja navedenih ciljeva, u okviru CARDS projekta 2003 «Potpora provedbi programa reforme državne uprave», planira se poduzimanje sljedećih mjera:

- izmjena Zakona o općem upravnom postupku,
- uspostava informacijski podržanog registra/očevidnika državnih službenika, kao dijela informacijskog sustava centraliziranog obračuna plaća i upravljanja ljudskim resursima za sva tijela državne uprave (sukladno Odluci Vlade RH iz kolovoza 2006. godine).

Također, uz potporu Svjetske banke i Švedske međunarodne agencije za razvoj i suradnju, planirano je provođenje funkcionalne analize u deset središnjih tijela državne uprave i u pet prvostupanjskih tijela državne uprave, koja će rezultirati donošenjem programa racionalizacije, što će uključivati zbrinjavanje osoblja, preraspodjelu i učinak na proračun.

Provođenje funkcionalne revizije planira se u periodu od prosinca 2006. do prosinca 2007. godine.

U okviru CARDS projekta 2003 «Podrška decentralizaciji hrvatske državne uprave» nastavlja se s projektom decentralizacije državne uprave.³⁴

Također, u okviru cjelokupne reforme državne uprave, velika se pažnja posvećuje povećanju razine znanja, vještina, sposobnosti i kvalifikacija državnih službenika na svim razinama kako bi se time pridonijelo njihovoj neovisnosti, stručnoj sposobnosti, učinkovitosti i djelotvornosti, horizontalnoj i vertikalnoj mobilnosti i motivaciji, a time i ukupnom povećanju uspješnosti državne uprave u cjelini. U tom cilju, uz potporu Danske pretpriputne pomoći koja traje od proljeća 2005. do prosinca 2007. provest će se sljedeće mjere:

- jačanje kapaciteta zaposlenih u Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika, (putem seminara, studijskih putovanja) za obavljanje poslova izrade i provedbe općih programa izobrazbe,
- razvoj općih programa izobrazbe za državne službenike u državnoj službi,
- provedba analize potreba za treningom u držanoj službi.

Ostale mjere koje se planiraju provesti u okviru reforme državne uprave obuhvaćaju:

- izmjenu Zakona o upravnoj inspekciji,
- donošenje nove Uredbe o uredskom poslovanju (prilagođene elektroničkom funkcioniranju uprave),
- održavanje seminara «Open source rješenjima ususret zahtjevima EU» unutar kojeg će biti prezentirane Slovenske, Njemačke i Mađarske državne uprave u procesu pridruživanja EU s ciljem osposobljavanja državnih službenika za upotrebu otvorenih kodova,
- obrazovanje informatičkih stručnjaka u tijelima državne uprave kako bi se osiguralo kvalitetno informatičko školovanje u sve složenijem IT okruženju,
- izradu programa interoperabilnosti informacijskih sustava tijela državne uprave kako bi se uspostavio slobodan protok informacija,
- izradu Studije dostupnosti javnih usluga na Internetu u 2006. godini provedena metodologijom koja se koristi u EU za praćenje provedbe programa *eEurope* 2005,
- izradu Operativnog plana provedbe Programa *e-Hrvatska* 2007 za 2007. godinu.

Vezano uz reformu javnog sektora, obzirom da je dobro upravljanje u državnoj i javnoj upravi jedan od preduvjeta za rast privatnog sektora, kao i za provedbu politike promicanja fiskalno odgovornog privatnog sektora, na temelju zaključenog Ugovora o zajmu PAL započele su aktivnosti na pripremi projekata analize i reforme sustava plaća u državnoj upravi i javnim službama. Cilj projekta je dekompresija plaća i uvođenje sustava nagrađivanja na temelju rezultata rada, te smanjivanja mase plaća u javnom sektoru s otprilike sadašnjih 11% BDP-a na 10% u 2008. godini. Novi propisi koji se pripremaju na tom području nužno će uključiti i odredbe o centraliziranom kolektivnom pregovaranju. Planiranim reformama u sustavu javnog sektora u 2008. godini očekuje se izravna ušteda na razini javnog sektora od oko 1% BDP-a. Ne očekujemo da će provedba reforme tijekom 2007. i 2008. godine utjecati i na povećanje troškova ovog sektora zbog mogućih troškova programa zbrinjavanja viškova radnika u javnom sektoru, ipak i tom segmentu započete reforme treba posvetiti odgovarajuću pozornost.

³⁴ Mjera detaljnije opisana u PEP-u 2006.-2008.

4.6. RAZVOJ DRUŠTVA TEMELJENOG NA ZNANJU

Temeljni je cilj Republike Hrvatske, u skladu s ciljevima Lisabonske strategije, izgradnja društva temeljenog na znanju, uz neprestano unaprjeđivanje sustava obrazovanja i znanosti i sustavno jačanje kvalitete, kako bi se stvaranjem kvalitetnog ljudskog kapitala ostvario dugoročni gospodarski rast i povećala konkurentnost.

Planom razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010., strateškim razvojnim dokumentom iz 2005. godine, cjelokupna je politika usmjerena na unaprjeđivanje odgoja i obrazovanja te znanosti i istraživanja kao važnih pretpostavki za ostvarivanje razvoja i konkurentnosti u tržišnom gospodarstvu Europe. Utvrđeni su sadržaji i aktivnosti koje trebaju pridonijeti razvoju kvalitetnijeg, dostupnijeg, prilagodljivijeg i učinkovitijeg sustava obrazovanja i znanosti radi stvaranja intelektualnog i radnog ljudskog kapitala kao ključnog bogatstva društva.

U pedagoškoj godini 2005./2006. u 15 općina s područja od posebne državne skrbi (Sisačko-moslavačka, Brodsko-posavska i Karlovačka županija), koje do sada nisu imale nikakve programe za djecu predškolske dobi, otvoreno je 15 novih dječjih vrtića. U školskoj godini 2005./2006. u 49 osnovnih škola uveden je Eksperimentalni nastavni plan i program temeljen na Hrvatskom nacionalnom obrazovnom standardu (HNOS), čiju je provedbu i ostvarenje pratio i vrjednovao Institut za društvene znanosti „Ivo Pilar“. Od školske godine 2006./2007. novi Nastavni plan i program uveden je u sve osnovne škole. Vezano za to, Zavod za školstvo RH, koji je u srpnju 2006. preustrojen i preimenovan u Agenciju za odgoj i obrazovanje, u suradnji je s Ministarstvom proveo stručno usavršavanje za 2.762 djelatnika osnovnih škola. Kao priprava za državnu maturu u gimnazijskim programima provedeni su prvi nacionalni ispiti, čime se uvelo vanjsko vrjednovanje obrazovanja, a provedeno je i prvo međunarodno vrjednovanje kvalitete obrazovanja unutar PISA (Programme for International Student Assessment) projekta OECD-a. Agencija za strukovno obrazovanje je, u suradnji s partnerima, provela mjere smanjivanja strukovnih sektora s 32 na 14 čime se broj strukovnih zanimanja smanjio s 330 na 199. Pokrenute su pripreme za uvođenje produljenog obveznog obrazovanja s 8 godina osnovnoga obrazovanja na srednjoškolsko obrazovanje (11-12 godina). Uspješno je provedena prva faza Bolonjskog procesa čime su ostvarena tri prioritetna cilja: preustroj studijskih programa, uvođenje priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i izgradnja sustava jamstva kvalitete. U siječnju 2006. uvedena je prva faza cjelovitoga financiranja visokih učilišta - *lump sum*. Ministarstvo je s Fondom za razvoj i zapošljavanje RH pokrenulo projekt Razvoj stručnih studija radi poticanja zapošljavanja u manjim urbanim sredinama Republike Hrvatske. Osnovana je Agencija za obrazovanje odraslih. Pripremljen je prijedlog za polazne osnove Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koji predstavlja bitan uvjet za uređenje sustava cjeloživotnoga obrazovanja. Osnovan je i Hrvatski institut za tehnologiju (HIT d.o.o.). Osim toga, osnovano je Vijeće za pedagoški standard i Vijeće za kurikulum predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja. Sustavno se unaprjeđuje informacijska infrastruktura u sustavu obrazovanja.

U razdoblju od 2007. do 2009. godine nastaviti će se s pokretanjem većeg broja predškolskih programa i njihovim opremanjem te uključivanjem većeg broja djece, posebice one u manjim urbanim mjestima. Provedba novog Nastavnog plana i programa za osnovne škole sustavno će se pratiti i vrjednovati, te prema tome raditi izmjene i/ili dopune. Rasterećenjem nastavnih sadržaja, uvođenjem novih načina učenja i poučavanja, usmjeravanjem poučavanja prema učeniku i uvođenjem učenika u istraživački usmjerenu nastavu, učenici će steći trajna i uporabljiva znanja i vještine te se osposobiti za cjeloživotno učenje. Škole će se dodatno opremiti didaktičkom opremom i izraditi će se Nacionalni uputnik (kurikulum).

Planiraju se provesti nacionalni ispiti za učenike 8. razreda radi utvrđivanja sukladnosti ocjena u redovnom školovanju s rezultatima na nacionalnim ispitima, stvaranja temelja za mjerenje rezultata nacionalnih ispita u srednjoškolskom obrazovanju te uspostavljanja sustava vanjskog vrjednovanja u osnovnom obrazovanju. Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja će se dodatno ekipirati stručnjacima, opremom i prostorno te će provoditi godišnje nacionalne ispite i vršiti pripreme za državnu maturu koja će 2009. godine biti uvedena za učenike u gimnazijskim programima. Hrvatski će učenici u 2009. godini drugi put pristupiti PISA međunarodnoj provjeri znanja, što će omogućiti vjerodostojnu usporedbu s postignućima učenika u Europi i svijetu, kao i ukazati na potrebna poboljšanja u sustavu obrazovanja.

U srednjem školstvu se planira daljnji nastavak rada na realizaciji strateških ciljeva koji obuhvaćaju smanjivanje broja obrazovnih područja, kao rezultata temeljenog na partnerskoj analizi potreba tržišta rada, nastavak rada na sektorskoj analizi i zajedničkom radu na Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, izlaznim kompetencijama i osuvremenjivanju nastavnih planova i programa, te donošenje kurikuluma kao konačnom rezultatu. Nastavit će se sa sustavnim stručnim usavršavanjem učiteljstva u osnovnim i nastavnika u srednjim školama, kao i stručnih suradnika i ravnatelja, koje provode Agencija za odgoj i obrazovanje i Agencija za strukovno obrazovanje. Osigurat će se pretpostavke za produljenje obveznoga obrazovanja. Procjenjuje se da do dobi od 18 godina srednju školu ne završi preko 80.000 mladih rođenih istoga godišta, pa bi se produljenjem obveznog školovanja taj broj značajno smanjio. Time će se većem broju učenika omogućiti daljnje školovanje, te pridonijeti povećanju sadašnjega postotka stanovništva s visokom stručnom spremom (7,82%), približavajući Hrvatsku, po broju visoko obrazovanih osoba, razvijenim europskim zemljama.

Svim učenicima/ama osnovne i prvog razreda srednje škole u školskoj će se godini 2007./2008. omogućiti besplatni udžbenici. Ukupni procijenjeni trošak iznosi 240 milijuna kuna. Svi će učenici imati obvezu čuvanja udžbenika kako bi ih sljedeće godine mogli ustupiti svojim mlađim kolegama. Procjenjuje se da će se oko trećine udžbenika godišnje izgubiti i/ili uništiti, za što će za idućim godinama biti potrebno izdvojiti dodatna sredstva.

U visokom obrazovanju i znanost aktivnosti su usmjerene na daljnju provedbu Bolonjskog procesa, stvaranje mreže visokih učilišta i daljnji razvoj stručnih studija kroz osnivanje novih veleučilišta, uključivanje većeg dijela populacije u visoko obrazovanje, poticanje izvrsnosti, te na povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj kako bi se jačao transfer znanja i tehnologija i time pridonijelo razvoju gospodarstva.

4.7. OSTALE REFORME

4.7.1. Reforma zdravstva

Sveobuhvatna reforma zdravstvenog sustava obuhvaća reformu sustava zdravstva, reformu sustava financiranja zdravstva i reformu sustava javnog zdravstva. Ostvarenje reformskih ciljeva nužno je uključivalo donošenje Nacionalne strategije razvitka zdravstva koju je Hrvatski sabor donio 30. lipnja 2006. godine, a kojom se definiraju smjernice i nositelji provedbe zdravstvene politike. Osnovni ciljevi strategije su unaprijediti zdravstveni sustav do 2011. godine tako da zadovolji potrebe građana Republike Hrvatske za kvalitetnom stručno medicinskom zdravstvenom skrbi.

Reforma sustava zdravstva

Opsežna rekonstrukcija i reforma sustava zdravstva kao javnog sektora temelji se na sljedećim načelima određenim Nacionalnom strategijom razvitka zdravstva: centralizirana politika, standardi i norme, planiranje i kontrola provedbe; uspostava integrirane zdravstvene zaštite; decentralizacija upravljanja i odgovornosti; jačanje primarne zdravstvene zaštite kao osnovnog elementa integrirane skrbi i uspostava učinkovite kontrole nad korištenjem sekundarnih i tercijarnih kapaciteta i općom potrošnjom zdravstva; obvezna informatizacija kao temelj opće kontrole potrošnje i kvalitete; osiguranje i racionalizacija sredstava i raspodjela prema temeljnim principima (jednakost, solidarnost, pristupačnost, racionalnost i kvaliteta) te posebnim potrebama.

S ciljem poboljšanja organizacije i rada primarne zdravstvene zaštite u 2006. nastavljena je privatizacija ordinacija primarne zdravstvene zaštite, kao i informatizacija primarne zdravstvene zaštite kroz opremanje ordinacija informatičkom opremom, s ciljem povezivanja s bolničkom.

Financijska stimulacija preventivnih pregleda i zdravstvenog prosvjeđivanja započeta 2004. godine, nastavljena je i dalje te se također nastavlja posebno financiranje preventivnih pregleda osiguranih osoba starijih od 50. godina života kod kojih u zadnje tri godine nije obavljen klinički pregled ili dijagnostička obrada. Tijekom rujna 2006. započinje provođenje «Nacionalnog programa za prevenciju raka dojke – screening» za oko 530 000 žena u dobi od 50-69 godina.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi preuzelo je aktivnu ulogu u upravljanju ljudskim resursima u segmentu zdravstvene djelatnosti, kako bi se osigurao adekvatni broj doktora medicine u svim područjima Republike Hrvatske i osigurala jednaka dostupnost zdravstvene zaštite svim građanima bez obzira na mjesto stanovanja. Ministar zdravstva i socijalne skrbi, ravnatelj Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i ravnateljica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje potpisali su Protokol o utvrđivanju uvjeta i načina financiranja pripravničkog staža zdravstvenih radnika u 2006. godini, na temelju kojeg je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje utvrdio Listu prvenstva volontiranja zdravstvenih radnika VSS i VŠS u 2006. godini te pristupio sklapanju ugovora sa zdravstvenim ustanovama za financiranje pripravničkog staža pripravnika – zdravstvenih radnika.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti omogućeno je osnivanje najmanje jednog doma zdravlja na području županije, odnosno najmanje tri doma zdravlja na području Grada Zagreba, a u cilju omogućavanja dostupnosti zdravstvene zaštite na otocima, obvezno osnivanje domova zdravlja na nekim otocima. Također se posebno uređuju: prava i

dužnosti osoba u ostvarivanju zdravstvene zaštite; osigurava se razvoj sustava telemedicine u Republici Hrvatskoj; donose se određena rješenja koja se odnose na organizaciju rada i unutarnji ustroj zdravstvenih ustanova.

U cilju poboljšanja organizacije i rada sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite, a u svrhu poboljšanja infrastrukture i znavljanja medicinske opreme, napravljene su analize stanja u pogledu medicinsko tehničke opremljenosti zdravstvenih ustanova, a svake godine se donosi plan investicija u bolničke ustanove i znavljanja medicinske opreme. Cilj je informacijski povezati ta dva programa i time objektivizirati proces donošenja odluka o ulaganjima u obnovu bolnica, izgradnju novih, kao i u znavljanje zastarjele medicinsko-tehničke opreme.

U 2006. godini nastavljena je i informatizacija bolničkih ustanova i povezivanja sa središnjim informacijskim sustavom.

Reforma sustava financiranja zdravstva

S ciljem stabilizacije sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja, te poboljšanja fiskalne discipline u sustavu zdravstva i zdravstvenog osiguranja, s očekivanim rezultatom smanjenja udjela ukupne potrošnje za zdravstvo u BDP-u, podmirenju dugovanja u zdravstvenom sektoru i očuvanju visoke razine kvalitete zdravstvene zaštite, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je i u 2006. godini provodilo mjere od kojih su najznačajnije:

- smanjenje izdataka za lijekove: donesen je Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, kojim se uvodi osnovna i dopunska lista lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, te se već u 2007. godini predviđa ušteda od 303,3 milijuna kuna,
- donošenje pravilnika koji reguliraju područje lijekova (registracije) i stavljanja u promet, određivanje najviše cijene lijekova koju pokriva Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje; nastavljena primjena pristojbe za svaki recept što na godišnjoj razini iznosi uštedu od 380,00 milijuna kuna,
- smanjenje bolničkih izdataka: kroz ugovore koje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje sklapa sa zdravstvenim ustanovama uveden niz ugovornih obveza kao što su poslovanje u okviru utvrđenog maksimalnog iznosa sredstava, tj. proračuna, obveza pridržavanja kliničkih smjernica i racionalne farmakoterapije, bolja organizacija rada uvođenjem druge smjene,
- osnovni paket zdravstvenih usluga utvrđen je Zakonom o obveznom osiguranju koji je stupio na snagu 3. kolovoza 2006. godine,
- unaprjeđenje sustava plaćanja usluga: pokrenut je Pilot projekt primjene plaćanja po dijagnostičko terapijskim skupinama (DTS) u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti bolesnika oboljelih od akutnih bolesti, kojem je prethodila izrada prijedloga popisa dijagnostičko terapijskih skupina (DTS) s pripadajućim koeficijentima složenosti, pokusni algoritam grupiranja za potrebe DTS sustava, a izvršene su pripreme za prilagodbu informacijskog sustava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Kako bi se restrukturirao sustav zdravstvenog osiguranja doneseni su sljedeći zakoni: Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju te Zakon o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu.

Ne zadirući u utvrđena prava osiguranih osoba obuhvaćenih sadašnjim osnovnim zdravstvenim osiguranjem i njihov opseg te posebno vodeći računa o socijalno osjetljivim skupinama stanovništva, Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju posebno se uređuje:

razgraničenje sustava obveznog i dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja; definiranje osnovnog paketa zdravstvenih usluga iz obveznog zdravstvenog osiguranja; doplata i oslobođenje od plaćanja doplate; administrativna pristojba koja se plaća prilikom korištenja zdravstvene zaštite; redefiniranje naknade troškova prijevoza u svezi s korištenjem zdravstvene zaštite; ustrojstvo i upravljanje Hrvatskim zavodom za obvezno zdravstveno osiguranje, uređivanje zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu.

Zakonom o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju uređuju se vrste, uvjeti i način dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. Dobrovoljno zdravstveno osiguranje dijeli se na: dopunsko, dodatno i privatno zdravstveno osiguranje. Dopunsko zdravstveno osiguranje je takvo osiguranje kojim se osigurava pokriće dijela troškova do pune cijene zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (doplata). Dodatnim zdravstvenim osiguranjem osigurava se viši standard zdravstvene zaštite u odnosu na standard zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja te veći opseg prava u odnosu na prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Privatnim zdravstvenim osiguranjem osigurava se zdravstvena zaštita fizičkim osobama koje borave u Republici Hrvatskoj, a koje se nisu obvezne osigurati sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju i Zakonu o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu se uređuje zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu koje obuhvaća specifičnu zdravstvenu zaštitu radnika te prava za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti. Ovim se Zakonom uređuje sustav obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu, nositelji obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu, opseg prava na zdravstvenu zaštitu i druga prava osoba osiguranih po toj osnovi, uvjeti i način njihova ostvarivanja i financiranja kao i prava i obveze nositelja obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu.

Reforma sustava javnog zdravstva

Cilj reforme sustava javnog zdravstva je reorganizacija sustava javnog zdravstva kako bi postao glavni nositelj preventivnih aktivnosti propisanih pravnom stečevinom EU u području zaštite zdravlja ljudi, te nositelj razvitka i sustavnog provođenja preventivnih programa radi smanjenja oboljenja koja se mogu spriječiti te time rasteretiti zdravstvena skrb.

U sklopu usklađivanja javno zdravstvene regulative s EU Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi poštujući preporuke i smjernice EU radi na novom zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti kojim bi se uvele definicije bolesti koje su u skladu s propisima EU.

S obzirom da je Republika Hrvatska u lipnju 2004. godine potpisala konvenciju o kontroli duhanskih proizvoda u tijeku je i usklađivanje zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda s direktivama EU.

Na temelju Zakona o darivanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja, doneseni su tijekom 2005. i 2006. godine pravilnici kojima su utvrđeni standardi za osiguranje kvalitete i sigurnosti tkiva i stanica, te definiran sustav ovlaštenja banki tkiva i stanica te nadzor nad njihovim radom u skladu sa zahtjevima EU.

U tijeku je i izrada podzakonskih akata Zakona o opskrbi krvnim pripravcima kojima će se pobliže urediti organizacijska i druga pitanja vezana uz osiguranje kakvoće krvnih pripravaka, u skladu s EU standardima.

4.7.2. Reforma pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa provodeći reformu pravosudnog sustava u RH, u 2006. godini ostvarilo je u punom opsegu utvrđene aktivnosti i mjere kojima se ostvaruju ciljevi reforme pravosudnog sustava.

Reforma zemljišnoknjižnog sustava: Ministarstvo pravosuđa u 2005. i 2006. godini provelo je predviđene mjere i aktivnosti za sređivanje zemljišnih knjiga, te je postignuta ažurnost u radu zemljišnoknjižnih odjela i ubrzan je proces uspostave digitalnih zemljišnih knjiga.³⁵ Od početka reforme zemljišnoknjižnog sustava do srpnja 2006. godine broj neriješenih zemljišnoknjižnih predmeta smanjio se za 175.978 predmeta. U istom razdoblju ukupno je riješeno 1.130.502 zemljišnoknjižnih predmeta i izdano 3.130.378 zemljišnoknjižnih izvadaka. U Općinskom sudu u Zagrebu broj neriješenih predmeta smanjen je za 77.612 predmeta. U elektronički oblik ukupno je prepisano 77% zemljišnoknjižnih uložaka.

Zaštita vjerovnika i naplate potraživanja: Sukladno odredbama noveliranog Ovršnog zakona Ministarstvo pravosuđa izradilo je Akcijski plan za smanjenje zaostataka u ovršnim predmetima u općinskim i trgovačkim sudovima. Od početka provedbe Akcijskog plana (1. listopada 2005.) broj neriješenih predmeta kontinuirano se smanjuje za 8-13% mjesečno. U prvih šest mjeseci 2006. godine riješen je 346.871 predmet. Broj neriješenih predmeta ukupno je smanjen čak za 68,7%. Od siječnja 2006. godine javni bilježnici donose rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave i do sada su donijeli 131.611 rješenja o ovrsi. Protiv donesenih rješenja podneseno je ukupno 9.016 prigovora. Time se rasterećuju sudovi ovršnih predmeta. U srpnju 2006. godine Hrvatski sabor donio je izmjene i dopune Stečajnog zakona, kojima su otklonjene poteškoće u provedbi stečajnog postupka i stečajni postupak čini bržim.

Modernizacija i učinkovitiji rad sudova: I u 2006. godini nastavljen je Program za modernizaciju i učinkovitiji rad sudova. Ministarstvo pravosuđa otvorilo je proces racionalizacije, organizacije i strukture sudova, a u svibnju 2006. godine započeo je Pilot projekt spajanja 8 prekršajnih i općinskih sudova.³⁶ Vrhovni sud RH i u 2006. godini nastavio je s delegacijom predmeta s opterećenih sudova na manje opterećene sudove. Ukupno je delegirano 38.945 predmeta. Ministarstvo pravosuđa i sudovi započeli su i Pilot projekt «Mirenje pri sudovima» stranaka u parničnom postupku.³⁷ Konačni cilj reforme pravosudnog sustava je smanjenje ukupnog broja neriješenih predmeta u sudovima. Prema podacima na dan 30. lipnja 2006. godine broj neriješenih predmeta ukupno je iznosio 557.978 predmeta odnosno 28% manje u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta.

Reforma kaznenog zakonodavstva: U lipnju 2006. godine završena je druga faza promjena kaznenog materijalnog zakonodavstva donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. Vlada RH je u ožujku 2006. godine usvojila Nacionalni program suzbijanja korupcije 2006.-2008. Ovim Programom definiran je okvir mjera za suzbijanje korupcije i utvrđeni su rokovi i tijela zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti koja će provoditi akcijske planove. Ministarstvo pravosuđa određeno je kao koordinator nositelj Nacionalnog programa za suzbijanje korupcije.

³⁵ Projekt CARDS 2002 – projekt modernizacije i digitalizacije zemljišnih knjiga i katastra (I faza)

Projekt CARDS 2002 – projekt modernizacije i digitalizacije zemljišnih knjiga i katastra (II faza)

³⁶ CARDS program 2002 – modernizacija pravosudnog sustava – podrška učinkovitijem i modernijem funkcioniranju pravosudnog sustava

CARDS 2004 – podrška učinkovitijem i modernijem upravljanju sudovima

³⁷ PHARE 2005 – projekt jačanja medijacije kao alternativnog načina rješavanja sporova

Ciljevi i mjere za ostvarivanje reformskih aktivnosti pravosudnog sustava 2007.-2009.

U pogledu aktivnosti vezanih uz provedbu reforme pravosudnog sustava u razdoblju 2007.-2009. posebna pozornost posvetit će se sljedećim ciljevima i aktivnostima:

Modernizacija i učinkovitiji rad sudova: U 2007. kao i narednim godinama Vrhovni sud RH će i dalje delegirati predmete s opterećenih sudova na manje opterećene sudove, radi bržeg rješavanja starih i neriješenih predmeta. Ministarstvo pravosuđa kontinuirano provoditi nadzor nad radom sudske uprave, te će predlagati adekvatne mjere u svrhu povećanja učinkovitosti rada sudova i otklanjanja uočenih nepravilnosti. U 2007. godini pravosudna inspekcija izvršit će nadzor u svim županijskim sudovima, a po potrebi i općinskim sudovima. Nadzor sudske uprave provodit će pravosudna inspekcija ustrojena u okviru Ministarstva pravosuđa. U pripremi je izrada Mjerila za rad sudaca kojima će se objektivno utvrditi i ocijeniti stvarni radni učinak svakog pojedinog suca. Ministarstvo pravosuđa odlučno je provesti reorganizaciju mreže sudova, uvažavajući učinkovitost i ekonomičnost pravosudnog sustava, kao i povijesne tradicionalne i razvojne specifičnosti svakog pojedinog područja i u 2007.-2009. godine nastavit će s procesom racionalizacije sudačke mreže. Ministrica pravosuđa donijela je odluku o spajanju 8 prekršajnih i 8 općinskih sudova, kao pilot sudova u okviru Projekta racionalizacije sudačke mreže. Rezultati ovih pilot sudova biti će osnova za dogradnju projekta racionalizacije sudačke mreže.

Zemljišnoknjižna reforma: U 2007. godini nastavit će se sređivanje zemljišnih knjiga, te će zemljišnoknjižna reforma biti završena do trećeg tromjesečja 2008. godine. U 2007. godini biti će dovršeni svi pravni i tehnički uvjeti za uspostavu digitalnih zemljišnih knjiga i stvaranje zajedničke Baze zemljišnoknjižnih podataka koji će biti umreženi s podacima iz zemljišnoknjižnih odjela i katastrom. Ministarstvo pravosuđa nastavit će sustavno pratiti stanje u zemljišnoknjižnim odjelima, kao i s edukacijom svih zemljišnoknjižnih referenata. Do sada je stručnu obuku prošlo 1.402 zemljišnoknjižna referenta, a 84 zemljišnoknjižna referenta položili su ispit za ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta i dobili ovlasti za postupanje u zemljišnoknjižnom postupku. Kontinuirano se provodi informatizacija zemljišnoknjižnih odjela.

Povećanje efikasnosti zaštite vjerovnika i naplate potraživanja: Ministarstvo pravosuđa i u 2007. godini nastavit će provoditi Akcijski plan smanjenja broja ovršnih predmeta na općinskim i trgovačkim sudovima. Ministarstvo pravosuđa kontinuirano će pratiti mjesečne prilive novih ovršnih predmeta, riješene predmete i stanje neriješenih predmeta u općinskim sudovima, trgovačkim sudovima, a posebno će pratiti postupanje javnih bilježnika u donošenju ovršnih rješenja. Program smanjenja broja neriješenih predmeta provodit će se 2007.-2009. godine.

Novelom Stečajnog zakona iz mjeseca srpnja 2006. godine Stečajni postupak je ubrzan, te je pooštrena odgovornost stečajnih upravitelja za postupanje u stečajnom postupku. U 2007. godini utvrditi će se kriteriji za imenovanje stečajnih upravitelja, provodit će se edukacija stečajnih sudaca u svezi novog Stečajnog zakona i organizirat će se polaganje ispita za stečajne upravitelje.

Reforma kaznenog zakonodavstva: Ministarstvo pravosuđa uputilo je u srpnju 2006. godine u parlamentarnu proceduru Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku. Predloženim izmjenama uvodi se audio-video konferencija, kao način pružanja pravne pomoći, proširuje se katalog kaznenih djela za koja se mogu provoditi posebne izvidne mjere, a to su npr. primanje i davanje mita, gospodarskom kriminalu, te se mijenjaju odredbe

o trajanju pritvora u stadiju istrage, a radi omogućavanja efikasnosti postupanja u pritvorskim predmetima. Ministarstvo pravosuđa u 2007. i 2008. godini u okviru Pravosudne akademije provest će edukaciju sudaca i državnih odvjetnika, radi primjene novele Kaznenog zakona.

Primjena antikorupcijske strategije: Nacionalni program suzbijanja korupcije 2006.-2008. godine koji je Vlada RH donijela u ožujku 2006. godine sadrži definiran okvir mjera za suzbijanje korupcije i rokova za tijela zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti koja će ih usvojiti.

Ministarstvo pravosuđa, kao i druga tijela određena Nacionalnim programom za suzbijanje korupcije 2006.-2008., provodit će akcijske planove u cilju provedbe navedenog programa. Akcijski planovi predstavljaju svojevrsnu konkretizaciju Nacionalnog programa odnosno plan djelovanja svakog nositelja u borbi protiv korupcije. Kao takovi sadrže zadatke utvrđene Nacionalnim programom, mjere i rokove za provedbu tih zadataka, odgovorne osobe u svakom tijelu, sredstva potrebna za realizaciju potrebnih mjera i izvore financiranja, te pokazatelje uspješnosti. Nacionalni program za suzbijanje korupcije trenutno je u fazi provedbe mjera zadanih u tom programu. Nositelji aktivnosti iz ovog programa dostavljat će izvješća o provođenju mjera Ministarstvu pravosuđa kako bi ovo Ministarstvo imalo uvid u dinamiku provođenja tih mjera.

Skupni cilj antikorupcijske strategije je korupciju smanjiti na razinu sa koje neće biti zapreka za društveni, gospodarski i politički razvoj, a građani je neće doživljavati kao presudnu smetnju. Cjelovita i odgovorna provedba Nacionalnog programa suzbijanja korupcije 2006.-2008. ima pojedinačne ciljeve:

- korumpirane izdvojiti i sankcionirati, kako bi se izbjegle vrlo štetne generalizacije,
- ojačati profesionalnu etiku, državnoj i lokalnoj upravi, malom i srednjem poduzetništvu i gospodarstvu jamčiti nesmetan razvoj,
- građanima osigurati odgovornu javnu upravu,
- lokalnoj i državnoj vlasti vratiti povjerenje građana.

4.7.3. Zaštita okoliša

Područje zaštite okoliša prolazi kroz značajne reforme u cilju očuvanja, zaštite i unapređivanja stanja okoliša i prirode sukladno standardima i zahtjevima EU, kao preduvjet ostvarivanja održivog gospodarskog razvitka.

Vezano uz **usklađivanje zakonodavstva** s pravnom stečevinom EU, u tijeku je izrada novog Zakona o zaštiti okoliša i njegovo usvajanje planirano je do kraja 2006. godine. Novim Zakonom uskladit će se postupak procjene utjecaja na okoliš na razini pojedinačnog zahvata, uvesti u domaće zakonodavstvo novi instrumenti kao što su: strateška procjena utjecaja na okoliš planova i programa, jedinstvena okolišna dozvola (čime će se posebno pridonijeti integriranju skrbi o zaštiti okoliša i prirode u druge sektorske politike) te će se urediti sva horizontalna pitanja koja dosad nisu uređena ostalim sektorskim zakonima. U području kakvoće zraka donesen je niz provedbenih propisa usklađenih s EU zahtjevima. U području gospodarenja otpadom doneseni su pravilnici za gospodarenje ambalažnim otpadom, otpadnim gumama i gospodarenje otpadnim uljima, a Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o otpadu iz listopada 2006. stvoreni su uvjeti za donošenje niza daljnjih pravilnika za gospodarenje pojedinim posebnim kategorijama otpada prema EU direktivama. U prosincu 2005. godine donijete su i stupile na snagu Izmjene i dopune Zakona o vodama i Izmjene i

dopune Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva, a Pravilnik o vođenju vodne dokumentacije donijet je u veljači 2006. godine. U području zaštite prirode usvojeno je više podzakonskih akata, a daljnji su u izradi.

Krajem 2005. godine usvojen je i stupio na snagu novi Zakon o kemikalijama na temelju kojeg je donesena Lista opasnih kemikalija čiji je promet zabranjen odnosno ograničen, a izrađena su 4 provedbena propisa čije je usvajanje planirano do kraja 2006. Donesena su 4 provedbena propisa koji uređuju područje ograničene uporabe GMO-a u zatvorenim sustavima. U izradi su propisi iz područja namjernog uvođenja GMO-a u okoliš te iz područja stavljanja GMO-a na tržište. U studenom 2005. usvojeni su Zakon o šumama, Zakon o lovstvu i Zakon o šumskom reprodukcijском materijalu kao temeljni zakoni iz područja šumarstva koji se usklađuju s pravnom stečevinom EU te su također u 2005. i 2006. izrađeni svi podzakonski akti koji su proizašli iz Zakona o lovstvu. Nadalje, ustrojena je Središnja lovna evidencija kojoj je svrha praćenje stanja lovstva na teritoriju cijele Republike Hrvatske. Stupanjem na snagu Zakona o biljnom zdravlju praćenje i nadzor nad zdravstvenim stanjem šumskog bilja prebačeno je u nadležnost Upravi šumarstva, to jest Šumarskom institutu Jastrebarsko. Usvajanjem Zakona o Hrvatskoj komori inženjera šumarstva i drvne tehnologije također je u tijeku ustrojavanje Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvne tehnologije čijim osnivanjem se očekuje uvođenje reda na tržištu rada u području šumarstva, lovstva i preradbe drva prema kriterijima europske i svjetske prakse. Radi poboljšanja stanja u šumama koje se nalaze u privatnom vlasništvu te obavljanja poslova odobrenja i evidentiranja sječe i korištenja drva iz privatnih šuma, u tijeku je ustrojavanje i početak rada Šumarske savjetodavne službe koja je osnovana Uredbom Vlade RH s ciljem unaprjeđenja održivog gospodarenja, praćenja stanja i vođenja evidencija o privatnim šumama u Hrvatskoj. Do kraja godine završiti će se nacionalni standard gospodarenja šumama, tj. izrada Hrvatskog FSC standarda. Na temelju usvojenih zakona slijedi izrada i usvajanje podzakonskih akata u području šumarstva.

U tijeku je izrada i/ili usvajanje više **strateških i planskih dokumenata**³⁸, a do kraja 2006. bit će doneseno Izvješće o stanju okoliša. Krajem 2005. godine prihvaćen je Nacionalni plan navodnjavanja.

Početak 2006. puštene su u rad dvije nove postaje iz državne mreže za trajno praćenje **kakvoće zraka**. Trenutno je u radu 8 takvih postaja, a u ožujku 2006. EK je odobrila financijsku pomoć putem PHARE programa za izgradnju preostalih 12 postaja te opremanje kemijskog i kalibracijskog laboratorija. Republika Hrvatska izradila je Nacionalno izvješće prema Okvirnoj konvenciji UN-a o promjeni klime za razdoblje 1996.-2003. koje će se dostaviti tajništvu Konvencije do kraja 2006. godine. Agencija za zaštitu okoliša uspostavila je Katastar rizičnih i potencijalno rizičnih postrojenja u Republici Hrvatskoj, koji će se u narednom razdoblju nadograđivati. Od 1. siječnja 2006. počela je primjena naplate naknade na uvoz tvari koje oštećuju ozonski sloj u svrhu njihovog stavljanja u promet na domaćem tržištu.

Intenzivirane su aktivnosti na razvoju **cjelovitog sustava gospodarenja otpadom**: početkom 2006. započela je primjena novog sustava naknada koje plaćaju proizvođači/uvoznici ambalaže, a prikupljena sredstva koriste se za provođenje sustava gospodarenja ambalažnim

³⁸ Osnova Strategije održivog razvitka (izrada do kraja 2006.), Plan zaštite i poboljšanja kakvoće zraka (treće tromjesečje 2007.), Nacionalna strategija i plan djelovanja za provedbu UNFCCC i Kyotskog Protokola (2007.), Plan gospodarenja otpadom RH (usvajanje do kraja 2006.), Strategija upravljanja vodama (trenutno u saborskoj proceduri), Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora (do kraja 2006.), Revizija Nacionalne strategije zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (kraj 2006./2007.)

otpadom u cilju iskorištavanja vrijednih svojstava otpada od ambalaže. Osim evidentnih okolišnih pogodnosti primjene novog sustava (odvojeno su prikupljene velike količine ambalažnog otpada), to je dovelo do interesa gospodarskih subjekata koji uspostavljaju i/ili planiraju uspostavu novih postrojenja za reciklažu što će doprinijeti novom zapošljavanju. Tijekom 2006. uvedene su i naknade koje plaćaju uvoznici/proizvođači guma, a prikupljena sredstva bit će usmjerena na gospodarenje otpadnim gumama. U izradi su i daljnji podzakonski akti kojima će se načelo «onečišćivač plaća» primijeniti i na ostale posebne kategorije otpada.

Krajem rujna 2006. godine potpisan je od strane EK Memorandum o financiranju između EK i Vlade RH o bespovratnim sredstvima iz Instrumenta za pretprijetnu pomoć (ISPA) za izgradnju prvog županijskog centra za gospodarenje otpadom u Hrvatskoj na lokaciji Bikarac u Šibensko-kninskoj županiji. Ukupna vrijednost I. faze ovog projekta iznosi 8,8 milijuna eura. Bespovratna pomoć iz ISPA iznosi 6,0 milijuna eura, a sufinanciranje iz domaćih izvora 2,8 milijuna eura. U sklopu aktivnosti za buduće korištenje sredstava iz pretprijetnog instrumenta IPA provodi se, uz tehničku pomoć EU i domaćih izvora, priprema daljnjih projekata uspostave centara za gospodarenje otpadom i u tijeku je izrada IPA Operativnog programa za okoliš unutar komponente Regionalni razvoj. U rujnu 2006. godine također je potpisan od strane EK Memorandum o financiranju koji se odnosi na bespovratnu pomoć iz ISPA programa za doradu IPA strategije (IPA Operativnog programa za okoliš) i pripremu investicijskih projekata (uz sektor otpada, uključeni su projekti vodoopskrbe i pročišćavanja otpadnih voda). Nastavljene su aktivnosti na sanaciji neuređenih odlagališta komunalnog otpada, a u tijeku su pripremne aktivnosti za sanaciju bivših industrijskih lokacija onečišćenih opasnim tvarima i neuređenih odlagališta opasnog otpada. Agencija za zaštitu okoliša nastavlja razvoj informacijskog sustava gospodarenja otpadom i putem interneta dostupno je više baza podataka (registar dozvola za gospodarenje otpadom, katastar odlagališta i dr.). Izrađen je i predan na korištenje Splitsko-dalmatinskoj županiji novi (deseti po redu) brod čistač mora.

Povećan je broj **zaštićenih područja**, usvojen je Zakon o proglašavanju Parka prirode «Lastovsko otočje». Izrada geo-informacijskog sustava (GIS-a) za nacionalne parkove i kulturna dobra unutar nacionalnih parkova započela je u travnju 2006., a financijska sredstva osigurana su iz Ministarstva kulture, Državne geodetske uprave i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, no planirani su i drugi izvori financiranja. Nastavljaju se aktivnosti na izradi planova upravljanja nacionalnim parkovima i parkovima prirode, uspostavi posjetiteljskih centara u zaštićenim područjima, te na uspostavi informacijskog sustava biološke raznolikosti. U okviru provedbe Konvencije o biološkoj raznolikosti, izrađeno je Treće nacionalno izvješće o bioraznolikosti i Nacrt izvješća o stanju prirode (srpanj 2006.) na osnovu kojeg je započela revizija Nacionalne strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NSAP) čiji je završetak predviđen krajem 2006./početkom 2007. godine. Akcijski planovi u okviru planova upravljanja populacijama zaštićenih vrsta (vuk i ris) uspješno se provode. U okviru provedbe CITES Konvencije nastavlja se obuka djelatnika carine, granične i krim policije. Nastavljene su aktivnosti u okviru projekta «Očuvanje krških ekoloških sustava» te započele aktivnosti na provedbi PHARE projekta «Uspostava mreže NATURA 2000».

U sklopu tehničke pomoći vezane za provedbu i administriranje Nature 2000, u listopadu 2006. godine provedena je obuka djelatnika državnih tijela nadležnih za provedbu Nature 2000.

U pogledu planiranih mjera u razdoblju 2007.-2009., usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom EU bit će dovršeno zaključno s 2008. godinom za sve podsektore zaštite okoliša (horizontalno zakonodavstvo, zaštita zraka i klimatske promjene, gospodarenje otpadom, upravljanje vodama, zaštita mora i morskog okoliša, zaštita prirode, kontrola industrijskog onečišćenja i upravljanje rizicima, kemikalije i GMO, zaštita od buke, šumarstvo).

Početak 2007. bit će dovršeno ocjenjivanje **kakvoće zraka** na teritoriju Republike Hrvatske i razvrstavanje na zone i područja, a potom i Plan zaštite i poboljšanja kakvoće zraka. Uz financijsku pomoć iz PHARE programa, do 2009. izgradit će se preostalih 12 postaja državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka te uspostaviti cjelovit sustav upravljanja kakvoćom zraka. U predstojećem razdoblju bit će uspostavljen informacijski sustav kakvoće zraka (ISKAZ).

Pitanju provedbe Okvirne konvencije UN o promjeni klime (UNFCCC) i Kyotskog protokola Republika Hrvatska pridaje poseban značaj. Na 12. Konferenciji stranaka UNFCCC u Nairobiju, usvojena je Odluka kojom se Hrvatskoj dozvoljava dodatna emisija CO₂ u baznoj godini od 3.5 Mt CO₂eq te su priznate specifične okolnosti vezano za emisije stakleničkih plinova prije i poslije 1990. godine koje proizlaze iz strukture energetskog sustava u okviru bivše države. Usvajanje ove odluke o hrvatskom zahtjevu te izrada studije «Trgovanje emisijama i druge troškovno-učinkovite mjere smanjenja emisija», omogućiti će pokretanje postupka ratifikacije Kyotskog protokola u 2007. godini.

U izradi je Uredba o praćenju emisija stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj čiji se završetak planira za kraj 2006. godine. Tijekom 2006. i 2007. bit će dovršena izrada Nacionalne strategije za provedbu UNFCCC i Kyotskog protokola s planom djelovanja, zatim Plan raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova i biti će uspostavljen Registar emisija stakleničkih plinova u Agenciji za zaštitu okoliša. Potpora ovim aktivnostima ostvaruje se u okviru programa LIFE III - Treće zemlje i CARDS. Određene mjere za smanjenja emisije stakleničkih plinova u energetskom sektoru, transportu i drugim sektorima već se provode. Nacionalnom Strategijom će se utvrditi daljnje mjere za koje je potrebno uspostaviti zakonodavni okvir i ekonomske instrumente provedbe i poticaja. Te mjere će uključiti povećanje udjela obnovljivih izvora energije (nastavak izgradnje vjetroelektrana, korištenje biomase za proizvodnju energije), povećanje energetske učinkovitosti i druge. Sukladno Uredbi o kakvoći biogoriva indikativni je cilj do kraja 2010. godine staviti u promet na domaće tržište biogoriva u ukupnom udjelu goriva do 5,75%. Proizvodnja biogoriva potaknut će uzgoj potrebnih sirovina i obradu neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta te izgradnju novih proizvodnih pogona, a time i novo zapošljavanje.

U provedbi su značajne aktivnosti na uspostavi **cjelovitog sustava gospodarenja otpadom** usmjerene na povećanje broja stanovnika obuhvaćenih sustavom organiziranog skupljanja otpada, smanjenje količina otpada za odlaganje i povećanje količine recikliranog otpada. Pokrenute su aktivnosti na uspostavi regionalnih/županijskih centara za gospodarenje otpadom. Sukladno Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske planirana je izgradnja do 21 takvog centra u okviru kojih će biti odgovarajuća odlagališta i gdje će se provoditi predobrada otpada. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU), izvanproračunska institucija, u ovom trenutku sufinancira sanaciju 173 službena odlagališta komunalnog otpada. Ukupan procijenjeni iznos za sanaciju navedenih odlagališta je 2,63 milijardi kuna, od čega sufinanciranje FZOEU iznosi 1,38 milijardi kuna. Do sada je u projekte sanacije FZOEU već uložio 189,9 milijuna kuna. Očekivani završetak sanacije navedenih odlagališta predviđen je 2010. godine sa zatvaranjem ili prenamjenom odlagališta za potrebe novih centara gospodarenja otpadom. Na otocima u Jadranskom moru u postupku

je zatvaranje odlagališta otpada, a krajnji je cilj potpuna zabrana odlaganja otpada na svim otocima uz uspostavu transfer stanica iz kojih će se otpad prevoziti u centre na kopnu. Izgradnja maksimalnog broja regionalnih/županijskih centara gospodarenja otpadom dugoročan je zadatak koji će se provoditi prema utvrđenoj dinamici uz financiranje sredstvima državnog i proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, sredstvima FZOEU te instrumenata pretprijetne pomoći ISPA i IPA U 2007. i 2008. nastaviti će se usklađivanje propisa u području gospodarenja otpadom s pravnom stečevinom EU uz uvođenje daljnjih sustava naknada i postupaka za gospodarenje posebnim kategorijama otpada. Nastavit će se razvoj informacijskog sustava gospodarenja otpadom putem Agencije za zaštitu okoliša. U pripremi je provedba sanacijskih programa za bivše industrijske lokacije onečišćene opasnim tvarima i neuređena odlagališta opasnog otpada. U razdoblju 2007.-2009. bit će proveden projekt PHARE 2006 – Razvoj sustava gospodarenja opasnim otpadom uključujući utvrđivanje i upravljanje “crnim točkama” u Hrvatskoj u vrijednosti 2,5 milijuna eura čiji je glavni cilj razvoj sustava gospodarenja opasnim otpadom prema ciljevima i mjerama iz Strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

U području **upravljanja vodama**, glavne aktivnosti usmjerene su na daljnji razvoj provedbenih mehanizama i administrativnih sposobnosti te usklađivanje domaćeg zakonodavstva s pravnom stečevinom EU u cilju jačanja i uspostave sustava integralnog upravljanja vodama s pojačanim investiranjem u infrastrukturu upravljanja vodama (održavanje/postizanje dobrog stanja voda i ekoloških sustava ovisnih o vodama; sanacija i uklanjanje izvora onečišćenja; osiguravanje sigurnog pristupa pitkoj vodi za stanovništvo; daljnji razvoj sustava natapanja i sustava zaštite od štetnog djelovanja voda koji osigurava potrebnu sigurnost).

U prosincu 2005. godine potpisan je od strane EK Memorandum o financiranju o dodjeli pomoći za projekt «Program za vode i otpadne vode u gradu Karlovcu». Ukupan iznos bespovratnih sredstava iznosi 22,5 milijuna eura, a sufinanciranje iz domaćih izvora 13,5 milijuna eura, što uključuje i otplatu zajma EBRD-u.

U okviru CARDS 2003 projekta, koji je započeo u svibnju 2006., osigurana je pomoć za usklađivanje hrvatskog zakonodavstva o vodama s relevantnim EU zakonodavstvom. Do kraja 2006. predviđen je početak provedbe CARDS 2004 projekta «Jačanje kapaciteta i izrada smjernica za primjenu Okvirne direktive o vodama». U Državnom proračunu su za usklađivanje zakonodavstva u području upravljanja vodama u razdoblju 2007.-2009. planirana sredstva u ukupnom iznosu od 4,2 milijuna kuna. Za isto razdoblje planirana sredstva iz Državnog proračuna za kapitalne projekte vodoopskrbe ukupno iznose 136,0 milijuna kuna. Za kapitalne projekte zaštite voda i mora od zagađenja planira se izdvojiti iz Državnog proračuna u razdoblju 2007.-2009. ukupan iznos od 211,5 milijuna kuna.

Agencija za zaštitu okoliša je u okviru projekta *Adriatic Sea Environmental Master Plan* (ASEMP) uspostavila informacijski sustav za praćenje stanja Jadranskog mora, koji će biti sustavno nadograđivan u razdoblju 2007.-2009.

U razdoblju 2007.-2008. planirana je izrada podzakonskog akta o ekološko-prostornim karakteristikama morskih plaža, kao i provedbenog akta o kategorizaciji mora. Planirana je izgradnja još jednog broda čistača mora tj. za uklanjanje onečišćenja Jadranskoga mora prilikom incidenata ili prirodnih događaja.

Nastavlja se provedba Projekta zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području Republike Hrvatske (Jadranski projekt) koji sadrži 47 potprojekata gradnje objekata i uređaja komunalne

infrastrukture. Projekt provode «Hrvatske vode», jedinice lokalne samouprave na obalnom području i otocima te Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva koje je nadležno za monitoring mora. Projekt se financira iz sredstava Državnog proračuna, kredita Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD), proračuna jedinica lokalne samouprave i «Hrvatskih voda».

U području **zaštite prirode**, revizija sektorskog zakonodavstva i ugradnja odrednica zaštite prirode u ostale sektore nastavit će se intenzivnije u razdoblju 2007.-2009. godine.

Vežano za povećanje zaštićenih područja, područje delte rijeke Neretve bit će predloženo za zaštitu u kategoriji parka prirode za što je u Državnom proračunu za 2007. planirano 1,2 milijuna kuna za osnivanje Javne ustanove Park prirode Neretva.

Nastavljaju se aktivnosti u cilju kontrole prekograničnog prijenosa, trgovine i uzgoja divljih svojti te će u tu svrhu do kraja 2007. biti stavljen u funkciju računalni sustava za izdavanje CITES dopuštenja na način sukladan zakonodavstvu EU.

U cilju očuvanja prirodnih vrijednosti, vlasnicima i ovlaštenicima prava na nekretnine koji žive na područjima koja su dio nacionalne ekološke mreže, dodjeljivat će se u razdoblju 2007.-2009. poticaji iz Državnog proračuna za programe/projekte korištenja prirodnih vrijednosti sukladno načelima zaštite prirode u ukupnom iznosu od 3,0 milijuna kuna.

Nastavit će se aktivnosti na poboljšanju upravljanja zaštićenim područjima donošenjem planova upravljanja. Izrađeni planovi upravljanja zaštićenim vrstama provodit će se i u 2007. godini, nakon čega je predviđena revizija planova upravljanja u smislu izrade Prekograničnog plana upravljanja za velike zvijeri na razini populacije. Predviđeni iznos za naknadu štete od strogo zaštićenih životinja u 2007. godini iznosi 3,15 milijuna kuna.

Za publiciranje revidirane Nacionalne strategije i akcijskog plana biološke i krajobrazne raznolikosti (NSAP) te provedbu akcijskih planova u Državnom proračunu za 2007. planirana su sredstva u iznosu od 2,3 milijuna kuna.

U razdoblju 2007.-2009. planira se administrativno ojačati sektor zaštite prirode (Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode i javne ustanove za upravljanje NP i PP) shodno mogućnostima državnog proračuna.

Nastavlja se provedba međunarodnih projekata, za što se u Državnom proračunu za 2007. planira osigurati 4,2 milijuna kuna, uz bespovratnu pomoć iz PHARE programa u iznosu od 11,1 milijuna kuna («NATURA 2000» (PHARE) – 444.000 kuna, «KEC» (Svjetska banka) - 3,75 milijuna kuna, INTERREG IIIA projekt "Prekogranična suradnja u upravljanju, zaštiti i istraživanju dinarske populacije risa").

Vežano za **industrijsko onečišćenje i upravljanje rizikom**, najznačajniju promjenu u dosadašnjoj praksi na polju zaštite okoliša u industriji predstavlja prilagođavanje zahtjevima Direktive 61/96/EC vezane uz cjelovito sprječavanje i nadzor onečišćenja (*Integrated Pollution Prevention and Control* – IPPC). Uvest će se jedinstvena okolišna (IPPC) dozvola koja će objediniti postojeće pojedinačne dozvole. Okvirne odredbe za primjenu IPPC direktive ugradit će se u novi Zakon o zaštiti okoliša. Uredbom o okolišnoj dozvoli (donošenje do kraja 2008.) propisat će se obveza određivanja emisijskih standarda u skladu s najboljim dostupnim tehnikama (*BAT-Best Available Techniques*), tamo gdje oni nisu određeni posebnim emisijskim propisima. Određivanje graničnih vrijednosti emisija u skladu

s BAT tehnikama uzet će se u obzir kod donošenja ostalih emisijskih propisa, posebice za vodu, zrak, buku i tlo. Projektom pripreme aplikacije za IPPC dozvolu prepoznato je oko 150 postrojenja u Republici Hrvatskoj koja su obveznici primjene Direktive. Primjena odredaba IPPC Direktive zahtijevat će značajno administrativno jačanje i osposobljavanje nadležnih službi. Tome će pridonijeti i CARDS 2004 projekt čija će provedba započeti u 2007. Katastar emisija u okoliš će se nadograđivati kako bi se u potpunosti uskladio sa zahtjevima Europskog registra emisija onečišćenja (EPER-*European Pollutant Emission Register*) tj. Europskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćivala (PRTR-*Pollutant Release and Transfer Registers*).

Novim Zakonom o zaštiti okoliša definirat će se okvir za uspostavu sustava za primjenu Direktive 96/82/EZ (Seveso II), izmijenjena i dopunjena, o kontroli opasnosti od velikih nesreća. Nastavljaju se aktivnosti na nadogradnji registra rizičnih postrojenja u Republici Hrvatskoj.

Za učinkovito i usklađeno provođenje nacionalne politike na području **kemijske sigurnosti** planirano je, sukladno Zakonu o kemikalijama, donošenje Nacionalnog programa kemijske sigurnosti do kraja 2006. godine.

Nastavit će se s donošenjem preostalih provedbenih propisa predviđenih **Zakonom o genetski modificiranim organizmima** i provesti nužne izmjene i dopune samog Zakona, što se planira dovršiti do kraja 2008. U svrhu provedbe Zakona o GMO-u tijekom 2007. godine s radom će započeti Vijeće za GMO-e, Odbor za ograničenu uporabu GMO-a i Odbor za uvođenje GMO-a u okoliš.

U području **šumarstva**, u tijeku je provedba «Idejnog i operativnog plana Nacionalne inventure šumskih resursa RH». Tijekom trajanja projekta (2007.-2008.) tj. inventure, dobit će se podaci o šumama (površina, drvena masa, prirast, vrste šumskih zajednica i dr.) s visokim stupnjem pouzdanosti i točnosti, sukladno međunarodnim standardima praćenja podataka o šumama. Nadzor nad zdravstvenim stanjem šumskog bilja i praćenje stanja obavljat će se putem Šumarskog instituta Jastrebarsko (dosad je to obavljao Zavod za zaštitu bilja Republike Hrvatske). Također je predviđeno ustrojavanje registara oštećenosti šuma i šumskih požara radi provođenja intenzivnog i trajnog nadzora nad šumskim ekološkim sustavima. Temeljem Zakona o šumskom reprodukcijском materijalu, do kraja godine predviđeno je ustrojavanje banke gena i štedionice u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU (Direktiva 1999/105/EZ o tržištu šumskim reprodukcijским materijalom).

4.7.4. Javna nabava

Glavni cilj reforme sustava javne nabave, odnosno promjene i razvoja sustava javne nabave, je uspostava potpuno koherentnog, funkcionalnog, učinkovitog i transparentnog sustava javne nabave, koncesija i javno privatnog partnerstva i njihova provedba u praksi. Cilj reforme se temelji, između ostalih dokumenata, i na nedavno usvojenom Strateškom okviru za razvoj 2006.-2013., odnosno na ostvarenju temeljnog strateškog cilja «razvoj i zapošljavanje u konkurentnom tržišnom gospodarstvu koje djeluje u europskoj socijalnoj državi XXI. stoljeća».

U pogledu provedbe mjera koje se odnose na područje javne nabave u proteklom razdoblju³⁹, u veljači 2006. je objavljen Popis obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi (NN 18/2006).

³⁹ između ostalih, i mjere najavljene u PEP-u 2006.-2008.

Završeni su prvi nacrti Uredbe o općim odredbama za nabavu roba, za nabavu usluga te za ustupanje radova a u okviru koje su i odredbe koje se odnose na CPV (*Common Procurement Vocabulary* - Zajednički rječnik nabave) i CPC (*Central Product Classification* - Središnja klasifikacija proizvoda), Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o postupku nabave roba, radova i usluga male vrijednosti te Uredbe o metodologiji pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata i dostavljeni EK na mišljenje. U rujnu 2006. završen je prvi Nacrt prijedloga zakona o javnoj nabavi, dok se izrada konačnog Nacrta prijedloga zakona o javnoj nabavi očekuje u prvom tromjesečju 2007. godine. Ured za javnu nabavu (dalje u tekstu: Ured) intenzivno radi na izradi Strategije razvoja sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj 2006.-2010. Prilikom izrade Strategije temeljem SWOT analize utvrđene su snage i slabosti, odnosno prilike i prijetnje sustavu javne nabave u Republici Hrvatskoj. Ovom Strategijom se utvrđuju ciljevi i mjere daljeg jačanja utvrđenih snaga, odnosno načina rješavanja njegovih slabosti.

U okviru jačanja institucionalne, odnosno administrativne sposobnosti Ureda i sustava javne nabave provedene su sljedeće mjere:

- zaposleno je šest novih djelatnika, među kojima i zamjenik predstojnika Ureda za javnu nabavu i načelnik Odjela za nadzor. Djelatnici Ureda bili su prisutni na međunarodnim i domaćim seminarima i radionicama vezano za područje javne nabave, kao i studijskim putovanjima (4) u okviru programa CARDS 2002 *twinning* projekta «Jačanje sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj». U svrhu edukacije određeni broj djelatnika Ureda pohađa tečajeve stranih jezika,
- u svrhu razvoja profesionalne sposobnosti obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi, u suradnji sa CARDS 2002 je realiziran za 2006. godinu projekt obuke zaposlenika, odnosno trenera za javnu nabavu kroz dva modula održana u svibnju/lipnju, odnosno u rujnu 2006. Ured je također organizirao niz većih i manjih seminara i radionica diljem Republike Hrvatske, kao i radionicu u suradnji sa TAIEX-om (*Technical Assistance Information Exchange Unit*, u prijevodu Ured za tehničku pomoć i razmjenu informacija pri EK),
- obzirom na potrebu koordinacije u kreiranju i primjeni politike vezano za javnu nabavu u svrhu ostvarenja cilja reforme sustava javne nabave, u tijeku je razrada organizacijskog razvojnog plana Ureda za javnu nabavu kao stručne službe Vlade RH u pravcu osnivanja Središnjeg državnog ureda za javnu nabavu,
- u pravcu institucionalnog jačanja sustava javne nabave, izrađeni su analiza i prijedlog ustrojstva javne nabave kod obveznika primjene Zakona,
- vezano za razvoj IT sustava za potrebe Ureda, od lipnja do prosinca 2006. radilo se na uspostavljanju baze podataka obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi, te baze podataka koja se odnosi na izvješća o javnoj nabavi za 2005. godinu, a čime je omogućeno stvaranje statističke baze podataka i mogućnosti njihove analize putem pretraživanja prema određenim kriterijima kao i putem eksporta podataka iz baze godišnjih izvješća o javnoj nabavi u druge programe. U listopadu je radi unaprjeđenja komunikacije unutar Ureda u upotrebu stavljen Intranet,
- vezano za razvoj sustava *e*-nabave i mogućnost centraliziranja javne nabave, stvorene su zakonske pretpostavke u Nacrtu prijedloga Zakona o javnoj nabavi,
- u svrhu povećanja percepcije javne nabave od strane stručne i ostale javnosti, izdana su u elektroničkom obliku 4 Biltena javne nabave i održani seminari na kojima su polaznici, između ostalih tema vezanih za područje javne nabave, upoznati i sa pravnom stečevinom EU vezanom za područje javne nabave, novim postupcima javne nabave, odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi, te

pravnoj zaštiti. Presentacija priručnika javne nabave za naručitelje koja je održana u srpnju također je bila u funkciji promidžbe sustava javne nabave.

Provedbene mjere planirane u razdoblju 2007.-2009. bit će usmjerene na ostvarenje glavnog cilja reforme javne nabave na načelima transparentnosti postupaka javne nabave, nediskriminacije i jednakog tretmana/ravnopravnosti učesnika u javnoj nabavi te načelu slobodne tržišne utakmice. Ostvarenje navedenih načela se mora omogućiti kroz potpuno usuglašavanje donesenog i implementiranog zakonodavnog okvira⁴⁰ s pravnom stečevinom EU.

Jačanje institucionalne i administrativne sposobnosti kako temeljnih institucija tako i cjelokupnog sustava javne nabave su mjere čija se provedba predviđa i u kratkoročnom (2007. godina) i u srednjoročnom (2008.-2009.) razdoblju:

- preustroj Ureda za javnu nabavu kao stručne službe Vlade RH u Središnji državni ured za javnu nabavu kao tijelo državne uprave koje bi imalo koordinativnu ulogu nad cijelim poglavljem javne nabave,
- jačanje administrativnog kapaciteta kod temeljnih institucija javne nabave, obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi, potencijalnih ponuditelja i ostalih zainteresiranih za područja javne nabave (povećati broj zaposlenika u Središnjem državnom uredu za javnu nabavu do punog kapaciteta od 30 zaposlenika do 2009. godine, edukacija, priručnici, rječnik javne nabave),
- uspostavljanje i jačanje zakonskih i tehničkih pretpostavki primjene elektroničke javne nabave, te jačanje IT sustava u Središnjem državnom uredu za javnu nabavu (nadogradnja postojećih aplikacija, intraneta, web stranice i sl.) i u sustavu javne nabave,
- rad na planiranju nabave i povezivanju s financijskim planom, odnosno proračunom,
- rad na centraliziranju javne nabave ovisno o njenoj opravdanosti,
- povećanje percepcije sustava javne nabave (bilten, publikacije, web stranica, seminari, savjetovanja, kontakti s mas-medijima i sl.).

U pogledu koncesija, hrvatski zakonodavni okvir koji uređuje dodjelu koncesija sastavljen je od Zakona o koncesijama iz 1992. godine (NN 89/1992) i otprilike 40 sektorskih propisa (oko 20 zakona i isto toliko podzakonskih propisa) koji sadrže različita pravila za koncesije u pojedinim područjima koje reguliraju.

U pogledu javno privatnog partnerstva, Smjernicama za primjenu ugovornih oblika JPP-a, (NN 98/2006), predviđaju se: načela kojima mora udovoljiti projekt JPP-a kao i postupci suradnje javnog i privatnog partnera u okviru JPP-a, pravila osnivanja i provedbe JPP-a koja će smanjiti rizik javnog proračuna te ovlaštenja tijela javne vlasti da sklapaju ugovore u pravnim okvirima JPP-a.

⁴⁰ Pogledati Matricu uspješnosti u provođenju reformi iz PEP-a 2006.-2008. i Provedbenu matricu s mjerama u kratkoročnom (2007.) i srednjoročnom razdoblju (2008.-2009.)

5. MATRICA PROVEDBENIH MJERA

5.1. SEKTOR PODUZETNIŠTVA I RESTRUKTURIRANJE		
5.1.1. Privatizacija		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Privatizacija putem tržišta kapitala	<ul style="list-style-type: none"> Ubrzati prodaju preostalog portfelja HFP-a 	2007.-2009.
Definiranje prijedloga novog pravnog okvira za rješavanje problematike privatizacije i upravljanja ukupnim državnim portfeljom	<ul style="list-style-type: none"> Uvođenje dodatnih modela prodaje i napuštanje rigidnijih procedura određivanja početne cijene društava koje se prodaju putem javnog natječaja 	2007.-2009.
Poboljšanje efikasnosti organizacijske strukture radi povećanja efikasnosti upravljanja portfeljom	<ul style="list-style-type: none"> Promjena buduće organizacije HFP-a i spajanje HFP i Središnjeg državnog ureda za upravljanje imovinom 	2007.
5.1.2. Tržišno natjecanje i državne potpore		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Stvaranje preduvjeta kreiranja kvalitetnog zakonodavnog okvira koji će omogućiti primjenu načela politika tržišnog natjecanja	<ul style="list-style-type: none"> Usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s EU stečevinom u području tržišnog natjecanja Priprema nacрта prijedloga izmjena i dopuna Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ili novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i drugih propisa potrebnih za davanje ovlasti Agenciji za izricanje kazni i promjenu stvarne nadležnosti suda koji odlučuje o zakonitosti odluka Agencije 	2007.-2009.
Učinkovita primjena propisa o zaštiti tržišnog natjecanja	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o tržišnom natjecanju Provedba PHARE projekta u području tržišnog natjecanja i dobavljanje informatičke opreme putem projekta Aktivna suradnja s drugim regulatornim tijelima u Hrvatskoj Potpisivanje sporazuma o suradnji s Hrvatskom energetsom regulatornom agencijom i Vijećem za elektroničke medije 	2007.-2009. 2007.-2008. kontinuirano 2007.
Usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s EU stečevinom u području državnih potpora	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje pravila o državnim potporama sukladno postupku propisanom Uredbom o državnim potporama 	2007.-2009.
Učinkovita primjena propisa o državnim potporama	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o državnim potporama Provedba PHARE projekta u području državnih potpora Nastavak stručnog usavršavanja zaposlenika tijela državne uprave i lokalne i područne (regionalne) samouprave u obavljanju poslova u području državnih potpora 	2007.-2009. 2007.-2008. 2007.-2009.
5.1.3. Restrukturiranje željeznice		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Restrukturiranje i modernizacija nacionalne željezničke kompanije	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o željeznici, u primjeni Zakon o podjeli trgovačkog društva HŽ-Hrvatske željeznice d.o.o. donesen Zakon o sigurnosti željezničkog prometa, dovršen konačni prijedlog Ustroj i registriranje novih željezničkih kompanija, pred dovršetkom 	od 1. siječnja 2006. prosinac 2005. kraj 2006. IV. tromjesečje 2006.
Liberalizacija željezničkog transportnog tržišta	<ul style="list-style-type: none"> Osnivanje regulatornog tijela Dodjela trasa infrastrukture Jačanje administrativnih kapaciteta 	do ulaska RH u EU od 2007. kontinuirano
Donošenje Nacionalnog programa željezničke infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Dovršetak izrade i donošenje Osnivanje upravitelja željezničke infrastrukture Određivanje koncepcije izgradnje, osuvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture 	2007. prije usvajanja Nacionalnog programa kraj 2006.
5.1.4. Restrukturiranje brodogradnje		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Ostvariti uvjete poslovanja brodogradilišta za samostalno i uspješno djelovanje na svjetskom tržištu bez generiranja gubitaka i državne pomoći	<ul style="list-style-type: none"> Nacionalni program restrukturiranja hrvatske brodogradnje - obuhvaća mjere restrukturiranja usmjerene na eliminiranje eksternih rizika, te unapređenje unutarnjih procesa upravljanja resursima u svakom brodogradilištu bez daljnjeg generiranja gubitaka brodogradilišta 	2007. - kontinuirano
Povećanja konkurentnosti kroz racionalizaciju poslovanja, uključujući i outsourcing, te ostalih operativnih mjera koje trebaju voditi k efikasnom i održivom poslovanju	<ul style="list-style-type: none"> Izrada pojedinačnih planova restrukturiranja brodogradilišta uz povećanje efikasnosti i troškovne konkurentnosti 	2007. - kontinuirano
Podizanje sofisticiranosti proizvoda brodograđevne industrije s ciljem povećanja dodane vrijednosti	<ul style="list-style-type: none"> Prijelaz na projektiranje i gradnju složenijih brodova s ciljem povećanja dodane vrijednosti. Korištenje sinergijskih efekata s ciljem smanjenja troškova i efikasnijeg nastupa na tržištu brodova 	2007. - kontinuirano

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Priprema brodogradilišta za privatizaciju s ciljem da se uz tekuće mjere gospodarske politike kompatibilne gospodarskoj politici EU osiguraju preduvjeti za daljnje uspješno poslovanje brodogradilišta	<ul style="list-style-type: none"> Kreiranje novog tržišta brodova na komercijalno opravdanom konceptu usklađenom s politikom tržišnog natjecanja 	2007. - kontinuirano
Prilagodba sustava državnih potpora u brodogradnji odredbama Zakona i Uredbe o državnim potporama, te Direktivama EK za područje brodogradnje	<ul style="list-style-type: none"> Korištenje sinergijskih efekata s ciljem smanjenja troškova i efikasnijeg nastupa na tržištu brodova uz usklađivanje programa potpora brodogradilištima s važećom politikom državnih potpora u EU 	2007. - kontinuirano
5.1.5. Restrukturiranje metalurgije i aluminijske industrije		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Osigurati dugoročnu održivost i profitabilnost željezara, te osigurati približno jednake uvjete za konkurentnost kakvi su u EU	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje i usvajanje Programa restrukturiranja industrije čelika u RH, te privatizacija željezara kroz koju će se provesti restrukturiranje Privatizacija Željezare Split kroz koju će se provesti restrukturiranje Privatizacija Valjaonice cijevi Sisak kroz koju će se provesti restrukturiranje 	do 1. ožujka 2007. kraj 2006. I tromjesečje 2006.
Restrukturiranje Društva TLM d.d. Šibenik kako bi se osigurala dugoročna održivost i profitabilno poslovanje	<ul style="list-style-type: none"> Privatizacija društva TLM d.d. Šibenik i s tim povezano restrukturiranje 	do kraja I tromjesečja 2006.
5.1.6. Poslovno okruženje malog i srednjeg poduzetništva		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Edukacija u poduzetništvu	<ul style="list-style-type: none"> Projekt nacionalnog programa edukacije za poduzetništvo s utvrđenim izvedbenim programima u formalnom i neformalnom obrazovanju Koordinacija aktivnosti na poduzetničkoj edukaciji E – učenje (EDUNET) Monitoring 	kontinuirano
Konkurentnost	<ul style="list-style-type: none"> Specijalistička edukacija Primjena novih tehnologija i tehnoloških postupaka Ekološka zaštita proizvoda Inovacije i novi proizvodi Uvođenje EU normi Udruživanje gospodarskih subjekata (CLUSTERI) Poticanje obrtništva i zadrugarstva Povezivanje između MSP i R&D institucija Marketing i promidžba Koordinacija aktivnosti na širenju e-trgovine i e-poslovanja 	kontinuirano
Financiranje poduzetništva	<ul style="list-style-type: none"> Kreditiranje Rizični kapital Jamstva 	kontinuirano
Poduzetnička infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> Poboljšanje rada Hrvatske agencije za malo gospodarstvo Poticanje osnivanja regionalnih razvojnih agencija Podrška razvoju poduzetničkih zona, tehnoloških parkova i inkubatora 	kontinuirano
5.1.7. Javno-privatno partnerstvo		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Usklađenje regulative, vezano uz JPP, s pravnom stečevinom EU	<ul style="list-style-type: none"> Provedba Programa usklađenja JPP regulative 	2005. - kontinuirano
Priprema JPP pilot projekata u raznim sektorima s ciljem da se uz tekuće mjere gospodarske politike kompatibilne gospodarskoj politici EU osiguraju preduvjeti za daljnju kvalitetnu izgradnju javnih građevina i infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Izbor modela JPP-a ovisiti će o tipu projekta, a provest će se putem javnih natječaja i definiranih JPP Smjernica koje je donijela Vlada RH te budućih Zakona (Zakon o koncesijama i Zakon o javnoj nabavi) 	2006. - kontinuirano
Podizanje kvalitete javnih usluga s ciljem povećanja dodane vrijednosti za javni sektor	<ul style="list-style-type: none"> Odabirom adekvatnih JPP projekata, domaćom i međunarodnom integracijom i primjenom EU Direktiva i dr. 	kontinuirano
Kreiranje novog tržišta na komercijalno opravdanom konceptu	<ul style="list-style-type: none"> Nudjenje JPP projekata prema koncesijskom i PFI modelu. 	kontinuirano
Povećanje efikasnosti i troškovne konkurentnosti u pružanju javnih usluga	<ul style="list-style-type: none"> Provedba Programa JPP projekata po sektorima, kontrola ukupnih životnih troškova javnih građevina i dr. 	2005. - kontinuirano
Korištenje sinergijskih efekata s ciljem smanjenja ukupnih životnih troškova	<ul style="list-style-type: none"> Integracija etape projektiranja, građenja, održavanja i uporabe JPP projekata komunalne infrastrukture i javnih građevina (npr. škole, bolnice i dr.) 	kontinuirano
5.2. FINANCIJSKI SEKTOR		
5.2.1. Bankovni sustav		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Reguliranje financijskog kolaterala	<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje Zakona o financijskom kolateralu Usvajanje podzakonske regulative (odluke i upute za njihovu primjenu) uz Zakon o financijskom kolateralu 	III tromjesečje 2007. IV tromjesečje 2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Reguliranje osiguranja depozita	<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje Zakona o osiguranju depozita Usvajanje podzakonske regulative (odluke i upute za njihovu primjenu) uz Zakon o osiguranju depozita 	III tromjesečje 2007. IV tromjesečje 2007.
Implementacija novih standarda o kapitalu i procjenjivanju rizika	<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje Zakona o kreditnim institucijama Usvajanje podzakonske regulative (odluke i upute za njihovu primjenu) uz Zakon o kreditnim institucijama 	I tromjesečje 2008. IV tromjesečje 2008.
Reguliranje platnih sustava	<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje Zakona o platnim sustavima Usvajanje podzakonske regulative (odluke i upute za njihovu primjenu) uz Zakon o platnim sustavima 	I tromjesečje 2008. I tromjesečje 2008.
Reguliranje likvidacije, reorganizacije i stečaja financijskih institucija	<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje Zakona o reorganizaciji, likvidaciji i stečaju financijskih institucija. Usvajanje podzakonske regulative (odluke i upute za njihovu primjenu) uz Zakon o reorganizaciji, likvidaciji i stečaju financijskih institucija 	I tromjesečje 2008. IV tromjesečje 2008.
5.2.2. Regulacija deviznog sustava		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Omogućavanje diverzifikacije portfelja domaćih ulagača, ostvarivanje viših prinosa kapitala na pojedinim tržištima te pojeftinjenje transakcijskih troškova ulaganja	<ul style="list-style-type: none"> Izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju, predviđeno je stavljanje van snage pojedinih odredbi Zakona koje ograničavaju slobodu kretanja kapitala Ukidanje Odluke o uvjetima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inozemstvu 	2008. 2008.
Potpuno liberalizirati gotovinsko poslovanje između rezidenata i nerezidenata te unošenje i iznošenje gotovine u kunama preko državne granice za rezidente	<ul style="list-style-type: none"> Izmjena i dopuna (ili ukidanje) Odluke o načinu i uvjetima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanja u gotovini u kunama, stranoj gotovini i čekovima Ukidanje Odluke o uvođenju i iznošenju gotovine, čekova i materijaliziranih vrijednosnih papira Ukidanje Odluke o uvjetima za izdavanje odobrenja za osobne prijenose imovine u inozemstvo s osnove pomoći i poklona 	2007.-2008. 2008. 2008.
5.2.3. Supervizija nebankarskog sektora		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Daljnji razvoj i unaprjeđenje nebankarskog sektora	<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje Zakona o preuzimanju dioničkih društava Usvajanje Zakona o financijskim konglomeratima Praćenje EU zakonodavstva 	2007. 2007. kontinuirano
Ustroj nadzornog tijela, razvoj ljudskih potencijala	<ul style="list-style-type: none"> Daljnja uspostava organizacijske strukture Edukacija za brokere, investicijske savjetnike i fond managere za mirovinske fondove 	kontinuirano 2007.-kontinuirano
5.3. TRŽIŠTE RADA		
5.3.1. Poticanje zapošljavanja		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Povećanje zaposlenosti i zapošljivosti usklađivanjem ponude i potražnje na tržištu rada	<ul style="list-style-type: none"> Analiza i evaluacija mjera godišnjih planova poticanja zapošljavanja 	kontinuirano
5.3.2. Sustav socijalnog osiguranja		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Reforma socijalnih naknada		
Smanjenje udjela potrošnje na novčane socijalne naknade u BDP-u uz istovremeno povećanje udjela naknada za socijalnu pomoć	<ul style="list-style-type: none"> Objedinjavanje socijalnih naknada radi smanjivanja ukupnog broja Uvođenje dohodovnog i imovinskog cenzusa – bolje ciljanje Brži i kvalitetniji pristup socijalnim naknadama kroz uvođenje jedinstvenog registra socijalnih naknada, jedinstvenog registra korisnika i pojednostavljenjem administriranja Ujednačavanje socijalnih naknada - osnovicu za ostvarivanje prava iz socijalne skrbi vezati uz praćenje troškova života 	2006.- 2008. 2006.- 2008. 2006.- 2008. 2006.- 2008.
Stvoriti sustav usredotočen na korisnika putem podizanja kvalitete usluga i ciljanosti socijalnih naknada	<ul style="list-style-type: none"> Decentralizacija Uvođenje "one-stop-shop" programa Deinstitucionalizacija - smanjenje opsega institucionalne skrbi (smanjenje za 10% nove institucionalizacije na područjima obuhvaćenim pilot projektima i 15% korisnika koristit će programe kojima se sprječava institucionalizacija) Razvoj informacijsko upravljačkog sustava (smanjenje opsega administrativnih poslova) 	2006.- 2008. 2006.- 2008. 2006.- 2008. 2006.- 2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<p>Poboljšanje kvalitete socijalnih usluga u ustanovama socijalne skrbi (preuređenje i adaptacija 13 centara za socijalnu skrb, izgradnja 13 novih centara te podizanje sanitarno-higijenskih uvjeta u 57 domova)</p> <p>Preustroj sustava kako bi socijalna pomoć bila bolje usmjerena trajnim unaprjeđivanjem politike i sustava upravljanja. (Testiranje preustroja u tri županije: Splitsko-dalmatinskoj, Zadarskoj i Vukovarsko-srijemskoj)</p>	<p>2006.- 2008.</p> <p>2006.- 2008.</p>
Zaštita djece i obitelji - Sustavna zaštita prava i interesa djece i osjetljivih skupina te usklađivanje s međunarodnim standardima	<ul style="list-style-type: none"> Provođenje obveza utvrđenih Nacionalnom strategijom zaštite od nasilja u obitelji i Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji Usklađivanje s međunarodnim standardima 	<p>2007.</p> <p>kontinuirano</p>
Novi sustav obiteljskih naknada, od siječnja 2007. usredotočen je pomlađivanju i brojčanom porastu stanovništva u RH sa svrhom da u dužem razdoblju postignemo zadržavanje nataliteta iznad stope mortaliteta	<ul style="list-style-type: none"> Provođenje obveza utvrđenih Nacionalnom populacijskom politikom 	<p>2005.- 2009. trajno</p>
Nacionalne manjine		
Zaštita i unaprjeđenje prava nacionalnih manjina	<ul style="list-style-type: none"> Provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina Provedba Nacionalnog programa za Rome Provedba Akcijskog plana Desetljeća za Rome 2005.-2015. 	<p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p>
5.4. POLJOPRIVREDNI SEKTOR		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Unaprjeđenje tržišta poljoprivrednim zemljištem	<ul style="list-style-type: none"> Potpore kupnji poljoprivrednog zemljišta putem modela kapitalnih ulaganja Projekt "Okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta" Izrada Studije o zemljištu Pokretanje aktivnosti za izmjenu Zakona o nasljeđivanju 	<p>kontinuirano</p> <p>2005.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p>
Završetak privatizacije agrokombinata	<ul style="list-style-type: none"> Provedba natječaja za privatizaciju - druga faza 	<p>2007.</p>
Priprema hrvatske poljoprivrede za provođenje zajedničke poljoprivredne politike EU	<ul style="list-style-type: none"> Uređenje tržišta poljoprivredno prehrambenih proizvoda sukladno promjenama organizacije tržišta u EU Usklađivanje državne potpore poljoprivredi s direktivama EU Uspostava sustava potpore ruralnom razvitku - provedba mjera ruralnog razvitka iz nacionalnog proračuna i akreditacija i provedba mjera iz predpristupnih fondova Jačanje kapaciteta inspekcije u poljoprivredi i usklađivanje s EU standardima Uspostava sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka - izrada studije i pilot projekta za uspostavu FADN-a Uspostava Vinogradarskog katastra - formiranje potpunog digitaliziranog katastra te prikupljanje i unos preostalih podataka Usklađivanje fitosanitarnih standarda s EU: <ul style="list-style-type: none"> Gradnja nove zgrade Zavoda za zaštitu bilja Jačanje kapaciteta službe za zaštitu bilja Izrada provedbenih propisa Funkcionalna uspostava i jačanje kapaciteta Agencije za hranu Usklađivanje veterinarskih standarda s EU: <ul style="list-style-type: none"> Izrada provedbenih propisa Reorganizacija veterinarske službe i inspekcije 	<p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>2006. - kontinuirano</p> <p>2006.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2006.-2008.</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p>
Usklađivanje ribarske politike sa Zajedničkom ribarskom politikom EU	<ul style="list-style-type: none"> Harmonizacija propisa Reorganizacija inspekcije 	<p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p>
Povećanje konkurentnosti drvne industrije	<ul style="list-style-type: none"> Istraživanje, razvoj i modernizacija tehnologije 	<p>kontinuirano</p>
5.5. REFORMA JAVNE UPRAVE		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Racionalizacija državne uprave	<p>Provođenje funkcionalne analize u tijelima državne uprave (uključujući donošenje programa racionalizacije u tijelima državne uprave u kojima je provedena funkcionalna analiza)</p>	<p>IV tromjesečje 2006. do kraja IV tromjesečja 2007.</p>
Pojednostavljenje administrativnih postupaka, lakše ostvarivanje prava građana	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti i provesti izmjene Zakona o općem upravnom postupku 	<p>2007.</p>

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Uspostava učinkovitog sustava trajnog stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje kapaciteta zaposlenih u Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika Razvoj i implementacija općih programa izobrazbe za državne službenike u državnoj službi Provedba analize potreba za treningom u državnoj službi Ubrzano obrazovanje u znanju stranog jezika državnih službenika koji sudjeluju u prilagodbi zakonodavstva EU 	2007. kontinuirano 2007. kontinuirano
Jačanje uloge elektroničke uprave u razvoju gospodarstva	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti novu uredbu o uredskom poslovanju (prilagođenu elektroničkom funkcioniranju uprave) Informatizacija ureda državne uprave u županijama Uspostava informacijski podržanog registra/očevidnika državnih službenika Izrada Operativnog plana provedbe programa e-Hrvatska 2007 za 2007. godinu 	2007. 2007. 2007. 2007.
Uređenje radnopravnog statusa službenika i namještenika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti Zakon o radnim odnosima u lokalnoj i područnoj samoupravi 	2008.
Poboljšanje nadzora nad radom tijela državne uprave	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti izmjene i dopune Zakona o upravnoj inspekciji Implementacija Zakona o upravnoj inspekciji i provođenje temeljitog inspeksijskog nadzora u svim tijelima državne uprave 	2008. 2009.
Izgradnja učinkovitijeg sustava pružanja javnih usluga građanima	<ul style="list-style-type: none"> Provedba administrativne decentralizacije poslova državne uprave Usavršavanje lokalnih i regionalnih službenika kroz Akademiju lokalne demokracije 	II tromjesečje 2006.-2008. kontinuirano
Dekompresija plaća u javnim službama	<ul style="list-style-type: none"> Reforma javnog sektora i donošenje novog zakonskog okvira 	2008.
5.6. RAZVOJ DRUŠTVA TEMELJENOG NA ZNANJU		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Svoj djeci omogućiti jednaki pristup i kvalitetnu pripremu za školu	<p>Poticati društvene i privatne inicijative (osnivače) na osnivanje većeg broja dječjih vrtića s različitim vrstama programa predškolskog odgoja, ustrojiti nove</p> <ul style="list-style-type: none"> programe u najmanje 20 novih lokacija (općina) koje do sada nisu imale programe za djecu predškolske dobi za 2007. i dalje, te izraditi Pedagoški standard i Nacionalni uputnik (kurikulum) za predškolski odgoj i obrazovanje <p>Provoditi sustavno stručno usavršavanje odgojitelja/ica, stručnih suradnika/ica, ravnatelja/ica i predstavnika/ica općina i gradova za razvoj različitih programa predškolskog odgoja i obrazovanja - po pet županija svake godine × četiri lokacije (općine) za otvaranje novih programa za djecu predškolske dobi</p> <p>Poticati suradnju državnih tijela i lokalne zajednice radi omogućavanja jednakosti pristupa predškolskom odgoju i obrazovanju, posebice za djecu pripadnike</p> <ul style="list-style-type: none"> nacionalnih manjina (osobito radi na otvaranju programa predškole za djecu koja se izjašnjavaju kao pripadnici romske nacionalne manjine – svake godine po tri do četiri nova programa.) 	2007.-2009. 2007.-2009. kontinuirano 2007.-2009. kontinuirano
Jačati kvalitetu učenja i poučavanja	<p>U školskoj godini 2006./2007. uvesti novi Nastavni plan i program temeljen na Hrvatskom nacionalnom obrazovnom standardu (HNOS-u) u sve osnovne škole,</p> <ul style="list-style-type: none"> pratiti i vrjednovati njegovu provedbu, posebice promičući kreativne načine učenja i poučavanja, te razvijati sposobnosti učenika za učenje kako učiti, kao pripremu za cjeloživotno učenje Razvijati informacijske i komunikacijske vještine, znanje stranih jezika, matematičku i prirodnoznanstvenu pismenost, tehničku kulturu, poduzetništvo i društvene vještine Uspostaviti sustav za vrjednovanje obrazovnih programa, postignuća učenika, uvesti nacionalne ispite za učenike 8. razreda u školskoj godini 2006./2007., te razviti jasne pokazatelje za praćenje, vrjednovanje i samovrjednovanje postignuća svih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu Izraditi Pedagoški standard i Nacionalni nastavni uputnik/kurikulum 	2007.-2009. 2007.-2009. kontinuirano 2007.-2009. 2007.-2009.
Razviti i jačati kvalitetu srednjoškolskog obrazovanja	<ul style="list-style-type: none"> Stvoriti zakonodavne, organizacijske i materijalne uvjete za uvođenje obvezatnog srednjoškolskog obrazovanja Provesti godišnje nacionalne ispite prema planu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja Razviti i implementirati projekt samovrjednovanja srednjih škola Stvoriti uvjete za provedbu druge PISA provjere znanja u 2009. godini Osuvremeniti prijedlog obrazovanja nastavnika Izraditi prijedlog pedagoško-psihološkog obrazovanja nastavnika sukladno Bolonjskom procesu 	2007.-2009. 2007.-2009. kontinuirano 2007.-2009. 2007.-2009. 2007.-2009.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> Razviti sustav za samovrjednovanje svih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu Redefinirati strukovna područja i zanimanja, razviti Nacionalni kvalifikacijski okvir, utvrditi izlazne kompetencije učenika, izraditi nove programe/kurikule Izraditi mrežu programa Sustavno opremiti srednje škole, posebice strukovne Razvijati obrazovanje odraslih Povećati broj stipendija i poticaja za pripadnike nacionalnih manjina, odrasle i nezaposlene Razviti pretpostavke za brže uključivanje stranih državljana u obrazovanje Jačati odnose s gospodarskim i socijalnim partnerima 	<p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p>
Primjena Bolonjskog procesa	<p>Provesti vrjednovanje poslijediplomskih studijskih programa (doktorskih i specijalističkih). Izrada detaljnog akcijskog plana za uspostavljanje Nacionalnog kvalifikacijskog okvira</p> <p>Uspostaviti dvojni (binarni) sustav do 2010.-2011. Uvesti Dodatak diplomi i Dodatak svjedodžbi. Pripremiti Zakon o pravima studenata. Provoditi vanjsko</p> <ul style="list-style-type: none"> vrjednovanje kvalitete visokoškolskih programa i ustanova, uz usporediv razvoj jedinica za jamstvo kvalitete na visokim učilištima, povezano s mobilnošću nastavnika i studenata. Uskladiti mehanizme ulaganja i kontrole trošenja proračunskih sredstava i poticati privatne inicijative Osposobiti kadrove za trajno praćenje i vrjednovanje znanstvenog i visoko stručnog rada prema svjetskim standardima Poticati suradnju sa stranim fakultetima i sveučilištima, otvorenost i međunarodnu integraciju Sustavno jačati dotok informacija o potrebama tržišta rada u sustav visokog obrazovanja te jačati suradnju između visokoškolskog sustava i privatnog sektora Jačati Agenciju za znanost i visoko obrazovanje te Nacionalni ENIC/NARIC ured kao središta za promidžbu otvorenosti visokoškolskog sustava Razvijati stručne studije u manjim urbanim sredinama Snimiti potrebe djelatnosti radi poticanja uspješnijeg razvoja i zapošljavanja mladih u manjim urbanim sredinama Snimiti stanje o potrebama u segmentu menadžerskih i organizacijskih vještina Nastaviti preustrojavanje znanstvenoga sustava i jačati suradnju između sustava znanosti, Vlade RH i gospodarstva Vrjednovati znanstvene organizacije i njihov preustroj Pristupiti Sedmom okvirnom programu te jačati sudjelovanje hrvatskih znanstvenika i drugih subjekata u okvirnim programima Europske unije Jačati zapošljavanje mladih znanstvenika i pružati potporu ulaganju u znanstvenu infrastrukturu 	<p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p>
Jačati istraživanje i razvoj	<ul style="list-style-type: none"> Novčanu potporu za znanstvene programe i projekte dodijeliti onim programima i projektima koji su prioriteti (okoliš, zdravlje, energija, materijali) Povećati izdvajanja za temeljna istraživanja, te istraživanja zaštite okoliša, ekonomskog razvoja krša, Jadranske obale, mora i otoka, u poljoprivredi, biotehnologiji, o hrani, zdravlju, informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, nanoznanosti, novim materijalima, gradnji i novim proizvodnim procesima, energiji te izvorima alternativne obnovljive energije, transportu i sigurnosti, socijalnim i humanističkim znanostima, hrvatskom identitetu, socijalnoj integraciji, obrazovanju i učenju te cjeloživotnom učenju Osigurati kvalitetnu tehnološku infrastrukturu kroz specijalizirane ili opće poslovne inkubatore u kojima će novoosnovane kompanije započeti svoj razvoj Pokrenuti nove projekte radi promicanja suradnje akademske zajednice i gospodarstva Unaprijediti postupak financiranja praćenja tehnoloških projekata Izraditi smjernice za poticanje inovacijskog i tehnološkog sustava Poslove vezane za te aktivnosti dati u nadležnost HIT-u d.o.o. 	<p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p>
5.7. OSTALE REFORME		
5.7.1. Reforma zdravstva		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Reforma sustava zdravstva		
Poboljšanje organizacije i rada primarne zdravstvene zaštite	<ul style="list-style-type: none"> Popunjavanje i proširenje mreže primarne zdravstvene zaštite 	2007.-2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> Promjene uvjeta načina i obavljanja specijalističke prakse Zanavljanje postojeće medicinske opreme Proširenje sustava telemedicine u primarnu zdravstvenu zaštitu te uvođenje standarda telemedicine Promotivne aktivnosti razvoja svijesti zdravog načina življenja Informatizacija primarne zdravstvene zaštite te povezivanje s bolničkom informatizacijom Promjene odnosa domova zdravlja i zakupaca uz donošenje novog Pravilnika o zakupu Promjena izračuna financiranja timova primarne zdravstvene zaštite uz uvođenje "Found holdinga" za dio usluga Definiranje timova primarne zdravstvene zaštite uz uvođenje dodatnih vrsta specijalističkih timova Osnivanje domova zdravlja na otocima i područjima od posebnog državnog interesa Osiguranje zajedničkog pristupa sustava zdravstva, socijalne skrbi te sustava civilnog društva na pomoći najosjetljivijem dijelu stanovništva Transformacija izabranog liječnika u izabranog obiteljskog liječnika Osnivanje Hrvatskog zavoda za mentalno zdravlje Provođenje harmonizacije laboratorijskih pretraga, općih i specijalističkih medicinsko biokemijskih laboratorija s istima u EU. 	<p>2007.-2008. kontinuirano</p> <p>2007.-2008. kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2008. kontinuirano</p> <p>2007.-2008. kontinuirano</p> <p>2007.</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.</p> <p>2007.-2009.</p>
Poboljšanje organizacije i rada sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite	<ul style="list-style-type: none"> Uspostava registra zdravstvenih ustanova Akreditacija zdravstvenih ustanova prema djelatnostima Kategorizacija zdravstvenih ustanova prema provedenoj akreditaciji Plan proširenja bolničkih kapaciteta prema ukazanim potrebama nakon provedene kategorizacije Informatizacija bolničkog sustava Briga o visokoj kvaliteti bolničkih ustanova koje se akreditiraju kao klinike i kliničke bolnice Upravljanje potrošnjom lijekova i uvođenje koncepta "farmaceutske skrbi" Uspostava novog sustava hitne izvanbolničke medicinske pomoći Osiguranje integriranog sustava prehospitalnog, hospitalnog i interhospitalnog hitnog zbrinjavanja na temelju koncepta integrirane medicinske skrbi 	<p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p>
Reforma sustava financiranja zdravstva		
Stabilizacija sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja	<ul style="list-style-type: none"> Smanjenje udjela javne potrošnje za zdravstvo Reguliranje dopunskog i dodatnog zdravstvenog osiguranja Definiranje negativne liste paketa obveznog zdravstvenog osiguranja (postupci koji nisu pokriveni obveznim zdravstvenim osiguranjem) Unaprjeđenje postojećeg sustava direktnog plaćanja korisnika Smanjenje udjela prihoda liječnika u PZZ-u koji ostvaruju glavarinom na račun mehanizama plaćanja cijena puta usluga i plaćanja po slučaju Kategorizacija i akreditacija bolnica što posljedično može utjecati na smanjenje troškova Izrada algoritama dijagnostičkih i terapijskih postupaka, te standardizacija medicinskih postupaka Uvođenje plaćanja bolnica mehanizmom DTS-a Racionalizacija nabave i uporabe dijagnostičke opreme u skladu s kategorizacijom i akreditacijom bolnica te definiranim kliničkim smjernicama Uvođenje smart-kartica radi praćenja financijskih i prirodnih pokazatelja po pacijentu i doktoru Racionalizacija potrošnje lijekova kroz osnovnu i dopunsku listu lijekova 	<p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p>
Reforma sustava javnog zdravstva		
Reorganizacija sustava javnog zdravstva	<ul style="list-style-type: none"> Izrada strategije novog javnog zdravstva Izrada Nacionalnog programa javnog zdravstva i programa pojedinih institucija Usklađivanje relevantnih zakona i podzakonskih akata s propisima i praksom EU Osnivanje Fonda javnog zdravstva Uspostava sustava obrazovanja i akreditacije ustanova i tvrtki koje će provoditi javno zdravstvene programe Osnivanje istraživačkog fonda u javnom zdravlju Zdravstvena preventiva (promidžbene aktivnosti kojima se preventivno štiti zdravlje, a koje spadaju u tzv. kategoriju "stila života" (kao što su borba protiv ovisnosti o alkoholu, nikotinu, narkoticima, borba protiv pretilosti) 	<p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2009.</p>
5.7.2. Reforma pravosuđa		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Modernizacija i učinkovitiji rad hrvatskih sudova		
Povećanje učinkovitosti rada sudova – smanjenje broja neriješenih predmeta	<ul style="list-style-type: none"> Delegiranje predmeta sa opterećenih sudova na manje opterećene sudove 	<p>2007.-2008. kontinuirano</p>

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba projekta praćenja rješavanja «starih» i neriješenih predmeta (kaznenih i građanskih) • Priprema Okvirnih mjerila o radu sudaca radi objektivnog utvrđivanja i ocjene radnog učinka sudaca • Nadzor nad radom sudske uprave (od strane Pravosudne inspekcije Ministarstva pravosuđa) • Prijenos ovrha na temelju vjerodostojnih isprava na javne bilježnike 	<p>2007.-2008.</p> <p>2007.</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p>
Alternativno rješavanje sudskih sporova	<ul style="list-style-type: none"> • Pilot projekt «Mirenje pri sudovima» među strankama u parničnom postupku. 	2007.
Brže i ekonomičnije vođenje sudskog postupka	<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje izmjena Zakona o parničnom postupku 	2007.
Racionalizacija sudačke mreže	<ul style="list-style-type: none"> • Pilot projekt spajanja 8 prekršajnih i općinskih sudova. • Analiza svrhovitosti sadašnje sudačke mreže 	<p>2007.</p> <p>2007.-2009.</p>
Reforma zemljišnoknjižnog sustava		
Projekt sređivanja zemljišnih knjiga	<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje aktivnosti na ažuriranju rješavanja zaostataka u zemljišnoknjižnim predmetima • Sustavni nadzor nad provođenjem mjera i radom zemljišnoknjižnih odjela • Edukacija zemljišnoknjižnih referenata • Uspostava digitalne zemljišne knjige u svim zemljišnoknjižnim odjelima • Provedba mjera za stvaranje zajedničke Baze zemljišnih knjiga s podacima iz gruntovnice i katastra • Zatvaranje ručno vođenih zemljišnih knjiga • Osnivanje novih zemljišnih knjiga 	<p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.</p> <p>kontinuirano</p>
Povećanje efikasnosti zaštite vjerovnika i naplate potraživanja		
Povećanje učinkovitosti ovršnog postupka	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Akcijskog plana za smanjenje broja ovršnih predmeta na sudovima. 	2006.-2007.
Zaštita vjerovnika i naplata potraživanja u stečajnom postupku	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija stečajnih sudaca u svezi noveliranog Stečajnog zakona • Program stručnog ispita za stečajne upravitelje • Utvrđivanje kriterija za imenovanje stečajnih upravitelja 	<p>kontinuirano</p> <p>2006.-2008.</p> <p>2007.</p>
Reforma kaznenog zakonodavstva		
Modernizacija kaznenog postupka	<ul style="list-style-type: none"> • Primjena noveliranog Zakona o kaznenom postupku i edukacija sudaca i državnih odvjetnika 	2007.-2009.
Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Nacionalnog programa za suzbijanje korupcije 2006. - 2008. 	2007.-2009. kontinuirano
5.7.3. Zaštita okoliša		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Integriranje ciljeva zaštite okoliša pri planiranju i provedbi ostalih sektorskih politika u cilju promicanja održivog razvitka	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje i početak provedbe podzakonskih propisa Zakona o zaštiti okoliša o procjeni utjecaja na okoliš i strateškoj procjeni utjecaja na okoliš 	2007.-2009.
Unapređenje cjelovitog sustava upravljanja kakvoćom zraka te uspostavljanje uvjeta za sustavno rješavanje problema vezanih uz klimatske promjene	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada Plana zaštite i poboljšanja kakvoće zraka • Provođenje ocjenjivanja kakvoće zraka na teritoriju države i razvrstavanje na zone i područja • Izgradnja 12 preostalih postaja za trajno praćenje kakvoće zraka • Uspostava informacijskog sustava kakvoće zraka • Izrada Nacionalne strategije za provedbu Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime (UNFCCC) i Kyoto protokola s planom djelovanja • Izrada Plana raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova • Uspostava Registra emisija stakleničkih plinova • Izrada Nacionalnog provedbenog plana za provedbu Stockholmske konvencije o postojećim organskim onečišćivačima 	<p>III tromjesečje 2007.</p> <p>I tromjesečje 2007.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.</p> <p>2007.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2008.</p>

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja županijskih/regionalnih centara za gospodarenje otpadom Sanacija odlagališta komunalnog otpada uz prenamjenu, nastavak korištenja ili zatvaranje Daljnji razvoj sustava gospodarenja posebnim kategorijama otpada uz uvođenje naknada radi zbrinjavanja proizvoda kada postanu otpad Provedba sanacijskih programa za bivše industrijske lokacije onečišćene opasnim tvarima i neuređena odlagališta opasnog otpada Daljnji razvoj informacijskog sustava za gospodarenje otpadom putem Agencije za zaštitu okoliša Priprema strateških dokumenata i projekata za IPA financiranje 	<p>2007.-kontinuirano</p> <p>2007.-kontinuirano</p> <p>2007.-kontinuirano</p> <p>2007.-kontinuirano</p> <p>2007.-kontinuirano</p> <p>2007.-2009.</p>
Jačanje i uspostava sustava integralnog upravljanja vodama s pojačanim investiranjem u infrastrukturu upravljanja vodama	<p>Jačanje/reforma postojećeg sustava financiranje upravljanja vodama i osiguranje većeg godišnjeg iznosa sredstava (izmjena/donošenje novih podzakonskih akata Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva)</p> <p>Jačanje vodnogospodarstvenog planiranja-donošenje Strategije upravljanja vodama i nastavak rada na drugoj fazi donošenja upravljanja vodama na pojedinim vodnim područjima</p> <p>Intenzivnija provedba mjera zaštite naročito na pripremi i provedbi infrastrukturnih projekata za zaštitu voda; sanacija i završetak postojećih i gradnja novih sustava javne odvodnje</p> <p>Smanjenje gubitaka u postojećim vodoopskrbnim sustavima i povećanje stupnja priključenosti na javne vodoopskrbne sustave (regionalni vodoopskrbni sustavi), sanacija i završetak postojećih i gradnja novih vodoopskrbnih sustava</p> <ul style="list-style-type: none"> Uspostava zone sanitarne zaštite izvorišta Obnova postojećih i razvijanje novih sustava za napajanje Veće investiranje u sustave zaštite od štetnog djelovanja voda 	<p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p>
Zaštita mora i morskog okoliša	<ul style="list-style-type: none"> Izrada godišnjeg Nacionalnog izvješća o monitoringu Jadrana Izrada godišnjeg izvješća, brošure i karte o kakvoći mora na plažama Uspostava i razvijanje informacijskog sustava praćenja stanja Jadranskog mora Jačanje sustava nadzora kakvoće priobalnih voda (Projekt zaštite od onečišćenja u priobalnom području) 	<p>2007.-kontinuirano</p> <p>2007.-kontinuirano</p> <p>2007.-kontinuirano</p> <p>2007.-2008.</p>
Unaprjeđenje sustava zaštite prirode	<ul style="list-style-type: none"> Administrativno jačanje institucija zaštite prirode na državnom i regionalnom nivou Uspostava GIS-a nacionalnih parkova Razvoj sustava zaštićenih područja Revizija i usvajanje revidirane Nacionalne strategije zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Izrada i usvajanje provedbenih propisa temeljem Zakona o zaštiti prirode Revizija sektorskog zakonodavstva i razvoj mehanizama ugradnje odrednica zaštite prirode kroz međusektorsku suradnju 	<p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2007.-2009.</p> <p>2006.</p> <p>2006.-2008.</p> <p>2006.2008.</p>
Zaštita prirodnih vrijednosti	<ul style="list-style-type: none"> Uspostava Nacionalne ekološke mreže (osiguravanje sredstava za provedbu zaštite na području ekološke mreže) Zaštita novih područja (PP Neretva) Uspostava mreže „NATURA 2000“ Provedba planova upravljanja za vuka i risa (nakon 2007. revizija) Aktivnosti implementacije CITES-a Međunarodna suradnja u području zaštite prirode (provedba projekata): <ul style="list-style-type: none"> NATURA 2000 – PHARE KEC-Svjetska banka INTERREG IIA "Prekogranična suradnja u upravljanju, zaštiti i istraživanju dinarske populacije risa" 	<p>2006.-2009.</p> <p>2007.</p> <p>2008.</p> <p>2006.-2007.</p> <p>kontinuirano</p> <p>2006.-2007.</p> <p>2007.</p> <p>2007.-2008.</p>
Uvođenje cjelovitog sustava sprječavanja i nadzora onečišćenja okoliša	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje provedbenih propisa Zakona o zaštiti okoliša za primjenu odredaba o okolišnoj dozvoli (IPPC Direktiva). Održavanje stručnih radionica i provedba projekata koji će omogućiti i olakšati implementaciju 	<p>2007.-2009.</p>
Uspostava sustava za sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvar	<ul style="list-style-type: none"> Daljnji razvoj registra opasnih i rizičnih postrojenja Donošenje provedbenog propisa za primjenu odredaba Seveso II Direktive 	<p>2007.</p> <p>2008.</p>
Učinkovito i usklađeno provođenje nacionalne politike na području kemijske sigurnosti	<ul style="list-style-type: none"> provedba Nacionalnog programa kemijske sigurnosti 2007.-2009. 	<p>2007.-2009.</p>
Unaprjeđenje cjelovitog sustava šumarstva	<ul style="list-style-type: none"> Izrada i provođenje projekta "Nacionalna inventura šumskih resursa R.H." Ustrojavanje šumarske savjetodavne službe Donošenje podzakonskih akata Izrada Hrvatskog FSC standarda za gospodarenje šumama 	<p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>kontinuirano</p>
Uspostava sustava trajnog nadzora nad šumama	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje programa mjera za prikupljanje podataka i uspostavu registra oštećenosti šuma, očuvanje biljnih genetskih izvora te zdravstveni nadzor Ustrojavanje i vođenje jedinstvenog informacijskog sustava i registra o šumskim požarima 	<p>kontinuirano</p> <p>kontinuirano</p>

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
5.7.4. Javna nabava		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Uspostava potpuno koherentnog, funkcionalnog, učinkovitog i transparentnog sustava javne nabave, koncesija i javno privatnog partnerstva u praksi	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i upućivanje u proceduru Vlade Republike Hrvatske Nacrta prijedloga zakona o javnoj nabavi • Usvajanje Zakona o javnoj nabavi • Izrada, donošenje i stupanje na snagu Uredbe o objavama i evidenciji javne nabave Reguliranje postupka nabave roba, radova i usluga male vrijednosti, kao i reguliranje primjene CPV /CPC izvršiti sukladno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi • Izrada priručnika za javnu nabavu (izrada priručnika za potencijalne ponuditelje) • Izrada Rječnika javne nabave • Preustroj Ureda za javnu nabavu kao stručne službe Vlade RH u Središnji državni ured za javnu nabavu • Prijedlog provedbe i primjene IT sustava za potrebe Središnje državnog ureda za javnu nabavu, sustava statistike i analize podataka vezanih za javnu nabavu Razvoj IT sustava za potrebe Središnjeg državnog ureda za javnu nabavu (statistika i analiza podataka, interna i eksterna komunikacija) te za potrebe sustava javne nabave • Uvođenje Internet stranice Oglasnika javne nabave svih nabava u Republici Hrvatskoj • Razvoj sustava elektroničke nabave, te centraliziranja javne nabave ovisno o njenoj opravdanosti • Razvoj metodologije izrade plana nabave (ugovaranja) • Jačanje administrativnog kapaciteta Središnjeg državnog ureda za javnu nabavu Jačanje administrativnog kapaciteta kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi: obuka trenera za javnu nabavu, obuka zaposlenika za nabavu i nadzor, te njihova stalna edukacija Povećanje percepcije sustava javne nabave putem izdavanja biltena i publikacija, • održavanja web stranice, održavanja seminara i radionica, kontakta sa medijima i sl. 	<p>I. tromjesečje 2007.</p> <p>kraj I. tromjesečja 2007.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>veljača 2007.</p> <p>prosinac 2007.</p> <p>II tromjesečje 2007.</p> <p>prosinac 2007.</p> <p>kontinuirano 2007.-2009.</p> <p>2007.-2008.</p> <p>kontinuirano 2007.-2009.</p> <p>kontinuirano 2007.-2009.</p> <p>kontinuirano 2007.-2009.</p> <p>kontinuirano 2007.-2009.</p> <p>kontinuirano 2007.-2009.</p> <p>kontinuirano 2007.-2009.</p> <p>kontinuirano 2007.-2009.</p>

PRILOG I. PROCJENA FISKALNIH UČINAKA STRUKTURNIH REFORMI

	2006.	2007.	2008.	2009.
UKUPNA PROCJENA FISKALNIH UČINAKA GLAVNIH PROVEDBENIH MJERA				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-328.748.011	-1.431.300.459	-1.888.543.748	-1.161.338.526
B1. Izravni učinak na prihode	490.483.847	494.542.282	135.508.585	21.470.486
B2. Izravni učinak na rashode	819.231.858	1.925.842.741	2.024.052.333	1.182.809.012
I. SEKTOR PODUZETNIŠTVA				
Ukupno (1+2+3)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-77.393.957	-693.937.944	-681.258.505	-775.221.537
B1. Izravni učinak na prihode	3.215.287	6.996.713	-7.104.000	
B2. Izravni učinak na rashode	80.609.244	700.934.657	674.154.505	775.221.537
1. Tržišno natjecanje i državne potpore				
A. Implementacija			X	
B. Neto izravni učinak na proračun	-397.763	-2.649.325	-1.421.617	2.061.775
B1. Izravni učinak na prihode	3.215.287	6.996.713	-7.104.000	
B2. Izravni učinak na rashode	3.613.050	9.646.038	-5.682.383	-2.061.775
Napomena: Iznosi za 2006., 2007. i 2008. godinu uključuju iznose sredstava PHARE projekta (projekt je bio planiran za 2006. godinu, ali do provedbe će doći tijekom 2007. i 2008. godine).				
2. Restrukturiranje željeznice				
Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-40.479.194	-585.733.119	-639.499.388	-722.145.812
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	40.479.194	585.733.119	639.499.388	722.145.812
Subvencije				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	203.168.275	57.473.000	54.300.000	73.300.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	-203.168.275	-57.473.000	-54.300.000	-73.300.000
Modernizacija i restrukturiranje Hrvatskih željeznica				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-243.647.469	-643.206.119	-693.799.388	-795.445.812
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	243.647.469	643.206.119	693.799.388	795.445.812
3. Poslovno okruženje malog i srednjeg poduzetništva				
Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-36.517.000	-105.555.500	-40.337.500	-55.137.500
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	36.517.000	105.555.500	40.337.500	55.137.500
Edukacija za poduzetništvo				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-8.800.000	-6.470.000	-3.185.000	-3.385.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	8.800.000	6.470.000	3.185.000	3.385.000
Konkurentnost				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-7.417.000	-18.885.500	-3.152.500	-3.852.500
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	7.417.000	18.885.500	3.152.500	3.852.500
Financiranje poduzetništva				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-6.800.000	-78.700.000	5.000.000	-22.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	6.800.000	78.700.000	-5.000.000	22.000.000

Poduzetnička infrastruktura				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-13.500.000	-1.500.000	-39.000.000	-25.900.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	13.500.000	1.500.000	39.000.000	25.900.000

Napomena: Procjena ne uključuje administrativne rashode, a budući da monitoring nije ustrojen procjena SME učinjena je u okviru mogućeg

II. TRŽIŠTE RADA				
Ukupno (1+2+3+4)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-355.500.000	-480.046.000	-818.671.113	-142.891.000
B1. Izravni učinak na prihode	4.500.000	8.880.000	5.920.000	0
B2. Izravni učinak na rashode	360.000.000	488.926.000	824.591.113	142.891.000

1. Godišnji plan poticanja zapošljavanja

A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-355.500.000	-41.110.000	-50.740.000	-50.000.000
B1. Izravni učinak na prihode *	4.500.000	8.880.000	5.920.000	
B2. Izravni učinak na rashode	360.000.000	49.990.000	56.660.000	50.000.000

* Odobreni PHARE projekt 2005

Napomena: Od 2006. godine nove mjere objedinjuju sva raspoloživa sredstva svih nositelja mjera koja su se prethodnih godina vodila i pratila na zasebnim proračunskim pozicijama decentralizirano.

2. Reforma socijalne skrbi

A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun			-603.931.113	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode			603.931.113	

Napomena: Pri procjeni fiskalnog učinka reforme socijalnih naknada nisu uključene mjere Nacionalne populacijske politike koje neposredno utječu na socijalno najugroženije stanovništvo, stoga se procjenjuje da bi fiskalni učinak mogao biti manji za 15% - 20%.

3. Doplatka za djecu

A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-325.000.000	0	0
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		325.000.000	0	0

Napomena: Od 2007. godine novina je pronaletetni dodatak za 3. i 4. dijete u visini od 500,00 kuna.

4. Dodatni porodični dopust i oprema za novorođeno dijete

A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-113.936.000	-164.000.000	-92.891.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		113.936.000	164.000.000	92.891.000

Napomena: povećanje proizlazi iz povećanja proračunske osnovice i laganog povećanja djece kao rezultat populacijske politike

III. POLJOPRIVREDNI SEKTOR				
Ukupno (1+2+3+4)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-197.841.650	-136.435.132	-114.550.294	-62.007.043
B1. Izravni učinak na prihode	45.286.450	138.407.575	140.760.825	21.416.486
B2. Izravni učinak na rashode	243.128.100	274.842.707	255.311.119	83.423.529

1. Državne potpore u poljoprivredi

A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-183.285.000	-53.941.894	-57.473.013	-59.024.784
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	183.285.000	53.941.894	57.473.013	59.024.784

2. Provedba SAPARD-a

A. Implementacija	X		X	
B. Neto izravni učinak na proračun	-7.600.000	-25.200.000	-25.200.000	
B1. Izravni učinak na prihode	10.000.000	75.000.000	75.000.000	
B2. Izravni učinak na rashode	17.600.000	100.200.000	100.200.000	

3. Provedba projekta Svjetske banke za prilagodbu poljoprivrednog zakonodavstva sa pravnom stečevinom EU				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-4.956.650	-18.193.238	-17.977.281	-6.982.259
B1. Izravni učinak na prihode	35.286.450	63.407.575	65.760.825	21.416.486
B2. Izravni učinak na rashode	40.243.100	81.600.813	83.738.106	28.398.745
4. Istraživanje, razvoj i modernizacija tehnologije drvne industrije				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.000.000	-39.100.000	-13.900.000	4.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	2.000.000	39.100.000	13.900.000	-4.000.000

IV. REFORMA JAVNE UPRAVE

Ukupno (1+2+3+4+5)

A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.220.000	-10.952.425	-3.712.506	-4.588.827
B1. Izravni učinak na prihode	12.173.903	17.659.119		
B2. Izravni učinak na rashode	15.393.903	28.611.544	3.712.506	4.588.827

1. Darovnica Švedske međunarodne agencije za razvoj SIDA				
A. Implementacija	X	X		
B. Neto izravni učinak na proračun	0	0		
B1. Izravni učinak na prihode	2.411.691	6.774.413		
B2. Izravni učinak na rashode	2.411.691	6.774.413		
2. Danska pred-pristupna pomoć (2005-2007)				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun	0	0		
B1. Izravni učinak na prihode	6.619.327	5.698.269		
B2. Izravni učinak na rashode	6.619.327	5.698.269		
3. CARDS 2003-podrška decentralizaciji Hrvatske državne uprave				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun	0	0		
B1. Izravni učinak na prihode	3.142.885	5.186.437		
B2. Izravni učinak na rashode	3.142.885	5.186.437		
4. Razvoj i implementacija općih programa izobrazbe za državne službenike u državnoj službi				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-9.972.425	-2.493.106	-3.116.382
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		9.972.425	2.493.106	3.116.382
5. Informatizacija Ureda državne uprave u županijama				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.220.000	-980.000	-1.219.400	-1.472.445
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	3.220.000	980.000	1.219.400	1.472.445

V. RAZVOJ DRUŠTVA TEMELJENOG NA ZNANJU

Ukupno (1+2+3+4)

A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-42.605.753	-268.396.814	-98.568.162	-111.778.629
B1. Izravni učinak na prihode	3.937.798			
B2. Izravni učinak na rashode	46.543.551	268.396.814	98.568.162	111.778.629

1. Razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.950.000	-2.600.000	-2.756.000	-2.921.360
B1. Izravni učinak na prihode (očekivani kredit Svjetske banke)				
B2. Izravni učinak na rashode	1.950.000	2.600.000	2.756.000	2.921.360

Napomena: Dio sredstava prikazanih pod B2 osigurana su zajmom Svjetske banke (50%), a rezidual se pokriva sredstvima proračuna

2. Osnovnoškolsko obrazovanje				
Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-11.927.051	-209.612.764	-79.649.531	-91.508.503
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	11.927.051	209.612.764	79.649.531	91.508.503

Besplatni udžbenici				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-192.000.000	-50.880.000	-54.572.800
B1. Izravni učinak na prihode (očekivani kredit Svjetske banke)				
B2. Izravni učinak na rashode		192.000.000	50.880.000	54.572.800
Izrada nastavnog uputnika (kurikuluma)				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.927.051	-2.612.764	-2.769.531	-2.935.703
B1. Izravni učinak na prihode (očekivani kredit Svjetske banke)				
B2. Izravni učinak na rashode	1.927.051	2.612.764	2.769.531	2.935.703
Opremanje osnovnih škola kabinetskom i didaktičkom opremom				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun	-10.000.000	-15.000.000	-26.000.000	-34.000.000
B1. Izravni učinak na prihode (očekivani kredit Svjetske banke)				
B2. Izravni učinak na rashode	10.000.000	15.000.000	26.000.000	34.000.000

Napomena: Dio sredstava prikazanih pod B2 osigurana su zajmom Svjetske banke (50%), a rezidual se pokriva sredstvima proračuna

3. Srednjoškolsko obrazovanje

Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-28.528.702	-50.684.050	-15.616.631	-16.770.606
B1. Izravni učinak na prihode	3.937.798			
B2. Izravni učinak na rashode	32.466.500	50.684.050	15.616.631	16.770.606
Besplatni udžbenici				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-48.000.000	-12.720.000	-13.643.200
B1. Izravni učinak na prihode (očekivani kredit Svjetske banke)				
B2. Izravni učinak na rashode		48.000.000	12.720.000	13.643.200
Uvesti produženo obvezno srednjoškolsko obrazovanje				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun	-4.212.202	-570.000	-598.500	-628.425
B1. Izravni učinak na prihode	3.937.798			
B2. Izravni učinak na rashode	8.150.000	570.000	598.500	628.425

Napomena: Dio sredstava prikazanih pod B2 osigurana su zajmom Svjetske banke (22%), a rezidual se pokriva sredstvima proračuna.

Uvođenje produženog obveznog srednjoškolskog obrazovanja djelomično se financira iz pretpripravnih fondova CARDS 2003-Jačanje škola za strukovno obrazovanje i osposobljavanje čiji je učinak na prihode prikazan u retku B1. S obzirom da dodatna sredstva iz fondova nisu dostatna za pokrivanje povećanih rashoda nastalih uslijed provođenja reforme u promatranim godinama, rezidual se financira sredstvima iz proračuna.

Razvoj kvalitete srednjoškolskog obrazovanja				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun	-12.931.500	-1.430.950	-1.574.045	-1.731.450
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	12.931.500	1.430.950	1.574.045	1.731.450

Napomena: Dio sredstava prikazanih pod B2 osigurana su zajmom Svjetske banke (17%), a rezidual se pokriva sredstvima proračuna

Povećanje dostupnosti srednjoškolskog obrazovanja				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-11.385.000	-683.100	-724.086	-767.531
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	11.385.000	683.100	724.086	767.531

4. Visoko obrazovanje

Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-200.000	-5.500.000	-546.000	-578.160
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	200.000	5.500.000	546.000	578.160
Provedba Bolonjskog procesa				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-100.000	-3.000.000	-360.000	-381.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	100.000	3.000.000	360.000	381.000
Uvođenje novog načina financiranja visokog školstva				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-100.000	-2.500.000	-186.000	-197.160
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	100.000	2.500.000	186.000	197.160

VI. REFORMA ZDRAVSTVA				
Ukupno (1+2+3+4)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	415.000.000	296.173.000	-157.200	-245.800
B1. Izravni učinak na prihode	415.000.000	303.364.000		
B2. Izravni učinak na rashode		7.191.000	157.200	245.800
1. Unapređenje postojećeg sustava direktnog plaćanja korisnika				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	380.000.000			
B1. Izravni učinak na prihode	380.000.000			
B2. Izravni učinak na rashode				
2. Racionalizacija potrošnje lijekova kroz osnovnu i dopunsku listu lijekova				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	35.000.000	303.364.000		
B1. Izravni učinak na prihode	35.000.000	303.364.000		
B2. Izravni učinak na rashode				
3. Proširenje sustava telemedicine u primarnu zdravstvenu zaštitu te uvođenje standarda telemedicine				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-3.231.000	-129.200	-201.800
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		3.231.000	129.200	201.800
4. Osnivanje domova zdravlja na otocima i područjima od posebnog državnog interesa				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-3.260.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		3.260.000		
5. Osnivanje Hrvatskog zavoda za mentalno zdravlje				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-700.000	-28.000	-44.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		700.000	28.000	44.000
VII. REFORMA PRAVOSUĐA				
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.272.492	-4.672.276	2.591.358	-1.216.750
B1. Izravni učinak na prihode	3.671.000	1.887.280	-1.584.240	
B2. Izravni učinak na rashode	6.943.492	6.559.556	-4.175.598	1.216.750
1. Reforma zemljišnoknjižnog sustava				
A. Implementacija			X	
B. Neto izravni učinak na proračun	-118.000	-1.000.000	4.668.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	118.000	1.000.000	-4.668.000	
Napomena: Sredstva prikazana po B2 osigurana su zajmom Svjetske banke i dijelom iz Državnog proračuna RH				
2. Reforma zemljišnoknjižnog sustava				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	0	0	0	
B1. Izravni učinak na prihode	191.000	430.000	-3.230.000	
B2. Izravni učinak na rashode	191.000	430.000	-3.230.000	
Napomena: Sredstva prikazana po B2 odnose se na Darovnicu EU CARDS 2002., 2003., 2004.				
3. Prilagodba hrvatskog zakonodavstva europskom zakonodavstvu				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-49.000		-110.200	-40.600
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	49.000		110.200	40.600
4. Alternativno rješavanje sudskih sporova «Projekt mirenja»				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-575.000		-109.250	-40.250
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	575.000		109.250	40.250

5. Alternativno rješavanje sudskih sporova «Projekt mirenja»				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-130.906	-11.176	-47.360	
B1. Izravni učinak na prihode	3.480.000	1.457.280	1.645.760	
B2. Izravni učinak na rashode	3.610.906	1.468.456	1.693.120	

Napomena: Sredstva prikazana pod B1 odnose se na pomoći iz projekta PHARE 2005.

6. Reforma kaznenog zakonodavstva				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-100.000		-30.400	-11.200
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	100.000		30.400	11.200
7. Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.299.586	-3.661.100	-1.779.432	-1.124.700
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	2.299.586	3.661.100	1.779.432	1.124.700

Napomena: Povećanje rashoda u 2007. godini obuhvatilo je iznos od 2.000.000 kn koji je implementiran u 2007. godini na aktivnosti "Antikorupcijska strategija"

VIII. ZAŠTITA OKOLIŠA

Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)

A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-63.914.159	-132.595.588	-174.173.606	-63.308.940
B1. Izravni učinak na prihode	2.699.409	17.347.595	-2.484.000	54.000
B2. Izravni učinak na rashode	66.613.568	149.943.183	171.689.606	63.362.940

1. Usklađivanje hrvatskog zakonodavstva u području zaštite okoliša s pravnom stečevinom EU:

Izrada i donošenje propisa uz prenošenje okolišne pravne stečevine (MZOPUG, MPŠVG, MK)

A. Implementacija				X
B. Neto izravni učinak na proračun	-560.000	-645.500	-117.600	480.100
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	560.000	645.500	117.600	-480.100

Napomena: Odnosi se na MZOPUG, MPŠVG (vodno gospodarstvo) i MK

2. Integriranje ciljeva zaštite okoliša pri planiranju i provedbi ostalih sektorskih politika u cilju promicanja održivog razvitka

Donošenje i provedba podzakonskih propisa Zakona o zaštiti okoliša o procjeni utjecaja na okoliš i strateškoj procjeni

A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-251.000	-169.000	-16.800	-26.200
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	251.000	169.000	16.800	26.200

3. Unapređenje cjelovitog sustava upravljanja kakvoćom zraka te uspostavljanje uvjeta za rješavanje problema vezanih uz klimatske promjer

Ukupno

A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	1.387.000	2.133.000	1.605.000	1.930.000
B1. Izravni učinak na prihode	-410.000	4.930.000	2.925.000	0
B2. Izravni učinak na rashode	-1.797.000	2.797.000	1.320.000	-1.930.000

Zaštita atmosfere i klimatske promjene MZOPUG

A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.210.000	360.000	320.000	300.000
B1. Izravni učinak na prihode	-410.000	30.000	400.000	
B2. Izravni učinak na rashode	800.000	-330.000	80.000	-300.000

Napomena: Uključuje bespovratnu pomoć iz programa LIFE III-Treće zemlje (Jačanje kapaciteta za provedbu Kyoto protokola) u 2006., 2007. i 2008. - korisnik MZOPUG

AZO

A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-583.000	-517.000	-250.000	170.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	583.000	517.000	250.000	-170.000

Državna mreža za praćenje kakvoće zraka

A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	4.260.000	2.290.000	2.415.000	1.460.000
B1. Izravni učinak na prihode		4.900.000	2.525.000	
B2. Izravni učinak na rashode	-4.260.000	2.610.000	110.000	-1.460.000

Napomena: Uključuje bespovratnu pomoć iz PHARE programa za izgradnju 12 postaja u 2007. i 2008.

Državna mreža za praćenje kakvoće zraka - tekuće održavanje				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.080.000		-880.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	1.080.000		880.000	
4. Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom				
Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-83.415	1.023.595	-1.145.000	-110.000
B1. Izravni učinak na prihode	3.242.405	617.595	-2.009.000	-146.000
B2. Izravni učinak na rashode	3.325.820	-406.000	-864.000	-36.000
Daljnji razvoj sustava gospodarenja otpadom (dokumenti i planovi)				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-740.000	125.000	-26.000	-39.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	740.000	-125.000	26.000	39.000
Program sanacije onečišćenih područja ("crne točke")				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.800.000	1.000.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	1.800.000	-1.000.000		
Daljnji razvoj informacijskog sustava za gospodarenje otpadom (AZO)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	226.180	142.000	-30.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	-226.180	-142.000	30.000	
Podrška provedbi Plana*, izgradnji i rekonstrukciji okoliša - LIFE, ISPA /IPA				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	2.230.405	-243.405	-1.089.000	-71.000
B1. Izravni učinak na prihode	3.242.405	617.595	-2.009.000	-146.000
B2. Izravni učinak na rashode	1.012.000	861.000	-920.000	-75.000
Napomena: *Projekt LIFE III-Treće zemlje: Izrada smjernica za početak provedbe Plana gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj u 2006. i 2007. godini (korisnik MZOPUG)				
5. Jačanje i uspostava sustava integralnog upravljanja vodama s pojačanim investiranjem u infrastrukturu upravljanja vodama (MPŠVG):				
Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-97.500	-117.312.500	-184.526.390	-62.528.093
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	97.500	117.312.500	184.526.390	62.528.093
Kapitalni projekti vodoopskrba				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-6.500.000	11.500.000	-16.500.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		6.500.000	-11.500.000	16.500.000
Kapitalni projekti zaštite voda i mora od zagađenja				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	13.500.000		-9.000.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	-13.500.000	39.500.000	9.000.000	
Kapitalni objekti razvoja sustava zaštite od štetnog djelovanja voda				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.000.000	-10.000.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	3.000.000	10.000.000		
Kapitalni projekti projekti navodnjavanja				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-10.597.500	-61.312.500	-187.026.390	-46.028.093
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	10.597.500	61.312.500	187.026.390	46.028.093

6. Zaštita mora i morskog okoliša (MZOPUG i AZO):

Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.686.816	-11.153.000	-6.000	-54.000
B1. Izravni učinak na prihode	-132.996			
B2. Izravni učinak na rashode	3.553.820	11.153.000	6.000	54.000
Praćenje kakvoće mora				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	115.000	-10.000	-6.000	-4.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	-115.000	10.000	6.000	4.000
Izgradnja i održavanje brodice čistača mora				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	1.580.000	-380.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	-1.580.000	380.000		

Napomena: Održavanje brodice čistača iznosi 2.500.000 kuna godišnje

Uspostava i razvijanje informacijskog sustava praćenja stanja Jadranskog mora (AZO)				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-381.816	237.000		-50.000
B1. Izravni učinak na prihode	-132.996			
B2. Izravni učinak na rashode	248.820	-237.000		50.000
Jačanje sustava nadzora kakvoće priobalnih voda (Projekt zaštite od onečišćenja u priobalnom području)				
A. Implementacija	X		X	
B. Neto izravni učinak na proračun	-5.000.000	-11.000.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	5.000.000	11.000.000		

Napomena: 50% sredstava odnosi se na zajam Svjetske banke

7. Zaštita prirode (MK):

Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-59.119.428	15.850.000	1.254.000	-604.000
B1. Izravni učinak na prihode		11.100.000	-3.700.000	
B2. Izravni učinak na rashode	59.119.428	-4.750.000	-4.954.000	604.000
Unapređivanje sustava zaštite prirode				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-47.819.428	3.100.000	2.300.000	-1.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	47.819.428	-3.100.000	-2.300.000	1.000.000
Zaštita prirodnih vrijednosti				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-11.300.000	12.750.000	-1.046.000	396.000
B1. Izravni učinak na prihode		11.100.000	-3.700.000	
B2. Izravni učinak na rashode	11.300.000	-1.650.000	-2.654.000	-396.000

8. Uvođenje cjelovitog sustava sprječavanja i nadzora onečišćenja okoliša:

Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-510.000	-150.000	-100.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		510.000	150.000	100.000
Uvođenje cjelovitog sustava sprječavanja i nadzora onečišćenja okoliša (IPPC)				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-400.000		-100.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		400.000		100.000
Nadogradnja KEO u skladu s zahtjevima EPER-a t.j.e -PRTR (AZO)				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-110.000	-150.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		110.000	150.000	

9. Uspostava sustava za sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvar:

Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.000	-550.000	-45.000	-100.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	3.000	550.000	45.000	100.000
Daljnji razvoj registra rizičnih postrojenja (AZO)				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.000	50.000	-45.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	3.000	-50.000	45.000	
Provedba aktivnosti u cilju primjene SEVESO II direktive				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-600.000		-100.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		600.000		100.000

10. Šumarstvo (MPŠVG):

Ukupno				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.500.000	-21.262.183	8.974.184	-2.196.747
B1. Izravni učinak na prihode		700.000	300.000	200.000
B2. Izravni učinak na rashode	1.500.000	21.962.183	-8.674.184	2.396.747
Inventarizacija šumskih resursa u RH				
A. Implementacija		X	X	
B. Neto izravni učinak na proračun		-15.583.183	10.601.214	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		15.583.183	-10.601.214	
Šumarska savjetodavna služba				
A. Implementacija	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.500.000	-4.359.000	-1.589.000	-2.156.000
B1. Izravni učinak na prihode		700.000	300.000	200.000
B2. Izravni učinak na rashode	1.500.000	5.059.000	1.889.000	2.356.000
Izveštajno prognozni poslovi u šumarstvu				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-1.250.000	-36.000	-38.587
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		1.250.000	36.000	38.587
Banka gena				
A. Implementacija		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-70.000	-2.030	-2.160
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		70.000	2.030	2.160

IX. Institucionalno jačanje sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj

A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun		-437.280	-43.720	-80.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		437.280	43.720	80.000

PRILOG II. PRIKAZ FISKALNIH UČINAKA PROJEKATA FINANCIRANIH IZ FONDOVA EUROPSKE UNIJE (u 2007. godini)

Korisnici EU fondova	CARDS 2003	CARDS 2004	PHARE 2005	PHARE 2006	ISPA	UKUPNO
1	2	3	5	6	7	8
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	6.406.346	6.660.000				13.066.346
nacionalna komponenta						
Hrvatski zavod za zapošljavanje		3.848.533	8.800.000			12.648.533
nacionalna komponenta			1.110.000			1.110.000
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva	4.918.810	15.466.000	37.515.869		16.650.000	74.550.679
nacionalna komponenta			4.009.000		9.990.000	13.999.000
Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	1.903.262	15.170.000	11.200.000			28.273.262
nacionalna komponenta						
Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka	30.467.400	73.015.800	64.646.400	1.370.000	68.620.000	238.119.600
nacionalna komponenta			9.602.200	730.000	151.950.000	162.282.200
Ministarstvo pravosuđa	8.172.946	18.986.592	10.265.280			37.424.818
nacionalna komponenta			142.080			142.080
Ministarstvo unutarnjih poslova		46.768.000	25.574.400			72.342.400
nacionalna komponenta			3.807.300			3.807.300
Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU			9.657.000			9.657.000
nacionalna komponenta						
Ministarstvo financija - unutarnja revizija		5.400.000	3.750.000			9.150.000
nacionalna komponenta						
Ministarstvo financija - carina	222.000		36.630.000			36.852.000
nacionalna komponenta			7.400.000			7.400.000
Ministarstvo financija - porezna uprava		1.409.700	14.800.000			16.209.700
nacionalna komponenta						
Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva		9.324.000	9.146.400		2.860.000	21.330.400
nacionalna komponenta						
Ured VRH za ljudska prava		7.104.000				7.104.000
nacionalna komponenta						
Ured VRH za suzbijanje zloporabe opojnih droga		3.256.000				3.256.000
nacionalna komponenta						
Državni zavod za mjeriteljstvo		5.106.000				5.106.000
nacionalna komponenta						
Ured VRH za nacionalne manjine			6.388.667			6.388.667
nacionalna komponenta						
Državni zavod za statistiku			24.464.400			24.464.400
nacionalna komponenta						
Državna geodetska uprava			22.874.791			22.874.791
nacionalna komponenta			1.603.542			1.603.542
Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja			10.212.000			10.212.000
nacionalna komponenta						
Državni inspektorat			7.410.360			7.410.360
nacionalna komponenta			333.000			333.000
Ured VRH za nevladine udruge	4.113.302	20.424.000				24.537.302
nacionalna komponenta						
Središnji državni ured za upravu	5.706.805					5.706.805
nacionalna komponenta						
Državni zavod za zaštitu od zračenja						
nacionalna komponenta						
Državni zavod za nuklearnu sigurnost			1.998.000			1.998.000
nacionalna komponenta						
Državni zavod za zaštitu prirode			11.100.000			11.100.000
nacionalna komponenta			444.000			444.000
UKUPNO EU	61.910.871	231.938.625	316.433.567	1.370.000	88.130.000	699.783.063
UKUPNO NACIONALNA KOMPONENTA	0	0	28.451.122	730.000	161.940.000	191.121.122
SVEUKUPNO	61.910.871	231.938.625	344.884.689	2.100.000	250.070.000	890.904.185

PRILOG III. STATISTIČKI DODATAK

Tablica 1. Rast i povezani čimbenici

U postotku ako nije drugačije naznačeno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
1. Stopa rasta BDP-a u stalnim cijenama (14+15+16)	4,3	4,6	4,6	4,8	5,0
2. BDP u tekućim cijenama (mil. kuna)	229.031	247.850	268.101	289.856	313.571
3. Implicitni deflator BDP-a	3,2	3,5	3,4	3,2	3,0
4. Stopa rasta indeksa potrošačkih cijena (godišnji prosjek)	3,3	3,5	3,2	3,0	2,8
5. Stopa rasta zaposlenosti *	0,7	1,9	1,9	1,8	1,8
6. Stopa rasta proizvodnosti rada *	3,6	2,6	2,6	2,9	3,2
7. Udio investicija u BDP-u **	31,3	32,8	34,2	35,2	36,1
Izvori rasta: postotne promjene u stalnim cijenama					
8. Osobna potrošnja	3,4	3,2	3,9	3,8	3,7
9. Državna potrošnja	0,8	3,6	-0,2	0,0	0,3
10. Investicije u fiksni kapital	4,8	9,2	6,8	7,8	8,9
11. Promjena zaliha kao % BDP-a***	2,7	3,0	3,9	4,3	4,2
12. Izvoz roba i usluga	4,6	6,4	7,3	7,5	7,4
13. Uvoz roba i usluga	3,5	7,2	7,1	6,6	6,2
Doprinosi rastu BDP-a					
14. Finalna domaća potražnja	3,7	5,4	4,3	4,7	5,1
15. Promjena zaliha ***	0,6	0,5	1,1	0,5	0,1
16. Neto inozemna potražnja	0,1	-1,3	-0,8	-0,4	-0,2
Rast bruto dodane vrijednosti ****					
17. Poljoprivreda *****	0,1	3,8	4,0	4,0	3,7
18. Industrija (bez građevinarstva)	5,5	4,6	4,8	5,4	6,0
19. Građevinarstvo	2,2	5,8	4,7	5,1	5,4
20. Usluge *****	4,2	4,5	4,5	4,5	4,6

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

* Zaposlenost prema podacima Ankete o radnoj snazi.

** Ukupne investicije (vrijednost u tekućim tržišnim cijenama).

*** Promjena zaliha uključuje statističku diskrepanciju.

****Vrijednost u stalnim cijenama.

*****Uključuje lov, šumarstvo i ribarstvo.

*****Uključuje kategorije NKD-a: G, H, I, J, K, L, M, N, O, P i UFPIM.

Izvori: DZS i HNB

Tablica 2. Kretanja na tržištu rada

U postotku ako nije drugačije naznačeno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
1. Stanovništvo (u tis.)	4.442	4.442	4.442	4.442	4.442
2. Stopa rasta stanovništva	0	0	0	0	0
3. Stanovništvo u radnoj dobi (u tis.) *	2.757	2.757	2.757	2.757	2.757
4. Stopa participacije *	63,2	63,7	64,6	65,0	65,5
5. Razina zaposlenosti (u tis.) *	1.573	1.603	1.633	1.663	1.693
6. Stopa rasta zaposlenosti *	0,7	1,9	1,9	1,8	1,8
7. Zaposleni u javnom sektoru (u tis.) *	336	340	340	340	340
8. Stopa rasta zaposlenosti u javnom sektoru *	-0,2	1,1	0,0	0,0	0,0
9. Stopa nezaposlenosti (ILO) *	12,7	11,8	11,7	11,5	11,0
10. Stopa rasta prosječne realne bruto plaće	0,9	2,1	2,5	3,2	2,7

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

* Prema podacima Ankete o radnoj snazi.

Izvori: DZS i HNB

Tablica 3. Kretanja u vanjskom sektoru

U mil. EUR, osim ako je drugačije naznačeno	Godina				
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
1. Saldo tekućeg računa (kao % BDP-a)	-6,4	-7,5	-7,8	-7,4	-7,0
2. Izvoz roba	7.217	8.304	9.293	10.441	11.755
3. Uvoz roba	-14.738	-16.582	-18.302	-20.063	-21.860
4. Saldo na računu roba	-7.522	-8.278	-9.009	-9.622	-10.105
5. Izvoz usluga	8.053	8.455	9.006	9.585	10.154
6. Uvoz usluga	-2.735	-2.837	-2.935	-3.052	-3.193
7. Saldo na računu usluga	5.318	5.619	6.071	6.533	6.961
8. Neto plaćanja kamata	-520	-498	-455	-317	-176
9. Ostali neto faktorski primitci iz inozemstva	-433	-499	-505	-563	-676
10. Tekući transferi	1.184	1.107	1.062	1.032	1.017
11. U čemu: iz EU	678	664	637	619	610
12. Saldo tekućeg računa platne bilance	-1.973	-2.549	-2.835	-2.937	-2.979
13. Inozemne direktne investicije (neto)	1.218	2.439	1.750	2.041	2.321
14. Međunarodne pričuve	7.438	8.589	8.960	9.766	10.645
15. Inozemni dug	25.541	28.523	31.025	33.489	35.882
16. Inozemni dug (kao % BDP-a)	82,5	84,4	85,0	84,9	84,1
17. U čemu: inozemni dug države (isključujući HBOR)	6.152	5.736	5.462	5.265	4.555
18. U čemu: inozemni dug HBOR-a	895	1.145	1.459	1.674	2.145
19. U čemu: nominirano u stranoj valuti	24.467	27.325	29.722	32.082	34.375
20. U čemu: dospjele obveze (glavnice)	3.942	4.950	3.799	3.147	3.831
21. Devizni tečaj HRK / EUR (na kraju razdoblja)	7,38	7,40	7,40	7,40	7,40
22. Prosječan godišnji devizni tečaj HRK / EUR	7,40	7,34	7,35	7,35	7,35
23. Neto inozemna štednja (retci 23-26: kao % BDP-a)	6,4	7,5	7,8	7,4	7,0
24. Domaća privatna štednja *	22,8	23,1	24,2	25,4	26,7
25. Domaće privatne investicije **	26,3	28,1	29,8	30,9	32,0
26. Domaća javna štednja ***	2,1	2,3	2,1	2,3	2,4
27. Domaće javne investicije ****	5,0	4,7	4,4	4,3	4,1

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

* Razlika između salda tekućeg računa i neto domaće javne štednje, uvećana za procijenjeni iznos domaćih privatnih investicija.

** Razlika između ukupnih investicija (investicije u fiksni kapital i promjena zalih) i domaćih javnih investicija.

*** Razlika između tekućih prihoda i rashoda konsolidirane središnje države prikazanih u skladu s međunarodnom metodologijom za statistiku državnih financija "GFS 2001."

**** Kapitalni rashodi konsolidirane središnje države

(kapitalne pomoći unutar opće države, razni ostali rashodi - kapitalni, nabava nefinancijske imovine).

Izvori: MF i HNB

Tablica 4. Proračun opće države (sukladno metodologiji ESA 95)

Postotak BDP-a	ESA kod	2005	2006	2007	2008	2009
Neto pozajmljivanje (B9) po razinama						
1. Opća država	S13	-2,9	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5
2. Državni proračun	S1311	-1,6	-1,2	-1,2	-1,1	-1,0
3. Vlasti država	S1312					
4. Lokalna država	S1313	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
5. Izvanprorač. fondovi osim fondova soc. osiguranja	S1314	-1,2	-0,8	-0,5	-0,6	-0,3
Opća država (S13)						
6. Ukupni prihodi	ESA	45,0	45,0	44,8	44,0	43,3
7. Ukupni rashodi	ESA	47,9	47,2	46,6	45,7	44,7
8. Neto pozajmljivanje/zaduživanje	B9	-2,9	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5
9. Kamate	D41	2,2	2,2	2,1	2,0	1,9
10. Primarni saldo		-0,7	0,1	0,3	0,3	0,4
Komponente prihoda						
11. Porezi	D2+D5	26,3	26,5	26,2	25,8	25,4
12. Socijalni doprinosi	D61	13,9	13,8	13,6	13,6	13,5
13. Ostalo		4,9	4,6	5,1	4,6	4,5
14. Ukupni prihodi	ESA	45,0	45,0	44,8	44,0	43,3
Komponente rashoda						
15. Zajednička potrošnja	P32	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. Socijalne naknade u naravi	P31	3,2	3,0	2,8	2,8	2,7
17. Socijalni transferi osim u naravi	D62	15,4	15,1	14,8	14,5	14,3
18. Kamate	D41	2,2	2,2	2,1	2,0	1,9
19. Subvencije	D3	2,6	2,6	2,5	2,4	2,3
20. Bruto investicije u fiksni kapital	P51	3,9	3,4	3,5	3,2	3,0
21. Ostalo		20,6	20,8	20,9	20,8	20,5
22. Ukupni rashodi	ESA	47,9	47,2	46,6	45,7	44,7

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, a crvenom projicirane vrijednosti
Izvor: MF

Tablica 5. Dug opće države

Postotak BDP-a	ESA	2005	2006	2007	2008	2009
1. Razina ukupnog duga		44,2	42,1	40,5	39,3	38,1
2. <i>Od čega</i> : otplate		5,1	4,2	3,8	3,0	3,7
3. Promjena duga		0,6	-2,1	-1,6	-1,2	-1,2
Doprinosi promjeni ukupnog duga						
4. Primarna bilanca	B9	0,7	-0,1	-0,3	-0,3	-0,4
5. Kamate	D41	2,2	2,2	2,1	2,0	1,9
6. Nominalni rast BDP-a	B1g	-3,1	-3,4	-3,2	-3,0	-3,0
7. Ostali faktori koji utječu na dug		0,8	-0,9	-0,2	0,1	0,3
8. <i>Od čega</i> : Promjene u tečaju		-0,3	-0,2	0,0	0,0	0,0
9. <i>Od čega</i> : Privatizacijski prihodi		-0,2	-1,3	-0,8	-0,5	-0,4
10. Implicitna kamatna stopa na dug (%)		5,5	5,4	5,4	5,3	5,2

Tablica 6. Odstupanja od prethodne verzije Pretpristupnog programa

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
1. Realni rast BDP-a (u %)					
Prethodna verzija	3,9	4,0	4,1	4,3	-
Posljednja verzija	4,3	4,6	4,6	4,8	5,0
Razlika	0,4	0,5	0,5	0,5	-
2. Deficit tekućeg računa (u mil. EUR)					
Prethodna verzija	-1.734	-1.698	-1.534	-1.401	-
Posljednja verzija	-1.973	-2.549	-2.835	-2.937	-2.979
Razlika	-240	-851	-1.301	-1.536	-
Razlika u postotnim bodovima*	-0,6	-2,3	-3,3	-3,7	-
3. Bruto inozemni dug (u mil. EUR)					
Prethodna verzija	24.924	26.699	28.684	30.906	-
Posljednja verzija	25.541	28.523	31.025	33.489	35.882
Razlika	617	1.824	2.341	2.583	-
Razlika u postotnim bodovima*	-0,5	1,3	1,8	1,5	-
4. Proračunski saldo (kao % BDP-a)					
Prethodna verzija	-3,1	-2,4	-2,2	-1,9	-
Posljednja verzija	-2,9	-2,2	-1,8	-1,7	-1,5
Razlika**	0,2	0,2	0,4	0,2	-
5. Bruto javni dug (kao % BDP-a)					
Prethodna verzija	51,3	49,0	48,4	47,7	-
Posljednja verzija	49,6	47,7	46,1	44,8	43,4
Razlika	-1,7	-1,4	-2,3	-2,9	-

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

Izvori: MF i HNB

* Razlika između apsolutnog iznosa izraženog kao % BDP-a iz posljednje verzije PEP-a i apsolutnog iznosa izraženog kao % BDP-a iz prethodne verzije PEP-a

** Razlika detaljno objašnjena u potpoglavlju 3.1. srednjoročni fiskalni program 2007.-2009.

Tablica 7. Pretpostavke o međunarodnom ekonomskom okruženju na kojima je temeljen okvir Pretristupnog programa 2007.-2009.

VARIJABLE (godišnje stope rasta u % ako nije drugačije naznačeno)	Pretpostavke za								
	2005.		2006.		2007.		2008.		2009.
		promj.*****		promj.*****		promj.*****		promj.*****	
Kamatne stope (u % p.a., godišnji prosjeci)									
Hrvatska: kratkoročne (na trezorske zapise s rokom dospjeća od 91 dan, vagani prosjek)	4,1	-0,5	3,0	-1,1	3,6	-0,1	3,5	0,1	3,4
Hrvatska: dugoročne (na 10-godišnje kunske državne obveznice)*	4,3	-	4,4	-	4,6	-	4,5	-	4,4
Euro područje: kratkoročne (na proizvod tržišta novca s 3-mjesečnim dospjećem)	2,2	0,0	2,9	0,2	3,4	0,6	3,8	0,9	3,9
Euro područje: dugoročne (na 10-godišnje državne obveznice, najniža stopa euro područja)	3,3	-0,5	3,9	-0,4	4,3	-0,2	4,6	0,0	4,6
SAD: kratkoročne (na proizvod tržišta novca s 3-mjesečnim dospjećem)	3,6	-0,1	5,0	0,9	4,2	-0,2	5,5	0,8	5,5
SAD: dugoročne (na 10-godišnje državne obveznice)	4,3	-0,3	4,9	-0,3	4,5	-0,8	5,6	0,0	5,6
Tečajevi (godišnji prosjeci, "-" označava deprecijaciju)									
HRK / EUR	7,40	-0,01	7,34	-0,11	7,35	-0,10	7,35	-0,10	7,35
USD / EUR	1,24	-0,01	1,26	0,00	1,30	0,01	1,30	0,01	1,30
Nominalni efektivni tečaj (indeks, 2001.=100)	90,5	-0,2	89,5	-1,3	88,8	-1,4	88,8	-1,4	88,8
Realni efektivni tečaj (indeks, 2001. = 100) **	90,6	-0,1	88,9	-0,9	87,5	-1,0	86,9	-1,2	86,5
BDP (realne stope promjena)									
Svijet	4,9	0,6	5,1	0,8	4,9	0,6	4,8	0,4	4,8
SAD	3,5	0,0	3,5	0,2	3,1	-0,3	3,2	-0,3	3,2
Japan	2,6	0,6	2,9	0,9	2,1	0,3	1,9	0,2	1,9
Euro područje	1,3	0,1	2,1	0,3	1,8	-0,2	2,1	-0,1	2,2
Međunarodna trgovinska razmjena (realni pokazatelji)									
Hrvatska izvozna tržišta	4,3	-0,8	6,3	0,8	5,4	0,1	5,2	0,4	4,8
Svjetski uvoz dobara i usluga	7,4	0,1	9,1	1,9	7,8	0,9	7,0	0,6	6,8
Međunarodne cijene									
Međunarodne uvozne cijene (robe, u USD) ***	3,9	-1,3	2,4	2,1	1,9	1,3	0,5	-0,1	0,5
Cijene nafte (Brent, u USD za barel) ****	53,4	-0,8	69,2	7,5	75,5	15,5	74,3	16,3	72,3
Cijene sirovina koje isključuju naftu (u USD) ***	10,3	1,7	22,1	24,2	-4,8	-0,5	-9,1	-5,1	-7,0

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

* Prva državna 10-godišnja kunska obveznica izdana je 15.12.2005. godine, dok se ranije u toj kategoriji upisivao prinos

5-godišnje kunske državne obveznice izdane 28.05.2003. godine, te nije moguće prikazati razlike u ocjenama iz prethodnog PEP-a

** Efektivni tečaj je izračunat kao ponderirana geometrijska sredina bilateralnih tečajeva HRK prema: EUR (udjelj 72,2%), USD (27,8%),

Za izvođenje realnoga efektivnoga tečaja kao deflator se koristi indeks potrošačkih cijena.

*** Prosječna godišnja stopa rasta.

**** Jednostavan prosjek UK Brent, Dubai i West Texas Intermediate.

***** Promjena u odnosu na pretpostavke uključene u zadnji PEP.

Izvori: MMF, Consensus Forecast, ECFIN i HNB

Tablica 8. Ciklička kretanja

U postotku BDP-a	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
1. Stopa rasta BDP-a u stalnim cijenama	4,3	4,6	4,6	4,8	5,0
2. Stvarni proračunski saldo	-4,1	-3,0	-2,8	-2,6	-2,4
3. Neto plaćanja kamata	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
4. Rast potencijalnog BDP-a	4,4	4,5	4,6	4,7	4,7
5. Jaz domaćeg proizvoda*	0,2	0,1	0,1	0,1	-0,2
6. Ciklička komponenta proračuna	0,1	0,2	0,0	0,1	0,3
7. Ciklički prilagođen proračunski saldo (2-6)	-4,2	-3,2	-2,8	-2,7	-2,6
8. Ciklički prilagođen primarni saldo (7+3)	-1,9	-1,0	-0,6	-0,5	-0,4

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti. Izračunato na temelju vrijednosti u GFS-u

*Relativno odstupanje stvarnog od potencijalnog bruto domaćeg proizvoda
Izvori: DZS i HNB

Tablica 9. Dugoročna održivost javnih financija

<i>Postotak BDP-a</i>	2005	2010	2020	2030	2040	2050
Pretpostavke						
1. Rashodi	47,9	44,6	43,5	42,9	42,6	43,0
2. Mirovine (bez mirovina i trajnih prava branitelja)	10,0	8,7	7,8	7,3	6,9	7,1
3. Zdravstvena skrb	6,3	6,4	6,6	7,0	7,5	7,9
4. Kamate	2,0	2,0	1,5	1,1	0,6	0,4
5. Ukupni prihodi	45,0	43,3	43,1	43,1	43,1	43,1
6. <i>od čega</i> : od doprinosa za mirovinsko osiguranje	6,9	6,6	6,5	6,5	6,5	6,5
Pretpostavke						
8. Rast produktivnosti rada	3,6	3,8	3,3	2,5	1,9	1,7
9. Rast realnog BDP-a po stanoviku	4,3	5,6	2,9	1,9	1,5	1,2
10. Stopa participacije muškaraca (u dobi 15-64)	69,6	71,8	71,1	70,7	69,7	69,7
11. Stopa participacije žena (u dobi 15-64)	56,8	58,2	58,2	57,8	56,6	56,8
12. Ukupna stopa participacije (15-64)	63,1	65,0	64,6	64,3	63,2	63,3
13. Stopa nezaposlenosti (ILO definicija)	12,7	10,0	7,0	7,0	7,0	7,0

PRILOG IV. MATRICA USPJEŠNOSTI U PROVOĐENJU REFORMI IZ PEP-a 2006.-2008.

Matrica uspješnosti u provođenju reformi iz PEP-a 2006.-2008. prikazuje ostvarenje mjera koje su se prema prošlogodišnjem PEP-u trebale provesti u 2006. godini.

GLAVNE MJERE PREVIDENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVAĆENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
SEKTOR PODUZETNIŠTVA			
Privatizacija			
Privatizacija društva u većinskom državnom vlasništvu			
Otklanjanje ograničavajućih faktora koji onemogućuju provedbu privatizacije (rješavanje otvorenih imovinsko-pravnih pitanja, konsolidacija bilance i dr.)	Ne (proces u tijeku)	kraj I tromjesečja 2006.	Intenzivan rad na programima restrukturiranja u određenim sektorima kao preduvjet privatizacije je u tijeku
Intenzivna komunikacija s Ministarstvom financija, reosornim ministarstvima te drugih tijelima Vlade RH radi osiguranja pravovremene suglasnosti za provođenje predviđenih mjera	Da	kraj I tromjesečja 2006.	Komunikacija s Vladom RH i resornim ministarstvima je kontinuirani proces koji u konačnici rezultira definiranjem strategije privatizacije društava u većinskom vlasništvu
Objava prodaje udjela ili početak procesa likvidacije u kojima državni portfelj prelazi 50% plus jednu dionicu temeljnog kapitala (ukupno 45 društava)	Da	kraj prve polovice 2006.	Privatizirano / likvidirano ukupno 52 društva u većinskom vlasništvu HFP-a
Intenziviranje promotivnih aktivnosti vezano uz nadolazeće privatizacijske procese	Da (proces u tijeku)	kraj prve polovice 2006.	
Privatizacija društava u manjinskom vlasništvu			
Prodaja manjinskih paketa otežana je radi velikog broja upravnih sporova	U tijeku	provedba revizije -kraj 2006. skidanje ostalih rezervacija po okončanju upravnih sporova	Dio aktivnosti u djelokrugu rada HFP-a je izvršen, a dinamika rješavanja sporova je prvenstveno uvjetovana sudskom procedurom
HFP provodi temeljitu reviziju rezervacija	Da		
Ubrzanje rješavanja upravnih sporova	Ne (proces u tijeku)		Dio aktivnosti u djelokrugu rada HFP-a je izvršen, a dinamika rješavanja sporova je prvenstveno uvjetovana sudskom procedurom
Prodaja manjinskih paketa na Varaždinskom i 20-tak društava na Zagrebačkom tržištu kapitala mjesečno		IV tromjesečje 2005.	Privatizirano ukupno 327 društva u manjinskom vlasništvu HFP-a u razdoblju lipanj 2005. - rujanj 2006.
Privatizacija turističkog portfelja			
Uprava društva vršit će prodaju imovine društva putem javnih natjecanja u sklopu financijske konsolidacije	Djelomično	IV tromjesečje 2005. i I tromjesečje 2006.	Ovaj model prodaje planiran je u 3 turistička društva, u jednom društvu izvršena je prodaja imovine dok se u preostala 2 društva odustalo od ovog modela
Daljnja privatizacija društava	Da (proces u tijeku)	IV tromjesečje 2006. /I tromjesečje 2007.	
Politika tržišnog natjecanja i državne potpore			
Kontinuirano praćenje svih daljnjih promjena u pravnoj stečevini EZ i njihova odgovarajuća implementacija u hrvatsko pravo	Da	28. studenoga 2005. i 5. svibnja 2006.	Doneseni novi Zakon o državnim potporama i nova Uredba o državnim potporama u svrhu usklađivanja s pravnom stečevinom EU
Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o tržišnom natjecanju	Ne		Nedostatna proračunska sredstva Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja
Aktivna i stalna suradnja s drugim regulatornim tijelima u RH (Hrvatska agencija za telekomunikacije, Vijeće za elektroničke medije, Hrvatska narodna banka, Hrvatska regulatorna agencija)	Da		Kontinuirana aktivnost putem rješavanja predmeta i drugih oblika suradnje
Sklapanje sporazuma o suradnji s regulatornim tijelima (Hrvatska agencija za telekomunikacije, Vijeće za elektroničke medije, Hrvatska energetska regulatorna agencija)	Da	14. srpnja 2006., 20. srpnja 2006. i 25. srpnja 2006.	Potpisani su sporazumi o suradnji s Hrvatskom agencijom za telekomunikacije, Vijećem za poštanske usluge i Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga. Sklapanje sporazuma o suradnji s Vijećem za elektroničke medije i s Hrvatskom regulatornom agencijom se očekuje u narednom razdoblju.
Rad na izmjenama postojećeg Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja u suradnji s Ministarstvom pravosuđa (naročito u dijelu koji se odnosi na mogućnost izricanja kazni temeljem odluka Agencije kao i u dijelu koji se odnosi na nadležnost u odlučivanju zakonitosti akata Agencije)	Da	10. svibnja 2006.	Pokrenuta inicijativa prema Ministarstvu pravosuđa za izmjenu Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVAĆENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o državnim potporama	Ne		Nedostatna proračunska sredstva Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja
Specijalizacija djelatnika u tijelima državne uprave i u jedinicama lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave koji obavljaju poslove u svezi predlaganja državnih potpora, odnosno obrade zahtjeva korisnika državnih potpora, te njihova dopunska izobrazba i usavršavanje	Da	Od siječnja 2006. do srpnja 2006.	Održano je 17 tematskih seminara i stručnih savjetovanja namjenjenih davateljima državnih potpora
Uspostava cjelovite računalne baze podataka uz pomoć sredstava CARDS	Da		Informatička oprema i programska podrška isporučeni i instalirani
Restrukturiranje željeznica			
Uskladjivanje zakonodavstva:			
- Primjena zakona o željeznici	Da	1. siječnja 2006.	Početak primjene 1. siječnja 2006.
- Zakon o podjeli HŽ-a	Da	15. prosinca 2005.	Zakon donesen u prosincu 2005., u tijeku razdvajanje HŽ-a
- Zakon o sigurnosti željezničkog prometa		krajem 2006.	Izrađen konačni prijedlog Zakona, donošenje do kraja 2006.
Liberalizacija željezničkog transportnog tržišta:			
- Dodjela trasa infrastrukture		od 2007.	Izrađena studija "Istraživanje i određivanje pristojbi za korištenje željezničke infrastrukture"
Restrukturiranje i modernizacija nacionalne željezničke kompanije:			
- Ustroj i registriranje novih željezničkih poduzeća	U tijeku		U tijeku aktivnosti registriranja na Trgovačkom sudu, dovršetak do kraja 2006.
Donošenje Nacionalnog programa željezničke infrastrukture		2007.	Izrada pred dovršetkom, u X. mjesecu se očekuje javna rasprava po konačnom prijedlogu. Budući da dokument usvaja Hrvatski Sabor na prijedlog Vlade RH, konačni rok usvajanja određen je dinamikom proceduralnih aktivnosti. Nacionalni program željezničke infrastrukture kandidiran kao novi proračunski program u projekcijama Proračuna za razdoblje 2007.-2009.
Restrukturiranje brodogradnje			
Završetak izrade Nacionalnog programa restrukturiranja hrvatske brodogradnje i njegovo usvajanje od strane Vlade RH	Ne	ožujak 2007.	Izrada nacrtu Nacionalnog programa restrukturiranja finalizirana je krajem rujna 2006. Usvajanje Nacionalnog programa restrukturiranja uz potrebitu prethodnu verifikaciju od strane EK i AZTN-a očekuje se tijekom I tromjesečja ili najkasnije do kraja prvog polugodišta 2007.
Provedba procesa restrukturiranja sukladno Nacionalnom programu restrukturiranja	Ne	od ožujka 2007. godine dalje	Početak provedbe procesa restrukturiranja uvjetovan je usvajanjem Nacionalnog programa restrukturiranja, a odvijat će se kroz prijelazno razdoblje čije će trajanje biti definirano navedenim programom
Provedba procesa privatizacije ili likvidacije pojedinih brodogradilišta	Ne	od ožujka 2007. godine dalje	Tijekom 2007. očekuje se definiranje načina privatizacije brodogradilišta i privatizacija najmanje jednog brodogradilišta (Uljanik Brodogradilište), dok će dinamika provođenja privatizacije ostalih brodogradilišta u većinskom državnom vlasništvu biti definirana Nacionalnim programom restrukturiranja
Restrukturiranje metalurgije i aluminijska industrija			
Donošenje Programa restrukturiranja industrije čelika u RH, te usvajanje istog od strane Europske Komisije	Da	do 1. ožujka 2007.	Prijedlog Programa restrukturiranja industrije čelika u RH izrađen je u prvoj polovici 2006., na koji je Europska Komisija dostavila svoje preporuke i primjedbe. Prijedlog Programa biti će uz pomoć konzultanata preporučenim od strane EK izmjenjen i usuglašen s primjedbama EK.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Privatizacija Željezare Split i Valjaonice cijevi Sisak, kroz koju će se provesti restrukturiranje	Da	kraj 2006./I tromjesečje 2007.	Vlada RH odlučila je provesti restrukturiranje željezara kroz privatizaciju. Od budućih vlasnika očekuje se izrada pojedinačnih poslovnih planova, koji trebaju dokazati održivost željezara pod normalnim tržišnim uvjetima na kraju razdoblja restrukturiranja. Dovršetak privatizacije željezare Split očekuje se krajem 2006., a Valjaonice cijevi Sisak u I tromjesečju 2007.
Privatizacija TLM d.d. Šibenik, kroz koju će se provesti restrukturiranje	Da	I tromjesečje 2007.	U cilju osiguranja dugoročne održivosti Društva i budućeg profitabilnog poslovanja, Vlada RH odlučila je provesti privatizaciju Društva, pri čemu bi budući investitor preuzeo poslovne rizike i s tim povezano restrukturiranje Društva.
Malo i srednje poduzetništvo			
Promicanje obrazovanja poduzetnika	Da	2005./2006.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05)
Osiguranje pristupa financijskim sredstvima za malo i srednje poduzetništvo	Da	2005./2006.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05)
Poticanje poduzetničke infrastrukture	Da	2005./2006.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05)
Razvoj strategije konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva	Da	2005./2006.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05)
Promidžba i marketing - poduzetnička klima i usmjerenost na izvoz	Da	2005./2006.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05)
Poticanje poduzetništva ciljnih skupina društva	Da	2005./2006.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05)
Poticanje zadrugarstva i obrtništva	Da	2005./2006.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05)
Usklađenje zakonodavstva s novom preporukom EU Komisije o definiciji MSP	Da	2006.	Mjera se provodi kontinuirano od 2004. godine temeljem Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlade RH kroz godišnji Operativni plan usklađen s godišnjim Proračunom i Zakonom o državnim potporama (NN140/05)
FINANCIJSKI SEKTOR			
Bankovni sustav			
Izmjena podzakonskih propisa temeljem izmjene MRS-a MSFI	Da	2006.	
Izrada analiza ranog upozorenja na poteškoće u poslovanju banaka, osjetljivost bankovnog sustava na makroekonomske poremećaje i makrobonitetne analize	Da	kontinuirano	
Regulacija deviznog sustava			
Izmjena Zakona o deviznom poslovanju na način da se izbrišu odredbe koje eksplicitno zabranjuju ulaganja nerezidenata u blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija Republike Hrvatske	Da	IV tromjesečje 2006.	

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Izmjena Zakona o deviznom poslovanju na način da se izbrišu odredbe koje eksplicitno obvezuju rezidente fizičke osobe da prilikom kupoprodaje stranih vrijednosnih papira koriste domaće brokere i banke skrbnike	Da	IV tromjesečje 2006.	
Nadzor nebankarskog sektora			
Objedinjavanje institucija za nadzor nebankarskog sektora	Da	1. siječnja 2006.	Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, osnovana Zakonom u 2005., počela je s radom 1. siječnja 2006.
TRŽIŠTE RADA			
Poticanje zapošljavanja			
Odabir perspektivnih sektora u županijama i izrada analize potreba poslodavaca tih sektora o vještinama i znanjima koje su potrebne radnicima za slijedeće četiri županije i izraditi program osposobljavanja nezaposlenih osoba	Da	srpanj 2006.	Izrađeni Regionalni operativni programi razvoja za četiri županije koji sadrže i komponentu razvoja ljudskih potencijala
Definiranje decentralizirane organizacijske strukture HZZ i operativnih smjernica za menadžment i razvoj ljudskih potencijala na ključnim pozicijama HZZ-a	Da	kolovoz 2006.	Izrađeni novi akti o unutarnjem ustrojstvu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koji su osnov za odabir potrebnog kadra
Operacionalizirati Nacionalni akcijski plan zapošljavanja jednogodišnjim provedbenim mjerama	Da	ožujak 2006.	U ožujku 2006. usvojen Godišnji plan poticanja zapošljavanja za 2006. godinu
Sustav socijalne sigurnosti			
Reforma socijalnih naknada			
Poboljšanje razine učinkovitosti sustava i modernizacija i demokratizacija sustava socijalne skrbi	Provedba u tijeku	2008.	Mjera se provodi kroz novi Projekt razvoja sustava socijalne skrbi
Sustavna zaštita prava i interesa djece i osjetljivih skupina te usklađivanje s međunarodnim standardima	Provedba u tijeku	kontinuirano	Mjera se provodi kroz: Nacionalni program djelovanja za mlade Nacionalnu strategiju suzbijanja zlouporabe droga, Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima, Nacionalnu populacijsku politiku, Nacionalnu strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom Nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova i Nacionalni program za Rome
Nacionalne manjine			
Unaprjeđenje prava nacionalnih manjina prema međunarodnim standardima - provedba SEI	Da	Održano 2. i 3. listopada 2006.	
POLJOPRIVREDA			
Provedba natječaja za privatizaciju agrokombinata	U tijeku	2007.	Proveden je natječaj za prodaju po nominalnoj cijeni na kojem nije izvršena prodaja, te je u tijeku druga faza privatizacije koja se odvija po sniženoj cijeni
Akreditacija SAPARD Agencije	Da	2006.	Provedena je nacionalna akreditacija te se do kraja 2006. godine očekuje akreditacija od strane Europske komisije
Uspostava Vinogradarskog katastra - formiranje potpuno digitaliziranog katastra	U tijeku	2008.	Radi se o složenom poslu koji zahtjeva specifična tehnička znanja i značajna financijska sredstva zbog čega se nije mogao provoditi predviđenom dinamikom
REFORMA JAVNE UPRAVE			
Donijeti Strategiju reforme javne uprave i operativne planove za njezinu provedbu (mjera iz PEP-a 2005.-2007.)	U tijeku	IV tromjesečje 2006.	Nacrt prijedloga Strategije izrađen je u prosincu 2005. godine. U siječnju 2006. Nacrt Strategije raspravljen je na Okruglom stolu održanom u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, te je upućen na mišljenje znanstvenicima i stručnjacima i Svjetskoj banci. Temeljem pristiglih mišljenja, Nacrt Strategije je u završnoj fazi usklađivanja.
Donijeti izmjene Zakona o sustavu državne uprave	U tijeku	IV tromjesečje 2006.	

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Donijeti izmjene Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika	U tijeku	IV tromjesečje 2006.	Prijedlog zakona je u postupku donošenja u Hrvatskom saboru
Donijeti izmjene Zakona o postupku primopredaje vlasti	U tijeku	IV tromjesečje 2006.	Prijedlog zakona je u postupku donošenja u Hrvatskom saboru
Donijeti Zakon o financiranju političkih stranaka	U tijeku	IV tromjesečje 2006.	U PEP-u 2006.-2008., mjera je planirana za 2007. godinu. Međutim, prema Nacionalnom programu suzbijanja korupcije, kojeg je Hrvatski sabor usvojio u ožujku 2006. godine, izrada navedenog Zakona planirana je u rujnu 2006. godine. Vlada Republike Hrvatske utvrdila je prijedlog zakona i isti je upućen u proceduru u Hrvatski sabor.
Donijeti izmjene Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti	U tijeku	IV tromjesečje 2006.	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti u studenom 2006. godine upućen je u proceduru Vladi RH.
Ustrojavanje organizacijskih jedinica za razvoj i upravljanje kadrovima u svim tijelima državne uprave koja zapošljavaju više od 50 zaposlenika	U tijeku	IV tromjesečje 2006.	Navedene jedinice ustrojene su u većini tijela državne uprave, a u drugim tijelima u okviru kadrovskih odjela zadužene su osobe za upravljanje ljudskim potencijalima do ustrojavanja potrebnih jedinica.
Donijeti podzakonske propise o sustavu i klasifikaciji radnih mjesta i druge provedbene propise za Zakon o državnoj službi	U tijeku	IV tromjesečje 2006.	Od ukupno 13 provedbenih propisa za Zakon o državnim službenicima doneseno je 8. U proceduri donošenja je 5 provedbenih propisa, a Uredba o radnim mjestima i plaćama namještenika biti će donesena do 31. prosinca 2006. godine, uz Zakona o plaćama, zbog povezanosti materije. Razlozi kašnjenja u donošenju provedbenih propisa su složenost materije i ponudnost nedovoljno kvalitetnih rješenja od strane stranih konzultanata koji rade na izradi tih propisa u okviru programa CARDS.
Donijeti Zakon o plaćama u državnoj službi	U tijeku	IV tromjesečje 2006.	Vlada RH osnovala je Povjerenstvo za izradu Zakona o plaćama u državnoj službi. Izrada zakona je u tijeku.
Jačanje Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika (u smislu kadrovske popunjenosti)	Da	2005. i 2006.	U prosincu 2005. godine donesena je Izmjena i dopuna Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Središnjeg državnog ureda za upravu, kojom je povećan okvirni broj izvršitelja u Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika sa dotadašnjih 5 na 13. Tijekom 2006. provedeni su natječaji i do sada je u Centru zaposleno 11 službenika i namještenika.
Izrada studije administrativnog opterećenja poduzeća	Da	25. rujna 2006.	Navedena mjera izvršena je pod nazivom "Analiza prepreka za elektroničko poslovanje u poduzećima" koju je naručio Središnji državni ured za e-Hrvatsku kako bi se identificirale postojeće prepreke za šire prihvaćanje elektroničkog poslovanja u Hrvatskoj. Analiza je napravljena u dvije faze - kvalitativno i kvantitativno istraživanje - koje su pokazale da potencijali elektroničkog poslovanja u Republici Hrvatskoj nisu dovoljno iskorišteni.
RAZVOJ DRUŠTVA TEMELJENOG NA ZNANJU			
Predškolski odgoj i obrazovanje			
Pokretanje osnivača na osnivanje većeg broja dječjih vrtića (privatnih i/ili proširenje postojećih vrtića) u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i pružanje potpore u opremanju didaktičkom opremom	Da	31. kolovoza 2006.	Obuhvat djece je povećan za 2.600. Širenje programa predškolskog odgoja i otvaranje novih dječjih vrtića omogućava stalni porast obuhvata djece predškolske dobi u različite programe predškolskog odgoja. Tako je 15 općina u Karlovačkoj, Sisačko-moslavačkoj i Brodsko-posavskoj županiji ustrojilo nove programe uz potporu MZOŠ-a (proračuna i zajma Svjetske banke) u opremanju didaktičkom opremom.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVAĆENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Ustrojavanje novih programa predškolskog odgoja u 30 općina i gradova (u novim vrtićima ili pri osnovnim školama, kulturnim i športskim ustanovama i udrugama)	Da	31. kolovoza 2006.	Osnovano je 80 novih vrtića i programa i to: 30 novih dječjih vrtića (6 osnivači jedinice lokalne samouprave i 24 osnivači fizičke osobe), 15 općina u Karlovačkoj, Sisačko-moslavačkoj i Brodsko-posavskoj županiji je ustrojilo nove programe uz potporu MZOŠ-a; 35 novih programa pri glazbenim školama i udrugama. Trend rasta ustrojavanja novih vrtića i programa za obuhvat djece predškolske dobi je također povećan u ovom razdoblju sukladno Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010., a zahvaljujući financijskoj potpori MZOŠ-a (partnerstvo: općina, fizičke osobe i MZOŠ).
Ustrojavanje novih programa predškole osobito za djecu iz socijalno depriviranih sredina, djecu Rome, djecu na otocima i djecu u seoskim sredinama	Da	31. kolovoza 2006.	Ustrojeno je 35 novih programa predškole pri dječjim vrtićima i osnovnim školama za djecu predškolske dobi koja nisu polaznici dječjih vrtića. Obuhvat djece u ovom razdoblju programom predškole je za 875 djece veći od dosadašnjeg. Od toga je 190 djece pripadnika romske nacionalne manjine. Trend rasta obuhvata djece je također izražen sukladno Planu razvoja.
Izrada nacionalnog uputnika/kurikuluma za predškolski odgoj i obrazovanje	Da	lipanj 2006.	Osnovano je Vijeće za kurikulum (izradu uputnika) za predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje.
Provedba mjera iz Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2010. (informiranje roditelja romske djece o potrebi uključivanja u predškolske programe; osiguravanje materijalnih uvjeta za provedbu programa, organiziranje programa predškolskog odgoja za romsku djecu u svim sredinama u kojima žive)	Da	31. kolovoza 2006.	Ustrojeno je 112 novih programa (rano učenje stranih jezika, športski i umjetnički programi, programi za darovitu djecu i programi za djecu s posebnim potrebama-teškoćama u razvoju) u trajanju od tri sata do 10 sati dnevno, radi povećanja kvalitete rada u dječjim vrtićima.
Osnovnoškolsko obrazovanje			
Izrada novog Zakona o osnovnom školstvu	Ne		Uprava za predškolski odgoj i osnovno obrazovanje je izradila nacrt prijedloga u svibnju 2006.
Provedba PISA projekta	Da	veljača/ ožujak 2006.	U PISA provjeri znanja sudjelovalo je 5.250 učenika (93% od predviđenih 5.636), 159 srednjih i 9 osnovnih škola. Uspješnost hrvatskih učenika bit će poznata u 2007.
Izrada Pravilnika o školskim ekskurzijama	Ne		Uprava za predškolski odgoj i osnovno obrazovanje je izradila nacrt prijedloga u rujnu 2006.
Izrada Pravilnika o utvrđivanju psihofizičkog stanja djece (upis u 1. razred osnovne škole)	Ne		Uprava za predškolski odgoj i osnovno obrazovanje je izradila nacrt prijedloga u veljači 2006.
Izrada novog Nastavnog plana i programa za osnovnu školu	Da	15. rujna 2006.	Od početka školske godine 2006./2007. u svim osnovnim školama se primjenjuje novi Nastavni plan i program za osnovnu školu koji se temelji na HNOS-u.
Provedba Nacionalne strategije jedinstvene politike osoba s invaliditetom	Da	provedba je u tijeku	Nacionalna strategija jedinstvene politike osoba s invaliditetom se sustavno provodi; u izradi je nova koja će se dovršiti do kraja 2006.
Izrada Zakona o športu	Da	16. lipnja 2006.	Zakon je stupio na snagu. Temeljem Zakona donijet će se Nacionalni program športa.
HNOS će se uvesti u sve osnovne škole (837) u školskoj godini 2006./2007.	Da	rujan 2006.	Hrvatski nacionalni obrazovni standard je uveden od početka školske godine 2006./2007. kroz novi Nastavni plan i program. U prošloj školskoj godini Eksperimentalni nastavni plan i program provodio se u 49 osnovnih škola, a praćenje i vrjednovanje (vanjsko) obavio je Institut za društvene znanosti "Ivo Pilar".
Stručno usavršavanje učitelja, ravnatelja i stručnih suradnika iz 49 osnovnih škola radi učinkovitije provedbe HNOS-a (tri ciklusa)	Da	školska godina 2005./2006.	Stručno usavršavanje učitelja, ravnatelja i stručnih suradnika u 49 osnovnih škola u kojima se provodio Eksperimentalni nastavni plan i program provedeno je u tri ciklusa. Ukupno je usavršavan 1.931 djelatnik tih škola i 831 voditelj županijskih stručnih vijeća (2.762 djelatnika).
Stručno usavršavanje učitelja, ravnatelja i stručnih suradnika iz ostalih 788 osnovnih škola radi uvođenja HNOS-a u sve osnovne škole u 2006./2007. školskoj godini	Da	lipanj-kolovoz 2006.	Od lipnja do kolovoza proveden je prvi ciklus stručnog usavršavanja za učitelje, ravnatelje i stručne suradnike (25.573 djelatnika) u 788 osnovnih škola koje od rujna 2006. rade po novom NPP.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVAĆENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Stručno usavršavanje za 300 učitelja-podučavatelja razredne nastave (od 1. do 4. razreda) i 300 učitelja-podučavatelja predmetne nastave (od 5. do 8. razreda)	Da	školska godina 2005./2006.	Stručno usavršavanje je provedeno kako bi se što stručnije započelo s primjenom novog Nastavnog plana i programa u školskoj godini 2006./2007.
Razviti model nastave na stranim jezicima u osnovnim školama	Ne		Model nije razvijen
Stvaranje novih kapaciteta (izgradnja/dogradnja škola)	Da	školska godina 2005./2006.	Sukladno Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja, Državnom proračunu, zajmu EIB-a i Godišnjem planu razvoja izvršena je gradnja/dogradnja škola. U iduće će četiri godine Vlada RH i Svjetska banka za škologradnju izdvojiti oko 500 milijuna kuna. Godišnje je također kroz decentralizirana sredstva za kapitalne investicije predviđeno oko 300 milijuna kuna, a kroz EIB program u naredne je četiri godine osigurano 300 milijuna kuna, od čega je dio namijenjen kapitalnim investicijama.
Uvođenje jednosmjenskog rada	Da	školska godina 2005./2006.	Do početka školske godine 2006./2007. broj škola koje rade u tri smjene smanjen s 52 na 39.
Ojačati suradnju i suradničke odnose između roditelja, škole i lokalne zajednice	Da	školska godina 2005./2006.	Kontinuirano se provodi kroz razne oblike suradnje
Osigurati dodatna didaktička sredstva i pomagala za 49 škola koje provode HNOS	Da	školska godina 2005./2006. i školska godina 2006./2007.	Nabava didaktičke opreme se nastavlja. Dio je nabavljen u prošloj školskoj godini (svaka od 49 škola dobila je 50.000 kn), a dio didaktičke opreme će se nabaviti do kraja 2006. (svaka od 49 škola još po 100.000 kn). Sredstva se osiguravaju u Državnom proračunu i zajmu Svjetske banke.
Početno osigurati potrebna didaktička sredstva za sve škole koje će u 2006./2007. školskoj godini provoditi HNOS.	Da	školska godina 2006./2007.	U tijeku - do kraja 2006. godine dio škola (210) dobit će po 25.000,00 kn, a ostatak u sljedećoj fiskalnoj godini
Informatički opismeniti učiteljstvo	Da	školska godina 2005./2006.	Do sada je 1.250 nastavnika informatike steklo certifikat <i>European Computer Driving Licence</i> , a do kraja 2006. certifikat će steći još 4.500 nastavnika i zaposlenika u školstvu.
Provedba mjera iz Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2010. (Pomoć pri upisu romske djece oba spola u osnovne škole. Osposobiti romske pomagače. Stvarati preduvjete za smanjivanje broja razrednih odjela koje pohađaju samo djeca Romi. Smanjiti broj djece Roma koji izostaju s nastave. Stvoriti preduvjete za porast broja romskih učenika/ica koji završavaju osnovnoškolsko obrazovanje)	Da	školska godina 2005./2006.	Za provedbu ciljeva Nacionalnog programa za Rome i Desetljeća za Rome 2005.-2015. MZOŠ je osigurao znatna sredstva za uključivanje romske djece u osnovnu i srednje škole. Osigurane su i stipendije za učenike srednjih škola. Odobrena su sredstva u iznosu od 800.000 EUR iz PHARE programa te 551.000 EUR iz Romskoga edukacijskog fonda iz Budumpešte.
Srednjoškolsko obrazovanje			
Izrada standarda i kompetencija za svaku kategoriju	Da	od 2006. na dalje	Uzorak standarda i kompetencija izrađen je i u tijeku je izrada u CARDS projektima 2002. i 2003., a cjelovit posao predviđen je kroz IPA program (počinje 2007.)
Pravilnik o usavršavanju nastavnika	Ne		Izrada Pravilnika je u nadležnosti Agencije za odgoj i obrazovanje i Agencije za strukovno obrazovanje
Izrada prijedloga projekta pedagoško-psihološkog obrazovanja nastavnika sukladno Bolonjskoj deklaraciji	Ne		Potrebno je provesti pripreme u zakonskoj regulativi i izraditi analizu potreba kako bi se realiziralo usklađivanje prijašnjeg i novoga obrazovanja
Vijeće za provođenje državne mature i Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja obavljaju poslove vanjskog vrjednovanja i provođenje državne mature	Da	tijekom školske godine 2005./2006. i dalje	Vijeće sustavno radi. U 2005./2006. školskoj godini provedeni su nacionalni ispiti (učenici 1. razreda gimnazijskih programa), a u školskoj godini 2006./2007. pripremaju se nacionalni ispiti za učenike 8. razreda osnovne škole, učenike 2. razreda i 1. razreda gimnazijskih programa, učenike 1. razreda četverogodišnjih srednjih strukovnih škola te predtestiranje učenika 4. razreda gimnazijskih programa. Nacionalnim se ispitima obavlja vanjsko vrjednovanje znanja i vještina učenika te se vrše pripreme učenika za državnu maturu.
Pravilnik o polaganju državne mature	Ne		Planirano je da se Pravilnik donese do kraja 2006. Potrebno je uskladiti provedbu strukovnih i gimnazijskih programa.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVAĆENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja priprema i provodi vanjsko vrjednovanje u odgojno-obrazovnom sustavu RH. Provodi sve ispite temeljene na nacionalnim standardima.	Da	školska godina 2005./2006.	Provedeni su nacionalni ispiti za oko 13.300 učenika (prijavljeno je 13.358) u 1. razredu gimnazijskog programa. Provjeravana su znanja i vještine iz hrvatskog jezika, matematike i prvog stranog jezika. Učenici pripadnici nacionalnih manjina (talijanska, srpska, češka i mađarska) imali su mogućnost polagati ispite na materinskom jeziku.
Redefiniranje strukovnih područja	Da	rujan 2006.	Broj obrazovnih (strukovnih) područja smanjen je s 32 na 14.
Izrada nacionalnog kvalifikacijskog okvira	Da	rujan 2006.	Pripremljen je prijedlog za polazne osnove Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koji predstavlja bitan uvjet za uređenje sustava cjeloživotnog obrazovanja. Pripremljeni su i Prilozi - radna skupina srednjoškolske razine i visokog obrazovanja.
Utvrđivanje izlaznih kompetencija učenika	Ne		Pripremljen je dio standarda zanimanja
Redefiniranje zanimanja	Da	rujan 2006.	Broj zanimanja je smanjen s 330 na 199
Izrada novih i moderniziranje postojećih programa	Da	rujan 2006.	Napravljeno je 8 novih programa koji zamjenjuju prijašnjih 13. Kad se zgotovi rad na kompetencijama i kvalifikacijama započet će se rad na kurikulumu.
Izrada mreže programa	Ne		Kad se dovrši analiza potreba tržišta i sve druge predradnje započet će se izrada planske mreže programa.
Izrada plana opremanja (nastavak)	Da	rujan 2006.	Napravljen je plan opremanja strukovnih i gimnazijskih programa u iznosu od 23,6 milijuna kuna (gimnazijski 5.873.626 kuna, umjetnički programi 510.654 kuna, a za strukovne škole planirano je 17.236.400 kuna).
Opremanje	Da	listopad 2006.	Završen je natječaj za 147 škola s gimnazijskim programom (IC tehnologija i interaktivne ploče). Natječaj za opremanje strukovnih škola je u tijeku.
Priprema prijedloga Zakona o obrazovanju odraslih kojim bi se omogućilo jedinstveno zakonsko uređenje svih oblika obrazovanja odraslih, osiguranje kvalitete provedbe obrazovnih programa, osiguranje kvalitetne edukacije andragoških djelatnika, financijsko uređenje djelatnosti i dr.	Da	rujan 2006.	Zakon je u Vladinoj proceduri (prošao je prvo čitanje).
Kroz CARDS 2004. (pred usvajanjem je u Delegaciji EK) predviđeno je, između ostalog, analiza stanja u obrazovanju odraslih i formiranje baze podataka sa svim relevantnim podacima o obrazovanju odraslih	Da	2006.	Potpisivanje ugovora je u tijeku. ToR je prihvaćen i slijedi izradivanje smjernica.
Projekt "Za hrvatsku pismenost: put do poželjne budućnosti" u provedbi od 2003. godine s predviđenim trajanjem do 2012.	Da	tijekom školske godine 2005./2006. i dalje	Osnovnoškolsko obrazovanje odraslih se sustavno provodi.
Prikupljanje podataka u jedinstvenu bazu podataka u suradnji s romskim udrugama	Ne		Baza nije gotova
Prikupljanje podataka o upisu i redovitom pohađanju srednje škole u suradnji s romskim udrugama, utvrditi godišnja izvješća o dodjeli stipendija	Da	tijekom školske godine 2005./2006. i dalje	Sustavno se prikupljaju podaci i stipendiraju srednjoškolski učenici.
U suradnji s gradovima, općinama i romskim udrugama napraviti bazu podataka učenika u učeničkim domovima	Ne		Baza podataka nije gotova.
Sustavna primjena projekta "Izgradnja središnjeg eLearning portala Republike Hrvatske"	Da	tijekom školske godine 2005./2006. i dalje	Uprava za informacijsko društvo u suradnji s partnerima sustavno radi na tome.
Uvođenje sustava za praćenje upravljanja u obrazovanju (<i>The Education Management Information System -EMIS</i>)	Ne		Napravljen je dio baze podataka kao temelj za EMIS
Znanost i visoko obrazovanje			
Reorganizacija sustava znanosti i visokog obrazovanja sukladno novom zakonu	Da	2006.	Donesene su Izmjene i dopune Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju
Uvesti međunarodni sustav vrjednovanja znanstvenoga i visokostručnog rada	Da	akademska godina 2005./2006.	Vrjednovanje programa i projekata proveli su strani recenzenti

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVAĆENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
LUMP SUM (uspostava modela jedinstvenoga sustava financiranja sveučilišta)	Da	od 1. siječnja 2006.	Uvedena je prva faza novoga sustava cjelovitog financiranja visokih učilišta - <i>lump sum</i> - kojim se uvodi jedinstveno vođenje financijske politike sveučilišta koju razvija i provodi senat te na taj način ovaj sustav predstavlja financijski aspekt integracije sveučilišta. U prvoj su fazi implementacije s razine Ministarstva na sveučilišta prenesena financijska sredstva za plaće, materijalne troškove, državne stipendije i studentski zbor te dio sredstava za poboljšanje studentskog standarda.
Uspostava Upisnika visokih učilišta	Da	akademska godina 2005./2006.	Vodi se u Upravi za znanost u skladu s novim Pravilnikom o upisu u Upisnik znanstvenih organizacija
Uspostava Upisnika znanstvenih organizacija i Upisnika znanstvenika	Da	akademska godina 2005./2006.	Vodi se u Upravi za znanost u skladu s novim Pravilnikom o upisu u Upisnik znanstvenih organizacija i Pravilnikom o upisu znanstvenika
Imenovanje Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju	Da	veljača 2006.	Do sada su održane četiri sjednice. Od 1. siječnja 2007. bit će u nadležnosti Agencije za znanost i visoko obrazovanje.
Jamstvo kvalitete u visokoobrazovnom sustavu RH	Da	u 2006.	Rad na poboljšanju jamstva kvalitete u visokoobrazovnom sustavu se nastavlja. Pruža se podrška osnivanju ureda za jamstvo kvalitete na hrvatskim sveučilištima u kojoj sudjeluje Nacionalna zaklada za znanost.
Provesti vanjsko vrjednovanje kvalitete visokoškolskih programa i ustanova uz usporedivi razvoj jedinica za jamstvo kvalitete na visokim učilištima	Da	u 2006.	Nastavlja se vrjednovanje poslijediplomskih studijskih programa.
Povećati dio privatnoga sektora u visokom školstvu	Da	2006.	Osnovane su tri privatne škole.
Raspis natječaja za projekte	Da	siječanj 2006.	Natječaj je raspisan 10. siječnja 2006., pristiglo je 2732 projekta i 460 programa koji se još uvijek vrjednuju.
Na temelju Pravilnika o vrjednovanju znanstvenih organizacija započet će se vrjednovati znanstvene organizacije upisane u Upisnik znanstvenoistraživačkih pravnih osoba prema ranije važećim propisima	Ne		Vrjednovanje znanstvenih organizacija započet će krajem 2006. godine, a provodit će ga Agencija za znanost i visoko obrazovanje, na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost.
Usklađivanje pravilnika o znanstvenim područjima, poljima i granama s primjedbama znanstvenih organizacija	Da	2005.	Pravilnik je objavljen u Narodnim novinama, broj 76/05 od 23. lipnja 2005.
Implementacija smjernica Bolonjske deklaracije i dokumenata vezanih za uspostavu europskog sustava visokog obrazovanja	Da	rujan 2006.	Pripremljen je prijedlog za polazne osnove Hrvatskog kvalifikacijskog okvira
OSTALE REFORME			
Reforma zdravstva			
Reforma sustava zdravstva			
Donošenje Nacionalne strategije razvitka zdravstva 2006.-2011.	Da	30. lipnja 2006.	
Izmjena Zakona o zdravstvenoj zaštiti	Da	26. srpnja 2006.	
Reforma sustava financiranja zdravstva			
Izmjena Zakona o zdravstvenoj zaštiti vezano uz participaciju na lijekove	Da	26. srpnja 2006.	
Donošenje novog Zakona o zdravstvenom osiguranju	Da	26. srpnja 2006.	
Reforma sustava financiranja zdravstva			
Donošenje Zakona o krvi i krvnim pripravcima	Da	17. srpnja 2006.	
Izrada podzakonskih propisa Zakona o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja, kojima se određuju standardi kvalitete i sigurnosti za postupke darivanja, nabave, testiranja, obrade, čuvanja, skladištenja i raspodjele tkiva i stanica ljudskog podrijetla.	Da	2005.-2006.	Podzakonski akti su doneseni tijekom 2005. i 2006.
Reforma Pravosuđa			
Modernizacija i učinkovitiji rad hrvatskih sudova			
Delegiranje predmeta s opterećenih sudova na manje opterećene sudove	Da	2006.	Kontinuirano

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVAĆENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Prijenos ovršnih predmeta na javne bilježnike	Da	siječanj 2006.	Kontinuirano
Izrada Prijedloga Zakona o parničnom postupku	Da	svibanj 2006.	
Provedba Pilot projekta «Mirenje pri sudovima» stranaka u parničnom postupku	Da	ožujak 2006.	
Racionalizacija mreže sudova			
Provedba Pilot projekta spajanja 8 općinskih i 8 prekršajnih sudova	Da	svibanj 2006.	Rezultati spajanja prekršajnih i općinskih sudova biti će osnova za dogradnju projekta racionalizacije sudačke mreže.
Analiza svrhovitosti sadašnje podjele nadležnosti županijskih sudova	Ne	2007.	Rezultati Pilot projekta spajanja općinskih i prekršajnih sudova biti će osnova za izradu analize svrhovitosti podjele nadležnosti županijskih sudova.
Reforma zemljišnoknjižnog sustava			
Projekt sređivanja zemljišnih knjiga (rješavanje svih zaostataka i postizanje ažurnosti)	Da	2006.	Kontinuirano
Prijepis zemljišnoknjižnih podataka u digitalni oblik u svim sudovima	Da	2006.	Kontinuirano
Provedba Pilot projekta, uknjižba stanova i poslovnih prostora u zemljišne knjige	Da	2006.	
Povezivanje zemljišnoknjižnih podataka katastra i zemljišnih knjiga u okviru projekta MATRA	Da	2006.	Kontinuirano
Povećanje efikasnosti zaštite vjerovnika i naplate potraživanja			
Provedba akcijskog plana za smanjenje zaostataka u ovršnim predmetima	Da	listopad 2005.	Kontinuirano
Donošenje novele Stečajnog zakona	Da	srpanj 2005.	
Reforma kaznenog zakonodavstva			
Donošenje novele kaznenog zakonodavstva	Da	lipanj 2006.	Dovršena II faza materijalno kaznenog zakonodavstva (donesena novela Kaznenog zakona).
Donesen Nacionalni program suzbijanja korupcije 2006.-2008.	Da	ožujak 2006.	Donesen Nacionalni program suzbijanja korupcije 2006.-2008.
Izrada Prijedloga novele Zakona o kaznenom postupku	Da	u tijeku	Novela Zakona o kaznenom postupku upućena u parlamentarnu proceduru.
Zaštita okoliša			
Izrada Zakona o zaštiti okoliša	U tijeku	prosinac 2006.	Usvajanje do kraja 2006.
Ugradnja odredaba za primjenu IPPC direktive u novi Zakon o zaštiti okoliša	U tijeku	prosinac 2006.	Do kraja 2006.
Izrada osnove Strategije održivog razvitka	U tijeku	prosinac 2006.	
Izrada i donošenje Izvješća o stanju okoliša	U tijeku	prosinac 2006.	Usvajanje do kraja 2006.
Izrada Plana zaštite i poboljšanja kakvoće zraka	Ne	2007.	Plan zaštite i poboljšanja kakvoće zraka bit će izrađen do trećeg tromjesečja 2007. nakon što se provede ocjenjivanje kakvoće zraka na teritoriju države i razvrstavanje na zone i područja
Izrada Nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvornoj konvenciji UN-a o promjeni klime	Da	rujan 2006.	Nacionalno izvješće dovršeno je u rujnu 2006., a do kraja godine (2006.) bit će dostavljano Tajništvu Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime
Donošenje Plana gospodarenja otpadom	U tijeku	prosinac 2006.	Plan gospodarenja otpadom RH bit će dovršen u prosincu 2006. nakon čega će se donijeti županijski planovi gospodarenja otpadom i planovi gospodarenja otpadom na lokalnoj razini

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVAĆENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Izrada Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj	U tijeku	prosinac 2006.	Izrada novog Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj je u tijeku. Plan će biti izrađen do kraja 2006.g.
Izgradnja 1 brodice čistača	Da	2006.	Brod čistač ECO 13/5 namijenjen čišćenju mora od plivajućih, tekućih i krutih otpadaka i za intervencije u slučaju iznenadnih onečišćenja (deseti po redu) izgrađen je u 2006. godini i u kolovozu je predan na korištenje Splitsko-dalmatinskoj županiji.
Izrada godišnjeg Nacionalnog izvješća o monitoringu Jadrana	u tijeku	prosinac 2006.	Produžen rok do kraja 2006. (prosinac)
Izrada godišnjeg izvješća, brošure i karte o kakvoći mora na plažama	Da	2006.	Izdano je godišnje izvješće, brošura i karta o kakvoći mora na plažama Jadrana za 2005. godinu. Do kraja 2006. godine biti će izrađeno izvješće, karta i brošura za 2006.
Revizija i usvajanje revidirane Nacionalne strategije zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti	U tijeku	2006.	U 2006. izrađen nacrt Izvješća o stanju prirode na osnovi kojeg je započet postupak revizije Nacionalne strategije
Izrada i usvajanje provedbenih propisa temeljem Zakona o zaštiti prirode	Da	prosinac 2005./2006./2007.)	Usvajeno su 4 pravilnika i 1 Uredba. Izrađena su 4 prijedloga pravilnika
Zaštita novih područja	Da	2006.	Usvajen Zakon o proglašenju PP Lastovsko otočje. Rješenje o preventivnoj zaštiti područja Cres-Lošinj u kategoriji posebnog rezervata u moru.
Uspostava NATURA 2000	Ne		Usvajanje prijedloga NATURA 2000 te uspostava mehanizama provedbe ostvarit će se do dana pristupa EU
Uspostava Nacionalne ekološke mreže	Ne	2007.	Donošenje Uredbe o nacionalnoj ekološkoj mreži.
Usvajanje planova upravljanja za vuka i risa	Da	prosinac 2004.	Stupilo na snagu 01. siječnja 2005. Planira se revizija 2007.
Donošenje zakona za područje kemikalija	Da	prosinac 2005.	Zakon o kemikalijama objavljen je u "Narodnim novinama" broj 150/05
Izrada provedbenih propisa temeljem Zakona o kemikalijama	Da	14. veljače 2005.	Lista opasnih kemikalija čiji je promet zabranjen odnosno ograničen objavljena je u "Narodnim novinama" broj 17/06 od 14. veljače 2006. Izrađeni su podzakonski akti temeljem Zakona o kemikalijama: Pravilnik o ispunjavanju Sigurnosno-tehničkog lista, Pravilnik o razvrstavanju, pakiranju i označavanju opasnih kemikalija, Pravilnik o prijavljivanju novih tvari i Pravilnik o očevidnicima, čije donošenje je sukladno NPPEU-u za 2006. godinu predviđeno do kraja godine.
Izrada provedbenih propisa temeljem Zakona o GMO	Da	2006.	U 2006. donesena su 4 provedbena propisa iz područja ograničene uporabe GMO-a
Javna nabava			
Izrada Prijedloga novog Zakona o javnoj nabavi	U tijeku	I tromjesečje 2007.	Izrada Nacrta prijedloga zakona o javnoj nabavi je prolongirana do početka I. tromjesečja 2007. zbog širine područja javne nabave reguliranog zakonskim aktom.
Usvajanje Zakona o javnoj nabavi	Ne	kraj I tromjesečja 2007.	
Izmjena i dopuna Uredbe o postupku nabave roba, radova i usluga male vrijednosti	Ne	2007.-2008.	Mjera će se provesti sukladno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi.
Izrada Uredbe o općim odredbama za nabavu robe, za nabavu usluga, te za ustupanje radova i metodologiju pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata	Ne	2007.-2008.	Navedena mjera se sastoji od izrade dva podzakonska akta: Izrada Uredbe o općim odredbama za nabavu robe, za nabavu usluga, te za ustupanje radova, te izrada Uredbe o metodologiji pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata. Mjera će se provesti sukladno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi.
Evidencija kvalificiranih gospodarskih subjekata	Ne		Mjera se neće provesti jer nije predviđena u Nacrtu prijedloga zakona o javnoj nabavi.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
CPV i CPC norme	Ne	2007.-2008.	Mjera će se provesti sukladno odredbama novog Zakona o javnoj nabavi.
Izrada priručnika za javnu nabavu	U tijeku	veljača 2007.	Priručnik javne nabave za naručitelje je izraden i predstavljen stručnoj javnosti u srpnju 2006. U listopadu 2006. počeo je rad na priručniku za potencijalne ponuditelje koji bi trebao biti gotov u veljači 2007.
Usuglašavanje(razrada) konkretnih prijedloga o osnivanju i organizaciji ustrojstvenih jedinica nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi: - Analiza postojećeg ustrojstva javne nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi - Izrada prijedloga ustrojstva javne nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi - Ustrojstvo javne nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi	Da Da Ne	2006. 2006.	Složenost provedbe ove mjere čini upitnom njenu provedbu, odnosno određivanje njene vremenske dimenzije.
Razvoj profesionalnih sposobnosti i kapaciteta jedinica nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi: - Izrada nacionalnog programa obuke - Obuka instruktora za javnu nabavu - Mjesečna obuka osoblja za nabavu i nadzor	Da Da/u tijeku Ne	2006. 2007.-2009. 2007.-2009.	Projekt obuke zaposlenika u sustavu javne nabave, odnosno trenera za javnu nabavu, za 2006. godinu sastojao se od dva modula. Modul I održan je u svibnju/lipnju 2006. a Modul II u rujnu 2006. U PEP-u 2007.-2009. ova mjera će se preimenovati u „Jačanje administrativnog kapaciteta kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi“: Takođe će se preimenovati i „Obuka instruktora za javnu nabavu“ u "Obuka trenera za javnu nabavu". Složenost provedbe ove mjere ne omogućava početak realizacije niti u 2006. godini niti predviđenom mjesečnom dinamikom. U ovom PEP-u 2007.-2009. ova mjera je preimenovana u "Obuka zaposlenika za nabavu i nadzor".
Uvođenje internet stranice Oglasnika javne nabave svih nabava u Republici Hrvatskoj	Ne	2007.-2008.	Temeljem novog Zakona o javnoj nabavi želi se stvoriti zakonska osnova za objavu javnih nabava male vrijednosti radi transparentnosti javnih nabava ispod i iznad praga.
Razrada organizacijskog razvojnog plana Ureda za javnu nabavu	Da/u tijeku	2007.	Mjera će biti realizirana donošenjem zakonskog okvira kojim se regulira osnivanje Središnjeg državnog ureda za javnu nabavu, te njegovom provedbom.
Potpora i razvoj, te izrada ukupnih mjera za razvoj sustava javne nabave (izrada web stranice, izdavanje biltena i publikacija, održavanje seminara)	Da/u tijeku	2007.-2009.	Tijekom 2006. izdana su 4 broja Biltena javne nabave u elektroničkom obliku (prvi broj i u tiskanom obliku). Ured je kao organizator ili učesnik održao niz seminara za naručitelje, ponuditelje i ostale zainteresirane za problematiku iz područja javne nabave, a neki od njih su prezentirani javnosti putem medija (tisak, radio). Djelatnici Ureda su bili prisutni na nizu domaćih i međunarodnih seminara iz područja javne nabave, kao i na studijskim putovanjima. Ova mjera će se preimenovati u "Povećanje percepcije sustava javne nabave putem izdavanja biltena i publikacija, održavanja web stranice, održavanja seminara i radionica, kontakta s medijima i sl.
Prijedlog izrade i razvoja sustava elektroničke nabave i uvođenje u praksu te mogućnost centralizacije javne nabave	Ne	2007.-2009.	Temeljem Zakona o javnoj nabavi omogućila bi se zakonska pretpostavka za izradu i razvoj sustava e-nabave i mogućnost centraliziranja javne nabave putem središnjeg tijela za nabavu.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2006.-2008.	PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Pomoć (podrška) u razvoju IT sustava za potrebe Ureda za javnu nabavu	U tijeku	2007.-2009.	U srpnju i kolovozu 2006. se radi na formiranju prve verzije Baze podataka obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi, a u rujnu i kolovozu 2006. Baze koja se odnosi na izvješća o javnoj nabavi za 2005. godinu. Istovremeno s formiranjem navedenih baza omogućeno je formiranje helpdesk-a putem e-mail adrese helpdesk@javnanabava.hr. Također, tijekom lipnja 2006. počelo se raditi na uspostavljanju intranet stranice Ureda u svrhu lakšeg i boljeg komuniciranja unutar njega, koja je postala spremna za primjenu u listopadu 2006. U PEP-u 2007.-2009. ova mjera će se preimenovati u "Razvoj IT sustava za potrebe Središnjeg državnog ureda za javnu nabavu"
Statistika i analiza podataka	U tijeku	2007.-2009.	Formiranjem navedenih baza podataka tijekom 2006. godine omogućeno je uspostavljanje statistike odnosno analize podataka iz područja javne nabave. Unutar baze podataka obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi i baze godišnjih izvješća o javnoj nabavi moguće je raditi analize temeljem pretraživanja prema određenim kriterijima, te temeljem eksporta podataka iz baze godišnjih izvješća o javnoj nabavi u druge programe.